

Den fåfänga flykten

Den fåfänga flykten

roman av Christian Lanciai (1982)

Romanen skulle även kunna kallas för "Övergreppet", ty det är vad den handlar om: en ung man utsätts i barndomen för sexuella övergrepp, vilket trauma han försöker komma till rätta med under hela sitt liv. Lyckas han? Det är även historien och anatomin av ett mord, vars motivering och planering man får följa med i detalj ända fram till slutresultatet. Samtidigt är det ett relationstriangel drama mellan fadern, adoptivsonen och dottern, som blir adoptivsonens fru, men inte utan komplikationer....

"Den kanske mest inträngande studie i homosexualitet som gjorts."

- en lektor

Innehåll:

Första delen: <i>Arthur</i>	3
Andra delen: <i>Erik</i>	37
Erik – dramatisk scen (kapitel 7)	55
Uppgårelsen (kapitel 18)	114
Tredje delen: <i>Cecilia</i>	123
Efterskrift	146

1.

Rågskär låg helt isolerat långt ute till havs. Det var en ensam ö med mera klippor än grönska, och den lilla grönska som fanns tedde sig på avstånd som en liten grön hätta överst på en stor bred klippö. Det var något avskräckande med holmen. Klipporna var höga, och de fradgande havsdyningarna omvärvde den helt, så det var mycket svårt att gå i land där. Därför kom nyheten om att det hade byggts en stuga där som en förunderlig sällsamhet.

På avvägar fick jag veta att en läkare hade arrenderat holmen på kanske tjugo år och att det var han som hade låtit bygga stugan. Den syntes inte från havet, och snart fick läkaren som ensam bodde där rykte om sig att vara en svår misantrop.

Jag kunde inte låta bli att under mina ensliga kryssningar i skärgården varje gång fara nära Rågskär och spana efter stugan och något tecken till liv på ön, men ingenting syntes. Den helt isolerade klippön var lika ödslig och allt mänskligt förbjudande som den hade varit innan ryktena kom i rörelse. Jag tvivlade nästan på att huset faktiskt fanns.

Under en av de bedrövligt dåliga somrarna i vår tid överraskades jag på hemväg från Hudön av en svår nordanstorm med regn och rusk. Havet blev grått och fradgade ilsket och ansatte mig svårt. Jag måste passera Rågskär på min kryssning in tillbaka till skärgårdens lugnare inlandsvikar, men jag hade denna gång intet intresse av att fara alltför nära holmen. Olyckligtvis tvingade den allt hårdare nordostanvinden mitt lilla segelsnäckskalet en aning på drift, så att den tvingade mig farligt nära Rågskärs branta klippstränder. Jag hade aldrig varit så nära förut. I hela sitt skräckinjagande majestät höjde sig nu den branta klippön ovanför mig, piskad av ursinniga bränningar utan lä på något håll, och längst upp trängde sig de stackars härjade martallarna samman i en liten förskrämd lund. Men där såg jag en blix. Jag förstod att det var fönsterrutan på en dörr som hade öppnats och stängts som hade reflekterat den splittrade himlen.

Förgäves försökte jag lova bort från öns bränningar, men som ett Charybdis tycktes de just därför allt obönhörligare suga mig till sig. Så hörde jag en fruktansvärd mänsklig stämma från ön som ropade till mig:

"Eländiga spion, försvinn från mitt vatten!"

Gärna hade jag gjort det, men vädret och vinden förbjöd det, och hade jag då gjort slag hade jag styrt rakt upp på en klippkobb strax bredvid ön. Jag passerade några meter från Rågskärs rytande klippor.

Hade jag inte redan varit dödsförskräckt en längre stund, och hade jag inte fått hjärtat ur munnen redan vid den arga mansröstens tillrop, så fick jag skrällen ordentligt inför vad som nu hände. Det knallade ett gevärsskott, och en kula slog strittande ner i vattnet strax akter om mig. Knallen följdes omedelbart av en annan, och den andra kulan träffade så nära mig att jag faktiskt fick stänk på mig från dess nedslag i vattnet. I blotta förskräckelsen glömde jag styra, och på ett ögonblick hade en just då extra intensiv vindby från fel håll kastat över mitt segel och ställt till med en synnerligen oönskvärd kovändning, som blott kunde sluta på ett sätt, emedan jag inte hann flytta över min kroppsvikt i tid till rätt sida om seglet för att avstyra en kapsejsning: i nästa ögonblick hade min vådliga framfart alltför nära Rågskär fått tvärstopp i vågornas sega väta. Lyckligtvis var det inte långt till stranden.

"Skjut inte för Guds skull!" försökte jag ropa med munnen full av vatten, och mannen måste ha hört det, ty han blev synlig i det att han kom ner för klipporna.

Det var en lång sirlig äldre vithårig man som under dyster tystnad hjälpte mig i land. "Det var inte meningen att skjuta er i sank," var det första han sade. "Tvärtom."

Långsamt skvalpande kom resterna av min segelbåt snöpligt passivt vaggande i dyningen in mot land, och även den kunde bärgas. Den hade inte som tur var svängt sig upp och ner. Vi kunde dra ut masten och ösa båten.

Jag gjorde min av att snabbast möjligt vilja lämna ön kall och våt, men då tog han mig om axlarna och sade: "Inte utan varma kläder och toddy." Och han ledsagade mig upp till sin stuga och var plötsligt hur vänlig som helst.

2.

Huset låg gömt mitt i dungen av förpinta förkrympta martallsträd och liksom nedsänkt i en skreva. Där rådde ständig lä, vilket kunde behövas på en så utsatt holme. Stugan var anspråkslös till det yttre men ägde ett imponerande inre: det var smakfullt möblerat och uppvisade ett rikt bibliotek, som verkade i det närmaste outtömligt på god litteratur.

"Lever ni alldeles ensam här?" frågade jag.

"Ja, ensam med mina minnen."

Instinktivt anade jag att mannen hade ett rikt liv bakom sig. Han slog upp två glas fulla med Jim Bean's whisky. Jag anade genast inte bara *en* tragedi: han verkade väl förtrogen med whiskyn, och jag hade träffat på skräckexempel på alkoholister i skärgården, pensionerade entandade vrak, som bara satt hemma på sina öar och drack, så att de till slut kunde fylla tomrummet mellan stugan och marken med snyggt uppradade men skvallrande tomflaskor av bara en sort.

"Hur länge har ni bott här?"

"Det här är tionde sommaren. För tolv år sedan arrenderade jag ön, och för elva år sedan påbörjade jag konstruktionen av huset. Det är väl situerat, inte sant?"

"Man ser ingenting av det från havet."

"Det är just det som är meningen. Somliga bygger sina hus högst upp på hälleberget så att hela fjärden skall reta sig på den skrikande utmaningen: 'det här är min holme, och ingen får komma hit!' Jag ville inte utmana någon. Jag ville snarare försvinna. Den här holmen var ovanligt ogästvänlig och otillgänglig. Därför valde jag den. Jag kallar den 'Tristan', ty det är mycket över den som påminner om Tristan da Cunha, den mest ensliga befolkade ön i världen. Har ni läst Eirik Hornborgs "Tristan da Cunha"? Det har knappast skrivits en starkare och mera kuslig havsnovell på svenska språket. Stämningen i den berättelsen stämmer exakt med min och denna klippös. Men får jag inte fylla på ert glas? Men ni dricker ju inte?" Han hade redan tömt sitt.

"För mycket whisky på en gång kan vålla mig förtret med min fastande mage. Dessutom dricker jag alltid långsamt, ty jag försöker alltid avnjuta varje droppe, om drycken är god som denna."

"Detta är konungen bland whiskysorter. Jag tröttnar aldrig på den. Ursäktar ni mig?"

"För all del."

Han fyllde på sitt glas till bredden, och hälften av dess innehåll tycktes försvinna genast.

"Det är så sällan jag får besök hit. Jag tyckte om ert utseende så fort jag fick se er på nära håll. Jag brukar annars konsekvent jaga bort alla härifrån med eller utan medel. Men kommer någon i sjönöd hjälper jag honom gärna, ty det är hederligt. Jag respekterar alla som riskerar livet till havs med att klara sig utan motorer medan jag gärna skulle borra alla utombordare i sank och låta dem drunkna. Jag skulle till och med kunna skrattande stå och se på slika skärgårdsskändare gå under utan att röra ett finger. Min senaste gäst här var en kanotist. Han var som ni nyfiken på denna legendariska ensliga ö och dess hemlighet. Hans kanot var av trä och trettio år

gammal. Sådant ser man inte för mycket av nu för tiden. Att trotsa havet i en sådan farkost kan man bara göra för att njuta därav." Han tömde sitt andra glas och blev plötsligt helt tyst medan han tycktes försjunka i inre syner och minnen.

"Har ni ingen familj?" frågade jag.

"Jo, jag har en son." Mera sade han inte.

"Är han i livet?"

"Jag vet inte." Åter var han tyst. "Men är det säkert att jag inte får fylla på ert glas?"

"Jag har mer än hälften kvar."

"Tillåter ni mig?" Han var mycket artig och hade gott ölsinne.

"Naturligtvis."

Han försedde sig. Flaskan var stor men redan halvtom.

"Hör ni hur det friskar i? Den här nordanfläkten har undgått meteorologerna. Om jag känner denna ilska nordostanpust rätt kommer den att friska i och föra med sig regn. Det blir mycket kallt, och sikten blir mycket dålig. Ser ni hur himlen redan har mörknat? Det kan till och med bli storm. Det är nog säkrast att ni blir här över natten. Var inte orolig. Jag är harmlös, och här finns flera gästsängar. Ni kan till och med få ett helt rum för er själv. Är ni rädd för mig?"

"Ni dricker så mycket."

"Då är det bra att ni inte gör det samma. Men vi har inte ens blivit bekanta ännu. Vad heter ni?"

Jag sade mitt namn och förklarade min sysselsättning.

"Ja, musiken är ett bra yrke, även om man ingalunda blir välbärgad på det. Det är förstås därför ni färdas ensam till havs: ni vill höra naturens tystnads musik, inte sant?"

"Delvis är det därför, ja."

"Det var även den galne kanotistens drivkraft: han ville komma naturen så nära som möjligt. Själv är jag psykiater."

"Då är ni inte läkare?"

"Ingen vanlig läkare, nej. Jag brukar kalla mig läkare för att ingen skall fatta någon överdriven respekt för mig. Därför tror alla här i arkipelagen att jag bara är en tillbakadragen läkare. Men dess värre var jag mycket mer än så." Han såg på mig med en melankolisk min. Hans ögon var redan ganska simmiga.

"Ni dricker för mycket."

"Oroa er inte. Jag tål obegränsade kvantiteter utan att fördummas. Jag blir inte påvisbart berusad förrän när jag faller ner medvetlös. Mitt balanssinne påverkas men ingalunda mitt förstånd. Ni får ursäkta mig. Jag får så sällan besök."

"Jag skall nog fara hemåt nu i alla fall."

"Det är för sent. Hör ni inte hur det redan har börjat regna? Redan friskar stormen i. Redan är hela havet som ogenomtränglig mjölk. Ni kan inte fara."

"Ämnar ni kvarhålla mig här mot min vilja?"

"Ni är rädd för mig. Jag är ingenting att vara rädd för. Ta det lugnt."

"Sluta då att dricka."

"Om ni vill."

Han hade precis avslutat sitt tredje överfyllda grogglas.

"Ni vill kanske hellre ha kaffe," sade han torrt.

"Gärna det."

"Då skall jag genast sätta på." Han reste sig och gick till sin fiffiga kokvrå. Jag började fatta att han var fullkomligt ofarlig.

"Ni är rädd för mig för att ni inte vet något om mig," ropade han från sin vrå. "Vet ni varför jag genast tyckte om ert utseende? Ni påminner mig om min son Erik. Ni är i hans ålder och har samma hår- och ögonfärg och samma ansiktsform. Även hans hår var mörkgyllene som ert." Han plirade mot mig.

"Var är er hustru?"

"Tala inte om min hustru," sade han plötsligt argt. "Erik var min son, men han hade aldrig någon moder. Fastän jag knappt såg skymten av hans moder var han mera min son än något av mina andra fyra barn. Men drick nu medan det är varmt." Han placerade en rykande kaffekopp framför mig och skällade genast sin tunga på sin egen. "Jag är dess värre inte van att dricka kaffe. Det var min ungarlast som tog slut när jag fick magsår. Sedan övergick jag till starkare saker. Därför har jag nu skrumplever i stället. Men jag kan gärna dö. Det är dags att dö när man är över sjuttio. Varje år över sjuttio är bara ett tillskott till ens laster, lidanden och dåliga samvete. Därför dör jag gärna, i synnerhet som jag inte vet om jag kommer att få bo kvar här längre."

"Vill de ta huset ifrån er?"

"De vill inte förnya mitt arrende. Jag har fått dåligt rykte i skärgården genom mitt muskedunder." Han indikerade sitt mot mig två gånger avfytrade vapen. "De vill inte låta en gammal man dö i fred. Då får de skylla sig själva. Hellre skjuter jag dem än att de tar ön ifrån mig. Här har jag äntligen fått frid."

"Vill ni inte ens leva för att kanske få återse er son?"

"Vet ni något om min son?" frågade han plötsligt mycket eftertänksamt.

"Det vet jag inte förrän jag har fått veta något om honom."

"Tror ni att möjligheten finns att ni kan veta något om honom?"

"Jag känner många i min ålder som heter Erik och som ser ut ungefär som jag."

"Då känner ni inte Erik, ty han skiljer sig från alla andra. Honom skulle ni ha lagt särskilt märke till.

Han var aldrig glad. Säger det er något?"

Jag teg. Jag ville veta mera. Han tycktes försöka läsa mina tankar.

"Antagligen känner ni honom inte," fortsatte han, "men jag kanske ändå skall berätta hela historien för er. Jag har ingen orsak att dölja något vid min höga ålder och allra minst för er." Jag begrep inte vad han menade. "Dessutom vet man inte om jag ännu lever i morgon."

"Det lär ni nog göra."

"Det vet man inte. Ni förstår, Erik var inte min riktige son utan bara en adoptivson."

Och så började han sin historia medan han lämnade den orörda kallnande kaffekoppen åt sitt öde och i stället återvände till sitt whiskyglas, som han fyllde på nytt men den här gången utan att be mig om lov.

3.

"Jag var lyckligt gift och hade fyra döttrar och en mycket god ställning som överläkare för ett mentalsjukhus. Men jag ville nödvändigt också ha en son. För varje dotter jag fick önskade jag mig mera innerligt en son, som kunde föra mitt namn vidare, och vid den fjärde förlossningen bad jag till och med till Gud: 'Om du ger mig en son skall jag alltid tro på dig och tjäna religionen, men om du ger mig en dotter skall jag alltid förbli ateist och förbanna allt vad religion heter.' Naturligtvis blev även det en dotter, och min fru ville därefter absolut inte ha fler barn. Hon var så nöjd med sina döttrar och ville att vårt hem skulle förbli en hönsgård med bara en tupp. Visst var jag storslagen som tupp i denna kacklande hönsgård, men nog led jag av att det bara var en hönsgård överfyllt av ytligt och glatt kvinnligt kackel och utan ett uns manligt vett. Ty en ensam man bland idel kvinnor i en stor familj drunknar i den överväldigande kvinnligheten, medan om männen i familjen är två har de någon att vända sitt vett till."

"Menar ni att ni inte var lycklig?"

"Var jag inte lycklig? Mitt liv var ett paradiset. Mitt hem var en lustgård, där oskulden, renheten, fromheten och glädjen reagerade oantastligt utan konkurrens från något individuellt trots. Alla mina döttrar älskade mig, och visst älskade jag dem i tur och ordning mer och mer. Mitt liv och mitt hem var en fulländad idyll, där allt vardagselände var bannlyst för evigt av naturen. Jag hade allt, och särskilt hade jag ständigt gott sällskap, det viktigaste av allt.

Men ändå saknade jag något. Paradiset var inte allt här i livet. Den oskuld och barnafromhet och kroniska jublande levnadsglädje som härskade i mitt hem behövde en liten stickande krydda. Jag saknade den beska eftersmaken, den goda drinkens djupa surhet, saltets välgörande inverkan på den ständigt alltför sockersöta existensen. Jag behövde något som stack upp, någon som sade nej till mig, en utmaning, en prövning, det där lilla extra, som gör skådespelet dramatiskt och oförglömligt. Jag behövde något nytt.

Mitt liv på sjukhuset var inte nog. Där satt jag lika trygg som hemma och bestämde vilka dårar som skulle dö på sjukhuset och vilka som skulle återfå sin frihet. Där var jag som överläkare rena veterinären som inte ens behövde komma vid sina djur och som inte behövde avliva dem själv. Där var min ställning ännu mera oantastlig än hemma, ty hemma hade jag att göra med de mina, men på sjukhuset hade jag att göra med lägre varelser, som det var mitt jobb att fördjupa deras förnedring och värdelöshet i eller inbilla att de egentligen inte alls var så mycket sämre än andra, vilket de ändå alltid förblir. Ty en gång märkt av mentalsjukhuset blir åtminstone själen aldrig normal igen. Det är därför så många mentalfall försöker begå självmord, och det är tyvärr vår plikt att försöka hindra dem, när det vore en godare gärning mot dem att låta dem dö om de en gång vill.

Det kom en dag in på sjukhuset en tonåring som hade försökt döda sin äldre bror. Han forslades in i tvångströja och gavs till att börja med en madrasserad cell efter preparering med åtskilliga förödande lugnande sprutor. Det var bara ett av dessa rasande vilddjur som den mänskliga världen är så full av och som ibland blir mer än bara djuriska och därför måste behandlas sämre än djur. Jag intresserade mig lika litet för detta fall som alla de andra tusentals fallen där som jag hade att överblicka och fäste mig nästan inte ens vid det. Han var där för att tuktas som så många andra och få sin själ slagen i bitar för resten av livet genom tvångschocksbehandling och tvångsmedicinering. Han var för mig bara ett nummer på ett papper och ett stereotyp diagram - ingenting annat. Jag lade inte ens märke till hans namn. Men han återkom då och då i mina papper emedan ingen behandling hjälpte och han bara blev värre. När han hade försökt slå ihjäl sin cellkamrat tog jag äntligen av mig glasögonen och började undra: "Vad kämpar denna människa för? Det att han inte ger upp tyder ändå på att han har något att kämpa för som ingen kan beröva honom. Och vad gör han i så fall här? Hit kommer ju bara sådana som besegrats och givit upp eller dukat under. De som kämpar är till för världen. Kan det vara möjligt att han har kommit hit av misstag, att han inte har varit sjuk utan verkligen förföljd eller drabbad av något öde som han inte rådde för själv?" Men där slutade min tankegång, och jag glömde åter bort detta fall för hundratals andra. Han försvann i mina dossierer och var en individ för mig bara i en enda tankes otroligt korta och aldrig återkommande ögonblick.

En dag gjorde jag inspektion i matsalen var de stackars hjonen satt och åt. Alla var de likadant klädda och bar sig mer eller mindre onormalt åt som vanligt. Där var en pojke som var så ohyggligt vanställd liksom så många andra: han hade blomkålsöra och var tydligen blind, ty han hade hemiska bulor i huvudet efter föremål som han troligtvis hade törnat emot. Det var en ledsam syn bland alltför många andra. Jag hade ej alls märkt honom om han inte när hans glas var tomt plötsligt såsom en riktig gammaldags herreman med handflatan överlägset hade klappat tre gånger i bordet som tecken till en serverare att han önskade påfyllning.

Serveraren kom och fyllde på, och pojken återtog sin lugna måltid med bibehållen värdighet. Han tycktes vara välkänd för serveraren.

Jag var mycket förundrad över sådana ovanligt kultiverade fasoner hos en blind dåre, och jag kunde inte bärga min nyfikenhet. "Vem är den gossen?" frågade jag serveraren, och han svarade:

"Det är Erik."

Det klack till i mitt hjärta. En patient, en dåre med blott ett nummer, ett diagram bland tusentals andra i de dödstråkiga dossiererna som alla småningom kom att brännas; en dödsdömd nolla blev plötsligt för mina ögon en människa blott genom det att han fick ett namn. Han hette Erik. Plötsligt anade jag bakom detta dårnummer en hel levande roman.

Jag tog reda på hans dossier och studerade den hemma. Jag mindes rapporten om tonåringen som försökt mörda först sin bror och kommit till sjukhuset och sedan en meddåre. Men hur kunde en ung pojke med sådana överlägsna kulturlater vilja döda en annan och till och med försöka dådet? Det stämde inte.

Av en ren impuls besökte jag pojken. För första gången fick jag se honom i närbild, och det slog mig genast att han var vacker. Hans haka var fint skuren, dragen var mjuka och älskliga, håret föll i fina mörkgyllenröda rika lockar ner för tinningen, och pannan och ögonen hade varit en ängels om de varit hela. Men pannan var sönderslagen, ögonen igenmurade av bulor, och mest fasaväckande av allt var det ohyggliga blomkålsörat. Hur kunde en vacker gosse bli så misshandlad av naturen? Ty han var vacker, men ödet hade gjort allt för att göra hans änglabehag oigenkännliga.

"Vem är du?" var det första jag sade till honom. Han svarade inte utan blev genast rädd. Han kunde inte se mig och drog sig undan min röst till den som stod honom närmast. Det var en ohyggligt missbildad fradgande demon utan framtänder som genast högg tag i Erik och omfamnade honom på det mest ohyggliga vis och fradgade av vällust, och monstrets saliv rann över den långt mindre Erik.

Jag vände mig till en sköterska. "Vem är den där besten, och varför tyr sig Erik till honom?"

"Det är den enda som Erik inte kan göra illa. Det är den enda som helt och hållet kan betvinga Erik. Vi vågar inte hålla Erik tillsammans med någon annan."

"Vad är det då med Erik?"

"Vi vet inte."

"Vet inte?"

"Han vill inte eller kan inte tala. Ingen har lyckats vinna hans förtroende. Vi har försökt allt med honom. Det enda vi vidare kan göra är att hålla honom säkert bakom lås och bom."

"Tillsammans med fradgande vidunder?"

"Han ser inte Joakim."

"Varför ser han inte?"

"Han har själv förstört sina ögon."

"Varför?"

"I destruktivt vansinne."

"Såg han när han kom hit?"

Jag märkte att hon blygdes för svaret: "Ja."

Det avgjorde hela saken.

"För honom genast till min privata avdelning. Jag skall själv ta honom under behandling."

"Allt vad vi har försökt göra har bara gjort honom värre däran."

"Just därför vill jag själv försöka."

Så träffade jag tonåringen Erik, en femtonåring av utsökt välskapthet, en perfekt fysik och en okuvlig livaktighet. Men vad hade fört honom på avvägar? Hur hade

han kunnat komma så fel? Vad hade hänt som gjort att hans lovande liv hade slagit slint så totalt? Jag beslöt att genast kontakta hans familj.

4.

Hans föräldrar var som två stenar. När jag först ringde dem och bad att få prata med dem beträffande Erik svarade de först att de inte kunde se någon mening i ett dylikt möte och samtal. Men jag insisterade och fick dem att komma till mitt mottagningsrum. Jag hade kunnat dra dem dit med våld, och det förstod de.

De var som sagt som två stenar. Båda var alldeles vithåriga, och jag blev förvånad när jag förstod att de bara var några och femtio år gamla. Jag tog emot dem så höviskt jag någonsin kunde, men alltför väl insåg jag genast hur spänd stämningen var från början. Jag förstod att samtalet inte skulle bli behagligt och frågade genast mig själv om jag verkligen hade gjort rätt i att be dem komma och dissekera sina egna hjärtesår.

Inför min kanske märkbara osäkerhet ställde mig fadern frågan:

"Varför har ni egentligen bett oss hit? Vad är meningen? Vi har kommit hit ytterst motvilligt, och vi ångrar redan att vi föll till föga för er. Vad vill ni egentligen?" Han liksom ville dölja sina hjärtesår för mig men visade mig därmed bara precis hur jag skulle inleda den känsliga själsoperationen med samtalsterapins dissektionskniv.

"Saken är den, att jag tror mig kunna göra er son Erik frisk och normal igen, men för att kunna göra det måste jag få veta litet mera om honom och hans bakgrund. Och det kan jag bara få veta genom er, ty själv har han förlorat allt sitt förtroende för alla. Vi kan inte nå honom, ty han har barrikaderat sin själ bakom ointagliga murar av misstro och kanske berättigat hat mot alla som vågar röra honom."

"Han har försökt ta livet av sin storebror. Kan en yngling med ett sådant uppsåt någonsin bli mänsklig?" sade fadern med upprörande lugn. Det var upprörande, ty det var alltför uppenbart vilken kamp han utkämpade för att behärska sig, och hans ögon blänkta av skriande smärta. Jag fortsatte som om han ingenting sagt med väl bibehållet lugn:

"För att kunna hjälpa er son måste jag inge honom förtroende för min person. Det kan jag icke göra om jag inte får veta något om honom som kan hjälpa mig förstå honom."

"Kan man tala med honom alls?" frågade fadern kallt.

"Inte ännu."

Jag förstod deras tystnad. De trodde inte att någon någonsin mer skulle kunna tala med deras son.

"Vill ni hjälpa honom eller vill ni inte? Bara ni kan göra det," sade jag och förde saken till dess spets.

Tystnaden som följde blev outhärdlig. Förgäves blickade jag än på fadern och än på modern, som båda blickade mot golvet och förblev tillslutna som stenar. Jag begick misstaget och upprepade innebörden i min fråga med ordet:

"Nå?"

Fadern talade. Han var nu helt behärskad som en stenstod. Ingen rörelse kom längre till uttryck ens i maskerad form. Han var färdigt förstenad.

"Ingenting kan hjälpa en brodermördare."

"Men hans broder blev ju inte dödad," invände jag genast.

"Uppsåtet är nog."

I mitt stilla sinne förstod jag fadern, vars moraliska logik var fullt riktig. Och konsekvensen av det hela framstod för mig i förintande totalt solförmörkad dager: det enda jag kunde göra var att släppa fallet och låta det försvinna i kloaken.

Men i det mörkaste stormtöcken ger man upp bara för att bli räddad. Plötsligt tog modern till orda, i det att hon talade till sin man:

"Vi har ingen rätt att förtiga sanningen, Johan."

"Tyst, kvinna!" sade han genast hårt. Smärtan i hennes hjärta, som dessa ord sylvasst åsamkade henne, kom genast till uttryck: isen brast, och hennes ögon begynte ymnigt smälta. Hon var norska och talade med mjuk västnorsk Trondheimdialekt:

"Johan, vår hemlighet är för tung för att vi ensamma skall kunna bära den i längden."

Fascinerad och förstummad följde jag med deras ordväxling, som försiggick som om jag inte fanns i rummet. Plötsligt fick jag den första skymten av en inre sorgens gränslösa värld, som jag genast uppfattade att bara var ett universum av outhärdlig smärta och lidande som aldrig kunde botas: det var som om en genom sekler fördämd ocean av sorger plötsligt fick ett första utlopp.

"Vi borde inte ha kommit hit alls," sade fadern. "Vi gjorde fel som alls nedlät oss till det."

"Vi måste berätta det, Johan."

"Vi måste ingenting. Det är bäst att vi går nu genast."

"Nej, Johan, du får inte fly. Vi måste uthärda vårt öde. Du kan inte ljuga för dig själv."

"Du pratar som vanligt bara skit."

Dessa ord var hjärtlöst hårda mot en gråtande kvinna och brände till och med till i mitt hjärtas innersta. Men hennes moderskänslor var nu väckta och trotsade allt.

"Då skall jag ensam avslöja allt. Gå hem och var feg, Johan, om du inte vill vara med."

I och med att hon hade kunnat stå för sin gränslösa smärta hade hon övervunnit den. I dessa ord till honom var hennes röst till och med hårdare än hans: hon hade mera is i magen än sin make.

"Jag står inte ut här längre!" nästan skrek han, och därmed hade han förlorat all sin behärskning. Han reste sig brådstörtat, gick ut och var försvunnen. Han lämnade en ny tystnad efter sig.

Det uppstod en ny tomhet som var mera outhärdlig än alla spänningar hittills.

Modern tittade rakt in i mitt hjärta, och hennes ögon bad om samförstånd och förståelse. Jag förstod hennes uttryckta vädjan om skonsamhet och sade:

"Ni måste inte berätta något som ni inte vill. Ingen tvingar er att stanna här."

De orden ingav henne det förtroende som hon hade bett om i sitt hjärta. Stilla sade hon:

"Jag tror att ni kan hjälpa min son."

Och så började hon berätta.

"Vi gifte oss för snart trettio år sedan, och vi var mycket lyckliga och kära i varann. Vårt äktenskap ansågs som mycket lyckligt, och vi välsignades med den ena sonen efter den andra. Vi fick sammanlagt fyra barn, och lyckan blev fullkomlig när vårt sista barn blev en dotter. Men strax efter det började våra bekymmer.

En god vän till oss som var läkare och expert på genetik hade redan före vårt äktenskap varnat oss för att få barn. Vi hade trotsat honom med ett skratt och inte tänkt mera på hans varningar. Men vi kom ihåg dem när vi förstod att vårt käraste barn, vår första och vackraste gosse, var vansinnig. Han lärde sig aldrig tala, och när han fyllde sju år och vår dotter redan var född tvangs vi inse det faktum att han aldrig skulle bli bra, ty då vållade han sig själv omedvetet en skada som fördubblade hans eventuella handikapp och gjorde det obotligt. Han hade alltid varit orolig och omöjlig att kontrollera, men sådana är ju de flesta barn. De är mera levande än människor. Men vår son Robert fick tandvärk, och när han inte kunde uttrycka sig eller samarbeta med tandläkaren kunde denne inte bota honom. Tandvärken blev

svårare, och Robert slog sig med knytnäven allt hårdare mot kinden. Vi kunde inte hindra honom. Ju mer vi försökte, desto vildare blev han av sin outhärdliga tandvärk. Han slog svåra sår i kinden och lyckades på något sätt skada sin vänstra synnerv så att synen på det ögat plötsligt hotade att gå förlorad. Vi förde honom då till en ögonläkare efter att hans tandvärk med ordentlig bedövning äntligen hade botats, men ögonläkaren lyckades inte bemästra sin oroliga patient, vår olyckliga son Robert. Ögonoperationen misslyckades, och i stället för att få fullgod syn på sitt skadade öga förlorade gossen synen på bägge, och blindhet för resten av livet blev ofrånkomlig.

Vi hade det perfekt ställt annars: Johan hade egen firma och tjänade goda pengar, vi levde i en anseelig villa och hade råd med egen barnjungfru. Emedan vi hade det så bra beslöt vi oss för att ändå behålla Robert hemma, men i sin blindhet och nervösa oro vände han snart hela huset upp och ner, slog sönder allt och hotade flera gånger att ramla ut genom högt belägna fönster. Så för hans egen skull skaffade vi åt honom ett sjukhem var han kunde få professionell skötarvård för resten av livet. Vi hälsar på honom en gång i året. Ibland vet han vilka vi är och ibland inte.

Det var vårt första barn. Vi kom genom dessa händelser ihåg vår läkarväns varning och såg med oro an hur våra övriga tre barn skulle gestalta sig. Vi pustade ut när vår andre son började tala ordentligt, och vår tredje son började tala riktigt tidigt. Han blev mycket lik den vackre Robert, och vi väntade oss mycket av honom."

"Var det Erik?"

"Ja, det var Erik."

5.

"Det gick till synes alldeles normalt bra för både Oskar och Erik. Även om båda var oroliga av sig var de som vilka barn som helst genom hela lekskolan och lågstadiet. Oskar klarade till och med skolan ganska bara och körde bara fast i matematik. Så småningom märkte vi att Erik var något annorlunda. Han var en särpling i sin klass, och hans bästa vän blev en som stammade. Han fick aldrig särskilt höga betyg men var ändå mycket intresserad både i musik och fysik. Även Oskar var mycket musikalisk och sjöng i skolan och spelade trumpet, men han tyckte bara om jazz medan Erik tyckte mera om klassisk musik. Erik måste ganska tidigt börja gå med glasögon, och därför började Oskar reta honom. Oskar var över huvud taget mycket bullrig och översvallande av sig medan Erik var mera inåtvänd."

"Hur retade Oskar Erik?"

"På alla tänkbara sätt. Han var avundsjuk på Erik för att Erik var så intellektuell och fin medan han själv mest var en buffel. Han retade Erik för hans utseende, hans glasögon och mest av allt för hans dåliga resultat i skolan. På den punkten var Oskar bättre: Oskar kunde följa med bättre, vara fräckare och fuska som sina kamrater och kunde också lätt få kamrater medan Erik hopplöst stod utanför hela systemet."

"Hur väl kände Erik och Oskar till Robert?"

"För Oskar kunde vi ingenting dölja, ty han var så gammal att han mycket väl hade kunnat följa med och förstå hela Roberts tragedi, men Erik förde aldrig själv saken på tal, och därför gjorde vi det inte heller för honom. Han visste nog hela tiden att han hade en storebror som var sinnessjuk, men liksom sin far förkvävde han och låtsades han inte om den vissheten.

Oskars svåra kris kom då han var aderton år gammal. Han hade precis gått ut fackskolan och for på sommarlov till Frankrike. I Paris kom han i dåligt sällskap och hängav sig åt vettlösa överdrifter. Vi har själva aldrig trott på hans historier om sina äventyr i Paris, men som konsekvens blev han svårt nervsjuk, och Johan måste fara ner dit för att hämta hem honom. Han var alldeles färdig för mentalsjukhuset när

han kom hem: han såg syner, hörde röster och kunde stundvis vara farlig för sin omgivning. Vi hade bara att föra honom till sjukhuset. Där fick han sex elchocker och tunga mediciner för en lång tid framåt. När han kom hem efter ett år var han som ett paket, och vi fick sköta honom som en barnunge. Han har bott hemma sedan dess, och han får alltjämt då och då nya sprutor för att slippa nya syn- och hörselhallucinationer."

"Vad har han själv berättat om sina erfarenheter i Paris?"

"Han påstår att han hade tre älskarinnor samtidigt och att det var det som knäckte honom. Han påstår sig till och med veta att han har en egen dotter med en av dem, men den dottern vet i så fall inte vem hennes far är. Det är i så fall vårt enda barnbarn med vårt eget efternamn. Han påstår att modern till hans barn kom och hälsade på honom när han låg sjuk och visade hans dotter för honom, och att modern fick en svår chock när hon fick se hur sjuk han var, och att hon därför av sorg sedan aldrig mer ville se honom, men allt det kan mycket väl vara fria fantasier. Oskar har alltid inbillat sig så mycket."

"Och Erik?"

"Vi ville till varje pris förebygga att Erik skulle bli ett likadant mänskligt vrak som Robert och Oskar. Han var lika orolig och hade nervösa anlag, så möjligheten fanns att han också skulle kunna gå till överdrift, men samtidigt hade han intressen som han kunde avreagera sig i och som kunde rädda honom. Det var musik och fysik. Vi gav honom allt vad han ville ha. När han gick ut grundskolan och inte ville fortsätta i gymnasiet lät vi honom göra vad han ville och bo kvar hemma och bli en dagdrivare. Han byggde gradvis upp ett enormt skivbibliotek mest med musik av Beethoven, Wagner och Richard Strauss och kunde sitta i timmar och bara sjunka in i sin musik. Vi gav honom all frihet. Vad som helst, tänkte vi, var bättre än att han också skulle bli beroende av mediciner och mentalvård.

Men Oskar, som ju också gick hemma, retade honom allt värre. Erik var oskuld och sexuellt obehövad, och det började Oskar reta honom för, som minsann hade erfarenhet och även hade en barndomsvän som med tiden hade blivit homosexuell. Men att reta Erik med sådana medel var att kittla honom med en fjäder i den mest sårbara delen av hans nervösa själ, och att bli retad sexuellt var det enda som kunde få Erik utom sig. Endast vid sådana tillfällen kunde Erik bli arg. Och det var naturligtvis dit Oskar ville komma. Att hans provokationer var så effektiva endast stimulerade dem. Det var roligt att reta Erik för att han var så lättretad."

"Och under dessa omständigheter växte er dotter upp?"

"Vi satte henne i en religiös internatskola utomlands enkom för att hon inte skulle beröras av de tunga mörka moln som svävade över familjens huvuden. Vi förteg för henne allt om Robert. När Oskar fick sin sjukdom kunde vi inte dölja det för henne, men han förblev åtminstone tillgänglig, varför hon kunde svälja det. Vi besökte henne ofta på internatet när helst vi reste och försökte med flit få henne hem så litet som möjligt. Flera jular och somrar reste vi bort för hennes skull. Vi gjorde allt för att hon inte skulle komma hem. Det var hjärtslitande för oss, ty vi visste hur mycket hon längtade hem, och hon teg aldrig om den saken. Hennes brev var ibland upplösta av tårar. Hon fick sålunda en hård skolning, men hon blev också den enda helt normala av våra barn, och hon kommer själv att få barn."

"Är hon redan på väg?"

"Nej, men hon skriver i sitt senaste brev hur otålig hon är för att hon växer så långsamt, hon kan inte vänta tills hon blir vuxen, hon vill ingenting hellre än snabbt växa upp, gifta sig och få många egna barn, hon vill bli sjuksköterska, och hon inriktar sig redan på det. Hon bor hos min bror i Sydafrika som arbetar där för Röda Korset, så ingen placering kan vara hälsosammare för henne. Troligen gifter hon sig med en sydafrikan, hennes barn kommer då att tala engelska och holländska, och de

blir våra enda riktiga barnbarn. Och de kommer aldrig att ha någon anledning att lära sig ett ord svenska."

Jag började ana vidden av denna silverhåriga unga friska moders omätliga sorger. Hon hade lyckats hålla masken under hela sin redogörelse hittills, men nu började den brista: ögonen hade åter smultit. Men jag såg på henne att det gjorde henne gott att få gråta. Hon hade gråtit alltför mycket under sitt liv men ändå aldrig tillräckligt.

Jag förstod deras kärlek till dottern: de hade hållit henne på avstånd, skiljt henne från dem och ställt sig så kalla mot henne som möjligt blott av den mest gränslösa och smärtsamma kärlek och självuppoffring för att rädda hennes själ från hennes bröders och deras ofattbart ohyggliga öden.

"Så Oskar provocerade Erik till desperation?"

"Det gick mycket långsamt. Till en början tog vi inte alls Oskars närmanden på allvar utan försökte skoja bort dem, och vi försökte få Erik att göra det samma. Oskar hade humor, men Erik har aldrig haft humor, och vi blev mera bedrövade över Eriks häftiga reaktioner än över Oskars otidigheter. Jag tror ännu idag att det för Oskar hela tiden bara var en lek som han själv hade sjukligt roligt åt hela tiden medan Erik drevs från vettet. För Oskar var det naturligt att i sitt tillstånd efter sin totala nervkollaps vara avundsjuk på sin helt friske lillebror och försöka dra ner honom till sin nivå. Allt han sade till Erik och retade honom för gick ut på obsceniteter, allt som Erik betraktade som rent och heligt drog Oskar ner i smutsen för honom, och Oskars omedvetna avsikt var helt enkelt att dra ner Erik från hans upphöjda oskuld till Oskars eget bottenläge av sexuell utbrändhet. Och när Erik slutligen reagerade med besked triumferade Oskar, ty därigenom hade Oskar lyckats detronisera sin friske lillebror från hans oantastlighet. Så ser jag på det nu efteråt.

Ack, tvinga mig inte att gå in på detaljer! Ni anar inte hur vi kämpade och slet, hur vi fick uppjuda våra yttersta krafter bara för att uthärda den eviga missämjan mellan bröderna, som bara blev värre hela tiden. Vi älskade dem båda och ville göra allt för dem och i det längsta beskydda dem från den onda yttervärlden och hjälpa dem genom livet, men de tycktes vara av ödet förutbestämda till att ta livet av varandra. Så fort vi var borta eller inte såg dem var Oskar framme och viskade flinande saker i Eriks öra som gjorde Erik utom sig och förstörde husfriden för resten av dagen. När Oskar hade varit dum vägrade Erik till och med att äta med oss, och hela hans inställning till livet, till oss och till sin omgivning blev allt mera fientlig. Jag tror att han blev så oförsonlig mot oss för att vi aldrig straffade Oskar för hans brist på behärskning. Men vi ville lika litet slå Oskar som vi ville slå Erik. Dessutom var Oskar tillräckligt slagen redan genom sin sjukdom.

Jag tror att ni har hört nog nu. Mera vill jag inte berätta, och resten kan ni gissa själv. Ni har nu fått bakgrunden, och det var det enda ni bad om. Får jag gå nu?"

Hon var anmärkningsvärt kall och behärskad efter denna dokumentation av sitt eget lidande. Jag försökte gissa mig till vad hon tänkte, och utan att jag hade hunnit betänka vad jag sade halkade det ur mig:

"Vill ni träffa er son Erik?"

För sent kom jag att tänka på Eriks blomkålsöra och igenmurade ögon.

"Min man vägrar att vilja se Erik mer, men om jag kan få se honom utan att Johan, min man, får veta det, vore jag hjärtinnerligt tacksam."

"Var beredd på att han ser värre ut just nu än när han kom hit." Jag ångrade mig redan, som om jag redan kände på mig den annalkande katastrofen och såg lavinen komma på osäkert avstånd.

"Det gör alltid Robert också. Låt mig få se honom."

"Jag borde kanske inte ha kommit med erbjudandet."

Min osäkerhet gjorde henne förtvivlad.

"Vad menar ni? Först föreslår ni mig att få träffa Erik, och sedan tar ni tillbaka det. Vill ni neka mig att få se min egen son?"

Jag sansade mig.

"Ingen kan neka er att få se er egen son."

Och vi gick ut för att tillsammans besöka Erik.

Mötet blev en hårdare chock för modern än vad jag i mina innersta vildaste fantasier hade kunnat föreställa mig. Hela hennes väsen förändrades totalt bara av att hon fick se honom. Hon blev genast tjugo år ännu äldre. Hon sjönk ner på sina knän och sträckte armarna mot den en gång vackre sonen med ögonen hejdlöst rinnande, och fastän hon tydligt inte kunde uthärda att se sonen så vanställd kunde hon inte heller ta sin modersblick ifrån hans ohyggligt vanställda förbommade ögon med dess obefintliga blickar, och hon sade med hjärtskärande stämma:

"Min son, det är din moder."

Genast blev pojken som ett rytande vilddjur. Med ens blev han mera lik den rytande monstruöse Joakim med vampyrbetarna än sig själv. Han rusade i riktning mot sin moders röst med höjda knytnävar som om han höll knivar i dem och började hänsynslöst mörbulta sin egen moder. Jag fick i all hast tillkalla vårdpersonal som kunde skilja galningen från misshandeln av sin moder. Men under detta ohyggliga uppträde gav stackaren ljud åt sin röst, och den rösten och de ord han utslungade vittnade om en sådan gränslös förtvivlan att det var som ett rop av smärta från helvetets yttersta mörker. Han skrek: "Du lät det ske! Du lät det ske!" Och vad det nu än var som modern tydligen hade låtit ske var det förevändningen för hennes son att försöka slå ihjäl henne. Men denna röst allena med dess hjärtsönderslitande verop förvissade mig ensamt i hela denna ohyggliga scen om att Erik alltjämt var mänsklig och att det fanns hopp för honom. Hans ursinne var inget annat än ett klart hälsotecken av samma slag som ett spädbarns första skrik när det kommer ut ur modersskötet.

När vi med våld hade skiljt honom från hans moder reste sig modern långsamt från golvet askvit och orörlig som en stod av is. Det var som om hennes hjärtas innersta och sista slutliga hopp och liv med ens hade tillintetgjorts. Vi skyndade henne till hjälp, men hon avböjde den med samma kyla som en isdrottning. Hon svarade inte på våra frågor om hennes tillstånd, men sonens stegling av henne verkade ha haft samma verkan som vatten på en gås. Hon sade bara:

"Vad har ni gjort med honom?"

Vi kunde inte svara. Hon tycktes förstå vår svarslöshet.

"Det är gott och väl. Gör vad ni vill med honom. Vi skall inte bråka med honom mera."

Till synes oberörd som om hon var av sten ända in i hjärtat begav hon sig själv från sjukhuset utan att vi fick hjälpa henne på något sätt. Och jag förstod att hon aldrig skulle komma tillbaka. Jag förstod även vikten av att i framtiden lämna detta av ödet omänskligt hårt förföljda trogna par i fred.

Men även förstod jag att jag nu hade helt fria händer och på allvar kunde ta i tu med fallet Erik.

6.

"Gift er aldrig, min vän," sade han efter att ha tömt ännu en flaska. "Det är det bästa råd jag kan ge er. Är ni gift?"

"Inte ännu."

"Det låter illa. Det är med andra ord fara värt att ni gifter er. Ingenting driver er med större säkerhet både bindgalen och schizofren än ett äktenskap. Att ingå ett äktenskap är att utrusta sig med en tvångströja för resten av livet, som ständigt snörs

åt hårdare och hårdare så att man till slut inte ens kan skrika längre på grund av kvävning. En fri man är alltid ett helgon, men en gift man är alltid en djävul. Skuldkänslan växer för varje dag man är gift mer och mer, och samtidigt behandlas man av sin hustru ständigt värre och värre, tills hon slutgiltigt tar kål på ens själ, vilket hon sedan gör outhärdligt långsamt. Men hon är oskyldig. Hon förblir i hela sitt liv oskyldig till att mannen gifte sig med henne medan han får bota för den saken med sitt liv, sin lycka och salighet, sin moral och själ, sitt allt. Äktenskapet är den säkraste vägen till en oundviklig såväl kroppslig som själslig död utan pardon och återvändo. Alternativet är skilsmässa, som är ännu värre.

Ofta har jag frågat mig: om jag hade vetat i förväg vilka fatala konsekvenser det skulle medföra för mig själv, min ställning och min familj att jag tog mig an Erik, hade jag då gjort det? Och för varje gång som jag har grubblat på den saken har jag blott ännu starkare kommit fram till den slutsatsen, att om jag hade vetat allt i förväg, så hade jag bara ännu mera definitivt tagit mig an honom.

Orkar du lyssna mera? Jag vill inte trötta ut dig för resten av livet: ingen orkar höra på en annans erfarenheter i längden."

Även om jag var trött ville jag absolut höra slutet på historien, varför jag så artigt som möjligt försökte övertyga honom om att mitt intresse ingalunda var avtrubbat, men jag avbröts mitt i meningen av en gäspning, som jag dåligt lyckades dölja.

Han log och sade:

"Jag ska göra det kort. Det blev ett helvete. Det är hela historien. Det blev ett helvete, och det började genast som ett helvete och blev sedan bara värre och värre. Och att helvetet blev så infernaliskt som det blev berodde mest på min envishet: ju mera min omgivning försökte få mig att släppa fallet Erik, desto mera arbetade jag på det.

Till en början höll vi oss på sjukhuset. Jag körde hårt med den enda psykiatriska terapi som jag tror på, som är personlig kontakt och umgänge, och utestängde helt från Eriks fall allt bluffmakeri med mediciner och andra placeboeffekter. Det var oerhört svårt i början, ty han hade blivit eller snarare gjorts till ett verkligt omöjligt fall, så att han också var omöjlig: han gjorde till en början allt för att sabotera mig. Han stal alla möjliga föremål, uppförde sig illa, slog sönder ovärderliga apparater och bar sig åt som en djävul bara för att krossa mitt tålamod, tills jag en dag också förlorade det och gav honom en rungande örfil: jag slog honom faktiskt med ett ursinnigt knytnävsslag så att hela hans mun fylldes av blod och några tänder rubbades i sina positioner, men fastän det inte var avsikten och inte ens hade planerats som företeelse så blev det den första sprickan i isen: jag greps omedelbart av svår ånger och fick tårar i ögonen och ville göra vad som helst för att ha den rasande knockuten ogjord, och han å sin sida fick också tårar i ögonen men inte av smärta: det visade sig att han var mycket ledsen över att ha gjort mig så arg. Och när jag lade mig ner på knä framför honom, där han låg på golvet, för att trösta honom, tog han hur ömt som helst min hand och lade den mot sin kind, för att visa att han var ledsen och för att försöka få mig vänligt stämd mot honom igen. Det var en alldeles naturlig reaktion från hans sida, som för mig alltför tydligt bevisade att han höll på att bli en fullvärdig människa igen. Vi grät sedan båda tillsammans, och vi omfamnade varandra där på golvet. Plötsligt förstod vi varandra, och plötsligt fanns det ett oupplösligt band mellan oss. Och jag visste att mina första 99 misslyckanden med honom hade krönts med en ensam seger. Och du anar inte vilka helveten vi dessförinnan hade gått igenom.

Personalen, mina kolleger och alla andra som fick veta något om saken tog bestämt avstånd från mina experiment med Erik och spred negativa rykten om dem. Många trodde från början att jag hade oegentligheter för mig med honom, fastän de själva kunde se hur han gradvis började använda sina sinnen igen, hur hans ögon blev mänskliga, hur blomkålsörat försvann och hur han åter började använda sig av

mänskligt tungomål. Jag fick till slut en vink ovanifrån om det olämpliga i denna privatvård, och det var strax efter den begynnande islossningen. Jag fick inte ha för mig sådant på sjukhuset, fick jag veta, och jag vidtog genast åtgärder för att skaffa Erik en egen lägenhet inne i centrum av staden.

7.

Det var på många sätt en underbar tid som började nu. Att se Erik mitt i sin ungdoms mest betydelsefulla vårsång trots en outhärdlig vinter bli till en mogna knopp och brista ut i full mänsklig blomstring som en den mest undersköna och exemplariska yngling var mitt livs viktigaste och mest minnesvärda skede. Och att det var jag som hade återbördat honom till livet med enbart mänskliga metoder var en sanning som jag själv teg ihjäl: jag lät all förtjänst för hans blomstring tillfalla honom själv och föredrog att förbli en odominerande men oundgänglig bakgrund och grogrund för hans själsförmögenheters utveckling, ty han hade sådana i häpnadsväckande grad.

Ju ädlare, ju vackrare, ju friare och mer oemotståndlig och sympatisk han blev, desto försiktigare var jag i mitt jämnande av vägar för honom. Först lät jag honom bara få undervisning genom en privatlärare på Steinerskolan som var en god vän till mig, en gedigen humanist med erfarenheter av det engelska tutor-systemet; småningom utsträcktes hans undervisning, han fick komma i grupp och träffa även andra lärare, och slutligen kom den stora dagen då han blev en normal skolelev, och när den dagen hade förflutit utan någon spänning från hans sida fattade jag att min lycka var gjord. Jag hade lyckats. Resten gick lätt: snart blev han mönsterelev och primus och förklarad av fysikläraren som geni, för att han uppfattade hela elektronikens värld av mysterier som naturliga självklarheter och hade en klarare överblick över det hela än någon annan och rättade kopplingsscheman som en kompositör rättar lärjungars partitur. Otroligt snart visade det sig att han var ett matematiskt, logiskt och tekniskt geni, och det att han var det tog han själv allra lugnast.

Samtidigt blev han mer och mer beroende av mig. Han ville inte att en dag skulle gå utan att han fick tala ut med mig ordentligt, och våra samtal blev också hela tiden längre och mera givande. Till slut hotade mitt umgänge med honom att uppta all min fritid över huvud taget, vilket mina damer där hemma vägrade att tillåta. Om någon dag gick utan att han fick träffa mig blev han genast svår och nästan hysterisk, vilket övertygade mig om vikten av att jag fortsatte utgöra hans livs fasta andliga grund.

Det blev vanligt att jag sov över hos honom och normalt att jag tillbringade kvällarna med honom. För mig var det redan en självklarhet att jag skulle adoptera honom, - hans riktiga föräldrar hade definitivt av sagt sig honom och hotade drunkna i bekymmer över den stackars hemmaboende gökungen Oskar - när min egen familj slog bakut. Och det värsta var att jag inte fattade frugans och döttrarnas förargelse, agg och avund mot honom förrän när det var för sent. Först när jag för första gången tog hem honom för att presentera honom och definitivt införa honom i familjen kom deras fördomars hat till uttryck och det i alltför öppna dager. Jag hade tagit det för givet att de skulle acceptera honom genast och vara vänliga mot honom, men jag hade försummat de mina för mycket för att de inte skulle känna harm och även låta den komma till ursinnigt och katastrofalt uttryck, mest för min stackars Erik, som jag först då fattade att även var farligt överkänslig.

Naturligtvis var det som hände enbart mitt eget fel. Jag tog medvetet en risk, men aldrig anade jag att den risken var så stor. När katastrofen var ett faktum var jag totalt överraskad av dess överväldigande fasa: jag hade gått rakt mot ett lokomotiv."

Hans kinder blossade, och han var fruktansvärt upphetsad. Med tanke på hans ålder och klena tillstånd var jag orolig för hans hälsa: så som han gick på med sin upphetsning och flaskförbrukning fruktade jag att det skulle sluta med en hjärtattack för hans del, och han hade redan flera gånger oroväckande nog tagit sig just om hjärtat, vilket alltför klart tydde på att han led av hjärtbesvär. Men ingenting kunde stoppa honom i hans andliga bärsärkargång med sig själv, och jag var nyfiken.

"När jag sade min hustru att jag skulle ta hem Erik och introducera honom i familjen sade hon genast torrt och sakligt: 'Vi kommer aldrig att acceptera honom. Bespara dig besväret.' Mera sade hon inte, och medge att dessa hennes ord ingalunda blottade någon avgrund. Det var nästan som om hon ville att jag skulle ta hem honom så att hon då fick fälla det sedan länge förberedda dråpslaget över oss båda samtidigt.

Själv tänkte jag, att hon nog skulle ändra mening när hon fick se honom. Hon skulle ingalunda kunna vara blind för hans skönhet och behag, artighet och dygd, och även mina döttrar skulle ofelbart komma att acceptera honom och det genast. Det vore det naturligaste i världen. Något annat vore onaturligt. Så tänkte jag i min typiskt manliga totalt blinda och ljusblåa dödsdömda naivitet.

8.

Den stora dagen var kommen. Högtidligt hade jag förkunnat för Erik: "Du skall nu få träffa min familj, som även skall bli din. Du skall få träffa min hustru, som skall bli din moder, och mina döttrar, som skall bli dina systrar. Du skall få komma in i mitt hus, som skall bli ditt hem. En familj skall jag idag ge dig, i vars mitt du för alltid skall känna dig säker och trygg och avhållen. Aldrig mera skall du efter denna dag sakna ett hem." Och allt vad jag sade var ägnat att väcka hans förhoppningar och fylla honom med from förtröstan, och jag tvivlade inte på att alla mina förespeglningar skulle bli förverkligade.

Kallt ställde min hustru till med mitt livs mest fruktansvärda scen.

"Jaså, du tog hit honom i alla fall. Du tvekade inte inför att befläcka ditt eget hem och din egen familj med din skam. Så detta är den ökände sinnessjuka, din manlige Galatea." Hon mönstrade honom skoningslöst från topp till tå som en utklassad tandlös häst, och hennes förakt var gränslöst. Jag var mållös och paralyserad av fasa. Och det värsta av allt var, att jag med min mångåriga psykiatriska erfarenhet, och mitt i min egen uppfattning bottenlösa psykologiska djupsinne, för vilket ingenting var främmande eller oväntat, stod helt handfallen inför denna situation. Hela mitt psykologiska kunnande var maktlöst inför min hustrus blottade avgrund av krasshet.

"Men Laura," var allt jag fick fram. Men scenen var hennes, och hon spelade ut hela sitt sedan länge undertryckta register av harm:

"Jag varnade dig! Men du tycks vara fullkomligt blind för din egen situation. Nåväl, jag skall väcka dig, och jag är glad att du tog hit olyckan, så att jag fick anledning och möjlighet att ställa er båda tills svars." Hon hade börjat, och ingenting kunde avbryta henne.

"Jag vet inte om det är du som har förfört honom eller han som har förfört dig, men jag håller det förra för det troligaste. Men för det är han inte oskyldig. Hur har du kunnat falla så djupt, min egen make, och dra hela familjen med dig i ditt fall? Lyckligtvis har jag vett att stoppa inför avgrunden. Men hur har du kunnat vara så blind? Har du inte sett mänskorna omkring dig, har du inte hört deras röster? Vet du om att det viskas om dig i hela staden och att du kallas för doktor Heliogabalus? Hela staden känner till att du tillbringar nätterna hos denne Ganymedes och försummar din familj! Och denna stackars okunnige Bosie, vet han om vad han har

gjort med dig, eller är han bara ett oskyldigt offer? Det märks att han kommer direkt från mentalsjukhuset, det står skrivet över hela honom att han inte är normal utan ett svagsint harhjärta som inte har något att förlora och som därför villigt låter en starkare göra vad han vill med honom och till och med utnyttja honom för perversa ändamål. Nej, min gunstig junker, du skall inte springa bort, utan ni skall båda lyssna till vad jag har att säga." Och Erik kunde lika litet fly från situationen som jag kunde bemästra den.

"Antingen, mina herrar, fortsätter ni som hittills, och då har min make varken familj eller hem längre. Han förlorar då även sin framtid och kanske sin ställning, ty redan viskar alla på sjukhuset om honom. Eller också, min unge herr Erik, lämnar du min make i fred och låter du honom sköta sina plikter mot familj och samhälle utan störande påtryckningar från din sida. Jag rekommenderar för ert bådas och allas bästa det senare.

Du trodde, Arthur, att du kunde gå hur långt som helst med dina skumma förehavanden. Du trodde att du kunde etablera dem med att ta hem olyckan och föra din hustru och dina barn bakom ljuset med att försöka charma dem med denne Oscar Wildes oskyldiga allt bevekande uppsyn. Du kanske till och med ville adoptera honom och insätta honom som din huvudarvinge och så totalt förringa din hustrus och dina döttrars värde. Men den gubben går inte. Hårtill säger lagen och vettet stopp, och det ska du vara glad för. Försvinn båda två! Hur det går för den här olyckan" (åsyftande Erik) "skiter jag fullkomligt i, men jag hoppas att han hamnar i ett annat sinnessjukhus nästa gång. Och dig, Arthur, vill jag aldrig se mera utom ensam, och jag vill aldrig mera höra ditt namn nämnas i samband med detta missfoster. Ja, jag vet att jag är hård, men livet och verkligheten är hårda, och de överser inte med misstag. Inse ditt misstag och kom hem och sköt om din familj, eller var förbannad för evigt och visa dig aldrig mer för hederliga människors ögon!"

De sista orden utslungade hon i förtvivlan. Sedan var det hon som flydde. Hon sprang bort och låste in sig. Naturligtvis följde jag efter och bultade på hennes dörr och ropade hennes namn, som det höves äkta män i så penibla situationer, men hon bara grät och sade ingenting mer. Hon hade avlossat sin domedagsbreddsida och omedelbart därpå som en skicklig taktiker dragit sig ur striden för att sköta om sina egna skrämor i avvaktan på om hennes salva skulle ha önskad effekt eller inte. Och jag kunde ingenting göra utom välja mellan att sjunka eller att flyta: för mig var båda alternativen lika avskräckande.

När jag kom ner stod Erik där passiv med böjd nacke som om han fått en spann kallt vatten över sig. Han såg på mig med en egendomlig nästan övernaturlig och visdomsfull blick full av inre klarhet och sade blott: "Här skiljs våra vägar." Sedan gick han utan något vidare ut. Han hade beslutat för oss bägge, vilket jag genast förstod. Jag lät honom gå.

Jag återvände in till mina döttrar och betraktade dem ännu en liten stund. De fnissade fortfarande. Under hela den ohyggliga scenen, som jag inte tror de begrep mycket av, hade de hela tiden hållit sig fnissande i bakgrunden. Men dessa bakgrundsfnissningar hade hela tiden just i sitt avståndstagande från situationen varit dess mest dominerande element och utgjort det ohyggligaste av allt. Jag hade gjorts bort inför mina döttrar, och jag förstod i fasaväckande klarhet att de aldrig mer skulle kunna bli mina döttrar. Deras mor hade trampat på min själ och skändat den inför dem. Det separerade mig från dem nu genom en oöverstiglig avgrund och ocean av grämsle.

Dock gick jag in till min hustru. Jag ropade till henne genom dörren: "Erik har gått nu." Och hon släppte in mig.

Ursäkta att jag är så i gasen. Jag börjar tro att jag har druckit litet för mycket, och det kanske även hörs på mitt bland annat allt schludrigare uttal, men jag lovar er, att jag är kristallklar i knoppen. Jag kan dricka två flaskor vodka i två drag utan att känna av det på annat sätt än genom sviktande balanssinne och schludrigare uttal. Min hjärna är abscholot kristallklar. Den har aldrig varit klarare. Och ni måste höra slutet på min berättelse. Nu när jag har berättat början måste jag också berätta slutet. Och ni måste höra på intill slutet. Hör ni?"

Jag måste ge honom ett erkännande på att jag uppfattat enträgenheten i hans begäran, men vågade samtidigt inflika ett försiktigt förslag om att han i så fall skulle bjuda mig på litet mera kaffe, så att jag skulle kunna hålla mig lättare vaken.

"Du får hur mycket kaffe du vill, käre gosse. Jag har kaffe så det understa ruttnar, liksom jag har sprit så det understa ruttnar. Du skall dricka dig full på kaffe, och jag ska dricka mig full på sprit. Men du måste höra på intill slutet. Lova mig det. Du måste lyssna även om du somnar."

Jag lovade att efter bästa förmåga försöka uppfylla hans bön. Och kaffet han bjöd på blev allt starkare. Den exotiska nattens utsvävningar liknade mer och mer en orgie i kaffe och sprit. Men ännu hade den inte sparat ur, och så länge den inte gjorde det lät jag honom fortsätta servera mig kaffe och sig själv whisky till ackompanjemanget av hans hjärtas djupaste hemligheter.

"Jag trodde ännu att jag kunde få allt på rätt köl. Jag trodde jag kunde övertyga min hustru om att allt vad hon trodde var lögn, och jag trodde jag ännu kunde få Erik accepterad av de mina och göra honom till min adoptivson. Därför gick jag in till min hustru.

Men i frågan om Erik var hon såsom en sten. Hon gav inte efter en mikrometer. Jag skulle aldrig mer se honom, och hon skulle aldrig mer höra hans namn, eller också var det slut med mitt äktenskap, enbart för att hon inbillade sig att jag hade visat homosexuella tendenser och därtill trodde på sin egen inbillning. Och ingenting kunde få henne att tro att det var inbillning. Ingenting kunde få henne att fatta den fullständiga sanningen, att min kärlek för Erik enbart var platonisk. Hon var tillfälligt inlåst av sig själv i sin egen totala paranoia, och hon var helt i det grönögda monstrets våld. Det finns ingen väg ut ur svartsjukans galenskap utom med tiden.

Visserligen stod det helt klart för mig själv redan att jag älskade honom. Ja, jag älskade honom redan som en son, fastän jag ännu inte adopterat honom. Jag avstod från kontakt med honom under flera månader bara för att för min hustru försöka bevisa min och hans oskuld. Men ingenting kunde bota hennes svartsjuka. Jag var förtvivlad. Ej heller kunde jag överge min familj. Till och med min yngsta dotter försökte övertala min mor till att inte vara så hård, men hon blev bara hårdare. Hon menade att hon hade monopol på min kärlek genom de fyra döttrar hon givit mig och att inget femte barn som inte hon hade fött hade någon rätt att ta min kärlek i anspråk och allra minst få del av mitt hem. Och visst hade hon rätt. Visst förstod jag henne.

Situationen tillspetsades när min yngsta dotter Cecilia kom till mig och sade: "Erik bor inte längre på Sveagatan." Två månader hade då gått under vilka jag varken hade sett eller hört Erik, två månader hade jag förspilt på att få min hustru att se objektivt på saken, vilket hon bara blev mer och mer oförmögen till, och jag var förtvivlad, ja, desperat, ja, färdig att ge upp totalt både familj, ställning, hem och Erik.

"Hur vet du detta?" frågade jag henne förskräckt.

"Jag har spionerat åt dig. Jag ville hjälpa dig, pappa." Den lilla ängeln!

"Men var är han då?"

"Dom sade att han hade flyttat till en flicka i Haga."

Nu fick jag luft under vingarna. Det fick bära eller brista, men jag gav mig iväg. Jag for samma dag, som var en söndag, till Sveagatan, var den fina lägenhet jag hade givit Erik låg. Han hade hyrt ut den i andra hand. De visste inte hans nya adress, men de bekräftade att han höll till i Haga. Han kom ibland och hälsade på när han var hungrig eller behövde pengar, berättade hans sympatiska andrahands-hyresgäster, ett trevligt ungt samboende par.

Haga var Göteborgs narkomanghetto. Åtminstone var det det enligt de flesta etablerade människors förutfattade meningar. Alla ville att stadsdelen skulle jämnas med marken så att narkomanerna kördes ut därifrån. Endast de ville bevara Haga som bodde där, och de var inte bara narkomaner. Narkomanerna själva var faktiskt likgiltiga för sin stadsdels framtid medan de som ivrade för Hagas bevarande var konstnärer, arkitekter, konservatorer, författare, filosofer, fotografer, musiker och miljömedvetna fritänkare. Haga var faktiskt mest unikt genom att så många högt begåvade skapande talanger bodde där och vårdade den unika trähusmiljön.

Jag vandrade genast till Haga. Jag hade tidigare brukat ta vägen där igenom för att få se alla de vackra mänskorna där, ty Haga beboddes mest av ungdomar, som mest var vackra. Att Haga besvärades av narkomaner var jag på det klara med, men jag var även på det klara med att dessa narkomaner i verkligheten var få och ett utdöende släkte, allt eftersom de förgiftade ihjäl sig eller försvann på sjukhus eller utomlands till exotiska hippiekolonier. Jag tog min väg genom Haga.

Det finns mitt inne i Haga en öppen plats som är öppen för att alla hus där har rivits och gjorts om till parkeringsplatser. Framför denna öppna plats från Hagas enda nyrenoverade kvarter, ett tegelhuskvarter, har man mot Skansberget en mycket vacker utsikt. Med ryggarna mot stenkvarterets fasader brukade Hagas flesta ungdomar sitta vid något tillfälle på dagen och umgås med andra Hagaungdomar och flanörer som hade vägarna förbi. Det var alla sorters ungdomar. Det var obeskrivliga punkare med lila och skärt färgade hår, det var nazister och fascister med rakade hjässor, det var långhåriga unga män och damer med håret ner till stjärten, och det var en och annan originell narkoman. Det var veteraner och noviser, pensionerade luffare i 40-årsåldern och en och annan redan åldrande lös dam i 20-årsåldern eller yngre. De satt där alla även denna dag. Och Erik satt mitt ibland dem.

"Erik!" sade jag bara lågmält och stannade framför honom. Han hade inte klippt sitt hår sedan vi senast hade setts, och ynglingaskäggstubb framträdde i hans ansikte.

"Vad vill du mig?" frågade han nästan likgiltigt och oberört.

Jag svarade inte. "Vad gör du här?" låg på mina läppar, men jag sade det inte. Jag förstod att jag måste vara mer diplomatisk och framför allt mycket försiktig. Jag gick i stället lugnt fram och satte mig bredvid honom på trottoaren med ryggen mot stenhuset.

"Jag ville prata med dig," sade jag enkelt.

"Är din fru fortfarande arg på mig?"

"Jo, men det skiter jag i," sade jag rättfram.

Han teg.

"Varför har du flyttat från din lägenhet?" frågade jag.

"Jag ville klara mig själv."

"Kan du klara dig själv? Har du alls varit i skolan sedan vi senast sågs?"

"Nej," sade han, och jag kände att han skämdes.

"Jag gissade det. Och inte har du vårdat ditt yttre."

"Jag är lika renlig som du."

"Det syns inte."

"Vad vill du mig?" frågade han besvärat, och jag förstod att jag hade gått för långt. Nu kunde jag inte längre hålla inne med den förolämpande frågan:

"Vad gör du här?"

"Jag lever här."

"Bland narkomaner?"

"Bland narkomaner. Jag och Solbritt lever här bland narkomaner, och vi har en uppgift här bland narkomaner."

Först nu observerade jag flickan som satt bredvid honom på andra sidan. Det var en ung vacker tös med livligt utseende och långt vackert ljust hår.

"Är detta Solbritt?" frågade jag.

"Ja. Vi lever här i Haga tillsammans. Så nu vet du det."

Jag var besvärad, och han var besvärad. Vi var alla besvärade, ty de flesta omkring oss lyssnade till varje ord som vi sade. Erik reste sig.

"Här kan vi inte sitta. Kom, Solbritt, så går vi hem och bjuder doktorn här på en kopp kaffe."

"Är han doktor?" frågade Solbritt.

"Ja, narkomandoktor," sade Erik ironiskt och sneglade mot mig.

Jag reste mig även och följde med dem.

10.

De bodde ytterst primitivt i en tvårummare på Bergsgatan 5 som var på 41 kvadratmeter. Det var Solbritt Johanssons våning. Erik sov på en säng som ej var i samma rum som Solbritts säng.

"Doktorn här," berättade nu Erik för Solbritt, "är min fosterfar, som jag har berättat om, som tog hand om mig när mina föräldrar försökt bli av med mig genom att skrota mig på ett mentalsjukhus. Det var han som räddade mig när de långsamt men säkert försökte ta livet av mig på sjukhuset.

Solbritt här," berättade Erik för mig, "är Hagas främsta motståndare till och bekämpare av drogmissbruk. Hon brukar gå till knarkarna och helst till deras kvartar, när de är flera, och predika för dem och varna dem för missbruket. Hon kallas här i Haga för 'Knarkängeln'. Jag älskar henne," sade han och bevisade det med en öm kram.

Jag hade hört talas om henne. Så detta var den ljuva knarkängeln, som jag hade hört flera rehabiliteringsfall på sjukhuset tala om. Jag hade tolkat deras svävande legendartade yttranden om henne som vanligt flummeri, ty jag trodde inte att en sådan 'knarkängel' fanns. Men här stod hon mitt framför mig, och Erik älskade henne.

"Och du själv då, Erik? Vad för liv vill du leva tillsammans med henne? Vill du inte kunna försörja henne och ge henne och dig själv ett anständigt liv?"

"Hon vill bo här i Haga. Hon vill missionera här bland narkomanerna. Hon har lyckats i flera fall redan. Hon får dem att skämmas."

"Så låt henne bo här i Haga! Men skall du därför överge din framtid och din plikt? Återvänd till skolan! Du är begåvad och kan bli något, och det vet du! Klipp ditt hår och bli en anständig människa med Solbritt!"

"Och du själv," sade Erik under luggen. "Lever du ett anständigt liv med din familj?"

Hans ord var ohyggligt avväpnande. Plötsligt var jag ställd mot väggen och visste inte vad jag skulle säga. Ja, jag hade plötsligt ingenting mer att säga. Och jag såg att Solbritt log åt min förlägenhet, och detta var det värsta.

"Håller du av Erik som Erik håller av dig?" frågade jag Solbritt.

"Ja, jag håller av honom, och han hjälper mig."

"Och vad gör du själv annars?"

"Jag skall börja läsa på Vuxengymnasiet nu i höst, och det skall Erik också göra. Eller hur, Erik?"

"Jo, så är våra planer."

"Men du går ju redan på ett gymnasium, Erik, och det är stadens bästa. Skall du då lämna det?"

"Jag har redan gjort det."

"Varför?"

"Därför att jag i allt vill leva som Solbritt. Jag vill vara helt fri och oberoende från dig, ty du har visat att även du har dina svagheter. Solbritt har en större styrka och bättre motiv än du."

Det var rörande. Erik var redan lika beroende av henne som han hade varit av mig. Jag kunde bara välsigna dem och lämna dem åt deras öde. Men jag lyckades ändå övertala Erik till att återgå till sin egentliga skola och återta sin riktiga lägenhet. Men Solbritt ville bo kvar i Haga. Och Erik ville inte klippa sitt hår.

"Varför?" frågade jag.

"Solbritt tycker om det långt."

"Du ser ut som en hippie eller som en narkoman."

"Du har ingen rätt, pappa, att kalla människor för något annat än människor. Hagas extremaste original och värsta narkomaner är lika mycket människor som du och statsminister Olof Palme."

Han angrep mig alltså med hela samhället som slagträ. Äntligen var jag inte längre svarslös: "Men de fördärvar samhället."

"De som fördärvar något fördärvar endast sig själva, och var och en har rätt till sitt eget liv, uppbyggligt eller fördärvligt."

Han talade till mig som om han undervisade mig. Hans upptäckt av Solbritt hade gjort mycket med honom. Och plötsligt slog det mig att han för första gången hade kallat mig pappa.

11.

Hemma fick ingen veta det, och jag började nu umgås med och hjälpa Erik i smyg. Även Solbritt försökte jag bistå, men hon ville klara sig helt och hållet själv. Hon hade sina föräldrar i Hindås, som hon alltid då och då besökte genom att ta lift från Sankt Sigfrids plan, en gång gav jag henne den liften, och hennes föräldrar var lika trevliga och positiva som hon själv. De tyckte dock inte om att hon bodde i Haga och att hon vågade lifta. Även Erik fick träffa dem, och de tyckte att han var en rar pojke och just den rätta för Solbritt. Och i skolan tog Erik igen de två förlorade månaderna i ett nafs.

Jag var helt nöjd och tillfreds med tillvaron så länge ingen hemma anade något. Min hustru var inte den som själv förde Erik på tal, och hon tycktes nöjd med att jag inte heller längre gjorde det. Endast Cecilia, min minsta dotter, visste ett och annat och anade en hel del därtill, men jag kände att hon stod på min sida mot sin mamma. Och även hon teg visligen.

En månad gick under vilken jag levde ett fridfullt och harmoniskt dubbelliv med familjen, arbetet och min sociala status å den ena sidan och Erik, Solbritt och Haga å den andra. Familjen anade ingenting av mitt 'undre' liv, och Erik och Solbritt anade inte att jag med att hjälpa och umgås med dem riskerade mitt äktenskap. Erik frågade mig ibland om min fru tillät och visste om att jag träffade honom, men jag svarade i regel undvikande.

Men en dag när jag kom hem förstod jag att något hade hänt. Stämningen var annorlunda. Mina döttrar kastade sig inte om halsen på mig. De gömde sig eller stod och tryckte och tittade på mig som om jag plötsligt var farlig. Endast lilla Cecilia var sig lik i det att hon kom fram till mig och viskade i mitt öra: "Mamma har fått veta det." Jag förstod genast allt. Och i nästa ögonblick trädde min hustru inför min åsyn,

och hon var kall som is och sur som ättika. Ett svart moln kokade omkring henne, och hennes ögon var som laddade revolvermynningar.

"Jag har fått veta," sade hon iskallt, "att du öppet umgås med narkomanerna i Haga. Är det sant?"

"Av vem har du hört det?" Min fråga var tafatt och psykologisk. Hon ignorerade den.

"Jag har vidare hört, att den som introducerat dig i de långhåriga merovingernas narkomankretsar i Haga är ditt eget snedsteg Erik. Är det sant?"

Jag svalde och teg.

"Vidare har jag hört att du har umgåtts med Erik sedan två månader trots mina protester. Är det också sant?" Hon betonade ordet 'också' med förfärande eftertryck.

Vad skulle jag säga? Min erfarenhet hade för alltid övertygat mig om omöjligheten i att få min hustru till att förstå mig. Jag försökte svara rakt på sak och med samma kyliga saklighet som hon avlossat sina torpeder mot mig med:

"Erik bor i Haga tillsammans med en ung flicka som han älskar, och tillsammans försöker de hjälpa narkomanerna i Haga från deras laster. Samtidigt sköter Erik sina studier väl. Jag hjälper dem ekonomiskt och backar upp dem moraliskt. Det är hela sanningen."

Tydligt tänkte det krutdurken direkt. "Har du då inget begrepp om vanlig anständighet längre? Fattar du inte att du skämmer ut hela din familj och gör dig omöjlig både socialt och hemma? Inser du inte att du förstör allt vad du har byggt upp under hela vårt liv? Din Erik är en narkoman!" utslungade hon.

Hon var helt klart ett offer för förutfattade meningar baserade på falska rykten. "Varifrån har du dina befängda upplysningar?"

"Fråga din yngsta dotter!" Hon var nu hysterisk. Aldrig tidigare hade jag sett henne sådan. I hennes tillstånd var det nu omöjligt att föra ett mänskligt samtal med henne. Det tycktes hon inse själv, ty med ett 'jag vill aldrig se dig mera!' rusade hon ut ur tamburen, där jag ännu stod oavklädd, och in på sitt rum, som hon låste efter sig, och jag hörde hur hon där inne hysteriskt och otröstligt började böla. Den här gången förstod jag att jag måste lämna henne i fred. Jag trädde åter armen i den enda rockärm som jag fått av mig. Cecilia och Agneta, mina två yngsta döttrar, stod och tittade på mig. De andra var utom synhåll och hade väl satt sig i säkerhet. Kunde lilla Cecilia vara skyldig till angiveri? Jag kunde inte tro det om henne, och jag ville inte ta reda på det. Jag sade enkelt till dem: "Tag hand om er moder," och gick ut från mitt hem, som jag klart insåg att jag inte skulle återvända till på kanske åtskilliga dagar.

12.

Jag for genast med bilen till Sveagatan och besökte Eriks lägenhet. Ingen svarade. Jag hade nyckel och gick in. Ingen var hemma. Jag gick ut igen och vandrade till Bergsgatan 5 till Solbritts lägenhet. Det satt några människor på gården. De betraktade mig mycket underligt. Solbritt var inte hemma. Ingen svarade när jag upprepade gånger ringde på dörrklockan, och där inne var allt tyst och dött. Jag gick ner igen. De tysta skärskådande människorna på gården, fem ungdomar av tvivelaktig karaktär, verkade mycket spända, som om de var laddade med okommunicerbara hemligheter. Jag frågade: "Har ni sett Solbritt och Erik?"

"Nej," sade de undvikande och såg bort från mig.

"Om ni ser dem, så säg att jag söker dem."

De teg. Det var något mycket olycksbådande över denna tryckande tystnad. Så bröt en av dem isen och avslöjade för mig:

"Andra har också sökt dem."

Jag tog fasta på halmstrået som räcktes mig.

"Vem då?"

"Polisen."

"Varför?"

"Solbritt är försvunnen."

Nu fick jag veta vad de visste. Solbritt skulle ha farit till sina föräldrar dagen innan, som var en lördag, men Solbritt hade aldrig kommit fram. Föräldrarna hade blivit oroliga och kontaktat polisen. Det hade aldrig tidigare hänt att Solbritt inte hade kommit hem en lördag, och man hade också sett henne stå och lifta vid Sankt Sigfrids plan, som hon plägade göra på lördagar. Föräldrarna hade aldrig tyckt om hennes liftningar och alltid oroat sig för deras utgång. Hon hade antagligen fått lift, men det var omöjligt att säga av vad för bil eller av vem.

"Vet ni något om Erik?" frågade jag.

"Han vet ingenting. Polisen har sökt honom också."

Mera visste de inte om Erik, men det kändes som om de visste mera om Solbritt, något som de inte utan vidare ville avslöja.

Jag gick tillbaka till Sveagatan. Det var redan kväll, och jag hoppades Erik snart skulle komma hem. Men han kom inte. Vid midnatt somnade jag i soffan.

13.

Ursäkta att jag svävar ut så mycket och blir allt mera vidlyftig hela tiden, men det måste jag fortsätta med, om jag skall hålla mig till sanningen, vilket jag nödvändigt vill göra.

Det blev mitt livs oerhördaste natt. Till att börja med drömde jag en hårresande mardröm om en dvärg som var pyroman. Vi lyckades komma honom på spåren, och slutligen lyckades vi fånga honom i en av hans egenhändigt anlagda mordbränder, som han alltså brann inne i. Men den eldsvådan gick sedan inte att släcka. Kvävde vi den på något ställe blossade den upp på nytt på ett annat ställe. Vi fick kål på den vederstyggelige dvärgen, men vi fick inte kål på hans mordbränder, som han levde vidare i och tycktes ha evigt förintande liv i, som genom den mest obotliga och förstörelsebringande kedjereaktion.

Nå, det var min mardröm. Jag vaknade kallsvettig. Då hade några grannar kommit hem fulla, som hade satt på en eländig raspig öronbedövande diskodunkskiva som skrällde över hela gården och som gjorde all vidare sömn otänkbar den natten. Erik hade inte kommit hem. Jag led i en timme. Sedan stod jag inte ut, klädde på mig och gick ut. Jag gick till Haga till Solbritts lägenhet. Allt var tyst och mörkt.

Jag knackade på hennes dörr. Allt var dött. Tydligt hade inte heller hon kommit hem. Till min förvåning kände jag att dörren var öppen. Jag gick in.

Det är ju det underbara med Haga, som jag då ännu inte kände, att där känner alla varandra och är fattiga och vänliga mot varandra, så att de till och med inte behöver låsa dörrarna för varandra. Jag tvivlade på att Solbritt någonsin hade haft sin ytterdörr låst, som den öppna, vänliga och glada människa hon var. Jag gick in.

Sålunda tillbringade jag natten i Haga. Mycket sov jag inte, ty jag tillbringade större delen av natten med att fundera. Skulle jag någonsin få återse min familj? Var min trygga villamiljö i naturens sköte utanför staden för evigt förlorad? Var detta mitt nya liv: en minimal lägenhet i en tråkå utan centralvärme och varmvatten och med avträdet på gården? Vad hade hänt med Erik och Solbritt? Jag virvlade med i mina funderingar till soluppgången, då jag äntligen somnade.

Jag väcktes av en hårdhänt knackning på dörren. Jag hade inte klätt av mig utan sovit under en filt i ytterkläderna, varför jag måste ha varit i ett bedrägligt yttre skick när jag öppnade dörren och visade mig. Jag var orakad, och mina ögon var inflammerade av den smutsiga filten. Det var polisen.

De förbryllades av min uppsyn, frågade efter Solbritt och sedan efter Erik, sedan vem jag var och bad mig slutligen komma med till stationen. Jag försökte slingra mig vilket bara gjorde dem mera angelägna, och jag följde slutligen med som jag var.

Som jag förutsett fick jag varken av dem veta något nytt eller de av mig. På dåligt humör for jag sedan i min bil hem till min fru för att verkställa en av mina nattfunderingars slutsatser och föresatser.

"Vad gör du här?" frågade hon mig fientligt.

"Jag vill göra upp."

"Har du något vettigt att komma med?"

Jag svarade henne inte med frågan "Har du?" utan svalde förtretet och kom med mitt förslag.

"Jag erbjuder dig villan och att jag försörjer dig och döttrarna även framdeles, på villkor att du inte gör skandalen värre med att yrka på skilsmässa. Du skall få din önskan uppfylld att du inte vill se mig mera, men jag vill vara fri att komma tillbaka till dig när du kommer på bättre tankar."

"Du flyttar alltså ihop med Erik?"

"Erik och hans fästmö är försvunna sedan ett dygn tillbaka, och det är idag min främsta plikt att ta reda på vad som har hänt dem. Men det kan du inte förstå. Jag känner mig lika ansvarig för dem som för er."

"Erik har väl knarkat ner sig och lockat sitt offer i fördärvet."

Jag svalde min harm.

"Går du med på mitt förslag eller inte?"

"Vad har jag att förlora på att inte yrka på skilsmässa så länge du ger mig vad jag vill ha? Naturligtvis accepterar jag förslaget. Så dum är jag inte att jag inte tar emot vad jag får gratis. Låt det gärna bli vår uppgörelse. Men visa dig sedan inte här mera."

Jag var så arg på henne att jag inte sade något mera till henne utan bara gick ut därifrån i hopp om att aldrig mera behöva komma tillbaka.

Jag for sedan till sjukhuset och rensade mitt skrivbord där från väntande papper och for genast tillbaka till polisen. Polisen visste ingenting nytt. Ingen var hemma på Sveagatan, och ingen hade syns hos Solbritt.

För att fatta mig kort: eftermiddagen blev ett helvete av ständigt tilltagande oro för mina två kära ungdomar. Tänk om min hustrus insinuationer innehöll någon sanning? var den mest outhärdliga av alla de frågor jag oupphörligt ställde mig.

Jag pendlade hela tiden mellan Sveagatan, polisen och Solbritts lägenhet. Jag försökte klämma Solbritts grannar på pulsen, men de var rädda och ville inte visa att de visste för mycket.

Klockan var tio på kvällen. Det var kolmörkt. Jag satt i Solbritts lägenhet. Ljuset i trappuppgången fungerade inte. Då knackade det på dörren. Det knackade mycket försiktigt. Jag höll andan. Så knackade det igen. Knackningen lät trött. Då gick jag och öppnade.

Det var Erik. Han var i upplösningstillstånd. Han blängde på mig. Så sluddrade han fram: "Jag såg att det lyste." Så stapplade han eller snarare ramlade han in.

Han var oigenkännlig. "Vad har du gjort!" frågade jag, men jag visste vad han hade gjort. Han var allvarligt drogförgiftad, och den drog under vars inflytande han omisskännligt befann sig var heroin. "Vad har du gjort!" frågade jag igen förtvivlad och fåfängt.

Han grät och föll ihop i mina armar. "Pappa! Pappa!" snyftade han. Han kände i alla fall igen mig.

"Det är bra," sade jag. "Varför gjorde du det?"

"Solbritt är död," sludrade han.

"Hur vet du det?"

"Jag har sett det. Jag såg hennes kropp. Jag såg när de slängde in henne i skräpförbränningsugnen."

"Vad pratar du om?"

Så småningom fick jag klarhet i vad han menade. Stackars pojke! Stackars arme, vackre, begåvade pojke! Han var fullkomligt oskyldig. Han hade blivit vansinnig av oro när han hörde om Solbritts försvinnande och sedan bara drivit omkring från krog till krog och från den ena skummare bekantskapen till den andra. Ur stånd att kunna göra något vettigt och ur stånd att kunna sova hade han gjort något desperat: han hade drogat sig. "Ge mig en sil," hade han sagt. "Ge mig en sil av vad som helst. Ge mig det starkaste ni har."

"Vill du gå samma väg som Solbritt?" hade Hjälparen cyniskt svarat. "Nåväl, vi skall alla den vägen vandra," sade han sedan och gav Erik heroin mot saftig betalning.

Det var första gången Erik tog någon narkotika, och det blev genast heroin. Som tur var klarade han sig genom sin exceptionella fysiska och psykiska hälsa.

Men på något sätt hade han under sitt heroinrus, sitt livs första och sista frivilliga narkotikarus, fått insikt i Solbritts öde. Hon hade plockats upp av en narkoman som kände igen henne från Haga som 'knarkängeln', hon hade intet ont anande tagit emot liften, ty hon plägade tro om vilken narkoman som helst att han inte var narkoman och även om han var det att han ändå var mänsklig och som vilken annan normal människa som helst, men denne var farlig. Han körde henne på avvägar, misshandlade henne när hon gjorde motstånd, slog henne medvetlös och gav henne i hennes medvetlöshet en sil, som blev dödlig. När hon vaknade upp våldtog han henne, men under våldtäkten avled hon. Erfaren som han var lyckades han då på morgonkvisten göra sig av med hennes lik i en sopbil, som omedelbart körde ut till den stora skräpförbränningsanstalten i Sävedalen, där hon spårlöst upplöstes i atomer.

Hur han fick veta denna berättelse vet jag ännu inte idag, men jag vill inte utesluta att det kan ha varit ren inbillning från hans sida. Emellertid stämde hans redogörelse för mig med andra lika sluddriga redogörelser från andra mer eller mindre fördunklade hjärnor som polisen åhörde. Emellertid fanns det inga spår, och ingenting kunde bevisas. Enligt andra inte mindre skumma källor skulle hennes lik ha överlämnats åt en brunn i Kviberg, men det fanns tusen brunnar i Kviberg, och i ingen av de hundratals sedermera undersökta brunnarna fann man något spår. Man kan aldrig få något konkret eller hållbart från en narkoman. Det är möjligt att de vet allt som man vill veta av dem, men deras formuleringsförmåga har gått förlorad i ett förståndsomtöcknat flum som ständigt blir värre ju djupare man forskar i deras fördärvade medvetenhets avgrund utan botten.

Och Erik var färdig. Han var knäckt till kropp och själ, och jag kunde nu inte lämna honom för en minut. Det var svåra dagar för oss båda som följde, under vilka han dock lugnade sig en aning. Tisdag natt sov han ordentligt för första gången på tre dygn, och då drog jag en lättnadens suck. Och då fattade jag mitt beslut: att hädanefter bara leva för Erik.

För att få honom på fötter igen måste jag göra något drastiskt. Det räckte inte med att ta honom till barberaren, skydda honom för polisens närgångenheter och skämma bort honom. Jag behövde rycka upp både mig själv och honom med rötterna från våra tidigare liv. Jag tog därför tjänstledigt och Erik ur skolan på obestämd tid, och på tu man hand for vi utomlands. Det var min första semester på tre år, och ändå behövde han den bättre än jag.

Det skulle kunna skrivas en hel roman om den resa som vi gjorde. Med min lilla blåa Fiat 126, (min fru fick behålla min bättre bil, en Volvo,) tog vi båten till Kiel, vältrade oss i aftonens obegränsade smörgåsbord, och jag bjöd även min son på ett par drinkar. Jag ville att han helt skulle känna sig trygg i min närvaro."

"Hade du adopetarat honom redan?"

"Nej, inte ännu, men jag ville att han till varje pris skulle känna sig som min son och universalarvinge, ty jag behövde en son. Jag hade längtat efter en son i hela mitt liv, och han var den ende som kunde bli det.

Sedan bilade vi via Hannover till Köln, och på vägen visade jag honom Hildesheim, skräckexemplet på de allierades vanvettiga onödiga härjningar bland Tysklands civila under kriget. Som du väl vet var Hildesheim en av Tysklands vackraste och mest intakta medeltidsstäder före kriget, men av samma anledning som de allierade anförda av Churchill och Roosevelt utplånade Dresden med dess skyddssökande miljoner av hemlösa föräldralösa barn, utbombade de även Hildesheim, näst efter Dresden Tysklands vackraste stad. Och av dess medeltida jungfrulighet finns det idag mindre kvar än av Lübecks, som ju också utan anledning bombades ihjäl, just för att det var så vackert, medeltida och anrikt, liksom tyskarna bombade St. Paul's Cathedral i London och katedralen i Coventry. Men det hör inte hit. Ryssarna var de enda som förtjänade att få på moppe i kriget, och därför gav tyskarna engelsmännen på moppe och engelsmännen tyskarna på moppe. Det är berättelsen om det bedrövligaste och mest onödiga av alla världens krig, som utom England och Tyskland och hela Östeuropa även förgjorde Japan, Kina och Indien: Östeuropa blev mera förslavat än någonsin tidigare i historien, Japan utsattes för den skändligaste terror historien har att uppvisa genom atombombernas hittills enda historiska användning i krig av amerikaner mot helt civila japaner, Kina blev av med sin demokrati och förslavades värre än Östeuropa, och Indien förlorade engelsmännen genom den av Tolstoj påverkade anarkisten Gandhis försorg. Men nog om detta och tillbaka till vår resa. Du ser, att hur mycket jag än dricker blir min hjärna bara klarare.

Från Köln och dess dom for vi till Bonn och Beethovens hus och följde sedan Rhen ända till Basel, där vi hälsade på hos Erasmus av Rotterdam och hans minnen. Genève undvek vi, som jag aldrig har varit någon god vän av vare sig Calvin, Rousseau eller Frankenstein. Vi for till Italien längs den vackraste av vägarna dit: via Luzern och Vierwaldstättersjön över Sankt Gotthardspasset ner till Milano, där vi hälsade på hos Leonardo da Vinci och hans minnen. Milano är ju mera hans stad än någon annans. Vi fortsatte sedan österut via Verona och Padua till Venedig, där vi tillbringade några underbara dagar. Till Venedig for vi inte den rakaste vägen, utan vi tog spårvagnen till Fusina, varifrån vi tog lagunbåten över till lagunstaden. Att ankomma till Venedig på annat sätt än per båt är att gå miste om det väsentligaste med Venedig.

Därifrån begav vi oss till Ravenna, som Erik upplevde som en mycket melankolisk stad, och visst är den Italiens mest gripande stad. Det är staden där Dante gråtande tillbringade slutet av sin landsflykt, under vilken han enade Italien med sin Komedi, till priset av att hans eget liv förvandlades från komedi till tragedi.

Från Ravenna begav vi oss vidare till Bologna och Florens. Hela tiden höll vi oss borta från de stora vägarna, och vi levde hela tiden som ett par tåguffare: vi sov aldrig utom på vandrarhem eller i nödfall i bilen eller om vi blev erbjudna någon höskull i ett kloster, men aldrig på något anständigt hotell.

I Florens kan man stanna en hel livstid utan att bli färdig med staden, men vi fortsatte omsider via San Gimignano, Siena och Orvieto till Rom, där vi bodde i Trastevere. När vi strövade omkring i Forum Romanums öken och besteg Palatinen frågade mig Erik:

"Här har hela Italien dränkts i renässansprakt, och varje kyrka flödar över av lyx och skönhet. Men varför har de då inte också byggt upp Forum Romanum på nytt?" Jag skyllde det hela på påven.

Vi for inte till Neapel utan följde kusten norrut via Pisa, Levanto och Rapallo till Genua, där vi besökte Columbus och hans minnen. Genua är ju mera hans stad än någon annans, fastän han var jude. Visste du det? Världen har tigit om det emedan han själv teg om det så länge han levde, ty hade Ferdinand och Isabella fått veta att han var född, troende och praktiserande jude hade han aldrig tillåtits upptäcka Amerika. Det var ju *det* såta paret som gjorde slut på Spaniens framtid med att fördriva alla judar från landet, liksom Hitler gjorde slut på sig själv och på Tyskland med att bära sig ännu dummare åt i judefrågan, som aldrig kan lösas på annat sätt än att låta judarna vara i fred, vilket den förbannade världen och mänskligheten aldrig tycks lära sig att göra.

Vi följde sedan Rivieran via Alassio, San Remo, Menton, Monaco, Nizza och Antibes till Cannes. Vackrast var Beaulieu-sur-mer och Villefranche. I Cannes var vi oförsiktiga, så oförsiktiga att vi råkade ut för en direkt olycka, resans första och enda, som hade kunnat innebära en katastrof. Vi gick in på en nattklubb som såg trevlig ut och råkade ut för närgångna damer som bjöd oss på drinkar som var alldeles osedvanligt skarpt spetsade, vilket Erik råkade värre ut för än jag: de var försåtligt kryddade med LSD utan att någon talade om det för oss, varpå Erik under natten nästan hoppade ut från balkongen. När vi talade med vandrarhemmets värd om saken sade han:

"Visste ni inte att det var ett skumt ställe? Dit går bara folk med nerver för magstarka saker, och sedan går de aldrig mer någon annanstans än dit. Kunde ni inte fatta att det var ett skumt ställe av blotta namnet?" Nattklubben hade hetat 'Ibiza', men jag hade aldrig varit på Ibiza och visste ingenting om denna avlägsna ö. Vi gick inte dit mer och skyndade oss att lämna Cannes. Allt hade gått så bra under hela resan dittills, Erik hade gradvis knäppt upp och blivit gladare, i Villefranche var han redan verkligen som en äkta son för mig, och så kom det kontroversiella intermezzot i Cannes. Det var andra gången Erik råkade ut för något sådant, men denna gång var det ofrivilligt och med en betydligt värre chockverkan än första gången. Det var samtidigt första gången jag själv hade blivit skyldig till något gentemot Erik, vilket jag anklagade mig svårt för och drogs med dåligt samvete för länge.

Vi följde den vackra kusten via Toulon till Marseille, via Avignon och Tarascon till Arles, via Nîmes, Montpellier och Narbonne till Carcassonne, och efter en tur upp i Pyrenéerna via Foix begav vi oss till Toulouse och längs med Garonne till Bordeaux. Vi trivdes väldigt bra överallt i Frankrike, som jag alltid har varit en god vän av, liksom av Italien, och även Erik lärde sig under vår tid där flytande franska, som han dock vägrade att tala skorrande, emedan han tyckte sydfranskan och provençalskan med sina rullande R lät vackrare än den mera grötiga nordfranskan. Inte sant, att det här med skorrande R har en förmåga att förvandla vilket språk som helst till en sjukdom, som danskarna är de första att medge. Det blir ju bara gröt av hela artikulationen.

Vi följde kusten norrut via La Rochelle till Nantes och följde sedan Loire inåt landet och besåg en del av de berömda slotten, främst Amboise, där ju Leonardo da

Vinci ligger begravd, Chambord, som han delvis ritade själv, Chenonceaux, det vackraste av dem, och några till. Från Orléans for vi via Chartres till Paris, och därifrån hade vi tänkt återvända hem, men en kollega och en god vän till mig därstädes fick mig på andra tankar.

Det här var före den första oljekrisen, då det ännu var relativt billigt att resa. Min kollega skulle just med sin dotter resa till Amerika och bad oss följa med. Hans erbjudande var oemotståndligt. Dessutom hade min trofasta Fiat säckat ihop vid ankomsten till Paris, varför vi ändå inte kunde bila längre, vilket alltid är det mest angenäma sättet att resa, om man bara undviker motorvägarna. Min kollegas erbjudande kom som en öppning i himmelen till en bättre värld, och varken Erik eller jag var särskilt lockade av att komma tillbaka till den dimmiga mörka kalla Norden. Vi beslöt att fresta lyckan, och efter en serie telefonsamtal med Göteborg och palavrar med min bankir i Schweiz var jag fri att lämna Europa. Vi flög alla fyra till New York.

Efter en underbar månad i Paris följde en nästan mer sagolik månad i Nya England. Utom det chockerande imponerande New York upplevde vi Washington D.C, Philadelphia, Boston och Niagara samt stack oss även av till Canada, Toronto, Ottawa och Montreal. Erik trivdes bättre i Canada än i USA.

Inte nog med det. Nu hade vi fått blodad tand, och min ekonomi tillät att vi fortsatte vår resa. Vi for således till Sydamerika. Via Florida och Miami, Key West och yachtkryssningar såväl i Bermudatriangelns Bahamaarkipelag som kring den naturfagra ön Dominica, begav vi oss omsider till Brasilien. Vi besökte det uråldriga Bahia, det moderna Belo Horizonte, det bedårande gamla Ouro Preto och det ohyggliga São Paulo innan vi slog oss ner i Rio och även besökte Petropolis. Rio de Janeiro är ju Stefan Zweigs stad mer än någon annans. São Paulo slog oss båda som en mardröm: aldrig hade vi sett något liknande. Det var värre än Birmingham, som var det värsta jag tidigare hade sett. En svart hypermodern omänsklig storstad bräddad med smuts, stinkande av svart dimma, där fjorton miljoner eländiga människor kämpade med och mot och om varandra för det dagliga brödet, av vilka majoriteten var svältande arbetslösa sjuka krälände varelser, och ungefär en promille av dess fjorton miljoner kunde leva ett anständigt liv och ändå inte gjorde det. São Paulo var för oss den absoluta ormgruppen vad mänsklighet beträffar. Ormfarmen i Butantán var ett paradiset mot São Paulo.

Ändå lär Mexico City vara ännu värre. Men mitt bestående och outplånliga intryck av denna megastad var och förblev, att om man avlivade alla dessa fjorton miljoner människor i ett enda slag snabbt och smärtfritt, så skulle man göra dem alla och världen en tjänst. Jag föreställde mig Delhi, Bombay och Calcutta som något liknande: megaormgröpar, där människan bara kunde lida och dö. Euthanasi och dödshjälp är kanske sjukvårdens största problematik, som ständigt blir mera brännbar och som ständigt glider hän i riktning mot accepterandet av dödshjälp som någonting inte bara ursäktligt utan rentav som modig välgärning.

Detta var en parentes. Ursäkt utvecklingen. Jag behöver mera whisky."

Han fyllde på sitt glas.

"Därmed ansåg vi oss ha nog av Sydamerika men inte av världen, varför vi for över till Afrika. En god vän till mig arbetade i Tanzania, varför vi begav oss till Dar-es-Salaam. Speciellt Zanzibar blev en utomordentlig upplevelse för oss: denna uråldriga exotiska arabiska havsoas, som en materialiserad dröm ur 'Tusen och en natt', med de vita prydliga tyvärr förfallande husen klättrande upp för backen omkring smala pittoreska gator: det påminde om Brasiliens Ouro Preto men skulle behöva samma ansiktslyftning och omsorg. Zanzibar skulle bli ett turistparadis, om någon började underhålla dess charm utan att fara hårt fram.

Vi for även till Indien, närmare bestämt till Calcutta, som vi båda var intresserade av och nyfikna på, som blev nästan lika beklämmande som São Paulo

men på ett annat sätt. São Paulo med dess fjorton miljoner offer var en häxkittel av mänskligt elände i form av konsekvent rakspårig kompromisslös miljöförstöring, men Calcutta var inte omänskligt. Calcutta var den universella förnedringens stad, där tio miljoner mänskliga varelser, om möjligt fattigare än São Paulos, långsamt gick mot undergången. Det syntes att Calcutta en gång hade varit en levande stad. De engelska minnena fanns kvar om än ihjältegnade, tabubelagda, övervuxna och spindelvävshöljda, och de vittnade om att Calcutta en gång hade varit en levande, prydlig och stolt stad, och dessa minnen levde och gav alltjämt Calcutta en viss intagande personlighet; men São Paulo hade aldrig varit en stilig eller mänsklig stad. Den hade från början varit hårt inriktad på natur- och människoexploatering. Och i Calcutta bar de 10 miljoner svältande döende massorna sitt öde med orubbad jämvikt i form av en religiös filosofi utan motstycke som ingenting kunde knäcka, vilket gav alla Calcuttas invånare hur eländiga de än var en oantastlig och beundransvärd värdighet, medan São Paulo alltid hade varit utan hopp: där rev de till och med kyrkorna för att bygga höghus.

Kanske det var för att vi redan bränts av São Paulos elände som vi klarade av Calcutta. Det berättas, att ett jorden-runt-par kom så långt som till Calcutta och blev där så chockerade av eländet, att de avbröt sin jorden-runt-resa direkt och åkte närmaste vägen hem igen. Det syndromet kände inte vi någonting av.

Vi for även inåt landet upp för Ganges till Patna, Benares, Allahabad och Taj Mahal innan vi äntligen var nöjda och for tillbaka till Göteborg. Indien var pricken på i-et för vår resa och den kanske starkaste upplevelsen av alla. Vi återvände hem via London och besökte även Cambridge, Oxford och Stratford på vägen. Vi tog båten till Göteborg från Hull efter att även ha besökt Edinburgh med The Flying Scotsman. Tyvärr hade vi inte möjlighet att bila omkring i högländerna litet, vilket vi motvilligt gick miste om, ty Maria Stuarts, Macbeths, Walter Scotts och Stevensons Skottland är liksom Wales, Irland och Cornwall såsom natur vackrare än det till stora delar miljöförstörda England. Vid sidan av Tysklands och Belgiens industridistrikt framför allt kring Ruhr är väl Englands Midlands industriinfernon det enda i Europa som kan ge en föreställning om hur det är i São Paulo och de värsta omänsklighetshärdarna i Japan.

Ack, vad skall det bli av vår mänsklighet? I exakt samma takt som den fjärrar sig från naturen går den mot sin egen undergång och blir automatiskt mer och mer självdestruktiv i sin vanvettiga miljöförstöring och okontrollerade befolknings-explosion, som hotar att omvandla hela planeten till ett gifthelvet, där inte ens naturen längre kan existera och där människan själv minst av allt kan överleva! Och vi har det näst intill oss på granngården, i England, i Belgien, i Ruhr och i norra Italien, och vi bara blundar för det, drar skyggglapparna närmare ögonen och låtsas som om det inte finns och inte angår oss, medan alla våra städer blir svårare och svårare att andas i. Till och med i Göteborg finns detta problem ständigt överhängande med inversion och obegränsade tungmetallutsläpp varje dag, och vi bara hänger oss åt ytlighet, lättsinne och vulgaritet, som om polernas och glaciärernas smältande isar bara var baggisar att strunta i. Den självklaraste naturlag i världen skriker ju dagligen ut i klarskrift, att miljöförstöringshelveten inte kan existera utan att i längden förinta sig själva och alla som deltar i dem.

Vi kom hem till Göteborg sent en höstdag efter nästan ett helt år utomlands. I Göteborg var allting sig likt, men själva var vi det inte. Det första jag gjorde var att vidta de nödvändiga åtgärderna i form av formaliteter och pappersexercis för att få Erik adopterad. Jag vågade även ringa till min fru, som lika litet hade saknat mig som jag hade saknat henne, eftersom hon hade fått mina pengar regelbundet.

Jag hade kommit hem i sista minuten, ty en längre tjänstledighet hade lett till avsked från sjukhuset. Jag lyckades i sista stund rädda min byrå, vilket jag behövde, eftersom jag hade gjort slut på ganska mycket pengar och nu behövde spara.

Det var den hösten som Jom Kippur-kriget rasade i Sinai, vilket som bekant ledde till oljekrisen och en plötsligt stegrad inflation. Jag gick med på att höja biståndet till min hustru i takt med inflationen, men jag vägrade hjälpa henne med de ökade kostnaderna för villaoljan. Det var hon som hade tagit avstånd från mig, och det fick hon nu skylla sig själv för.

Men höjdpunkten av denna saliga resa var ändå den dagen när jag tillsammans med min nyadopterade son Erik for ut med färjan från Långedrag till Brännö, där jag för mina sista pengar hade köpt en liten stuga för oss båda. Den skulle bli till vår tillflyktsort när vi behövde lämna staden. Den låg långt bortom de vanliga stugorna helt allena alldeles nära Galterösundet, och dess plats var utsatt och blåsig. Men denna vildhet i terrängen tilltalade oss båda, och vi intalade oss att denna lilla mysiga gröna stuga fick kompensera oss för Skottland. Och jag sade till Erik:

"Här har du ditt hus, Erik. Närhelst du behöver ta dig ledigt och vara fri skall du här ha en fristad och ett extra hem, som bara du och jag skall ha nyckel till. Här kan ingen störa oss, ingen orolig och elak omvärld nå in till oss och ingen inkräkta på vår frihet. När allting annat sviker skall denna lilla vrå bland bergen inför havets och Vingas anlete dock hålla."

Och det var solnedgång, och ljungen glödde i purpurrött liksom hela naturen, och vinden sjöng i telefontrådarna och ställde till med oreda i hans rika vackra mörkblonda hår. Och jag älskade honom. Han var min. Han var äntligen min son.

16.

Han kom sedan att använda den lilla kolonistugan på Brännö oftare än jag. Jag skötte om mitt arbete mera nitiskt än någonsin förr och bättre och åstadkom flera betydande reformer och förbättringar på sjukhuset. Erik fullföljde gymnasiet och gick från klarhet till klarhet med ständigt allt bättre betyg. Jag vet inte vad det var, men de studiesvårigheter han haft i barndomen upprepades aldrig under mina år med honom, som om han varit mera rädd för att studera och gå i skolan än direkt intellektuellt obegåvad, vilket han allt tydligare för varje år visade att han inte var. Men det märkligaste av allt var hur hans syn blev bättre. Den dagen kom då han inte längre behövde använda glasögon. Jag tänkte då på Rudyard Kipling, vars olyckliga barndom nästan ledde till blindhet för honom av rent psykiska skäl. Detta kan vara intressant att forska i för andra. Vi bodde officiellt på Sveagatan, men han hade kvar Solbritts lägenhet i Haga, som han använde som arbetsplats och ofta låg över i, när inte grannarna störde honom. Det kunde gå veckor utan att jag såg honom.

Han kom in på Chalmers som ingenting och framstod klart som ett lysande ingenjörssämne. Han hade utsikter att tidigt kunna bli professor, sade de ärevördigaste lärarna på denna aktningvärda tekniska högskola.

Under tiden avled min hustru i cancer. Jag fick inte veta att hon hade det förrän läkarna redan visste när hon skulle dö. Det var mycket pinsamt att besöka henne på sjukhuset, som jag inte gjorde det gärna, och konfrontationerna där blev av icke uppbyggligt slag. Hon övergav aldrig sin fixa svartsjueidé om mig och Erik:

"Är du nöjd nu, när du legaliserat ditt förhållande till Erik? Ska ni inte båda gå med i rörelsen för homosexuell frigörelse och gå ut och predika er last på gatan som andra homosexuella? Du röstar väl på socialdemokraterna, när den där kvinnan i riksdagen har kommit med den briljanta idén att Sverige skulle öppnas för alla världens förföljda homosexuella?"

Kort sagt, hon allt utom spottade mig i ansiktet, och allt bara för att hon var svartsjuk på Erik, som hon ansåg att hade lockat mig bort från henne. Visst hade Erik varit anledningen till min brytning med henne och familjen, men endast hennes svartsjuka hade gjort denna brytning nödvändig, oundviklig och oreparerbar.

Hon dog en novemberkväll när jag inte var där, och vi hade inte försonats. Hon hade inte förlåtit mig, och jag hade inte heller bett henne om förlåtelse. Vad hade jag att be henne om förlåtelse för? För att hon hade blivit svartsjuk utan den ringaste anledning? Var det mitt fel? Det ansåg hon och beskyllde mig för sin dödliga sjukdom. Mina två äldsta döttrar ansåg också att jag hade dödat henne och inbjöd mig inte ens till sina bröllop. Den enda som alltid ville se mig igen var lilla Cecilia. Jag förstod aldrig vad hennes roll egentligen hade varit i skilsmässan mellan mig och hennes moder, och jag skulle aldrig heller få veta det. Jag vet det fortfarande inte, ty även Cecilia är numera försvunnen för mig.

17.

Erik var alltså allt jag hade att klamra mig fast vid, och jag fortsatte att göra allt för honom. Efter min hustrus död flyttade jag dock hem till villan igen, då endast Cecilia ännu bodde hemma. Vi levde där på tu man hand i flera år, och Erik kom ofta och hälsade på oss. Han höll nu på att bli färdig ingenjör och en mycket duktig sådan, men för Cecilia framstod han alltid som den borne musikern, ty han tyckte om att spela för henne, och hon var den enda av mina döttrar som var musikalisk. De andra tyckte bara om rock och drog sig inte för att dansa disco, men Cecilia höll sig till bättre musik och föredrog kvalitet. Hon kunde på sin höjd uppskatta en Beatles-låt men aldrig något vulgärare i den vägen. Hon höll sig hellre hemma hos Brahms och Sibelius, Beethoven och Händel, Chopin och Mendelssohn. Och därför fann hon och Erik varandra.

Jag ska inte gå in på deras historia med varandra, emedan den till större delen är okänd för mig. Jag fick först upp ögonen för vad som redan hade skett en höstafton, när Cecilia gick i sista årskursen i gymnasiet. Till dess hade jag ingenting anat. Jag for då en höstkväll som vanligt ut till Eriks och min stuga ute på det blåsigaste stället vid havet på Brännö. Jag var fullt beredd på att Erik kunde vara där, då han inte var hemma på Sveagatan, eftersom han inte svarade när jag hade ringt dit. Cecilia trodde jag att var hemma. Jag tror du kan gissa resten. Jag kom fram till stugan. Det var en underbar glödande vild och blåsig höstskymning. Just när jag skulle ta i handtaget hörde jag röster inifrån. Den ena var Eriks, och den andra var en dams. "Har Erik funnit sig en flicka?" tänkte jag och avstod från att ta i handtaget. Men samtidigt var jag nyfiken, för jag ville gärna veta vem damen var. Jag gick på en längre promenad ut till katakomberna på Galterö huvud, som egentligen är militärt skyddsområde, men jag hade kontakter och kände väl till området, och när jag kom tillbaka till stugan hade solen gått ner. Jag kunde således bra titta in genom stugans fönster utan att bli sedd inifrån. Och där inne såg jag hur min adoptivson Erik förförde min yngsta köttsliga dotter Cecilia. Jag såg det och kunde inte upphöra att betrakta den hårresande scenen, liksom om jag inte kunde fatta den.

Jag var säker på att Cecilia hade varit oskuld fram till dess, och hon bar sig också åt som om det var första gången. Han hade uppenbarligen lockat henne dit inkom för att göra henne till sin. Och jag såg det hela ske och försökte förgäves fatta innebörden i det hela. Jag var liksom paralyserad ända in i märgen inför det fullkomligt obegripliga faktum att de två människor som stod mig närmast och som jag älskade högst i världen hade funnit varandra men på ett sätt som inte stämde för mig. Ändå var det helt naturligt. Han var ju inte min naturlige son, så de var inte ens släkt med varandra. Ändå kändes det som höggradigt incestbrott fastän det inte var det. Mina känslor inför detta var de mest motstridiga och blandade och hårresande jag någonsin känt. Och jag kunde ingenting göra. Jag kunde bara passivt stå och se på och förfasa mig i total utanförstående ensamhet. Och när samlaget var fullbordat

eller åtminstone inte längre kunde göras ogjort så sade mig något alltför klart att jag hade förlorat dem båda. Och jag vägrade acceptera det.

I detsamma brakade ovädret löst, och jag blev fullständigt genomsur genast. Det var årets värsta åskväder som plötsligt hade smugit sig på oss bakifrån, och ingen blev mera överraskad än jag. Lika tagen på bar gärning som jag var av sanningen om Erik och Cecilia blev jag av åskvädret, och jag hade inga regnkläder. Regndropparna var täta och tunga, och det gick inte att klara sig mellan dem: på någon minut hade jag dränkts. Likväl vägrade jag att gå in till dem. Jag gick tillbaka till byn och sökte skydd där, huttrade i timmar i väntan på nästa båt och ådrog mig naturligtvis en svår förkylning, det hörde ju till, som jag misskötte, så att jag omsider måste sjukskriva mig och äta penicillin till följd av en plötslig lunginflammation med komplikationer, som det tog månader att helt återställa sig ifrån. Under flera sängliggande veckor kunde jag således i lugn och ro tänka över min situation. En dag var jag på det klara med det hela och kallade till mig Erik och Cecilia.

Jag bjöd dem sätta sig på var sin sida om mig. Jag fattade deras händer och förenade dem. De rodnade, men det ignorerade jag. Och jag sade till dem:

"Inom kort, Erik, är du färdig ingenjör, och Cecilia är färdig studentska. Sedan kommer du att lätt finna en lämplig tjänst som jag hoppas här i Göteborg, och du, Cecilia, kommer att börja studera. Förutsatt att allt detta slår in, vilket både ni och jag lika ivrigt hoppas och har planerat, och förutsatt att ni då eklaterar er förlovning, vill jag ge er en gåva.

Bli inte förskräckta. Jag vet att ni älskar varandra, och tro mig: ingen unnar er den kärleken mera välvilligt än jag, även om det skulle betyda att ert liv skiljs från mitt. Men jag vill hjälpa er. Den dag ni gifter er skall detta hus, var Cecilia har vuxit upp, bli ert. Och jag skall i utbyte be att få övertaga Eriks bostad vid Sveagatan 18."

Naturligtvis klaffade allting perfekt. Erik blev färdig civilingenjör med lysande vitsord och fick genast tjänst på Eriksberg, och Cecilia tog studenten med lysande betyg och kom genast in på medicinska fakulteten. De förlovade sig omedelbart och gifte sig på hösten, varvid jag flyttade ut ur min villa och Erik och Cecilia övertog den med min välsignelse. Och de var ett lyckligt par. Hela staden var deras vänner, alla älskade dem, Erik blev snabbt uppskattad och respekterad på varvet, och inom kort var Cecilia gravid. Själv låtsades jag vara nöjd med Sveagatans torftiga våning och såg mindre och mindre av dem. Cecilia födde en son som fick heta Arthur efter mig, och allt var frid och fröjd. Allas lycka var fullkomlig. Ett år till varade äktenskapet. Och så med ens var allt lagt i spillror. Erik fanns inte mer, och Cecilia stod ensam och övergiven med sitt vilda barn och grät och lät sig inte tröstas.

Vad hade då hänt? frågar du. Det undrar jag ännu idag. Erik hade övergivit henne. Han hade lämnat allt och stuckit till sjöss som lättmatros med det mörkblåa fraktfartyget "Stella" till Hamburg. Och han kom aldrig mer tillbaka.

Liksom jag den höstkvällen ställts inför det *fait accompli* att Erik och Cecilia redan var ett köttsligt förenat par ställdes jag nu inför det *fait accompli* att skilsmässan var oreparerbar. Jag flyttade förstas hem till Cecilia igen och hjälpte hennes son och mitt enda tillgängliga barnbarn och fick då veta några lösa detaljer av Cecilia men ingenting mer. Jag fick veta att de hade grälat en del, men det var allt jag fick veta.

Cecilia skaffade sig förstas nytt sällskap, och det blev inte bara en enda man. Det blev fler än jag kunde räkna. Jag fick flytta från och till villan i takt med att hon fann och åter blev utan man. Hon blev med åren lätt på glaset, och min dotterson Arthur fick jag nästan ta ifrån henne för att han skulle få någon uppfostran alls. Mitt liv blev dystrare för varje år, samtidigt som min saknad av Erik blev allt innerligare för varje år. Idag vet jag inte ens var han är."

Så tystnade han. För ett ögonblick lämnade hans ivriga stirrande brännande blodsprängda blickar min närhet och riktades mot det ständigt på nytt tömda grogglaset i hans nervösa fingrande händer och mot golvet, och utan dessa glödande blickar var ansiktet bara ett tårt utbränt grått och skrynkligt fodral för en själ som redan ryckte och slet för att komma ur kroppen. Det var en färdig man jag hade framför mig. Det var en gammal orkeslös åldring som redan stod på senilitetens och åldersförvirringens tröskel. Hur många själar denne gamle trötte skarpe men uttjänade mästarpsykiater än hade pejlat under sina bättre år hade han aldrig gått i land med att genomskåda sig själv. Det var det som störde honom, och det var det han försökte göra inför mig utan att än så länge ha lyckats men ändå desperat, som om han var villig att gå under på kuppen bara han fick komma till rätta med sig själv.

"Mera kaffe?" frågade han efter en urtidslång tystnad.

"Nej tack."

"Ni har suttit tyst hela tiden."

"Jag har lyssnat på er."

"Vill ni inte berätta något om er själv? Har ni händelsevis råkat ha något att göra med Erik?"

Han frågade detta så försiktigt, som om han fruktade ett dödligt svar. Hela hans långa historia hade varit som en hemlig vädjan till en sorts gudasänd tur hos mig att jag skulle ha stått i någon sorts kontakt med hans förlorade Erik, en kontakt som jag skulle kunna förmedla till honom, så att han återfick den. Men jag kunde inte bedra honom, hur behjärtansvärt det än hade varit. Jag var hopplöst en realist. Jag gav honom hänsynslöst det dödliga svaret:

"Nej."

"Är det säkert?"

"Det är säkert."

Varför teg jag för honom om att jag också var bosatt i Göteborg och kände staden med dess människor lika väl som han? Naturligtvis fanns det flera jag hade råkat där under årens lopp som hade kunnat vara hans Erik, men jag ville inte inge honom det hoppet. Jag ville bli färdig med honom, och jag kände mig nästan som hans bödel. Han hade vädjat till mig om rättvisa, och den var jag dömd till att förneka honom.

Samtidigt var det något som gjorde mig misstänksam och på min vakt. Hans historia om Erik hade varit den perfekta succé- och solskenshistorien, en tragedi hade sett ut att sluta hur lyckligt som helst, ingenting hade behövt fattas i den storslagna familjesuccén, och ändå hade allt gått åt pipan. Varför? Vad hade han fördolt för mig?

Emellertid fick tydligen mitt raka besked honom att lugna sig.

"Ser ni hur det ständigt ljusnar mer och mer i öster? Jag tror solen är på väg att uppträda. Det regnar inte längre, och det har det inte gjort på flera timmar." Plötsligt var han riktigt nykter. "Men det blåser fortfarande stadig nordanvind. Ni kan inte segla hem." Han tittade lurigt på mig. "Vet ni vad jag skulle vilja göra?"

"Nej?"

"Jag skulle just nu vilja fara ut och segla med er. Känner ni denna arkipelag? Det finns några öar i havsbandet som är värda ett besök, om ni inte har varit där. Känner ni exempelvis till Måsören?"

Jag skälvde till.

"Vill ni segla till Måsören med mig i min bräckliga båt i den här vinden och i ert tillstånd?"

Måsören låg så långt ut till havs att det nätt och jämnt syntes från Rågskär, och vinden var långt ifrån mild.

"Vad hindrar oss? Er båt är bärgad, vi har medvind dit, och ni är spik nykter."

"Men ni är det inte."

"Det märks inte. Och ni får styra." Han blinkade åt mig. Det var något lurrt med det hela.

"Är ni feg?" fortsatte han.

"Inte alls," ty ingen man kan någonsin medge att han är feg, "men varför vill ni fara dit?"

"Det är en sevärd plats. Har ni varit där?"

"Nej."

"Vi hinner dit precis till gryningen. Vinden kunde inte vara mera gynnsam. Säg något hållbart skäl till varför vi inte skulle avsegla dit."

"Jag har alltid velat komma dit och undrat hur där är."

"Det är snarare ett skäl till motsatsen. Alltså far vi dit."

Och plötsligt var även jag entusiastisk för idén. Jag kom dock med några svaga förnuftiga motargument för sakens skull, men han sade:

"Följer ni med skall jag där ute avslöja vad jag ännu inte avslöjat om Erik, som är det viktigaste."

"Vad är det?"

Det sade han inte, men jag kunde inte längre motstå honom. Han fick som han ville, ty jag ville veta vad han hade i kikaren.

Det blev en oförglömlig färd. Jag tror inte hans resa längs Rhen och Loire från New York till Rio, Zanzibar och Calcutta med Erik var lika förtrollande som vår seglats den morgonen. Han hade rätt: vädret kunde inte ha varit lämpligare. När vi befann oss mitt ute på havet i en gammal rankig nyss kapsejsad primitiv handbyggd pojkselbåt utan flytvästar gick solen upp över havet, och den var bara strax ovan horisonten när vi passerade Strömmingsgrundet och de första tordmularna flög oss till mötes och började kretsa omkring oss, som för att hälsa oss välkomna hem till naturen.

Och ankomsten till Måsören var verkligen som att komma till livets urtidsgryning. Intet träd fanns på Måsören, utan all växtlighet bestod av litet strandråg, och hela ön var bara en mycket lång och mycket smal ås av rundslipat grus. Och den musik som vågorna åstadkom genom att genomströmma detta kullagerrundslipade grus i vattenbrynet var obeskrivligt sagolik, då den var av skilda slag på vindsidan och på läsidan och de blandades med varandra. Och hela ön var översållad av tärnor och skräntärnor, måsar och trutar, roskarlar, dykänder och klumpiga tobisgrisslor och deras bon, och deras uppståndelse över vår ankomst dit så tidigt på morgonen lät sig icke lugnas så länge vi var där.

Då sade doktorn:

"Och nu fortsätter vi till Likskär."

Jag blev bokstavligen blek som ett lik, gissar jag.

"Måste vi det?"

"Ja, det måste vi," sade han obönhörligt.

Likskär var det yttersta skäret i skärgården. Det fanns en fyr där, vars topp nätt och jämnt syntes från Måsören.

"Varför vill ni till Likskär?"

"Det får ni se när vi är där. Har ni någonsin varit där?"

"Nej."

"Då är det hög tid på att ni kommer dit."

Jag förstod att det var hopplöst att bryta en lans med hans envishet, som trotsade allt. Vi seglade vidare till Likskär för samma förliga utmärkta vind på samma jungfruliga gryningshav, som vi var helt ensamma på. Klockan var väl sju på morgonen när vi startade från Måsören. Men nu var jag redan ganska orolig för vad han egentligen hade i sinnet.

Vi kom fram till Likskär, en alldeles isolerad trädlös ögrupp långt ute i havet, varifrån det enda land man kunde se var de två närmaste öarna Måsören och Hamnskär. Det var ett mycket ödsligt ställe. Här hade urtidsstämningen varit total, om inte fyren hade varit, som gav den ensliga klippön en spöklig prägel.

Naturligtvis ville doktorn klättra upp i fyren, vilket man kunde göra på utsidan. Jag följde med honom. Jag kunde ju alltid se till så att han inte ramlade ner och bröt nacken av sig.

Det var fyrtiosju branta järntrappsteg upp till toppen av fyren, och där uppe var det inte svårt att få svindel. Jag ryste när jag tittade ner och samtidigt tänkte på att jag var ensam där uppe med kanske en galning utan att någon visste var vi var och utan någon människa inom räckhåll eller synhåll på hela det aldrig tidigare för min föreställning så skräckinjagande väldiga tysta hänsynslösa havet. Och som på beställning sade han:

"Är inte utsikten över havet förskräcklig? Här är vi uppe i ett fyrtiometers torn på en liten liten klippa, och det enda vi ser av denna härliga utsikt är hav överallt, utom de vaga antydningarna av de fjärran belägna Måsören i norr och Hamnskär i öster, som är så långt borta att ingen kan se eller höra oss därifrån. Vi är helt ensamma här, och ingen vet att vi är här. Och vi är bara ett steg från avgrunden, från döden. Vet ni varför det heter Likskär?"

"Nej?" Det visste jag faktiskt inte.

"Här hittades ett lik en gång, som uppenbarligen hade mött döden här på ön. Det låg rakt där nere under oss. Mannen hade ramlat ner härifrån eller slungats ner. Det var bara fyra år efter att fyren hade byggts."

Jag kände mig mer och mer obehaglig till mods, i synnerhet som han betraktade mig med ständigt alltmer forskande och luriga ögon, som om han ämnade spela mig något outrannsakligt och kanske livsfarligt spratt. Jag skulle just presentera det lämpliga förslaget att klättra ner igen, men han avbröt mig innan jag hade börjat och sade:

"Vet ni vad det här är?"

Till min obeskrivliga fasa tog han ur innerfickan fram en livslevande pistol.

"Vad är er avsikt egentligen?" frågade jag med så stadig röst som möjligt.

"Det undrar jag också. Det är en riktig armépistol från det glada krigets dagar, och den är laddad och i ordning. Skall jag skjuta ner er eller mig själv här?"

"Varför skulle ni göra det?"

"Därför att ni vet för mycket om mig."

Jag tolkade i dessa ord in en antydning om att han hellre skulle skjuta mig än sig själv. Mer och mer blev jag på det klara med att han måste vara galen.

Han såg också ständigt mer och mer galen ut. Alla psykiatriker och psykologer som jag har känt har sett ut som om de mer än någon av sina patienter behövde vård själva, men denne gamle skraltige herre med en laddad revolver i sin darrande hand tog priset. Och av någon anledning tog jag plötsligt för givet att denne slappe utbrände gubbe måste ha hängbröst, som så många skrivbordspsykologer har. Och jag visste inte om jag skulle skratta åt honom eller förakta honom.

"Ni kan inte mena allvar," sade jag.

"Nej, ni har rätt," genmälde han genast. "Det finns en bättre utväg." Och plötsligt tog han sin gamla fina armépistol och kastade den rätt ut i rymden med förvånansvärd kraft. Den beskrev en imponerande båge och föll rakt ner i havet med ett bubblande plask. Det skjutvapnets saga var all. Jag andades ut.

"Skall vi gå ner nu?" försökte jag.

"Ja, det är lika bra," sade han, och han började gå ner först.

Jag blev inte klok på honom. Vad rörde sig i hans tankar egentligen? Jag hade mycket svårt för att ta honom på allvar. Hur skulle denna cirkus sluta?

Klockan var halv tio på morgonen, och vinden kunde när som helst börja friska i ordentligt. Med tanke på det och på den motvind som redan var undrade jag över hur vi skulle komma hem egentligen. Helst hade jag, vilket jag skäms för att erkänna, lämnat gubben kvar på skäret och kryssat raka vägen hem ensam. Jag var trött på den besvärlige oberäknelige kvasipsykopatens nycker vid det här laget.

När vi var nere vid båten kände jag plötsligt ett överväldigande naturbehov, som tvingade mig till reträtt. Jag sade till honom att jag strax skulle vara tillbaka och sprang tillbaka upp till fyren, där det fanns något som liknade växtlighet. Där tömde jag min blåsa med stor tillfredsställelse och undrade över att han inte också hade behövt göra något liknande, så mycket som han hade druckit. Men så kom jag ihåg historien om hur gamla lätt glömmet att dra upp gylfen medan riktigt gamla i stället glömmet att dra ner den och skrattade åt min egen förnöjsamma tanke. Men jag skrattade för tidigt.

När jag kom tillbaka fann jag till min fasa att han hade kastat loss och styrde min båt rakt utåt havet. Han var redan ett trettiotal meter från stranden.

"Kom tillbaka!" ropade jag eftertryckligt, men han seglade vidare och ropade bara till svar:

"Var inte orolig! Ingen är så nykter som en alkoholist! Det är bäst som sker!"

Och ut for han mot havet med förlig vind i seglen, och det fanns absolut ingenting jag kunde göra åt saken. Han hade till och med oskadliggjort armépistolen. Och snart brydde han sig inte längre om mina tillrop. Han seglade vidare envist rakt söderut som om han var döv för allt utom för döden.

Gradvis såg jag honom försvinna. Båten blev mindre och mindre.

Medan den ännu var inom synhåll såg jag plötsligt hur Hamnskär och Måsören blev otydligare för min blick och hur väldiga tunga bruna moln började vältra sig fram över havet från väster. Med ens var Måsören som uppslukad, och den bruna tjockan kom i massivt anfall mot mig och min fyr. På ett ögonblick såg jag inte längre tjugofem meter framför mig. Från fyrens bas såg jag inte längre dess topp. Hamnskär och läkaren, som farit iväg med min segelbåt, var som bortsuddade från horisonten tillsammans med själva horisonten.

Jag visste inte vad jag skulle ta mig till. Tänk er själva i den situationen! En galen läkare på självmordsjakt i er egen segelbåt och ni själv isolerad på den yttersta ön i skärgården utan att någon vet var ni är och utan att ni kan göra något annat än hålla farten uppe för att undvika att frysa i den råa fuktiga tjockan!

Dimman förblev förhärskande i en hel timme. Så, lika plötsligt som den kommit, flög dimman bort och blottade för mina ögon ett friskt blånande hav glittrande av vita skumkammar, ty nu hade vinden inte bara friskat i utan även ändrat riktning: det var den idealiska sydvästen som nu blåste, som på ett ögonblick hade fört mig hem, om jag hade haft en segelbåt.

Men min båt var försvunnen. Den var hopplöst försvunnen och skulle kanske inte siktas igen förrän i Estland.

På eftermiddagen kom det ett lägre turistsällskap till skäret, som mycket häpnade över att finna en ensam man på ön som var utan båt. Deras häpnad var fullkomligt förklarlig. Däremot var det svårt att för dem förklara varför jag var utan båt.

Hur det nu än var fick jag följa med dem tillbaka till fastlandet. Emedan jag framhärskade i att det gällde livet och de därför inte hann få sig det solbad på Likskär som de enkom rest dit för att få, eftersom vi nästan genast for tillbaka till land, var de inte helt nöjda med att ha mött mig på skäret. I land kontaktade jag genast kustbevakningen, och så småningom började då mina räddare inse att det inte hade varit alldeles i onödan som de offrat sitt solbad för mina befängda nycker. Men det var då redan kväll, och den dagen kunde sjöräddningen inte mera göra något vettigt för min stackars oförglömlige värd från Rågskär. Efterforskningar bedrevs hela den

följande dagen till havs, men varken den försvunne psykiatern eller min enda funktionsdugliga segelbåt kunde någonsin bärgas eller lokaliseras. De förblev tills vidare uppslukade av Finska Viken. Från Estland hördes heller aldrig något.

Senare somrar har jag ofta seglat förbi Rågskär på nytt men aldrig vågat gå i land där mera. Huset finns kvar, men ingen har tagit det i besittning efter den märkliga människa som bodde där ensam och vars sista dygn i denna världen ödet utsåg mig till att dela. Visserligen hade han varit en otrolig människa, men det mest otroliga av allt skulle ändå vara om han efter en sådan resa i ett sådant tillstånd skulle komma tillbaka till denna världen.

Andra delen : *Erik.*

1.

Det begav sig inte bättre, än att jag tre månader senare satt hos en god vän i Göteborg på en av dennes löksoppskalas. Det var min gode vän fotografen Arne Karlsson som hade den vanan att den sista fredagen i varje månad ställa till med löksoppskalas, till vilket han själv kokade löksoppan i obegränsad mängd och gästerna själva fick ta med sig vad de därtill behagade dricka. Jag brukade aldrig ta med mig något att dricka, emedan jag själv drack litet och därför vem som helst hade råd att bjuda mig. På dessa lössoppstillställningar brukade de flesta inbjudna vara unga skygga menlösa obekanta damer, vilka endast vår värd visste att rätt kommunicera med, samt ett fyrtal manliga stamgäster, av vilka jag var en och de övriga tre var lika så väl suspekta som jag: en var en operabalettackompagnatör som hade alla Platons samlade verk på grekiska hemma i en upplaga från 1600-talet, en annan var en cineast och steppexpert som avgudade Fred Astaire och Francis Ford Coppola, och den tredje var en man som faktiskt hette Vodka med skotskt påbrå, militäriskt fäderne och skumt förflutet. Nog av och kort sagt, vi utgjorde en sällsam samling av få bullersamma män och många försagda små damer.

Men just denna afton i oktober visade det sig att en extra och ovanlig herre var väntad. Han hade just kommit hem från Indonesien och verkade av vad jag hörde vara en allmän äventyrare. Men jag lystrade och åsåg med spänning denna främlings ankomst när jag hörde att hans namn var Erik.

Det var en spenslig ung man med stora intensiva blå ögon och halvlockigt halvblont hår. Det var blicken hos honom som man inte kunde annat än fästa sig vid. Blicken uttryckte en ständig nervös spänning och oro på gränsen till bristning. Jag hade starka skäl för att genast misstänka att denne var min man.

Hans yrke var odefinierbart. Han täljde träskulpturer, vilket han närmast lärt sig på Bali. Han hade varit mycket i Vietnam som krigskorrespondent, journalist och allmän iakttagare och hade planer på att återvända dit som videofilmare. Han kunde hela den vietnamesiska krigskarusellen utantill med alla dess politiska turer, med vietnameser på Khmerer, Sihanouk på Kim il Sung, Mao Zedong på ryssen, ryssen på Vietnam, båtfolket och amerikanernas vacklande stöd av än den ena och än den andra parten och khmerernas ständiga semestrar och återupplivande av sina krafter på Thailändskt område efter varje nytt fördrivande, och så vidare i en enda hopplös och blodig men föga seriös karusell för att inte säga cirkus. Han hade vandrat i Indien, Kashmir, Tibet, Nepal, Pakistan och Afghanistan, och hans älsklingsförfattare var Rudyard Kipling. Han hade varit i Polen och Danzig som journalist när det där hände något positivt i september 1980, och han hade suttit instängd i

Kheopspyramiden. Den sistnämnda erfarenheten var hans mest minnesklara och obehagliga.

Allt detta fick jag inte veta om honom den första kvällen. Den första kvällen nöjde jag mig med att bekanta mig med honom, vinna hans förtroende och lova att hälsa på honom vid tillfälle. Mina påhälsningar hos honom blev med tiden synnerligen regelbundna, särskilt som han hade alla arbeten av Conan Doyle, som jag för tillfället studerade mycket noggrant.

Han hörde hemma i Göteborg men hade varit bortrest med jämna mellanrum och senast tre år i följd. Han hade rest ut första gången för tio år sedan som ung sjöman. Sedan dess hade han varit hellre och mera utomlands än i den mänskliga hålan, den förfallande praktens och den bankrutta rikedomens Göteborg.

Hans egen bostad var en enkel omodern etta på Nordenskjöldsgatan. Husets värd ville att han skulle flytta därifrån snarast så att huset kunde få en obehövlig men kanske lukrativ invändig behandling i form av sterilisering och avhumanisering av lokalerna, införande av tvångsdusch, tvångsvarmvatten och tvångstvättmaskiner och andra modernitetstvång, vilket min vän Erik som hyresgäst hellre klarade sig utan och bodde kvar. Ty han var en mänsklig göteborgare med rimliga anspråk på sitt leverne och krävde varken tvättmaskin, diskmaskin, dusch, badkar, brusfåtölj i lägenheten eller garage och bil. "Det här landet är ruinerat nog ändå," ansåg han.

Naturligtvis var jag nyfiken på om det verkligen kunde råka vara rätt Erik eller inte. När jag klämde honom på varför han aldrig stannade länge i Göteborg blev han försiktig i sina uttalanden.

"Har du varit gift någon gång?" klämde jag slutligen till med.

"Vad vet du om det?" returnerade han genast. Vi satt just då vid en Moselflaska och smörgås med sparris. Jag blev försiktigare.

"Jag vet ingenting. Jag bara undrade."

"Du skulle inte ha undrat om du inte hade skäl till att undra. Vet du någonting?"

"Jag kan bara gissa."

"Vad kan du gissa?"

"Att du är den Erik som adopterades av en psykiatriker vars dotter du gifte dig med."

"Hur vet du det?"

"Är det sant?"

"Ja."

"Jag träffade din fosterfar i Finland."

"Lever han ännu?"

"Inte så vitt jag vet."

"Vad menar du?"

"Jag såg honom segla ensam ut till havs i världens bräckligaste segelbåt strax innan det först blev dimma och därefter sydväststorm."

Erik väntade på mera.

"Vi larmade sjömyndigheterna, men de kunde inte finna något spår av honom."

Erik var fortfarande tyst. När jag följde hans exempel sade han dock lågmält och eftertänksamt:

"Det är inte tillräckligt för att jag skall kunna tro att han är död."

"Han kan inte ha överlevt den färden i det vädret, såvida han inte kom till Estland eller Hogland."

"Alltså erkänner även du att det finns en möjlighet."

Jag måste erkänna den möjligheten.

Men Erik var nu med ens mycket förändrad. Hittills hade han i vårt umgänge varit glättigheten och öppenheten själv. Nu var han plötsligt motsatsen.

"Det verkar som om du inte tyckte om att jag fört din far på tal."

"Det var oundvikligt."

"Men det tycks inte ha glatt dig."

"Han gladde aldrig någon mänska." Han tillade efter en konstpaus: "Tvärtom."

"Vad var det med honom?"

"Det bör väl du veta som såg honom sist?"

"Jag blev inte klok på honom."

"Det har aldrig någon blivit." Han försjönk åter i tystnad.

"Hur är det med din hustru?" frågade jag efter en paus.

"Jag vet inte," svarade han likgiltigt. "Jag har försökt undvika henne i tio år."

Han blev mer och mer lika förbryllande som sin fader.

"Förstår du nu varför jag ständigt flyr från denna min förbannade hemstad? Mitt liv är ingenting annat än en fåfång flykt från sanningen om mig själv, och alltid återvänder jag från denna fåfånga flykt utan att själv veta varför, och alltid drivs jag just därav ut på nya fåfånga flyktförsök. Nu vet du vad mitt liv handlar om."

Jag blev vördnadsfull.

"Berätta mera," sade jag.

Till all lycka hade han sitt Moselvin.

"Vad vill du att jag skall berätta? Min far var allt för mig, och därför fördärvade han mig. Som hämnd försökte jag fördärva hans dotter, men jag lyckades bara åstadkomma motsatsen. Därav mitt första flyktförsök, som därefter alltid har upprepats. Vad vill du av mig egentligen?"

"Vad jag vill? Dels är jag självisk och nyfiken. Men å andra sidan vet man aldrig om jag kanske kan hjälpa dig och de dina. Det vet jag först när jag vet litet mer om er. Men jag är här nu, och du är här, och i morgon kanske du är i Siam. Vad vet jag? Därför vill jag passa på tillfället. Jag släpper inte så lätt en som jag vet att kan underhålla mig. Det kunde din fader, men han underhöll mig med våld. Han ville inte släppa mig. Ändå berättade han endast A. Nu har jag chansen att höra B, och den chansen vill jag ta. Är du intresserad?"

Han stirrade på mig i uppenbar skräck.

"Av vad?" frågade han mig nästan ohörbart.

"Ingenting annat än sanningen," sade jag sakligt och klart, liksom för att undvika eventuella missförstånd. Vem vet vad han hade varit med om och trodde om mig? Han var fortfarande ung och skön trots sina trettio år.

"Vill du förhöra mig?" stammade han. "Vem är du egentligen?"

"Låt oss säga att jag är Sherlock Holmes," sade jag skämtsamt. "Jag vill gärna ge alla fria, om ni är oskyldiga."

"Oskyldiga till vad?"

"Den frågan betyder att någon är skyldig till något, och det kan endast du berätta vad det är."

"Sök upp min fru i stället. Det var hennes farsa."

"Har du verkligen inte sett henne på tio år?"

"Så fort jag någon gång har råkat skymta henne på stan har det varit signalen till mig att snarast lämna stan på nytt. Nu när han är död är hon den enda jag fruktar."

"Varför?"

"Därför att hon älskar mig." Han visste att jag inte väntade det svaret, varför han sade det desto mera eftertryckligt. "Det enda jag fruktar i livet är kärleken, hur välmenad den än är, och endast de två har älskat mig riktigt. Det är kanske därför jag fruktar dig. Du har kanske något i sinnet?"

"Vad menar du med att älska riktigt?"

"Nog nu! Vill du att jag skall köra ut dig? Jag har handskats med värre banditer än du i Medans slumkvarter."

"Medans?"

"Medan på Sumatra är värre än både Kutaradja, Surabaja och Calcutta. Nu vet du det."

"Det är kanske bäst att jag går nu. Jag ville inte göra dig arg."

"Du är välkommen tillbaka en annan gång."

"Tack. Jag är fortfarande skyldig dig några böcker."

"Det är ingen brådska."

Vi skildes för den kvällen, ty Moselflaskan och sparrisen var avslutade, och vi ville inte bli ovänner, det vill säga, vi ville inte komma i luven på varandra.

Men jag såg honom inte igen. Av Arne Karlsson fick jag veta att han hade rest.

"Rest? När då? Vart då?"

"Han reste i tisdags till Polen, till Krakow."

"Han har alltså flytt."

"Flytt?"

"Ja. Han flyr alltid."

"Från vad?"

"Från sin hustru på Brännö."

Det visste inte Arne Karlsson om vår vän Erik. Efter en stund sade denne Arne Karlsson till mig lågmält:

"Han sade till mig en gång att han i Wien hade uppkallat ett torg där efter mig, och att jag om jag reste dit själv skulle få se det torget. Vad tror du han menade med det?"

När jag tänkte på saken erinrade jag mig att det faktiskt fanns en Arne Karlsson-Platz i Wien. Men aldrig hade jag tänkt på att den platsen kunde vara uppkallad efter min vän den gode fotografen, som ju till och med alltjämt levde. Vi skrattade båda åt saken.

2.

En vecka senare tog jag händelsevis under en nattpromenad vägarna förbi Eriks hus. Utan någon baktanke gick jag in på hans gård och väntade mig att finna hans fönster svarta, då jag ju visste att han var i Polen. Döm om min förvåning då det lyste i hans fönster! Ett ögonblick tvekade jag. Sedan gick jag upp för de fem trapporna och vågade försiktigt knacka på hans dörr.

Ingen öppnade. Det var dödstyst där inne. Jag var fräck nog att knacka igen. Klockan var halv tolv på natten. Då kom det någon och öppnade. Det var Erik.

"Hej. Jag trodde du var i Polen," sade jag.

"Det trodde jag att alla skulle tro. Kom in."

Jag steg in.

"Har du kommit tillbaka eller reste du aldrig?"

"Alla tror att jag är i Polen, och jag vill att alla skall fortsätta tro det. Jag reste aldrig. Jag lever här i min egen stad inkognito."

"Varför?"

"För att sådana som du inte skall komma och besvara mig och ställa obehagliga frågor."

"Men här är jag nu i alla fall."

"Trots alla mina försiktighetsåtgärder. Vill du ha te?"

"Bara du inte förgiftar mig."

"Du kan nog inte bli mera förgiftad än vad du redan är, så mycket som du säger dig ha pratat med min döde fader."

"Så du tror han är död."

"Jag hoppas han är död."

"Jag hoppas han inte hör det."

"Jag hoppas han är död, för ditt eget bästa, för mitt eget bästa, för Cecilias eget bästa och för allas bästa. Han har fördärvat denna värld alldeles tillräckligt."

Återigen talar vi om honom. Varför för du honom jämt på tal?"

"Du nämnde honom först idag."

"Då skall jag också vara den förste att lämna honom.

Har du sett programmet om Hong Kong i kväll?"

"I televisionen?"

"Ja."

"Nej."

"Det var synd. Det är en av Asiens sällsammaste orter. Hong Kong betyder Hoppets Hamn, och för många miljoner asiater är det just vad Hong Kong innebär."

"Har du varit där?"

"Mer än väl. Det är kanske den enda asiatiska miljonstad som i sin helhet präglas av en positiv stämning. Det är en fri stad, den enda fria staden i Kina och kanske den mest kinesiska av alla städer, samtidigt som den är mera kosmopolitisk och internationell än både Calcutta, Singapore och Tokyo. Där bor bara fem miljoner människor mot Calcuttas tio, Cairos tio och São Paulos fjorton, men inte ens New York kan jämföras med Hong Kongs internationella prägel. Jag tror att den enda stad i världen som kan jämföras med Hong Kongs universalitet är London. Och likväl har även Hong Kong sina baksidor.

Det är en fri stad. Skatterna är låga, där finns världens rikaste människoklass och trångaste bostadskvarter, människorna bor tätare där än i Shanghai, Peking och Tokyo, och likväl är det en rik stad. Och den är aktiv. Den är så i helvete aktiv. Där är kapitalisterna friare och mera energiska och företagsamma än kanske någonstans på jorden. Hong Kongs arbetare är de sämst avlönade i världen och de flitigaste och duktigaste. Till och med Mao Zedongs förstockade och hjärntvättade kommunister använder sig av Hong Kong och utnyttjar friheten där till att tvätta pengar, förtjäna pengar och odla sin ständigt expanderande kapitalism. Fastän Hong Kong är brittiskt tjänar ingen nation mera pengar i förhållande till sin bruttonationalprodukt där än kommunist-Kina. Ingen skulle förlora mera på att Hong Kong upphörde att vara fritt, kapitalistiskt och brittiskt än Peking-Kina. Om alla de hundratusentals kineser som dagligen försöker fly från kommunismen till Hong Kong även släpptes in där skulle Hong Kong idag vara världens rikaste och största stad, ty sådan är dess anda, och det är att beklaga att engelsmännen bevakar gränsen allt hårdare. Enligt FN-stadgan får ingen politisk flykting återföras till det land han har flytt från, men engelsmännen återför dagligen hundratusentals och årligen hundratusentals stackars kinesiska flyktingar från Hong Kong till Maos kommunistiska bödlar. Om någon någonsin kommer Hoppets Hamn på skam verkar det närmast bli engelsmännen, världens friaste folk, det första som införde en konsekvent statlig demokrati, och som mera än någon annan nation givit världen hopp under de senaste fem hundra åren. Endast England var tolerant nog på 1800-talet att låta en Karl Marx odla sina samhällsomstörtande läror i fred i dess hägn. Och det skulle just vara typiskt för det alltid så dubbeltydiga och dubbelmoraliska England, som aldrig varit konsekvent, att med tiden sälja Hong Kong till kommunistkineserna."

"Men är inte Hong Kong också världens största narkotikacentrum?"

"Vad vet du om narkotika?" Erik var plötsligt kärvare.

"Ingenting. Jag bara ställde en fråga." Han lugnade sig.

"Du har rätt. Tio procent av Hong Kongs människor är narkomaner, och det är inte cannabis de röker, utan de injicerar heroin. Det har till och med blivit omodernt i Hong Kong att röka opium, som betraktas som primitivt à la hedenhös. Ingenstans i världen är narkomantätheten så stor. I kommunist-Kina har narkomanin utrotats åtminstone officiellt, (liksom i alla kommunistländer, varför narkomanerna i dessa länder bara förekommer där partiet inte förekommer,) och inget land är tråkigare och tristare utom Sovjetunionen. Ingenstans är knarkmissbruket större än i Hong Kong, men det är kanske världens människovänligaste, vackraste och friaste plats."

"Menar du att du tar narkomanin i försvar, som om den var något gott?"

"Du vet ingenting om narkomanin. Det har du själv medgivit. Jag vet en hel del. De bästa människor jag känner här i staden är narkomaner, och jag blygs inte för att medge att jag själv började tidigt, även om jag aldrig gjort mig beroende. Jag ägnade mig en hel del åt studiet av rusets ångor under min tid i Marocko för tio år sedan. Och rent vetenskapligt sett måste man acceptera det faktum, att narkotikamissbruket är naturligt. Det är en naturlig reaktion hos människan mot sin egen onaturlighet och omänsklighet. Så ser jag det. Sedan kan man även försvara det narkotiska kålsupandet med, att hasch inte är skadligare än nikotin och att alkohol är mycket skadligare. Varför är då alkohol och nikotin lagliga medan cannabis är kriminaliserat? Men det är en annan fråga.

Ute på landsbygden i naturens sköte är knarkmissbruk en omöjlighet. Trångboddhet, stadsbildning, gängbildning, onaturligt elände och okristlig omänsklighet driver människan till narkotikamissbruk eller kriminalitet eller bådadera.

Samtidigt kan narkomanin med tiden utgöra naturens egen lösning på befolkningsexpansionsproblemet. Allt fler människor dör av narkotika. Det är en sorts naturlig självmordsväg. Genom självinjicering ådrar de sig obotliga infektionssjukdomar som smittar av sig på dem de delar sina laster med, och genom rökning sprids nu åter lungtuberkulosen och inte bara i tredje världen. Så fort människan blir onaturlig och omänsklig blir hon även självdestruktiv, och hennes främsta medel idag när krig inte längre är på modet är droger och beroendeframkallande mediciner med oöverskådliga bieffekter. I allt detta elände kan man försöka trösta sig med, att det är ingenting ont som inte för något gott med sig."

Håren reste sig på mitt huvud inför detta kalla resonemang.

"Ditt resonemang är omänskligt cyniskt."

"Det låter så, men vad jag säger är sant, och vi kan inte göra något åt saken."

Jag frågade nu:

"Har du någon annan anledning till att leva här inkognito än att slippa sådana som jag?"

Till min lättnad skrattade han.

"Faktiskt, så är det skönt att inte varje dag antastas av vem som helst av alla ens kriminella bekantskaper. Som du kanske har gissat känner jag alla de etablerade drogspridarna här i staden, men jag har inget intresse av att avslöja dem. De är människor, och de är mina vänner, och de har aldrig gjort mig något ont. Tvärtom är de mig ofta skyldiga pengar. Jag växte upp här i staden på 60-talet när LSD revolutionerade civilisationen och när hasch och amfetamin blev etablerat i Göteborg. De främsta experimentatörerna på området, dessa heroiska frivilliga försökskaniner, som sköt sig själva dödliga doser i armen utan att veta bättre och underligt nog utan att dö men på bekostnad av delar av hjärnan, och som inte tvekade att blanda LSD, amfetamin och hasch med whisky, sprit, konjak och riktiga mediciner, var alla mina klasskamrater och närmaste vänner. Jag kände dem alla innan de rökte sin första holk, och jag känner dem fortfarande som samma människor vad de än har gjort sedan dess. Somliga har upprepade gånger försökt begå handgripligt självmord utan att lyckas, andra har hamnat på tokstugan för gott, några har försvunnit för alltid i dunkla gränder i Amsterdam eller Marseilles, men ingen har knarkat ihjäl sig. Och det är förvånansvärt. Det är som om det bara var de starkaste som även kunde tåla de starkaste gifter och även nedlät sig till att injicera dem. När min en gång bäste vän Holger Nordström för andra gången gick omkring till alla sina bästa vänner för att säga ett sista farväl före sin sista resa i sin egenhändigt knutna hängsnara ställde många beredvilligt upp med inte bara extra rep och särskilt hållbara och slitstarka sådana utan även med knivar och rakblad och

riktiga köttxor, om Holger ville ha det gjort ordentligt. Naturligtvis lever Holger fortfarande och är mera levande än någonsin i sin egenskap av en av stadens tre största narkomaner."

"Har du smugglat någon gång?"

"Smugglat? Den som inte är rik och ändå reser utomlands smugglar, ty då reser han vanligen till Indien eller Marocko. Det hör till etikett och god ton att ta med sig hem så mycket som möjligt och bjuda laget runt när man är hemma."

"Vem gjorde dig sådan?" Jag kunde inte låta bli att ställa frågan. Han svarade tveklöst i samma låga röstläge:

"Det vill jag inte svara på."

"Varför inte det?"

"Nu är vi där igen. Skall jag kasta ut dig, herr korsförhörare?"

"Du gör mig så nyfiken."

"Tydligen har jag sagt för mycket. En reporter är en som bara blir mera nyfiken ju mer man försöker tillfredsställa honom, sade Dag Hammarskjöld en gång.

Men jag skall ge dig sanningen. Jag har sagt ett och annat om stadens oskyldiga eller snarare troskyldiga och godtrogna narkomaner, men jag har inte sagt något om fördärvarna, förförarna, de som kan göra vem som helst till narkotikaslav för resten av livet och som inte tvekar inför att göra det när de ser en möjlighet att bruka sin makt som förförare. De märks aldrig, de lever som oantastliga samhällsmedlemmar, de är hyperborgerliga och har sitt på det torra och är så bortskämda av sin egen ställning att de som tidsfördriv och fritidsnöje har odlat den sporten att medelst knark förföra unga människor. Fråga mig inte mera. Jag nämner inga namn. Men om din nyfikenhet trotsar alla skrupler kan du alltid förhöra min gemål Cecilia, om hon lever fortfarande." Det var hån i hans röst. Han föraktade mitt morbida intresse av saken. "Fråga henne, om du vill plåga någon. Jag kan ge dig hennes adress. Men hälsa inte från mig. Det vore bäst om hon visste att jag var död.

Nu är det nog bäst att du går innan jag säger något mera. Jag har redan sagt för mycket."

Han gav mig ett kort. Där stod: Berta och Daniel Saxén, Hus 707, Sköreliden, Brännö.

"De vet var Cecilia bor. De blir dina vänner om du hälsar från mig. De är också införstådda i vikten av att mitt namn aldrig någonsin mer når Cecilias öron.

Nu har jag sagt på tok för mycket. Synd att jag inte hade någon Mosel idag. Jag hade starkare varor, men de är inte för dig. Klockan är ett. God natt."

Det var den natten.

3.

Jag hade lyckan och förmånen att känna Sören Norrby. Han var en något alkoholiserad en gång i tiden lovande ung författare som offrat sina litterära ambitioner på kärlekens altare. Han hade varit gift ett antal gånger men hade inte mer än tre barn. Varje hans äktenskap hade tagit slut under stormiga omständigheter, och för varje avslutat äktenskap hade han blickat djupare i flaskan. Han såg betydligt äldre ut än vad han var, men man såg ändå på honom fortfarande att han hade varit en alldeles ovanligt charmerande och välskapad karl med synnerligen fördelaktigt utseende. Till sättet var han en snobb, fastän han hade sitt ursprung i mycket ringa förhållanden, och på grund av sin bildningshögfärd kallades han för 'markisen'. Han var verkligen mycket bildad och ägde stadens präktigaste skönlitteratursamling som jag har sett, som han samlat med stor möda och omsorg under tjugo år. Men hans mest utmärkta egenskap var hans oräddhet.

Han var en fullkomligt ärlig människa som inte var rädd för att säga sin mening i något sammanhang, och han hade i allmänhet rätt.

Denne misslyckade författare men mycket lyckade människa kände paret Saxén på Brännö nästan sedan urminnes tider. Han skröt med att alla vänner som Saxéns ännu ägde hade han en gång i tiden introducerat för dem. Han visste ingenting om Eriks historia men ville gärna introducera även mig hos de goda mänskorna.

Paret Saxén var ett omaka men lyckligt par. Han var tystlåten och svårtillgänglig medan hon var ytterst spirituell och öppen. De var barnlösa men hade varit gifta i tjugo år. Men båda var de lika fullkomligt oreserverade och oinskränkta när det gällde gästfrihet. Aldrig har jag blivit varmare mottagen i ett privat hem för första gången än vad jag kände mig hos dem, ty det var verkligen äkta gästfrihet och glädje över en ny bekantskap från deras sida och inte förställning. Ett påklistrat fasadleende stelnar, men deras leenden levde.

Och de bjöd inte bara på obegränsade kvantiteter utmärkt kaffe och äppelpaj utan ville nödvändigt hålla oss kvar hela dagen och bjuda på en präktig supé med både vin och snaps och därtill tvinga oss stanna över natten så att vi kunde fortsätta kalasa nästa dag. Lika översvallande av vänlighet som jag visste mina barndomsvänner i den finländska skärgården vara var även dessa västkustbor. Det var som om det handlade om samma land, samma folk, samma familj och samma ö, fastän hela Skandinavien och Östersjön låg emellan.

På eftermiddagen den första dagen gick vi även på en tur runt ön och ut till den fridlysta angränsande ön Galterö med dess sällsamma natur av platt hedlandskap och vidsträckta sandstränder. Längst ute vid havet kamperade vi, och den goda fryntliga Berta pekade ut åt mig hela västkustens fyrarkipelag:

"Där ser du Vinga, och där är Trubaduren, som skrällde till för ett år sedan så att hela skärgården vaknade. När fyren undersöktes visade den sig ha råkat ut för en synnerligen lokal jordbävning, ty så omskakad var hela dess inre. Förmodligen hade en främmande ubåt kört rätt på den. De älskar ju numera att exhibera sig i våra skärgårdar: de försöker krampaktigt både synas och höras. Och längst där ute i havet ser du Tistlarna. De syns inte utom när det är klar sikt och särskilt vackert väder. Det är de sällsammaste öarna i arkipelagen. Vi brukar fara dit på utfärd en gång varje sommar. Klipporna är alldeles släta och vidsträckta som landskap." Jag kom att tänka på Hamnskär i Pernå skärgård hemma i Finland, var klipporna var så släta och vidsträckta att hela kompanier kunde dansa där. "Om du är här nästa sommar kanske du kan följa med oss dit. De är mycket avskilda, så det är sällan någon far dit. Man får alltid vara ostörd där." Jag tänkte på Likskär i Finland.

Det var på hemvägen från denna utflykt på ön, när vi passerade de yttersta husen på Brännö, som jag utan att tänka mig för frågade:

"Är det i något av dessa hus som Cecilia Melchior bor?"

Jag fick inget svar på frågan. Den goda Berta visste tydligen inte vem denna madame var, men i psykiaterns öga uppfångade jag en blick riktad mot mig som kändes som om den var ämnad att förrinta min själ. Det var uppenbart att han visste något. Men inte heller han besvarade frågan.

"Melchior?" sade fru Saxén omsider. "Vi känner inte alla här ute och allra minst sommargästerna."

Därmed var det samtalsämnet ur världen.

Men tillbaka inne i deras rymliga stuga när vi satt omkring supén och hade tömt någon liten snaps kunde jag inte låta bli att ånyo sondera terrängen med kanske ett känsligt samtalsämne. Med blicken riktad mot min vän psykiatrikern sade jag helt fräckt ut i luften:

"Är det möjligt att ni, som själv är psykiatriker, ej vet något om familjen Melchior, vars överhuvud själv var psykiatriker, och som fortfarande skall ha ett hus här på Brännö?"

Min värd kunde inte dölja att han var bekant med namnet.

"Jag visste att de hade bott här," sade han, "men jag visste inte att de fortfarande gjorde det. Jag har inte sett min kollega Arthur Melchior på många år."

"Han kanske inte lever längre."

"Kanske?"

"Av allt att döma gör han inte det. Han försvann nämligen i ett blåsväder på Finska Viken i somras och har ej hörts av sedan dess och sågs senast ensam utan flytväst i en mycket bräcklig hemmagjord segelbåt. Så ni vet inte om hans dotter Cecilia ännu förekommer här eller inte?"

"Känner du henne också?" frågade min värd. Det lurade hela tiden något i blicken hos honom, som jag inte visste vad det var.

"Nej. Jag kände bara hennes fader. Men så känner jag hennes man också. En viss ung man vid namn Erik."

Nu hände det något. Min värd unnade mig inte längre sina vänliga förstulna hemlighetsfulla sidoblickar. Han reste sig från bordet.

"Skall du gå och lägga dig redan?" frågade hans hustru.

"Ja, det börjar bli dags." Han sade det enkelt som om han menade det. "Jag skall ju upp tidigt i morgon. Ursäktar ni, mina herrar, om jag bryter taffeln? Jag är faktiskt trött."

"Visst får du gå," sade min vän Markisen, "bara du låter oss fortsätta."

Det hade han ingenting emot. Han gick och lade sig. Stämningen blev bättre sedan han hade gått, och vi drack en hel del men inte för mycket. Hans fru var aktningsvärd i sin nykterhet. Hon drack inte ens en fingerborg medan hon gärna generöst och av uppriktigt god vilja bjöd oss på hur många som helst. Fastän varken hon eller Daniel drack hade de alltid någon damejeanne full med vin under jäsning för framtida gästers behov, upplyste mig Sören Norrby, alias Markisen.

Vi stannade över natten och sov mycket gott i den friska välgörande havsluften. Följande morgon hade Daniel redan rest till staden när vi vaknade, och vi såg honom därför inte mer. Men den goda Berta underhöll oss och förplägade oss desto mer så länge vi stannade och kunde blott med svårighet tillåta oss att fara därifrån framåt eftermiddagen och då endast på det villkoret att vi lovade att snart förnya vårt besök.

Men det märkliga som jag ville berätta var vad som hände veckan därpå. Jag var envis av naturen och var därför inställd på att träffa psykiatern igen och klämma honom en aning på vad han visste om sin kollega och hans dotters öde. När följande veckoslut närmade sig ringde jag därför till Brännö och fick genast Daniels röst i luren.

"Jag ville bara tacka för senast," sade jag. "Det var så trevligt, tills du bröt upp på kvällen och försvann på morgonen. Sören och jag lovade Berta att komma snart igen. Får vi komma nu på lördag?"

"Berta är inte hemma just nu," sade Daniel tveksamt, som om han undrade över vad han skulle säga. Jag är förvissad om att han inte menade något illa, men när jag förnyade min fråga sade han:

"Här är inte riktigt som det brukar vara just nu, och jag måste den här helgen arbeta på några vetenskapliga avhandlingar. Vill du inte ringa en annan gång i stället?"

"Passar det då inte den här helgen?"

"Det är inte riktigt lämpligt."

"Det var synd. Jag har hälsningar från Erik." Jag vet inte hur de orden undslapp mig. Svaret dröjde i andra ändan. Så kom svaret i konkretaste möjliga form: han lade på luren. Han sade inget mera, ville inget mer säga, kunde inget mer säga, och lade därför på luren mitt i örat på mig. Det var alltför tydligt att det skulle bli svårt för mig att ta reda på något mera om saken genom honom.

Jag berättade om detta telefonsamtal för Markisen.

"Det var märkligt," sade han.

"Vad då?"

"Daniel har lika litet som Berta någonsin förut sagt nej till någon som ville hälsa på dem."

Och jag måste också medge själv att Daniels agerande i luren inte riktigt stämde med den människa som både Markisen och jag var övertygade om att Daniel var.

Det blev inget besök på Brännö den helgen.

Men nu kände jag mig redan farligt engagerad i saken. Daniel visste något som han inte ville tala om, vilket han undvek mig för, och detta stegrade min nyfikenhet till det yttersta.

Erik gav mig noggrann beskrivning av det Melchiorska huset, hur det låg och hur man kom dit. Jag skulle nu nästa gång bege mig dit på egen hand utan herrskapet Saxéns kännedom därom.

4.

Innan jag återger resultatet av det hemliga Brännöbesöket vid Cecilias stuga måste jag försöka återge även det samtalet med Erik, som liksom alla mina samtal med honom på tu man hand inte var ointressant.

"Du följer vägen ut mot Galterö. Det är en svår väg att följa, ty den går till stora delar över kala klippvallar och över ljungmark, och vägvisarna är få. Det är lätt att hitta fram till det huset. Det är det allra sista huset före spången över till Galterö. Det ligger precis vid vägen och isolerat från de övriga. Det är mycket litet och har inga fönster mot stigen men dock ingångsdörren däråt. Men vad du än gör så nämn inte mitt namn. Säg att det är Daniel Saxén som har visat vägen. Om du nämner mitt namn eller antyder min existens med ett ord för henne i ett aldrig så oskyldigt sammanhang ser du mig aldrig mer här i Göteborg och ingen annan heller."

"Varför är du så rädd för henne?"

"Det är inte för henne jag är rädd. Det är för mig själv i hennes sällskap. Ingen mänska har jag gjort så mycket ont som henne, och jag vill inte göra henne mera ont. Hon har fått vad hon förtjänar, och mera förtjänar hon inte."

"Vad förtjänade hon?"

"Hon förtjänade min kärlek, och den fick hon även. Hon förtjänade den därför att hon verkligen älskade mig, och det förtjänade inte jag. Men nog nu om den saken. Tvinga mig inte att gå till botten med mitt smutsigaste innersta. Det gjorde jag en gång, och det var tillräckligt. Jag gör det aldrig mer, ty ingenting har jag ångrat så mycket som det kapitlet av mitt liv. Ingenting har grämt mig mera.

Du förstår inte vad jag menar. Jag skall säga litet mera. Du förstår, det första som min far, jag menar Arthur, doktor Melchior, min fosterfar, som sedan adopterade mig, lärde mig, var kyskhetens dygd. Att hålla sig ren i alla livets lägen och situationer var höjden av manlighet och manlig dygd. Och det idealet var det första riktiga ideal jag fick se i mitt liv, och det idealet blev ett starkare halmstrå för mig i strömmen att gripa efter än vad till och med doktorn var. Dygdens ideal kom jag att älska mer än doktorn, och det märkte doktorn så småningom, varpå han faktiskt blev svartsjuk på det ideal som han själv hade givit mig.

Det var det idealet och inte kärlek som förde mig samman med Solbritt Johansson, 'Knarkängeln' i Haga. Även hon var en idealist, och i våra ideal fann vi varandra. I och med hennes ofattbart tragiska och mystiska bortgång mottog det idealet sitt första skott i vattenlinjen, som sedermera följdes av flera, som omsider sänkte hela idealet samman med min egen dygd, som för övrigt redan var sänkt, och sedermera alltför mycket annat.

Det fanns en tid för ideal en gång i tiden. Det fanns en tid då en amerikansk senator hellre begick självmord än lät det komma ut att han i sin ungdom under kriget hade haft en homosexuell förbindelse. Den senatoren var lyckligt gift och ytterst framgångsrik men utsattes för utpressning av någon som kände till hans ungdoms enda förseelse. Hellre än att svika sitt ideal, som var den amerikanska konstitutionens oantastlighet, och muta sig till att synden förblev en hemlighet, begick han självmord. Han offrade sig för sin dröm om det amerikanska statsskickets helighet. Hellre dog han än lät sig mutas. Sådan var den amerikanska staten en gång i tiden. Hur är det idag? Inte bara senatorerna utan även presidenterna låter sig riktas av Kaliforniens homosexuella maffior och Ku Klux Klan, och om någon vågar vända sig emot dessa USA:s två största samhällssjukdomar blir han aldrig guvernör, aldrig senator och kanske mördad om han ens förblir politiker. Sådant är USA efter Nixons moraliska bankrutt i Vietnam och Watergate. Hans fred i Vietnam var ingenting annat än ett frieri till det amerikanska folket för att få behålla makten och ett kryperi för Kina och den totalitära kommunismen. Inte för att jag föredrar Reagan, och inte för att jag heller har något personligt emot kommunismen, men diktaturer köpslår och kompromissar och flirtar man inte med, och den enda kommunistiska regimen i historien som inte var en diktatur var Allendes regim i Chile, som det moderna USA bröt sönder och alltjämt understödjer mördandet av, samtidigt som det vinnlägger sig om att världen fort skall glömma detta faktum.

Jag älskar USA. Jag vördar den nationen som världens äldste demokrati. Det är ett faktum att USA idag har att uppvisa världens äldsta fungerande konstitution. Amerika är bäst. Det kan inte hjälpas. Få demokratier i Europa har samma frihet, tolerans och mänsklighet som USA att uppvisa, och förutom England är det väl bara de nordiska länderna, Schweiz, Grekland och Israel. Västtyskland kan inte kallas fritt så länge Östtyskland förblir en diktatur, Frankrike har brännmärkts av de Gaulles chauvinistiska nationalism med dess förgiftning av hela Polynesien genom katastrofala atombombsprovsprängningar inom oskyldiga harmlösa människors områden, Spanien dras med fascistisk belastning genom Franco liksom Portugal av Salazar. Italien skall vi inte tala om. Där finns ju både påven och maffian. Men Spanien är på god väg idag att bli en lika sällspord och komplicerad demokrati som England, Beneluxländerna och Skandinavien. Alla dessa länder är monarkier samtidigt som de är demokratier, och det är inte en lätt sak att kombinera dessa två ytterligheter, som dock enligt Platon är det idealiska statsskicket, om man bara har fått det en aning stabilt. Ingen monarki i historien har hållit i längden, och ingen nation som en gång varit monarki har någonsin helt lyckats bli en stabil demokrati. Därför tror jag mera på länder som Amerika, Grekland, Finland och Israel som inte är monarkier än på länder som England och Sverige som är det."

"Har du varit i Amerika?"

"Ja, jag har sett New York, New Orleans, San Francisco och Los Angeles. Det underbaraste med det landet är att man där vågar vara någonting. Där är det inte fult att ha ambitioner, att sträva, att göra sig bättre än andra, att satsa på karriär och tjäna pengar, som det är här i Sverige, vilket är Sveriges olycka. Det finns i USA ingen hämmande hierarki, som det socialistiska systemet här i Sverige, the Establishment i England och den katolska kyrkan i katolska länder. USA är fritt från sociala parasitsjukdomar, och därav kommer dess nationella friskhet. Visserligen flödar korruptionen, men den är åtminstone öppen och får avslöjas och kan ställas inför rätta och får sina smällar ibland, vilket inte är möjligt i till exempel Sovjetunionen och Indonesien. Visserligen anses fattigdom i USA vara en vanära, och visserligen är man intolerant mot kommunister, men allt är öppet. Ingenting sker i tystnad och bakom lyckta dörrar i USA. Ingen har där någonting att dölja i längden, och ingenting kan döljas i längden, utom möjligen i vissa särfall hemligheter bakom vissa presidentmord, men det är nog det enda. Allting annat kommer fram. Till och med

homosexualiteten i Kalifornien och Ku Klux Klan gör man gärna öppen affär av. I Sovjetunionen och andra socialistiska länder städas allt sådant undan i hemliga koncentrationsläger där det enda vittnet om deras existens är den tryckande tystnaden. Ingenstans är kritik mera skriande välbehövlig än där den inte får höras."

"Du för ideligen homosexualitetens problem på tapeten."

Han rodnade plötsligt. "Gör jag det? Det är inte meningen. Låt oss tala om någonting annat."

Han tittade ett slag bort med sina blå intensiva fladdrande ögon, som om han sökte komma bort från någonting. Så sade han:

"Om du träffar Cecilia, så tro inte ett ord av vad hon säger om mig. Ingen har någonsin känt mig mindre. Hon hade en sällsam förmåga att tolka allting till dess motsats. Tyckte jag om något kunde jag vara säker på att hon ogillade det, sympatiserade jag med någon kunde man vara säker på att hon skulle anklaga det, ondska tolkade hon till godhet, och...."

"Tolkade hon även godhet till ondska?"

"Nej, det gjorde hon inte. Hon kunde inte tro något direkt ont om någon, och det var hennes svaghet. Ty vår värld är ond, och hon kunde inte se det. Namnet Cecilia betyder 'den lilla blinda', och hon var sannerligen totalt blind för den psykologiska verkligheten. Så tro henne inte vad hon än säger."

"Vad är det jag inte skall tro?"

"Du ställer så inträngande frågor. Hur skall jag veta vad det är du inte skall tro när jag inte har hört vad hon har sagt?"

"Vad är du rädd för att hon skall avslöja?"

"Vad tror du? Jag är inte rädd för något hon kan säga, ty hon kan inte säga sanningen."

"Alltså är du rädd för sanningen."

"Sanningen? Vad är sanningen? Det har jag undrat i hela mitt liv och särskilt angående mig själv. Jag har alltid undrat vem jag egentligen är, och kalla fakta om mig själv räcker inte. Jag vet allt om min bakgrund, mina sinnessjuka syskon, och så vidare, och jag minns alltid min riktiga mor, hon som förrådde mig, men den sanningen är inte nog. Jag ville alltid veta vem jag egentligen var innerst inne. Och om jag någonsin fick ett svar på den frågan så var det inne i Cheopspyramiden."

"Vad hittade du där?"

"Allt möjligt. Jag hade hört så mycket om den. Därför gick jag in i den. För flera som har gått in i den och stannat där inne tillräckligt länge för att bli galna har den fungerat som ett slags orakel. Napoleon fick till exempel vid sitt besök vid Cheops tomma sarkofag en vision av hela sitt framtida öde, och han blev så skrämmd därvidlag att han aldrig vågade tala om den upplevelsen med någon. Somliga som stannat över natten där inne har därav blivit både fysiskt och psykiskt märkta för livet i form av mentala men eller en snar ond bråd död. Allt sådant tilltalade min fantasi, och jag ville ta reda på vad det var med pyramidens inre. Och jag kan lova dig att det inte är något ställe för folk med anlag för klaustrofobi. Men jag vågade eller snarare lyckades stanna där inne över en natt. Det var den starkaste natten i mitt liv.

Det spökade inte. Det har diktats så mycket fantomhistorier om mumiernas förbannelser så att det understa ruttnar och mumierna med, men ingenting sådant är sant. Men den verkliga sanningen om vad man kan få uppleva i femtusenåriga egyptiska gravar är mer än vad man kan sätta på pränt.

För det första så är det ett mastodontföretag bara att ta sig in i pyramiden till Faraos tomma kista. Det är psykiskt ett värre helvete än att exempelvis bestiga Mount Everest. Om du har klättrat i grottor eller legat instängd i gruvor hundra meter under marken kan du få en aning om hur det är i den stora pyramidens inre. Den är inte byggd för människor utan för en människa som antogs vara Gud.

Märk väl, att pyramiderna byggdes långt innan Bibeln började skrivas. De byggdes av den ende levande evige och allsmäktige Guden, och hans namn var Farao, och han var den odödlige härskaren över Egypten. Gud var människa på den tiden, men han rymdes inte inom mänsklighetens ram. Därför byggde han pyramiderna åt sig.

Mitt första intryck när jag besteg pyramidens inre var av denna den mest storvulna och förmättna mänskliga personlighet som någonsin funnits. Jag kände mig i den pyramiden som en liten grå cell i Farao Cheops omätliga hjärna. Denna pyramid var Farao själv, och den var byggd enbart för Farao, Guden, och ej för någon människa. Den var byggd så att endast Farao Guden skulle orka med att gå in där så att alla mindre människor skulle krossas av byggnadsverkets massivitet.

När jag stod i pyramidens mitt vid faraonens fullkomligt tomma sarkofag kände jag det som att alla pyramidens tusentals tons samlade vikt tyngde på mig. Den viljekraft som hade uppfört denna hiskliga byggnad för inget vettigt eller förnuftsbetonat ändamål alls kunde blott härröra från Gud, ty så överväldigande fruktansvärd var den. Jag förmodar att alla dessa tusentals ton av sten tillsammans presterar en magnetisk kraft riktad mot just den punkt där jag stod vid Faraos gravkammare, och denna magnetiska eller elektriska eller astrala eller vad man vill kalla det kraft ansåg jag att kunde ha vilka ödesdigra följder som helst på en vanlig normal dödlig människa som utsatte sig för detta stenmassornas samlade psykiska tryck. Och ändå valde jag att stanna kvar där. 'Komma vad som komma vill,' tänkte jag, 'men jag vill veta mer om mig själv och mitt öde.'

Och Cheops blev min vägvisare. Jag försökte tänka mig in i hur han hade tänkt när han konstruerade detta fåfångans berg åt sig. Och jag tror att han följde en idé. Pyramider hade tidigare byggts, och han ville överträffa dem. Kanske menade han som männen i Babel att han skulle nå Gud eller bli som Gud i och med fullbordandet av detta verk. Men vad var alltsammans i så fall annat än en eskapism? Men Farao var ensam medan männen i Babel var många, och Babels män lyckades aldrig fullborda verket emedan de började träta och missförstå varandra, medan Farao Cheops fullbordade sitt verk och genomdrev sin egen privata vilja, som måste ha varit den envisaste och hårdaste och mest storslagna i historien.

Men blev han Gud? Nådde han Gud? Nej. Han var Guden Farao bara så länge han strävade, bara så länge han ännu hade sitt verk ofullbordat. En dag var pyramiden färdig, och därmed genomskådade han sig själv. Liksom Salomo måste han ha fattat att allt bara var fåfänga och att hela hans livsverk på detta den mest skrymmande och obekväma av alla byggnader bara hade varit en fåfäng flykt bort från den enkla sanningen att han själv ändå blott var en människa.

Och var inte också det mitt eget öde? Var inte också mina egna resor till Israel, Amerika, Indonesien, Afrika och Egypten bara en fåfäng flykt undan från det faktum att jag kom från en galen familj i Göteborg och hade uppfostrats av en galen läkare som hade fördärvat mig varpå jag gjort mitt bästa för att fördärva hans familj? Plötsligt insåg jag fåfängan med mitt eget liv och att det bara hade varit en meningslös flykt och ingenting annat. Även jag var bara en människa som inte hade något annat att vila på än sitt ursprung hos en galen familj och den galna psykiatern och hans galna dotter, som jag ännu var gift med.

Jag förmodar att Farao efter att ha fullbordat pyramiden tillintetgjordes av den nakna fåfängligheten i det hela och överväldigades av dess allt förkrossande massivitet och därför sedan inte längre kunde göra något annat än bara lägga sig ner och dö. Ty Cheopspyramiden är ingenting annat än världens största monument åt fåfängan. Ingen skyskrapa i världen är så massivt och förkrossande fåfäng som Cheopspyramiden. Och liksom Cheops troligen förintades av sitt eget verks fåfänga och män som Napoleon i dess hägn såg sin egen karriärs fåfänga i vitögat för första gången vände jag också från Cheopspyramiden för första gången tillbaka till Sverige.

Jag hade lovat mig själv att aldrig återvända hit, men den natten i Cheopspyramiden när jag låg vid Faraos bankrutta slutstation på det iskalla obönhörliga golvet lika ensam som Faraos måste ha känt sig i sin grav där han med detta sitt livsverk begravt sig levande i ett vanvettigt fåfängt försök att inte dö, upplöst till kropp och själ i tårar och fastnitad vid golvet av den förintande stenmassans samlade magnetiska tyngd, beslöt jag mig för att återvända hem. Och jag har sedan alltid återvänt hem.

Dock har jag aldrig när jag har återvänt hem vågat ta steget fullt ut och ta kontakt med min riktiga moder eller med Cecilia, min av mig levande begravda fru."

5.

Solen hade ännu inte gått ner när jag kom ut till Brännö. Det blåste en aning, och det var fullaste grannaste höstväder. Det låg något mycket vilt i luften. Skyn var delvis röd, delvis blå, delvis svart, delvis grön, delvis violett, delvis skär och delvis gul. Vågorna och havet var färgade efter den men i dunklare och mörkare mera hotfulla färger. Som hösten var sen stod träden och grönskan i sin fullaste prakt fortfarande. Man kunde till och med ännu se ganska gröna löv.

Jag kände mig som en fredlös flykting när jag kom ut till ön, ty jag ville ju inte bli sedd av någon jag kände. Jag smög mig i land och gömde mig under skärmen av min mössa. Rocken var säckig och dolde min kropp. Vinden kylde mig ända in i märgen, ty den var rå.

Jag visste när den sista båten skulle gå tillbaka. Jag hade ungefär fyra timmar på mig och räknade lugnt med möjligheten att jag skulle nödgas återvända utan något resultat av min resa. Försiktigt gav jag mig genast ut på stigen mot Galterö, som jag redan en gång hade vandrat med paret Saxén. Jag såg på avstånd hur det lyste i deras hus uppe i byn.

Det yttersta huset, doktor Melchiors hus, var inte svårt att hitta. När de yttersta stugorna föll mig i blickfånget kunde jag genast urskilja vilket som måste vara hans hus. Solen gick precis ner. En fjärdedel var redan sjunken bakom horisonten. Himlen var som av eld, och vinden eggade den. Jag steg ner för klipporna längs den otydliga stigen mot huset. Mitt hjärta tog ett skutt när det tydligt visade sig ett ljus i ett av dess fönster. Någon var hemma, men det kunde vara en ny ägare.

Jag vågade inte gå fram till fönstret så länge solen var uppe. Jag ville inte synas när jag kastade en blick in i det upplysta fönstret. Därför väntade jag på att solen skulle gå ner helt och hållet och lämna fältet fritt. Den gick mycket långsamt ner och frestade svårt på mitt tålamod. Mina nerver, märkte jag, var alltför onödigt spända.

För säkerhets skull väntade jag tills det var alldeles mörkt. Jag ville inte ta någon risk. Det sista jag ville var att eventuellt tas på bar gärning som fönstertittare av någon misstänksam och hårdhänt öbo utan pardon med hopplösa degenererade landkrabbor. Om det var en människa där inne som inte kunde vara Eriks fru ville jag inte synas som spion eller ens störa i onödan. Endast om det kunde vara Cecilia skulle jag knacka på och presentera mig.

Jag väntade tills det verkligen var så mörkt att det inte fanns någon möjlighet för henne att se om det stod någon vid fönstret. Hennes ljus blev allt klarare i mörkret. Ögonblicket kom. Förhänget hade gått ner för himmelens ljus. Jag vågade kasta en blick.

Vid första blicken såg jag att det var en ensam ung dam som satt vid ett bord. Men hon tycktes inte riktigt frisk.

Vid andra blicken, som var längre, såg jag att hon satt och grät med en whiskyflaska inom räckhåll. Det hade kunnat vara Ingrid Bergman i en tidig krypande otäck Hitchcockfilm, då hon ännu gjorde roller av orättvist plågade unga damer bättre än någon annan. Hon grät mycket. Flaskan var halvtom. Hon hade ett

glas som var tomt. Jag slogs av den påtagliga likheten med hennes faders ceremonier.

Vid tredje blicken släppte jag den inte. Då vågade jag se allt. Hon var upplöst i tårar och asfull. Hon dräglade och var mycket ful trots sin unga ålder. Hon såg äldre ut än vad hon kunde vara. Hon bara satt och var allmänt självdestruktiv och tyckte synd om sig själv och förbannade sitt liv och hela världen. Det syntes alltför tydligt på henne. Hon var illa därän, och det vulgära sminket förhöjde det billigt beklagansvärda hos henne. Om hon ändå varit utan det hade hon ännu kunnat se söt ut.

Hur illa därän hon verkligen var förstod jag med ens plötsligt när hon blottade en laddad injektionsspruta och lade den framför sig på bordet. Alltjämt lipande började hon kavla upp en ärm. Hon brydde sig inte ens om att snöra om armen. Antagligen var hon för full för att kunna göra en sådan koncentrationskrävande ansträngning. Alkohol och medicin är en farlig kombination. Det visste jag, och när hon lyfte injektionssprutan för att verkligen använda den kunde jag inte behärska mig inför denna fasansfulla upprepning av Kleopatras dödsscen med ormarna vid sin barm. Jag tappade kontrollen totalt och bankade på glasrutan och skrek högt: "Gör det inte!"

Hon studsade. Tydligen hade hon gott ölsinne eller hade redan vant sig under alltför många år, eftersom hon ändå var tillräckligt nykter för att höra och märka mitt oväntade alarm. Sprutan rullade ner på golvet, och hon såg sig vettskrämt omkring. Jag rusade genast på dörren.

Jag knackade på av ren reflex och vana, men den var öppen, och jag rusade rakt in till henne vid bordet. "Ni får inte göra det!" sade jag. Hon var plötsligt spiknykter.

"Vem är ni och vad vill ni?"

"Jag råkade gå förbi, såg att det lyste i ert fönster och kunde inte låta bli att titta in, och då såg jag er i färd med dessa desperata galenskaper."

"Ni anar inte vad sprutan innehåller."

"Jo, jag anar det, och just därför kunde jag inte låta bli att ingripa."

"Jag har inte sett er förut. Ni kan inte bo här på ön, om ni inte har flyttat hit nu."

"Jag är på besök hos paret Saxén och tog mig en kvällspromenad," ljög jag.

"Jaså, Daniel Saxén, min fars vördade kollega. Har han berättat för er om mig?"

"Inte ett ord."

"Jag tror er inte."

Typiskt, när man för första gången sade ett sant ord.

"Det är sanning."

"Då vet ni inte vem jag är? Då har ni inte spionerat på mig?"

"Nej," ljög jag. Hade hon bara ställt den första frågan hade jag tvingats ge mig till känna.

"Då vet ni ingenting om mig."

"Nej," kunde jag säga med bättre samvete.

Med ens bröt hon samman. Medan hon brast ut i hejdlös gråt med huvudet i armen mot bordet passade jag på att ta hand om injektionssprutan och befria den från dess innehåll i en blomkruka.

"Vad innehöll sprutan?" vågade jag sedan fråga.

Hon såg upp på mig med röda trötta ögon. "En dödlig dos heroin."

"Är det sant?"

"Ja."

"Då ämnade ni?"

"Ja."

Det blev tyst mellan oss. Hennes blick lämnade mig inte. Den var så matt och utled och trött på livet som en mänsklig blick kunde bli. Jag vände först bort min

blick. Hur skulle jag klara denna situation? Jag hade hittills bara presenterat mig med lögner. Skulle jag bekänna att jag ljugit och säga henne allt?

"Vem är ni själv?" frågade hon.

"Jag är en god vän till er far." När det var för sent fattade jag vad jag hade sagt.

"Då vet ni ändå allt om mig!"

"Nej, bara en liten del."

"Har ni verkligen inte spionerat på mig?"

"Nej, men faktum är att jag kom hit enkom för att träffa er."

"Varför?"

"För er fars skull."

"Det var inte enda anledningen." Och hon upprepade sin dumma misstanke: "Ni har spionerat på mig för Daniel Saxéns räkning."

"Inte alls. Tvärtom. Jag kom hit för att fråga er varför Daniel Saxén nekar till att han känner er och varför han undviker mig bara för att jag har råkat nämna er faders namn?"

"Därför att min far är en djävul."

"Var en djävul i så fall."

"Är han död?"

"Med största sannolikhet."

"Alltså är han inte död."

"Han försvann i somras på Finska Viken i en sjöoduglig segelbåt i storm."

"Jag tror inte han är död." Hon betraktade mig inte längre.

"Varför inte det?"

"Jag tror inte han är död förrän jag ser en påle driven genom hans kropp och hjärta."

"Ni är ingen god dotter."

"Vill ni påstå att han var en god far?"

"Det vet jag ingenting om."

"Men han var en god far. Han var en god far åt alla sina barn utom åt den som mest älskade honom och som han mest älskade."

"Var det ni det?"

"Nej, det var min man Erik."

"Jag vet allt om det förhållandet."

"Hur är det möjligt? Har pappa sagt något?"

"Han sade mig allt innan han försvann."

"Han bekände allt? Och ni talar ändå om honom med aktning? Jag tror inte han är död. Jag tror han har fört er bakom ljuset - som alla andra."

"Berätta något om honom och er man, så skall vi se om jag inte redan känner till det."

"Berättade han om hur han fördärvade Erik?"

"Tvärtom. Han räddade er man från en säker undergång i mentalsjukhuset."

"Då har han inte avslöjat en enda av sina synder."

"Ni förtalar er salig fader."

"Han är inte död, säger jag ju! Det är sant att han gav Erik allt, men han tog även allt. Ingenting gav min far som han inte också tog tillbaka. Han försökte visserligen verkligen att ge oss alla paradiset lycka, men han lyckades bara dra oss alla ner till helvetet. Mina systrar var kloka som skar av all förbindelse med honom. Han tog livet av mamma. Han gjorde mig till alkoholist, och Erik gjorde han till.... Han tog till och med Erik ifrån mig."

"Hur då?"

"Erik var den enda goda människa jag någonsin känt. Han var som min far var medan jag var flicka. Men när jag växte upp blev far till monster medan Erik blev

mitt ideal i stället. Jag har Erik att tacka för allt gott i mitt mogna liv och pappa för allt ont. Han var en demon, en demon!"

Plötsligt utstötte hon ett gastkramande skri. Jag trodde hon blivit stungen av en huggorm eller biten av en råtta. Men alltjämt skrikande av vetlös hysteri som gränsade till vanvett av betänkligaste slag pekade hon vettskrämt gallskrikande mot rutan, som var alldeles svart. Jag såg ingenting. Jag begrep ingenting, och det var omöjligt att ens försöka begripa någonting. Hade hon använt farligare droger tidigare och i efterhand fått en ordentlig snedtändning, eller hade hon bara fått delirium tremens?

"Jag sa det! Jag visste det! Han är inte död!" gallskrek hon. Tydligt var det delirium. Jag hade allt bättre grunder för att misstänka det.

"Vad är det?" försökte jag fråga så artigt som möjligt.

"Såg ni inte?" skrek hon alltjämt hysteriskt. "Såg ni inte ansiktet som tittade in på oss? Det var han!"

"Vilken 'han'?"

"Det var Pappa!"

Hon menade allvar. Hon skämtade inte. Hon hade alltför chockerande tydligt tyckt sig se sin faders ansikte titta in på oss genom fönstret.

"Ni yrar," sade jag för att lugna henne.

"Nej, det var han!" skrek hon gällt och envist.

"Det är omöjligt." Jag förstod inte hur jag skulle kunna blidka henne. "Vill ni att jag går ut och ser efter?"

"Ja, gör det!"

När jag stack ut näsan regnade det. Ingen vettig människa skulle ställa sig och titta in genom en annans fönster i detta väder. Jag kom strax in igen och sade det till henne.

"Ja, det är riktigt!" skrek hon. "Hans ansikte och hår dröp av vatten, som om han hade badat. Jag svär att det var min far!"

Ingenting kunde lugna henne. Att vara ensam med en hysteriska är aldrig lätt. Hade jag vetat att hon skulle bli sådan hade jag aldrig kommit. Men å andra sidan var det bra att jag hade kunnat avvärja henne från heroinsprutan. Blomman som fått innehållet såg redan medtagen och alldeles färdig ut.

Jag kokade kaffe åt henne och hjälpte henne doppa sitt huvud under kalla kranen, men ingenting kunde få henne att lugna sig. Hon var på gränsen till ett allvarligt nervöst sammanbrott, och det var inte bara spritens fel. Jag vågade absolut inte lämna henne ensam.

"Jag har ett förslag," sade jag. "Jag föreslår att vi går tillsammans till Saxéns. De kan säkert ge er lugn och tröst och den trygghet som ni behöver som jag inte ensam är kapabel att ge er tillräckligt av. Vad säger ni om det? Ni har paraply och regnkläder här."

"Jag går inte ut till ansiktet i fönstret."

"Jag skall skydda er, och träffar vi på några vålnader tar vi dem med oss. Vad sägs om det?"

För första gången log hon. Hon gick med på mitt förslag, och jag förde henne ut medan hon darrhäft och alltjämt skakande av skräck höll i paraplyet. Jag höll i andra handen en lykta, och det var en svår promenad vi företog oss i regnmörkret. Flera gånger snavade vi och dränkte vi våra fötter, men jag lyckades hålla hennes humör uppe med skämt och gott mod så att vi nådde byn utan att ha mött några vålnader.

När vi kom till Saxéns blev de mycket häpnad.

"Detta är Cecilia Melchior," sade jag artigt, "och hon behöver en lugn omgivning. Hennes far har just spökat för henne."

"Det *var* min far!" skrek hon genast.

"Ni ser hur det är," sade jag, och de förstod. De hjälpte henne gärna men var förvånade över att jag var på ön. Jag fick svårigheter med att förklara varför jag var på ön utan att först ha hälsat på hos dem.

"Jo, ni förstår," sade jag, men jag kom inte mycket längre, och de förstod ingenting. Men den präktiga Berta förstod så mycket att Cecilia var skrämmd från vettet och behövde en lugnande hand. Hon förde den hemsökta flickan ut i köket.

När vi var ensamma sade Daniel till mig:

"Jaså, du tog dig före att spåra upp familjen trots min ovilja att hjälpa dig."

"Ja, och det var tur det, för jag kom just i tid för att hindra henne från att ta sitt liv."

"Jaså? Hur då?"

"Med en dödlig dos heroin."

"Du tycks verkligen ha kommit i rätt ögonblick. Och så såg hon sin far samtidigt. Misstog hon dig för honom? Hon verkar ha varit ganska berusad redan innan du kom."

"Nej, spöket såg hon senare och helt plötsligt. Hon tyckte sig se sin far genom fönstret fastän det vid den tiden måste ha varit omöjligt att se någonting utanför fönstret i mörkret och med lampan tänd inomhus."

"Vad såg hon?"

"Hon tycks inte ha sett mer än ett ansikte mot rutan."

"Då måste det ha varit stackars Holger Nygård hon såg."

Jag kan förklara det hela. Holger Nygård är en mentalpatient som i morse lyckades rymma från Styrösö. Han knep en båt där, och den båten som stals har upptäckts herrelös här vid Brännö. Han måste ha gått förbi Melchiors stuga och sett ljuset där inne och lockats av det. Han är fullkomligt harmlös."

"Har man fångat in honom?"

"Inte ännu. Brännö är stort. Men det lär väl ske i morgon."

"Då är det bra att Cecilia kan få sova här över natten hos goda vänner. Och i morgon skall hon dessutom ha blivit helt nykter."

Nu kom damerna in igen. Den unga fröken såg redan bättre ut, som om allt hon behövt var en kvinna som kunde ta henne på fullt allvar.

"Mysteriet är löst," sade Daniel. "Cecilia såg Holger Nygård och trodde det var hennes far," sade han till Berta. "Holger Nygård är en mentalpatient från Styrösö sanatorium som är på rymmen," vände han sig till Cecilia. "Han är helt ofarlig."

Men Cecilia var helt omedgörlig i sitt exalterade tillstånd. Hon ville inte höra på något sådant.

"Jag kan svära på att det var min faders ansikte! Ingen känner igen de dragen bättre än jag! Jag går aldrig tillbaka till den stugan mer!"

"Det är bäst att Cecilia i morgon far in till stan," sade Berta.

Och Cecilia grät. Hon var otröstlig. Hon hade verkligen blivit skrämmd från vettet av något som tyvärr bara hon hade sett.

6.

Följande morgon när vi vaknade till en strålande varm och frisk höstdag full av fågelsång och de grannaste färger var Cecilia försvunnen. Mitt goda värdpar hade givit henne ett rum alldeles för sig själv, och allt tydde på att hon helt enkelt hade rymt. Hon hade inte bäddat efter sig och kanske givit sig iväg mycket tidigt.

Vi gick en tur ut mot havet för att se om hon möjligen hade återvänt till sin stuga, men den var öde och låst. Vi frågade färjskepparen, när båten nästa gång kom till bryggan, om han hade sett Cecilia, som han måste veta vem hon var, och det hade

han. Hon hade tagit båten till staden klockan sju på morgonen. Hon hade haft röda svullna ögon som om hon hade gråtit mycket, och hon hade inte varit glad.

Tankfulla återvände vi till mitt värdfolks stuga. Nu tog jag mod till mig och ställde äntligen Daniel den kritiska frågan:

"Min vän," sade jag, "ända sedan jag först nämnde för dig denna olyckliga familj har jag fått det intrycket av dig att du till varje pris har velat undvika samtalsämnet. Varför?"

"Arthur, som du säger att inte mer är ibland oss, var min kollega, och vi samarbetade tidvis mycket nära med varandra. Med tiden delade vi till och med mer än bara yrkeshemligheter med varandra. Det är riktigt att jag för dig inte velat säga något om honom, och jag vill det fortfarande inte, åtminstone inte innan jag säkert vet att han är död."

"Alltså har du något att dölja. Och det faktum att du så demonstrativt undanhåller information om familjen måste blott hetsa upp min nyfikenhet till det outhärdliga."

"Du vet inte vad du är nyfiken på. Om du visste det skulle du lämna dem alla tre i fred för gott. Men jag skall visa dig en sak som kanske kan intressera dig. Det är en uppsats som Arthur skrev och gav till mig. Den heter 'Erik' och är skriven som ett skådespel men i en enda sammanhängande scen. Till det yttre handlar det om Erik XIV, men det är inte omöjligt att scenen är ett uttryck för djupare personligare känslor för inte vilken Erik som helst. Om du vill får du gärna läsa det. Säg sedan vad du tänker om saken."

Och här är vad jag fick läsa. Med ens stod den excentriske psykiatern från Finland åter livslevande framför mig i ett mera gåtfullt sammanhang än någonsin. Vad handlar denna pjäs egentligen om?

Erik - dramatisk scen

personerna :

Göran Persson
Karin Månsdotter
Hertig Karl
Hertig Johan
Erik XIV
Katarina Jagellonica

Göran Fan ta kungen! Han har skött sig ypperligt hittills, och just när han satt kronan på verket och äntligen kan kalla sig konung löper han till skogs! Vilken idiot!

Och nu kommer den hysterikan igen, den skrikan, hans enfaldiga fjälla och frilla, den flänga och fjantiga Karin! Ja, vad vill du, jänta?

Karin Har ingenting nytt hörts om konungen?

Göran Nej, ingenting nytt, din toka, sedan du senast frågade om saken för fem minuter sen! Gå hem med dig, och spring inte här och oroa vettigt folk med din oro!

Karin Men jag är orolig!

Göran Det vet vi nog! Det är vi alla, och du gör oss inte roligare med din oro!

Hur vore det om du i stället för omväxlings skull skulle ge oss litet ro med att lämna oss i fred? Här terroriseras man under hela sitt liv av Sveriges oroligaste kung genom tiderna, men du är ta mig fan värre än honom! Om någon har drivit honom vansinnig är det ta mig fan du!

Karin O, så ädel och grann som han en gång var! Ja, jag vet att allt är mitt fel.

Men vem kunde tro att han skulle falla för mig? Jag försökte nog att bjuda honom motstånd, ska Persson tro, men han var oemotståndlig.

Göran Ja, oemotståndlig har han alltid varit, och det har han levat högt på som politiker tills nu, men den här sista nycken hotar ta mig fan omintetgöra resten av karriären för honom.

Karin Menar Persson mordena?

Göran Nej, så ta mig fan heller att jag menar mordena!

Mordena var hans yttersta triumf! Nej, misstaget hans är att få dåligt samvete för dem och visa det genom att ränna till skogs och vägra att höra av sig!

Jag tror ta mig fan han har blivit galen.

Karin Se, där kommer nu den hårde av hertigarna. Honom är jag rädd för. Jag går.

Göran Ja, gå du, stackars Karin, och låt politikerna rasa i fred utan att du gör deras dårskap värre med att bekymra dig för dem. Se, goddag, hertig Karl.

Karl Är det sant att Erik har sprungit till skogs?

Göran Han är som uppslukad av jorden.

Karl I så fall har han satt sin sista potatis.

Göran Vad menar herrn?

Karl Jag menar att han i så fall inte duger till politiker. Han är för känslig.

Begår man politiska mord skall man stå för dem också och inte fly från dem.

Annars blir man kallad mördare.

Göran Alldeles riktigt, herr Karl, men Erik kommer tillbaka.

Karl Det hjälps inte. Har man fallit en gång är man för alltid fallen i folkets ögon. Och det borde Persson veta.

Göran Menar herrn att jag skall överge kungen och följa hertigarna?

Karl Persson har att besluta om sitt eget öde - inte jag. Om Persson är en god politiker följer han icke en dålig politiker.

Göran Jag är Eriks barndomsvän.

Karl Och jag är hans bror.

Göran Hans halvbror.

Karl Persson känner mig. Jag beklagar att jag inte känner Persson.

Göran Ingen känner Persson utom Erik. Och för att Erik känner Persson litar Erik på Persson, och det kan han göra för att han känner Persson. Att han inte litar på sina halvbröder beror på att han känner dem också.

Karl Han känner Johan men icke mig. Jag tror att Persson vet att både Erik och Johan är omöjliga politiker och att jag inte är det.

Göran Vad har herrn emot hertig Johan?

Karl Johan är en äcklig fegis, bortskämd av far sin, en fruntimmerskarl och toffelhjärte, som låter sig trampas på och ledas av den polska skatan, den papistiska käringen Katarina och hennes slemma jesuiter. Och vad värre är: han är förblindad av hat till sin egen bror.

Göran Se, vi har fått sällskap.

Karin Stackars Erik borde aldrig ha fått bli kung.

Göran Varför det, stackars barn?

Karin Erik är en känslös konstnär och borde ha fått ägna sig åt sina vetenskaper och ingenting annat. Han är skapt för konsten och vetenskapen och inte för den nattsvarta politikens onda värld, där det är en dygd att mörda folk om man inte får dåligt samvete för det. Erik är bättre än någon av er.

Göran Jag tror liten Karin känner Erik bättre än vad någon politiker gör.

Karl Det är hon som har förfört honom.

Karin Nej, för det är han som har förfört mig. Kom inte och säg nåt annat!

Jag ville aldrig bli frilla och allra minst åt en sån som han. I hela mitt liv har jag inte annat än fruktat de höge herrarna. Man sade mig när jag var liten att dom bara förstörde fattigt hederligt folks liv.

Göran Så sant, så sant.

Karin Men Erik var vacker. Det fanns ingen vackrare karl i världen.

Och han spelade underbart på luta och sjöng så underbart också. Vem kunde inte älska en sån? Inte visste jag han var kung då. Men när jag förstod han var kung och det dessutom gick upp för mig att han var den grannaste och mest begåvade kungen i världen, då fattade jag inte vad det skulle bli av mig.

Göran Var glad för det.

Karin Och när jag fattade vad det var han egentligen gjorde som konung, avrättade folk till höger och vänster, brände danska städer till höger och vänster, utrotade folk till höger och vänster och fördrev sina bröder åt höger och vänster, då fattade jag inte vad det skulle bli av den konungen. Och då fattade jag inte hur en så fin och lärd och begåvad herre, musiker och skald som han var, skulle behöva vara konung.

Göran Men Sveriges konung är han tills han dör.

Karl Jag är rädd att Johan inför dårens flykt till skogs kommer att vara av annan åsikt. Se, här är Johan nu.

Johan Jag har hört att konungen har lämnat sitt styre vind för våg.

Karl Ja, det passar väl Johan?

Johan Det passar sig inte! Så gör ej en konung! Var är han?

Göran Ingen vet.

Johan Om han inte kommer tillbaka så måste ju något ske!

Karl Vad då?

Johan Vi kan inte ha ett land utan regering!

Karl Och vem skall bli den nya regeringen?

Johan Ja, det blir en senare fråga.

Karl Jag tror att Johan redan är medveten om sin egen framtid.

Göran Vi skall nog skaffa Erik till rätta.

Johan Det är nog bäst för Persson det!

Göran Ni får gärna göra mig till syndabock för Eriks politik tills han kommer tillbaka, eftersom han själv har behagat att rymma fältet.

Johan Det skall bli mig ett nöje att få hudflänga Persson.

Göran Men låter er polska drottning sin man behandla sina medmänniskor brutalt?

Johan Vad har min fru med saken att göra?

Göran Var det hon eller ni som ville göra Finland med Baltikum till ett självständigt lydrike under Polen?

Johan Akta sig, Persson!

Göran Tro inte att jag fruktar er. Jag är folket och säger och gör som jag vill, ty herrarna rår ändå inte på folket. Folket älskar och följer Erik och inte den adelsslickaren Johan, som bara tänker på prakt och jesuiter. Jag föraktar er, Johan, lika mycket som folket föraktar er. Er far skämde bort er så att ni blev odräglig för resten av livet. Ni kan aldrig få er kunglige bror ur brädet utan er lillebrorsas hjälp.

Johan Nu går det för långt.

Karl Lugna dig, broder. Låt huggormen slösa sitt gift, så är han ofarlig sedan.

Persson Jag är alltid ofarlig emedan jag är orädd. Jag fruktar ingen, ty jag är av så fattig börd som man kan bli, men ni, Johan, fruktar alla, ty ni är till er egen olycka liksom Erik av så hög börd som man kan bli. Jag tycker synd om er, ty ni är född till hyckleri och fjäsk och lögner och ingenting annat. Konung Gustav var stolt över sina söner, men ni kommer inte att bli stolt över era. Ni är en odugling, Johan, ty ni är en fjant. Ni kan inte ens föra annat än gamla skator till altaret.

Johan Katarina Jagellonica var Europas bästa parti.

Persson Ja, politiska giftermål förstår ni er på, men det är också det enda. Ni är en mus mot er fader kondoren, och man fattar inte att han fann det värt att dalta med er.

Johan Jag är mera värdig att regera än Erik. Jag är åtminstone sansad.

Persson Ja, ni tiger av slughet, ni är tyst när era hejdukar smyger gift i era motståndares bägare, ni låter era tjänare mörda folk endast bakifrån, ni låter er hustru sköta era lömskare handhavanden medan ni själv försöker verka fläckfri. Erik mördar själv och mitt på ljusa dagen, men ni låter era jesuiter göra det med gift på natten. Erik blir galen av samvetskval över sina politiska nödvändiga synder, men ni har inget samvete. Ni skulle låta utrota hela Eriks familj, om han hade någon, med ett renare samvete än vad kung Gösta hade över Kristian Tyranns skickensedigra slut.

Ni är ett mähä, herr Johan, och er fru är ett våp som älskar er. Jag hoppas hon är så trätgirig som ryktet förmäler om och som ni förtjänar.

Johan Nu är det nog! (*drar värjan*)

Karin (in) Han är här! Jag har hittat honom! Erik är till rätta igen! Mina tjänare fann honom i skogen! Han var på semester hos vildmarkens fattigaste bönder! Han försökte bara göra sig mänsklig igen efter sina politiska häftigheter.

Johan Var är han?

Persson Är han normal igen?

Erik (in, iförd värja och kungakrona. Han kastar ifrån sig kronan.)

Förbannade glödjärn! Vem satte den törnkronan på mig?

Förbannad är han, om det så var min fader!

Vem ser jag? Här står ni och gapar. Har ni aldrig förr sett en mänska?

Så skåda mig djupt! Här ser ni en verklig livslevande mänska!

Se där min bror Johan! Du har kommit hit nu just i rättan tid. Det är dags för dig nu att bli kung, eller hur? För det är ju blott det som du vill. Se, där ligger din krona på golvet! Ta upp den! Den är lite smutsig och bränner som eld, men du finner den nog värd sitt pris. Gå och hämta den! Kräla och kryp! Det är du som ska ha den när Erik är ädelt självdetroniserad. (*Johan böjer sig för att ta kronan, Erik sparkar bort den.*) Ha-ha! Är du säker på att du vill ha den, din narr? Katarina vill nog hellre ha den än du, och hon får den nog förrän din girighet skaffar dig den. Varför stannade du inte kvar på ditt praktfulla slott där i Åbo? Där hade du ditt eget hov, där var du i ditt ässe som furste, du upplyste hela det fattiga Finland med din fest och glans, men du nöjde dig icke därmed. Jag beklagar dig, broder.

Ni stirrar på mig som om vore jag vansinnig. Säg, är jag vansinnig?

Johan har sagt det en gång. Ja, jag vet det. Förneka det inte. Och jag vet vad vansinne är.

Obeslutsamhet, grubbel, irrationellt sysslande med alkemi, lärdom, astrologi och hebreiska, skriftställerier på latin och vidskepliga studier i nationalistiska svärmare som biskop Johannes Magnus, att tro på allt skönt och att älska det, favorisering av lärdom och konst och kultur, samt att älska en bondflicka uppifrån Uppland. Där har ni allt vansinne i denna världen, som ingen mer representerar i denna värld än denna rasande konung som okvädar er, era torskar och paddor! Vad står ni och gapar för?

Ja, jag är galen, ty jag kunde ej genomföra det rättvisa mordet på Sturarna.

Jag kunde blott rispa armen på Svante. Sen flydde jag. Hade jag mördat den överbevisade skälmen så hade allt varit i ordning.

Ja, jag säger överbevisad, ty det vet var jävel i Sverige att Sturarna stämplade mot mig! Det fanns inga klara bevis, men jag ville försöka att vara politiker!

Jag sökte hugga dem först innan de sköt på mig. Men jag kunde ej utdela dödshugget. Andra har gjort det i stället. Jag flydde från dådet förrän det var utfört, och därför blir jag kallad nu i all världen för den allra galnaste ondaste kungen i världens historia. Kung Henrik den siste i England var icke så blodig som jag, ty han avhöll sig aldrig från att ge det dräpande hugget, hur hög statistiken än var. Kejsar Ivan av Ryssland är icke så blodig som jag, ty han blygs ej att slakta ett tusen novgorodianer för ordningens skull. Själv kan jag ej ta livet av min egen broder ens fastän jag vet att han tänker ta livet av mig.

Käre Johan, jag giver dig mig, hela riket, dess makt och dess krona, mitt allt.
Allt är ditt. Vi har gnabbats tillräckligt. Jag ber dig blott ömt att förlåta mig för allt jag gjort mot dig. Se, jag är bliven en ny mänska nu. Jag skall ej längre vara politiker. Jag har fått nog av svart storhetsvansinne och Macchiavellism. Jag vill nu vara blott dig och alla en ödmjuk och godtrogen tjänare. Se, jag har slängt från mig kronan. Den har blivit din. Säg blott att du förlåter mig.

Johan Käre Erik, du föddes med blodiga händer, och din egen moder var en sådan satmara att Pappa fann det bäst att taga henne av daga, men ändå anstår det dig icke att sålunda falla på knä för mig.

Erik Nej, Johan, du är nu konung.

Johan Nej, det är jag icke så länge du lever. Din far gav sin krona åt dig och ej mig.

Erik Men han älskade dig mer än mig.

Johan Det är en annan sak.

Erik Men du måste förlåta mig.

Johan Vad? Sturemorden? Att du tager avstånd från dina politiska brott? Att du därmed gör dig till omöjlig politiker? Nej, det kan jag ej förlåta dig.

Erik Karl, då? Kan lillebror trösta sin storebror? Ser ni ej att jag förödmjukar mig inför er, att jag ber om försoning och samförstånd? Jag vill ha fred med de mina. Vill ni hava godheten att ta emot den som gentlemän, eller förvägrar ni mig den?

Persson De skiter i dig, Erik, ser du väl.

Erik Mörke Göran, du ser mer i världen än världen vill se. Den värld du ser kan aldrig bli vacker, men jag kan ej se världen annat än vacker. Det är vår skiljaktighet som för oss samman. Men en vet jag som aldrig skiter i mig, och det är lilla Karin, min älskade. Träd fram i ljuset, min duva.

Karin O Erik, dom säger att du blivit galen.

Erik Det är ingen nyhet. Det kallar de envar som visar sig vara begåvad. Jag är religiös. Därför anses jag galen. Jag äger en tro. Därför är jag ock galen. Jag är idealist. Därför kommer de att spärra in mig. Så är det politiska livet, som jag nu tar avstånd från. Men innan de gör sig av med sin konung skall du bli min drottning.

Karin Ska jag?

Persson En bonddotter från Uppland, en lantlolla upphöjd till drottning. Det kallar jag att vara en folkets konung. Är du inte lite väl djärv nu, o Erik?

Karl Det är då den yttersta dårskapen. Sådan politiker kan aldrig mer tas på allvar av världen. Han fuskar bort hela sitt väsen. Som konung är han ju gudomlig, men delar han den med en backfisch från landet är all hans gudomlighet hopplöst bankrutt för all framtid. Det är att besegla sin undergång, ja, det är självmord, politiskt det yttersta självmordsvanvettet! Hon har då minsann helt förvidit hans sinne. Hon har bringat honom på fall från Guds högra hand till landsvägsdiket och längre. Förliten er aldrig på kvinnor.

Johan Du kan icke mena att äkta det stycket.

Erik Hon skall få min krona. (*Han sätter sin krona på henne.*)

Karin (till de andra) Skyll inte på mig.

Erik Så du säger till herrarna! Nej, skyllen endast på mig. Endast kungen är galen och skyldig till sin egen galenskap, ty han är ärlig och vet vad han gör.

Karl Du ger bort Sveriges krona åt en rännstensunge!

Erik Och det gör jag rätt i.

Johan Då är du min själ ta mig fan spritt och språngande galen.

Erik Nej, kär, och den klokaste mänskan i världen.

Johan Vi kan icke se sådan skam.

Erik Ingen tvingar er.

Johan Vi måste bums göra något åt saken!

Karl Så gör något då!

Johan Erik, härmed i konungens namn arresterar vi dig!

Erik För vad brott? Nej, var tyst: jag skall säga det själv:
För att jag gjort mig omöjlig såsom politiker.

Johan Ja, just precis.

Erik Så är du kung i stället precis som jag sade. Men Karin är nu ock min lagliga maka, och hon var min drottning.

Johan Din Karin hör inte till saken och skiter jag i! För nu bort dem!

Persson Skall jag?

Johan Ja, om du tjänar staten.

Persson Förlåt, men jag tjänar blott folket.

Johan Så skylldig då dig själv. (*sticker ned honom*)

Erik Bov!

Johan Du har ej någon talan. Jag är konung nu. (*tar kronan från Karin*)

Erik Du kan icke taga min lycka ifrån mig.

Johan Så? Kan icke jag? (*går emellan Erik och Karin och skiljer dem åt*)

Erik Karin! Övergiv icke din make!

Johan Hon har redan gjort det. Du ser henne aldrig mer, och det är lika så bra, ty hon skulle ändå bara alltid ha grälat på dig.

Erik Skurk! Jag bad om försoning, och du stack din kniv i min rygg!

Karl Så slutar eländet. Allt har sin naturliga gång. Kung Erik blev vek efter mordet på upprorsanstiftarna Sture och kunde ej med deras död. Han fick samvetskval och gjorde sig därmed omöjlig för politiken. Och fallet blev fullständigt och ofrånkomligt när han därtill gifte sig.

Men Johan störtade honom blott för att han lovat ut Johans fru Katrin av Polen som byte åt ryssen. För Johan är fallen han med i förrädiska fruntimmershänder och redan ett viljelöst vekt instrument åt Katrina av Polen och hennes papistiska macchiavellister. Så därför blir det heller aldrig nåt riktigt av Johans familj och dess polska odugliga avarter.

Men kvar står jag utan vare sig Eriks begåvning och snille och vansinne eller min äkta brors vekhet och feghet och undfallenhet. Utan mig hade Johan ej någonsin vågat slå Erik ur brädet, men med mig som fiende är Johans klan lika maktlös som Erik. Ty jag är politiker och faller icke till föga för fruntimmer, och därför blir makten min och mitt framtida släktes. Den fegisen Johan, den fruntimmersdrummeln, begick ju ordentligt politiskt bankrutt redan från första början när han dumt lät avrätta den mycket skarpsinnige Göran Persson, som dock var en folkets man och därför värd all respekt. Honom hade jag brukat än bättre än Erik, den stackaren, sin tids mest ståtliga skönaste furste, som borde ha sagt ifrån början att han icke dög till politiker men blott till ädlare humaniora. En mera begåvad kung har aldrig Sverige haft, och just därför dög han ej till kung.

Erik Du kan ej, Johan, handla så nesligt mot mig. Jag är din äldre bror!

Johan Halvbror, om jag får be. Och din moder var vansinnig, som satte sig upp mot Pappa. Och han gjorde rätt som tog livet av henne.

Erik Du krossar mitt hjärta och mördar min själ!

Johan Skylldig dig själv. Du var dum nog att såsom politiker helt göra bort dig.

Erik Jag handlade mer mänskovärdigt än någon av er. Jag bevisade mig vara människa, men du bevisade dig vara endast ett monster av omänsklighet.

Johan Du har talat tillräckligt och skall hädanefter blott tiga.
Tag hand om den här farligt rasande galningen och mura in honom!

Erik Du kan ej taga min son och min hustru ifrån mig!

Johan Du har ingen son. Han skall aldrig få någon ordentlig uppfostran.
Han skall bliva omhändertagen av mina jesuiter i Polen.

Erik De ger honom med andra ord ett långt hemskare öde än döden.
Jag ser honom framför mig. Ofärdig blir han i utbildning, sin far och mor får han aldrig mer träffa och älskas av, skräck blir hans uppväxtmiljös dominerande faktor, och

så blir den ängeln, en vackrare ädlare konung än jag, en mer from och gudomlig och god man än jag, grymt planterad i träsket. Men aldrig skall han giva avkall på sitt majestätiska kungliga ädelmod. Man skall försöka att utnyttja honom, förskräcklige Ivan av Ryssland skall få den keruben i sitt våld och söka att vända hans hjärta och själ emot Sverige, men aldrig skall de ryska hedningarna därmed lyckas. Min ädle son Gustav, vårt lands allra fagreste blomma och enda rättmätige konung, skall vägra att inlåta sig med de ryske på sådana villkor och aldrig förråda sitt Sverige. Och då skall den onde tsar Ivan, den ondaste av alla samtidens makthavare, taga livet av honom och skända hans namn och hans ära. Så skall min son Gustav bli liksom sin far en martyr för det onda politiska spelet, som alla tror de profiterar av men som ej någon får annat än ont av. Jag dör för min broders gemenhet och girighet, och min son skall dö för samme mans mörka intriger och slutligen såsom ett offer för ryssens fördärvspolitik.

En sak, dock, Johan, är jag dig i högsta grad tacksam för, och det är för att du ej lät mig bli lika ond som tsar Ivan. Märk väl: jag gav aldrig den skurken din fru Katarina. Du reste ditt uppror med ursikten att jag feget lovat din polska åt ryssen, men det löftet har aldrig givits. Jag ville blott ej hava krig med de ryske men hålla dem stången med munväder om ej omöjliga framtida löften. Men du med ditt fega och brottsliga uppsåt, som utan sak mördat vår bästa talang, folkets vän och vår bästa vän Persson, skall med ditt intrigspel få Ryssland som fiende genast och ha honom som Sveriges svåraste och mest fatale förföljare i hundra år. Detta spår jag, och Gud vare med dig för vad du har gjort.

Karl Det var verkligen dumt, Johan, att utan rannsaking avrätta Persson, en skicklig talang och politiker med mycket erfarenhet och med mer inblick i mänskligheten än du.

Johan Du är så god och tiger. Dra hem till ditt län och låt kungen regera i fred.

Jag skall utplåna ditt namn bland folket, o Erik. För alltid skall du framstå för vår historia som sate och vettvilling, mördare och folkutrotare. Det skall jag noga se till; du skall aldrig själv få nedskriva din saga. Din krönika skall dina fiender skriva, och de skall se till att det aldrig skall sägas och skrivas ett gott ord om dig i historien, ty du är galen som Magnus.

Erik Jag är hellre galen som Magnus och ofarlig än ond som du och en fara för riket.

Johan Vet hut!

Erik Bränn åtminstone ej mina böcker.

Johan Ej ett enda spår skall bli kvar av din svartkonst, som du kallar humanistiska intressen.

Erik Jag ansåg mig vara mitt heliga Sverige. Om ni så behandlar mig och plånar ut alla spår av min verksamhet, hur skall ni då ej slå Sverige?

Johan Med pest och med krig, om det bara behövs. Allt är bättre än fred för en konung.

Erik Du talar som jag när jag var såsom värst. När du ångrar dig, såsom jag ångrat mig, skall det tyvärr icke finnas en Johan att straffa dig såsom han straffade mig, men du har, liksom jag även hade, en hertig till lillebror.

Johan Nu är det nog! Du skall dö i ditt fängelse inmurad och isolerad som Nordens mest giftiga dolska skorpion! Där kan du bearbeta omgivande stenarna med dina gifttaggar. Där kan du hugga i sten bäst du vill.

Erik Låt mig dock få ta med mig en endaste bok i mitt fängelse.

Johan Vilken?

Erik Du är ju papist. Låt mig få lov att läsa vår Johannes Magnus.

Johan Den svärmaren? Den som har slagit blå dunster i svenskarna mer än nån annan, den ärkefantasten och nationalisten, den farligt förförande lögnfabriceraren och chauvinisten?

Nåväl, ta den boken med dig i ditt fängelse, och ha den som enda sällskap!

En galning är sällskap perfekt åt en galning. Ta med dig de präntade drömmarna och dröm om goternas storhetsvansinniga drömmar med Johannes Magnus, den skälmen!

Erik Du anar ej att den är Sveriges mest heliga bok,
som all Sveriges storslagna framtid har sin teoretiska grund i.

Johan Du menar att den är smått ideologisk?

Erik Jag menar att den är profetisk. Den har utgjort grunden för hela min konungsliga och politiska utgångspunkt.

Johan I åtta år har du pinat vårt Sverige med krig såsom följd.

Erik Kriget är oundvikligt och skall även vara så ända tills Sverige förlorar det och det ej mera är stort.

Johan Vi är färdiga med dig.

Erik Men Gud är ej färdig med Sverige.

Johan Vik hädan, din däre! Nu är vi dig kvitt och den mardröm som ditt regemente har varit.

Karin Han var dock vår världes allra fagraste ljusaste furste.

Johan Men nu är det över med den saken! Är det förstått?

Karin Erik skall alltid lysa för världen som det obestriddliga snille och den ljusa fagra begåvning han är, största snillet på Sveriges tron.

Johan Ja, så talar en fjolla.

Karin Jag vet vad jag säger, men ni veta ej vad ni säger.

Ni hädar när ni önskar ve över Erik, den ädlaste liv- och kultur-, skönhets-, kärleks- och Gudsfromhetskällan i Sverige.

Johan Du ljuger, din häxa! Skall jag stänga in dig i spiktunnan?

Karin Gör det, om du tager livet av Erik, som ingen har älskat så mycket som han var det värd, och som man aldrig skall överträffa i kärlek.

Johan Hon kan då orera. Är du aldrig färdig?

Karin Nej, aldrig skall vi bliva färdiga, ty vi har älskat, och det är vårt brott, men ni har endast hatat, och därför har ni lyckats såsom politiker.

Och det är sanningen om detta skede.

Johan Du skall få en gård när kung Erik är död, och då skall du nog tiga för att få behålla ditt levebröd. Ej ens Perikles fru föll ej för andra män när hennes make, den bäste, var död.

För nu ut dem, o knektar, och skilj dem med noggrannhet åt. Aldrig mera skall Erik få älska en kvinna, och aldrig mer skall denna Karin få annat än ont av att hon en gång kallades drottning. Hon skall ingen dag ångra mera än den dag då konungen upptäckte henne. Ej någon svensk kvinna skall någonsin lida mer än liten Karin, för Eriks förvillersers, nyckers och svärmelsers skull. Aldrig skall Sverige glömma den jäntan för att hon förvred kungens hjärta och vett och beredde hans undergång.

Ty Erik föll blott för Karin. Ej något han gjorde var galet i jämförelse med det enda: att han såsom konung med ens plötsligt övergick till att bli mänsklig.

Och själv skall jag nu bli mitt lands allra skönaste konung. Min faders son är jag, och älsklingsson till och med, och ingen skall så försköna sitt Sverige som jag.

Ingen skall med en ädlare smak pryda upp landets tron. Stockholms slott skall jag påbygga och göra till världens vackraste och till dess åttonde underverk.

Ty det finns en avgjord fördel med katolicismen, och det är dess utrymme för smak och skönhet: den föredrar utvärtes skönhet och god estetik framför dygd och moral, dessa tråkiga osköna bondekäpphästar. Ja, aldrig skall någon svensk konung ge Sverige skönhet i så hög utsträckning som jag. Det är fördelen av min union med Katrina av Polen, en praktfull och hög dam, den stoltaste och mest förfinade i Europa.

Den enda jag fruktar är Karl, min burduse och alltför frispråkige lillebror, som är en representant för allt det som jag avskyr: det tarvliga, enkla och bondska.

Men får jag en son blott har Karl inget mera att säga.

Nu, Erik, är det dags för din sista smörjelse. Ärtsoppa skall bli ditt öde, så att aldrig Håtunaleken blir hämnad på nytt med ett Nyköpings gästabud. Aldrig får jag frid så länge det än finns en levande galning i slakten.

Min älskade drottning Katrina, träd fram nu på världens teaterscen.

Lägg Sverige för dina fötter. Vår glans, prakt och härlighet på Åbo Slott, som vårt Finland ej någonsin skall glömma bort, var ett intet mot den prakt och härlighet som under hela vårt liv nu skall omgiva oss här i Stockholm. Vi skall bli ett långvarigt fridsfurtepar. Vi skall härska i minst trettio år och mest ägna oss åt fred och konstruktivt arbete, snille och smak, skönhet, odling av adel och ädelmod och andlig rikedom.

Vi skall bli det protestantiska konungahus som skall leva i fred, kompromissa och köpslå med katolicismen. Vi är toleranta mot Rom i from motsats till Englands Elisabet och Tysklands galningar.

Träd fram, Katarina, och fyll Nordens vackraste konungasalar med din polska fromma katolska och härliga prakt!

Aldrig skall någon stoltare drottning av Norden än du gå till Sveriges och världens historia.

Katarina Men än lever Erik, din bror, och tsar Ivan den fjärde och gruvlige, som söker använda Erik och hans son mot oss. Vi är så länge de lever aldrig i fred eller säkra. Det är vad som vackert förenar vårt Sverige och Polen politiskt för alltid: det ständiga hotet från Rysslands barbarer och horder av hunner, kosacker, tartarer, kalmucker och andra blodtörstiga vildar. Så länge din bror Erik lever kan han manövreras tillbaka av sådana monster som Ivan den gräslige, som låter avrätta massor och utan att rynka på näsan. Ju mera land ryssarna vinner mot öster, dess större blir hotet mot oss och vår säkerhet genom att de vill ha mera och även mot väster, som om mera blott gav dem mindre tillräckligt.

Johan Jag vill inte göra min bror mera illa. Han gnager på mitt ömma samvete.

Katarina Det vet väl du att en kung och politiker ej får ha samvete.

Johan Han är min bror!

Katarina Han är din stackars vettlöse farlige halvbror. Om du icke gör som jag säger är du en föraktlig och feg usel kruka.

Johan Du är visserligen långt äldre än jag, men jag är dock din härskare.

Katarina Du är min ynkrygg till man. Aldrig har du själv kunnat besluta dig för något vettigt. Det är alltid jag som måst avgöra allt för dig. Utan mig hade du aldrig ens gjort dig till konung. Du är under toffeln, din morsgris, och har alltid varit det!

Du är en nolla! Du är ej ens intelligent! En dag kommer din lillebror att störta dig över ända om du icke lyssnar på mig! Han kan ock när som helst sätta Erik tillbaka på tronen, så länge han lever, så blodlös som du är. Jag har låtit dig skona horan som Erik lät kröna, men aldrig skall jag låta dig skona Erik!

Johan Du borde få se hur den stackaren har det, så ömkar du dig kanske över den numera menlöse.

Katarina En avsatt konung är alltid livsfarlig för omgivningens politik.

Johan Du skall genast få se honom. Kom nu från dina lyxmättade praktgemak tyngda av siden och guld, och låt oss som kontrast se hur den förre konungen har det. Kom med!

Katarina Om han biter i gräset.

Johan Vi skall alla bita i gräset och du med, men jag blir ej någonsin en brodermördare. Du skall få se hur han har det.

(De gå till Erik.)

Erik Förbannade ärtsoppa! Er gröna kräkvälling kväljer mig så att jag fiser blott spyor! Kan ni aldrig komma med någonting bättre? Ni gör mig så led att jag kräks!

Jag är trött på de spyor ni envist serverar mig, som mer och mer övertygar mig om att de är mina egna och blott extra uppvärmda!

Älskade Karin! Jag vet icke mer vad jag tänker om dig! Först så trodde jag att du var med mig på fästningen men blott i en annan cell. Jag har plitit ner oräkneliga blott ömhetsbetygande brev åt dig, men aldrig har jag fått svar. Har de ens kommit fram till dig? Eller är det som de säger, att du nu för tiden gör lika brilliant karriär som soldathora som du på min tid beslagtog mitt hjärta? Jag drömmer att jag ser dig naken och skrattande i andra gynnares famnar och knän; och jag har till och med drömt att Johan har tvingat dig till att med honom begå det mest måttlösa hor. Jag har sett honom hålla dig fångslad och inspärrad naken. Jag såg honom grymt kommendera en hop av soldater gå in till dig en och en och lugnt avlösa varandra allt medan du stönade och endast önskade dö.

Så grym var aldrig jag.

Redan Pappa anklagade mig för att vara behäftad med misstänksamhet, men är det då så konstigt att jag ifrån barnsben var misstänksam? Pappa var aldrig human eller snäll mot mig och ville helst inte umgås med mig, för min mors skull, som han mycket väl kan ha slagit ihjäl för att hon kritiserade hans politik. Ingen är ju så ofelbar såsom den professionelle politikern. Pappa tog avstånd från mig för min känslighets skull, ty han var så oandlig som möjligt. Han ansåg att religionen blott var till för att suga pengar av folket åt staten. Men jag var hans motsats, och min religion var den mystiskt btonade världshumanismen. Att han utsåg mig till sin arvprins har jag aldrig fattat. Han älskade bara sin Johan och pratade bara med Karl. Mig och Magnus föraktade, skydde och fruktade han. Alla ville mig illa från början. Man retade mig för min hetsighet, för att jag föddes med blodiga händer, som om det var mitt fel, för att jag var osällskaplig och inåtvänd. Det gjorde ej saken bättre. Jag hittade aldrig en vän och kamrat bland de mina och bland mina ståndsförändrar. Aldrig har jag mött god vilja och humanitet hos en mänska av börd. Endast bönder och fattigt folk fann jag att var ofördärvade, goda, naturliga och oförmögna till ondska. Och en annan som fann det samma som jag, att all ondska kom uppifrån och allt gott nerifrån, var Göran Persson. Han var själv av tarvlig börd, och det att jag gav den anspråkslöse humanisten en ställning och makt korrumpade honom, fördärvade honom och gjorde av honom en annan demon, liksom makten blev mitt goda hjärtas fördärv även.

Ty alla människor är goda innerst i själen. De är av naturen helt rena och goda och glada och lyckliga. Ansvaret, ställningen, makten och upphöjelsen över deras medmänniskor blir dock varenda arm själs onda bråda fördärv. Hade jag fått behålla det andliga riket i lärdomens, böckernas och fantasins värld och sluppit allt världsligt så hade jag klarat mig med själ och allt. Nu förlorade jag genom makten min själ, och den mänska som en gång förlorat den kan aldrig mera få den enda skatten tillbaka.

Jag misstänkte Johan för att han en dag skulle störta mig. Alltid misstänkte jag Karl för att han en dag önskade grunda en egen brutal dynasti. Alltid misstänkte jag släkten Sture för att de en dag skulle utnyttja sin höga ställning. Jag misstänkte alla som yvdes av börd eller ställning från början, ty det visste jag, att en sådan var aldrig att lita på.

En som är det minsta medveten om eget jag och personliga fördelar

duger blott till att förkastas och krossas och slängas på sophögen. Det visste jag ifrån början, och erfarenheten har styrkt denna uppfattning i synnerligen förkrossande grad.

Men jag var aldrig mäktig att krossa en loppa, och när jag försökte och lyckades flydde jag därifrån skrikande galen till skogs. Intet var mera skadligt för mig än att jag sökte göra mig lika ond som alla andra. Det lyckades jag icke med, jag var dömd till att aldrig bli lika låg, ond, djurisk och egoistisk som vanliga människor, och när politiken dock tvingade mig att försöka och jag blott blev chockad av eget försök och sålunda förkrossande effektivt blev övertygad om att jag ej alls funtad var för den saken, då utnyttjades denna min ytterst naturliga godhet och svaghet av de onda herrarna, som genast störtade mig av den anledningen att jag icke alls passade såsom politiker.

Jag är en känslig person. Alla människor är ej så känsliga.

Känslighet är så att säga det sjätte av sinnena och dimension nummer fyra.

Men vanliga människor förstår ej att ett sjätte sinne kan finnas och att mer än tre dimensioner kan fattas av sinnet. När människor som har den begåvningen söker förklara hur de lever med och upplever den ovanliga dynamiken betraktas de av alla blinda normala som galningar och spärras in.

Mänkskor med den begåvningen blir tidigt medvetna om att de ensamma är med det åskådningssättet, och den bittra erfarenheten blir deras livs plåga.

Och därav blir de isolerade, ensamma och misstänksamma. Ty människor som saknar en extra förmågan är ej själva medvetna om när de andligen skadar och misshandlar en som besitter den ovanliga egenskapen. Av okunnigas omedvetna utdelade själssår blir den andligt utsatte inåtvänd, och han får vanan att frukta vart ord från en medmänniska och även misstänka envar för att kunna bruka själssargande spjut.

Överkänslig är ordet. Ej någon är ömtåligare, mer utsatt och sårbar än den överkänslige. Samtidigt är han immun mot rent fysiska plågor.

Tortyr biter föga på honom, han tål vilka fysiska påfrestningar och uthärdar vart väder och krigståg som helst, men han tål ej att någon förklarar hans tonskapelser vara vettlösa eller att någon förklarar hans tro på exempelvis astrologin vara löjlig, befängd, otidsenlig och irrationell. Han tål ej en hädelse, och ingen anklagas för hädelser än just den man som lever med det sjätte sinnet och upplever världen och tiden fyrdimensionellt.

Jag mår illa av ärtsoppan, ty jag mår illa av all mat och tål icke mer annat än andlig spis. Dessa fängelseväggar är mig totalt likgiltiga, och det andliga ljuset är mera väsentligt för mig än det ljus som har utestängts från mig. Jag hånar de krafter, de varelser som kallas skarpa politiker, som söker långsamt beröva mig livet.

Jag hånar all världen, ty den jagar blott efter sin egen svans. Visserligen är jag fysiskt sjuk av den eviga svältkuren och brist på frisk luft och umgänge med fri natur, men det skiter jag i, ty jag är dock fortfarande herre i min egen värld, mina minnen och tankar, och fri är jag ännu i min fantasi, mera fri än var världsslav i världspolitik, som jag är mer säll än var kejsare för att jag tvingades bort ifrån den.

Johan Nå, min hustru?

Katarina Vi måste ta livet av den stackars mannen nu genast. Vi kan icke låta den mannen mer misshandlas på detta sätt i ett kallt dragigt fängelse med bara mörker och utan motion eller tillräcklig mat. Det kan blott vara en akt av helig barmhärtighet att taga livet av honom. Vi har inget alternativ, ty vi kan icke ge honom friheten och Karin Månsdotter åter, ty det skulle medföra fara för staten.

Johan Jag kan icke mörda min broder.

Katarina Försvinn då! (*Johan går.*)

Så är jag då ensam med Erik, den armaste av alla människor men andligt den rikaste. Se hit, kung Erik!

Erik Vem är du?

Katarina Du ser väl att jag är en kvinna.

Erik Vad är då en kvinna?

Katarina För sådana kurrar som du är en kvinna ej mindre än döden.

Erik Förklara dig.

Katarina Kvinnan är världen och nöden, det evigt konkreta problemet, som mannen ej någonsin slipper. Hon är mannens buk, hans behov, allt det materiella.

Hon är snusförnuftet och nödvändigheten, det oifrånkomliga onda.

Hon är det som kräver, och mannen är tvungen att stilla det kravet.

Hon är allt som du icke är, stackars andlige galning.

Erik Och vad gör du här då?

Katarina Du har gått för långt. Du är galen på allvar. Det finns ingen hejd på ditt vansinne, och det kan vi mer normala och vanliga varelser icke stå ut med. Vi kan icke uthärda att du är galen och lider och icke är jordisk. Vi skall därför sätta en gräns.

Gränsen är ofrånkomlig, den kommer ändå, ty en sådan som du till och med måste dö. Men du har trotsat samtliga gränser för sans och förnuft och normalt socialt acceptabelt beteende. Du går oss dödliga människor på nerverna.

Du stör vår frid, ty du har gått för långt.

Erik På vad sätt? Vad har då gått för långt utom min degradering, och är jag själv skyldig till den? Är det jag som berövat mig hustru och barn och som håller mig fängslad så att jag ej ens får se solen och andas frisk luft? Är det jag då som svälter ihjäl mig? Är allting min egen skuld?

Nej, för den är politikens, som skapat mitt öde.

Katarina Jag har kommit hit för att ända ditt lidande.

Erik Det är för sent, ty det kan icke mer göras ogjort.

Katarina O Erik, ditt tillstånd trälbinder min själ. Jag kom hit för att ordna din död, men nu vet jag att jag måste i stället ordna din snara befrielse. Vi måste släppa dig ut ur ditt fängelse, ty din behandling är omänsklig och icke värdig en mänska av konungsligt blod.

Erik Så du säger, Katrina. Du vet icke alls vad du dillar om.

Katarina Jag menar allvar. Vi måste ge dig åter din fulla rätt såsom furste och människa. Vi måste ge dig din frihet, din Karin och även ett hemman i Finland.

Och det enda villkor vi ställer är att du ej någonsin mer blandar dig in i världspolitiken.

Erik Den som denna världspolitik en gång har blandat in i sitt spel slipper aldrig därur. Jag har varit politiker en gång, och en sådan upphör ej någonsin att vara av svart politisk betydelse, hur gärna offret för världspolitiken det än ville slippa.

Men framför allt vet du ej alls vad du dillar om.

Katarina Är du då otacksam inför min goda och ärliga vilja?

Erik Jag tackar dig av hjärtat uppriktigt för din uppriktiga goda och ärliga vilja.

Men du ser ej själv att den kommer för sent. Ser du ej att jag redan är dödens?

Katarina Du är icke död.

Erik Jo, det är jag. Jag är redan döende. Ni har så långsamt som möjligt berövat mig livet igenom att ta från mig friheten först, därpå hustru och barn, därpå frisk luft och moder natur, och till sist existensminimumet av mat. Man serverar mig numera nästan blott ärtsoppa, och den blir jag bara sjukare av för varenda portion.

Ser du ej att jag är bara skinn och ben, utmärglad som ett skelett, utan krafter?

Mitt anlete brinner av feber, och jag kan ej mer sova en blund om nätterna.

Obotligt sjuk är jag ej blott i själen och hjärtat av saknad och grämselse, men själens sjukdom har brutit ned kroppen. Jag är icke längre min kropp, ty jag har redan lämnat den. Sanningen är, att om du kommit för att förgifta mig så är du kommen i onödan, ty jag är redan förgiftad av ödet och livet.

Och om du är kommen för att återupprätta mig är du likaså kommen för sent, ty jag är för långt gånge för att mera kunna bli människa åter.

Ni skulle ha kommit till mig för ett år sedan, när jag än var frisk nog att kunna rasa och ropa till drypande fängelseväggarna efter min fru, mina barn och min rätt, när jag ännu besvärade er med otaliga långgrandiga petitioner som skrevs medan jag ännu orkade gråta. Säg, läste ni dem ens? Jag tror inte ens att ni orkade mottaga dem.

Katarina, du skulle ha kommit när jag ännu levde.

Att nu komma till mig och räcka mig handen när jag ligger döende är rena hånet.

Det är som att räcka den blinde en hjälpare hand och så leda den arme i graven.

Det är som att giva den hungrande bröd som är bara ett tunt lager deg kring en sten.

Mera hjärtlöst kan du icke håna en konung.

Katarina Hur kan enkla människor så illa och infernaliskt behandla en medmänniska och det utan att de själva har varit medvetna om det?

Erik Vad du känner människan dåligt, allsmåttiga drottning. Du anar ej vad som i människokohjärtats djup döljs bakom allt hyckleri, alla hymlande kärleksbetygelser och all försäkring om trohet och fred. Det är ytan av blå oceanen blott, som döljer djup utan ände av ensidig grav utan gränser av ondska och död.

Du förvånas av hur jag har misshandlats psykiskt ihjäl.

Sådant händer, min kära, var dag och i tusentals fall.

De besuttna blott sitter och vet icke hur många lider av deras besuttenhet.

Den som ej själv sliter ont fattar ej varför andra för hans skull blott gör det.

Katarina Det öppnar sig för mig en avgrund.

Erik Det är verkligheten. Du kan vara lugn. Du kan ge min bror Johan det lyckliga budskapet att du slapp giva mig döden emedan jag redan var död.

Katarina Men hur skall vi i framtiden mer kunna leva med ditt öde färskt i vårt minne? Hur skall vi förlikas med dig?

Erik Det är ert problem. Själv är jag lyckligt förlikt med all världen.

Försonad är jag med er alla och ödet och livet och kan ej bli mera försonad.

Men hur ni gör själva är ert problem. Måhända Johan skall även förlora sin tron och hans son liksom min ej bli konung av Sverige.

Katarina Det får ej ske!

Erik Impulsiva oroliga fåfängan talar. Så lev då i samvetsnöd och lev som Ivan den gräslige i evighet oförsonad med världen.

Lyd ödet och undvik förbannelse. Ödet kan ingen undvika ändå.

Ju mer ödet tungt drabbar en, desto mer fullständig skall ens försoning med världsmänkligheten och Guds egen evighet vara.

Katarina Jag tror, Erik, att du dör en helig man.

Erik På det att andra därav skall leva. Min far var en knöl som införde i vårt land kung Kristian Tyranns obegränsade intolerans. Religionen blev utplundrad och fick ej mer vara fri. Men jag träffade dock just när jag hade rymt ut i skogen strax efter de malliga Sturarnas dödsdom en gammaldags from eremit, som lugnt klarat sig genom min fars alla utrotningar av allt heligt. Han sade till mig:

"Erik, du har gjort rätt som nu lämnat ditt slott och din stad och din värld och din kunglighet och politiken, ty där i det världsliga helvetet kan envar blott brinna inne. Men du har nu brutit dig ur och skall finna i stället i lidandet och i försakelsen den stora människokärleken, friden och Guds egen evighet. Fortsätt blott på den väg som du nu har slagit in på, och du skall försona din fars alla brott mot den heliga friheten!"

Då förstod jag att jag verkligen var på rätt väg, och jag har aldrig ångrat det steget, som togs fullt ut genom att jag höjde upp Karin Månsdotter, en av det enklaste folket, till kunglig nivå.

Katarina, nu skall du gå ut härifrån.

Du skall vara helt lugn för att jag icke mer stiger upp från min säng.

Och du skall till dem alla framföra min fridshälsning att Erik varken har något att ångra eller att förlåta och förebrå någon. Jag älskar er alla långt mer än jag någonsin själv varit eller skall bli.

Var en god mor och drottning åt landet. Farväl.

Hälsa Karl och hans blivande son Gustav Adolf.

(Han somnar stilla. Katarina smyger sig andäktigt ut. Allt blir svart.)

Slut.

Naturligtvis kunde varken jag eller Daniel trots vidlyftiga middagsdiskussioner komma närmare fram till vad för hemlighet pjäsen egentligen var ett uttryck för. Ibland snuddade jag vid teorier som fascinerade mig, men Daniel fastnade aldrig på någon krok och undvek med beundransvärd konsekvens att hjälpa mig komma sanningen på spåren. Han gjorde det så skickligt att jag faktiskt tvivlade på att han själv kände till den.

Jag stannade även eftermiddagen hos dem. Till kaffet kom det på besök till dem deras tydligen enda pålitliga stamgäst: Brännös original framom alla andra, den enda analfabeten kvar på ön, fiskaren Erik. Jag hajade till inför namnet.

"Det här är Erik," presenterade Daniel honom för mig, "den mest tvättäkta av alla Brännöbor. Ingen känner Brännö, dess folk och historia bättre än han gör."

Denne Erik var en lång man med litet ansikte. Han talade och uttryckte sig väl, och det var omöjligt att gissa att han var analfabet för en som inte visste det. Han hade fiskat från Brännö i hela sitt liv och ägde utom den centralaste kåken på hela ön även en fiskarbod på andra sidan berget vid stranden. Där brukade han sitta och lappa sina nät och trassla ut krabborna ur dem. Han var tyvärr medtagen, inte så mycket av sitt friska liv som av spriten. Han stank sprit på hundra meters håll och led av en svår astma troligen som följd av alkoholismen. Han var ungarl men såg ingalunda motbjudande ut. Hans panna var hög och ädel, näsan ståtligt utdragen och krökt som en adelsmans, och hans ögon strålade av intellektuell klarhet, intelligens och levnadslust trots total brist på högre bildning. Han hade en skaplig sångröst och kunde åtskilliga frireligiösa hymner om Jesus och paradiset's fröjder och livsens rätta vandel med mera. Fick han en flaska i näven så föredrog han dem alla utantill.

Jag såg min chans. Denne Erik, tänkte jag, som aldrig vistas någonstans utom på Brännö, måste veta en hel del *inside information* om alla öns stofiler, ungarl som han var och sällskapssjuk och stamgäst hos alla stambor. När han skulle bryta upp för att sätta ut näten bad jag därför att få följa med honom och se hur han gjorde. Han hade ingenting emot att visa upp för mig hur en yrkesfiskare skickade sig i sitt ässe, och han blev inte litet mallig över att få en till synes intresserad klåparlandkrabba till åskådare. Han blev genast som inställd på att för en imbecill och oduglig idiot visa sig på styva linan, men det var andra saker jag egentligen var intresserad av. Jag varseblev en glimt i Daniels ögon som uttryckte en berättigad misstanke av mina syften.

Men jag fick följa med Erik obehindrat till hans boda utan att Daniel hotade följa med som förkläde. Jag förstod honom, ty det var inte mycket konkret jag fick ur Erik.

"Ja, den slynan och token! Lilla Cecilia känner hela ön! Hon kommer hit bara för att kröka och låsa in sig, och alltid är hon ensam. Förr hade hon många män, och till och med jag brukade göra mig till för henne, men nu har hon blivit alldeles för ful och ledsen. Det är synd om henne, och det är konstigt att hon fortfarande har tårar kvar att gråta ut, så mycket som hon gråter.

Ja, visst känner jag hela den familjen! Unge Erik var en käck pojke som gjorde rätt i att sticka till havs, men pappan var det något fel på. Han var ju en sån där psykolog precis som Daniel, och dom är ju alltid lite knäppa och förstörda. De genomskådar vem som helst från topp till tå, man kan inte dölja en tanke för dem, men dom använder inte sina mänskokunskaper till någonting. Dom bara sitter på sina hospital lika instängda som sina patienter.

Apropå det så rymde det en patient från Styrso hit igår, och dom har hittat båten han rodde hit med men inte honom själv. Han har nog brutit sig in hos någon tom semesterstuga. Den kan han för mig gärna hålla till godo med. Den är mera galen som låter sin stuga stå tom än alla dårar på Styrso sanatorium. Han kanske rentav sitter inne i Cecilias stuga och dricker hennes konjak. I så fall får hon anledning till nykterhet nästa gång hon kommer hit."

Och så pladdrade han på. Han tycktes inte ha en aning om vad Daniel så uppenbart hade att dölja om doktor Arthur.

"Jag vill lova att det gick skumt till i hans stuga ibland med konstiga gäster och fester, men något särskilt speciellt var det aldrig med den familjen. Doktorn krökade, Cecilia krökade och gör det än, och Erik var förnuftig och stack till havs. Det är hela deras saga."

"Vad var det för konstiga gäster och fester?"

"Jag vet inte om det var doktorn eller fröken eller Erik som kom med dom ibland, men ibland kom dom en hel båtlast i privatbåt från stan och bar sig åt i doktors stuga hela natten."

"Varför var de konstiga?"

"Dom var inte normala." Eriks röst blev allt tystare. Vad var det som tvingade den till en viskning? "Det pratades om dom."

"Vad då?"

"Knark." Visningen var total. "Dom kom hit med knark och firade orgier i stugan. Och doktorn var med."

"Hur vet du det?"

"Det vet hela ön."

"Såg du det?"

"Jag såg tillräckligt."

"Vad såg du?"

"Att dom var galna allihop. Jag vet, jag. Jag kan se på en stadsbo om han smugglar knark till Brännö eller inte." Hans röst var åter normal.

Jag visste inte vad jag skulle tro. Jag stannade med Erik så länge som artigheten fordrade men fick ingenting mera intressant ur honom. Jag fick det intrycket att hans fantasi var starkare än hans begrepp om verkligheten, men jag kunde ha fel.

När jag kom tillbaka till Daniel och Berta frågade Daniel snart: "Nå, fick du veta vad du ville?"

"Erik har visst en stark fantasi?"

"Ja, understundom löper den amok med honom."

"Han påstod att vår läkarvän hade haft knarkorgier i stugan."

"På Brännö är ingenting omöjligt," sade Daniel lugnt, "och allra minst för Erik."

"Hur har det gått för flyktingen från Styrso?"

"Man har hittat honom, och han är nog tillbaka på Styrso nu redan. Han hade förrirat sig i militärgångarna under jorden på Galterö och hittade inte upp till markytan igen. Han flydde dit ner och hittade inte ut igen, men militärerna kan sina gångar och hittade honom. De kom hit med helikopter från Nya Varvet."

"Det var kanske han som skrämde bort Cecilia."

"Nej, det var nog någonting annat. Han rörde sig bara på öns sydvästra delar och på Galterö. Tänker du söka upp Cecilia i staden?"

"Ja, så fort jag kommer dit."

"Det är bra. Vi är oroliga för henne. Håll oss underrättade om hennes förhåvanden."

På kvällen gick vi upp på utsiktsberget till den karakteristiska lotsutkiken. Det var en alldeles stilla afton, och alla stjärnor syntes. Göteborg glittrade i öster som ett nordiskt Rio de Janeiro *by night* sett från havet, och vattnet var som en spegel både mot staden och mot havet. Så stilla, sade Daniel, var sällan havet.

Utsikten var fenomenal och total. Det var Brännös högsta punkt, och vi såg allt därifrån. Vi kunde urskilja varje enskilt hus, ty det var ännu inte alldeles nattmörkt, och vi såg även längst ut mot Galterö den yttersta stugan, som var Arthurs och hans dotters. Men när vi såg stugan släppte vi den inte med våra blickar. Vi stod ett slag förstummade. Det lyste i stugan. Ett litet men oförnekligt ljus kom därifrån. Det såg vi lika klart som vi såg Vinga fyr.

"Kan det vara ett ljus som lämnats på utanför dörren?" frågade Berta.

"Nej, det lyser i fönstret," sade Daniel.

"Men inte kan väl Cecilia vara tillbaka?"

Daniel sade mycket långsamt:

"Vem det än är, skall vi låta det lysa och inte gå dit bort och störa det. Du, Hugo, får fråga i staden av Erik och Cecilia vem det är som har lånat deras hus om det icke är de själva."

Innan vi gick till skilda nattläger fick jag en minut ensam med Daniel och frågade honom genast: "Vad tror du om ljuset i stugan?" Han svarade:

"Jag tror inte vi skall räkna med att Arthur har sagt sista ordet ännu."

Därpå önskade han mig godnatt.

7.

Jag fick inte tag på Cecilia i staden. Hon sov inte hemma av någon anledning, och inte heller hade hennes arbetsplats sett röken av henne på flera dagar. På onsdagen, min värsta dag i veckan, var jag bjuden till några goda vänner på en vinare, eller rättare sagt, jag bjöds av två vänner till några vänner till dem som jag inte kände. Jag hade ingen lust att gå dit men gick dit ändå för artighetens skull när jag var färdig med arbetet och inte mer hade något att skylla på för att hålla mig borta. Klockan var nio när jag kom dit. Cecilia var där.

Hon var berusad. De var alla berusade. Men när jag såg henne i detta sällskap fick jag en chock, och för första gången tyckte jag mig se hennes verkliga ansikte. Jag slog mig ner bredvid henne.

Hon var fortfarande trevlig och spirituellt och kunde även tillfälligt vara glad, men förfallet hade gått långt med henne. Man kunde se att hon hade varit en skönhet, håret var fortfarande blont och rikt och barmen yppig, men ansiktet var icke längre ett ansikte.

Hyn var blek och fet och degig, som den blir på alkoholister. Ögonen var kraftigt målade för att dölja ålderns skrynklor och jack omkring dem, och denna make-up var det som så fullkomligt avslöjade hennes rätta ansikte, ty sminket i förening med de pussiga hängiga degiga vecken kring kinderna var det som gav det ansiktet dess prägel av den yttersta dekadens. Det var ett gammalt ansikte, en gammal kärings ansikte på en ung dam, och det var fasaväckande hur ungt detta gamla ansikte var.

Jag skall icke dröja för länge vid aftonens groteskerier. Alla var berusade, som redan nämnts, och några låg redan under bordet eller stod på det och utförde oanständigheter där när jag kom och började klämma Cecilia på sanningen. Fenomenet ljuset i hennes stuga undslapp mig, och jag frågade som i förbifarten om hon visste vem som hade varit där då. Och det var denna min fråga som utlöste katastrofen.

Hon reste sig upp från sin stol och stälpte därvid tre flaskor, av vilka en icke var tom. Detta hälsades med rop och bestörtning. Den som stod på bordet begav sig ner indignerad över sina av vin nerblöta fötter. Sedan välte Cecilia bordet. Hon var fullständigt uppriven. Hon grät ljudlöst men tårarna sprutade, och när någon insåg hur det var fatt med henne och försökte göra tafatta försök att trösta henne, som under rusets inflytande blev mycket klumpiga, började hon slåss. Hon boxade envar i ansiktet som nalkades henne, och hon tjöt och skrek som en bärsärkargångsfärdig gris. Jag förstod inte vad jag hade gjort.

Det blev inget roligt slut på den sittningen, som slutade i allmänt upprört kaos. Flera fick åtskilliga glas vin i knät eller på byxorna. Alla begrep fullständigt att jag inte begrep vad jag hade gjort henne, ty ingen begrep vad som tog åt henne. Hon

blev omsider eskorterad hem av två pålitliga kavaljerer med en god vilja. Jag fick inte ledsaga henne hem, och jag var faktiskt glad åt att få slippa.

Så slutade den kvällen. Jag var mera konfunderad än någonsin och beslöt nu nästan desperat att göra ett försök att tvinga fram sanningen från Erik själv.

Erik befann sig fortfarande i staden. När jag hälsade på honom (- jag kunde inte anmäla min ankomst emedan han saknade telefon -) visade han sig vara sysselsatt med att blossa på en pipa laddad med haschisch. Han var alltså påtänd.

"Generar det dig? Jag har hållit på med det sedan jag gick i skolan, det är närmare 16 år, och enligt alla svenska läkare borde jag vid det här laget vara helt väck och tom i bollen. Men enligt brittiska läkares undersökningar på 1800-talet av Indiens flitigaste haschischmissbrukare var den enda märkbara följsjukdomen en kronisk bronkit, som sådana led av som under större delen av sina liv hade rökt upp till sex gram per dag. Jag tror att den flitigaste haschischrökaren här i staden sällan röker mer än ett gram per dag. Härav drar jag den slutsatsen att haschisch inte är farligare än nikotin eller alkohol. Dock vill jag inte heller rekommendera det. Jag förmodar att du själv aldrig har provat den allra klenaste lilla drog?" Jag medgav att han gissat rätt. "Och inte röker du heller, och aldrig blir du full. Skönt att det också finns balanserade människor. Du kan dock vara lugn för min del. Haschisch är den enda drog jag använder. Till och med Sherlock Holmes var mera lastbar än vad jag är.

Vad nytt från min hustru?"

"Hon mår inte bra." Jag berättade om hela den besynnerliga vinfesten och hennes besynnerliga reaktion och hela förhistorien.

"Vem tror du att lånade vår stuga?" frågade han när jag hade tänkt ställa samma fråga till honom.

"Jag vet inte," svarade jag. "Ända sedan din far blandade in mig i sin familjs historia har denna familj, som alltså för mig består av dig, honom och Cecilia, inhöljts för mig i en allt tätare väv av allt dunklare mysterier. Vad är det egentligen Daniel vet om er som han blankt vägrar att yttra ett ord om?" Erik teg. "Det enda han nedlät sig till att inviga mig i var en uppsats av din far om Erik XIV."

"Sade han att den var av min far?"

"Ja."

"Det är fel. Det var jag som skrev den."

"Vad har det med saken att göra?"

"Vilken sak?"

"Hela den förbannade soppan! Hur skall jag veta det? Jag vet ju ingenting!"

"Var glad för det. Varför skulle du veta någonting?"

"Därför att ni alla, du och Daniel och Cecilia, gör mig så nyfiken att jag kan krevera!"

"Ibland är det bättre att krevera än att få veta för mycket."

"Och det tror du att kan stilla min nyfikenhet? Inser du inte att vad du än säger för att gömma dig och er och sanningen bara måste ytterligare provocera mig till att gräva djupare efter den?"

"Och det var inte helt enkelt så att ni glömde att släcka lampan efter er i stugan när ni gick?"

"Det var en fotogenlampa! Vi kollade den två gånger! Den var släckt!"

"Ja, ja, bli inte så arg för det. Lugna ner dig! Ta dig en holk. Jag garanterar att den gör dig lugnare."

"Aldrig! Hellre slår jag ihjäl dig av nyfikenhet!"

"Du är ju värre än berusad. Du måste ju förstå, så finkänslig som du i allmänhet är, att vissa brydsamma familjehistorier berättar man bara inte."

"Du har alltså en historia att berätta."

"Ja, men det är inte en historia man gärna berättar."

"Och vad har den förbannade uppsatsen om Erik XIV att göra med saken?"

"Mera än vad du kan ana. Jag visste inte att Daniel hade den i sin ägo. Jag visste inte att den alltjämt existerade. Den uppsatsen skrev jag efter Solbritts försvinnande. Vet du om Solbritt?"

"Ja."

"Knarkängeln. Jag var mycket uppriven efter hennes död och skrev då denna uppsats som jag visade för min far. Resultatet av att han fick läsa den var att han definitivt övergav de sina och tog mig med på vår världsresa. Han behöll alltid uppsatsen för sig själv och visade den aldrig för någon annan. Åtminstone var det min uppfattning. Jag gav den till honom, för jag ville att han skulle läsa den och säga mig om han trodde att jag var vansinnig, hade varit vansinnig och om jag i så fall någonsin kunde bli det igen. Han besvarade aldrig frågan men övergav sin familj för min skull och tog mig med på resan till U-länderna. Det skulle han aldrig ha gjort. Och jag tror inte att han hade gjort det om han inte fått läsa min uppsats. Sålunda blev min uppsats hans fall och mitt öde. Det är vad Erik XIV har med saken att göra.

Tydligen har han i alla fall visat den också för åtminstone farbror Daniel. Jag gissar att han gjorde det för att rådfråga Daniel om hans uppfattning om mitt tillstånd. Och jag undrar vad Daniel sade därom. Min far kunde som sagt aldrig ge mig besked. Sannolikt kunde heller inte farbror Daniel ge honom besked. För båda dessa framstående psykologer blev jag ett fall som man glömmer kvar i en hög i hörnet av skrivbordet, tills det plötsligt kommer fram i dagen igen vid alldeles fel tillfälle och då utlöser enbart obehag. Min far lade mitt fall till handlingarna som olöst och troligen obegripligt för att i stället desto mer som människa ägna sig åt mig som människa. Kanske det var något gott, att Erikuppsatsen fick honom att glömma sig som psykolog och i stället bli medmänniska. Men det hade varit bättre om han förblivit den oförvitliga psykolog han var, ty som människa har aldrig någon fallit djupare."

Han tystnade och tog ett djupt bloss som för att bedöva sig så rejält som möjligt. Han nästan slocknade och blev tydligt försatt en aning bortom denna världen. Men han kom tillbaka. Och när han kom tillbaka var han alldeles lugn och återtog, som om vi aldrig diskuterat Arthur:

"Har du hört att Bresjnev har dött? Skurkarna i Kreml har blivit en mindre, men det lär inte förbättra saken, särskilt som efterträdaren tycks bli Andropov, Berias arvtagare, ryssen som släppte in Sovjetunionen i Budapest 1956. Och nu skall de ställa till med landssorg och begravningsfest för Bresjnevs skull. Alla länder i världen skall beklaga Bresjnevs bortgång och meddela sina sorger och sin saknad av den avhållne diktatorn, den store landsfadern, den kloke världsledaren, den groteske senilitetsprofessorn, den förbannade reptilmumien! Vilket hyckleri hos hela världen! Vilket lismande och svansande och rövslickande! Endast en skurk kan sörja en skurk! Har världen glömt Prag 1968 och invasionen i Afghanistan? Har världen glömt Sacharov och Solsjenitsyn och förföljelsen i Sovjet mot oliktankande och judar, som var långt mildare under Chrusses tid än vad de blev under Bresjnevs? Och var inte Bresjnev dessutom den ansvarige i Budapest 1945 när Raoul Wallenberg fiffledes bort och spolades ner i Gulagkloaksystemet i hopp om att han skulle försvinna, vilket han just därför minst av alla gjorde? Hur kan någon mänsklig människa sörja en sådan representant för ett sådant system? Dessutom ser han ut som Beria, denne Andropov, den nya superdiktatorn. Beria var som alla vet den ende i Ryssland som var värre än Stalin, och som chef för ryska hemliga polisen är det omöjligt för Andropov att kunna vara någon snäll människa. Han är lika iskall och okänslig och omänsklig som en djupfryst mammut i Sibirien, ty Sovjetunionen har gjort honom sådan. Han är ju en Homo Sovieticus, och sådana är de av naturen. De är ju anpassade till det rådande systemet. Ryssar, fira i stället Walesas frigivning, ty han och afghanerna, hoppas jag innerligt, skall vräka omkull hela er förbannade

stinkande falska Sovjetunion, den ruttnaste av alla stater. Nu har de sin chans, ty de är tre: Walesa, Afghanistan och påven. Tillsammans skulle de faktiskt kunna lyckas med monsterstatens likvidering en gång för alla. De kunde ju använda den idioten Ronald Reagan som frivillig murbräcka, som mus mot elefanten, som den perfekta kamikadzepiloten, som skulle kunna lyckas genom sin naiva oskuldskraft och blotta dumhet. Han kunde ju få in en fullträff av misstag. Fast Sverige är inte mycket bättre än Sovjetunionen, så fejt som det kryper för och slickar socialismen, den mest moralkruttiga av alla imperialismen."

"Du skulle berätta om Arthur." Jag vägrade släppa greppet.

"Även han var socialist. Nåväl, jag skall inte tuga om de intimaste detaljer i fallet rörande denne patienternas patient, den supersocialistiske superpatienten, ett värre psykfall än någon stackars idiot på hela jorden, ty den gode Arthur, min perfekta och ofelbare fader, den enda gudom jag någonsin dyrkat, vilket jag trodde mig ha skäl till och de facto hade skäl till, då han räddade mitt liv lika definitivt som han sedan förstörde det, - han hade alltså kunnat bespara sig min räddning, då min räddning dess värre blev hans fall - han har aldrig varit medveten om sitt eget fall. Han har varit världens bästa expert på andras fall men därvid totalt försummat sitt eget. Nåväl, låt oss börja åtgärda fallet. Berättade han för dig om vårt besök i en bar i Nizza?"

Jag mindes någonting svagt om det som Arthur betecknat som det enda missödet på hela deras enorma resa. "Var det där ni fick något obeställt i kaffet?"

"Ja, det var det, och det var därför gubben förde mig dit. Jag anade ingenting. Jag misstänkte inte honom för någonting. Jag litade på honom och älskade honom som en far, ja, som mer än en far, jag älskade honom mer än vad någon son kan älska sin far. Han var ju för mig mannen som räddat mitt liv, och jag såg mera upp till honom än vad någon äkta son kan göra till någon gränslöst dyrkad fadersgestalt. Men han tog mig med till denna nattklubb, och jag misstänkte ingenting. Han var den enda person i världen jag trodde något gott om, litade på och såg upp till. Efter förlusten av Solbritt var han den enda som existerade för mig. Han var allt för mig. Jag tyckte nog att det där stället verkade konstigt, men jag trodde på min far och följde med honom in. Och där fick vi LSD i våra drinkar. Senare fick jag veta att det var därför han hade gått dit. Han hade fått veta av någon kollega att sådant brukades där. Inte ens när jag kände hur jag förlorade kontrollen över mina sinnen trodde jag min far om något ont. Men följande morgon...."

Jag började ana tragedin. Erik avbröt sig i sitt tal och gömde sitt ansikte i händerna. Jag hade aldrig sett honom sådan förut. När han åter visade det var det inte samma ansikte. Plötsligt var det vanvett i de klara ljusa ögonen. Det gick inte att ta miste på. Det var vanvett och ingenting annat, men det värsta var inte vanvettet utan vad som låg bakom det, källan till det, som nu i hans förvridna ansikte låg i alltför uppenbar dager, så att man nästan kunde ta på det. Plötsligt var det en bottenlös lågande avgrund som stirrade på mig ur hans ögon när han helt sakligt men hänsynslöst uppriktigt sade:

"Han klättrade på mig hela natten, och jag märkte ingenting förrän morgonen därpå."

Med ens förstod jag något av Daniels hemlighetsfullhet. Han måste, liksom jag gjorde nu, ha vetat något för mycket. Erik tystnade. Jag var tyst även. Jag kunde inte uthärda hans lågande ögon längre. Vi tittade båda ner i golvet. När Erik återtog ordet först efter en stund var hans röst åter normal.

"Hela sängen var smetig när jag vaknade. Det stank. Det stank aldrig med Solbritt, men med pappa stank det någonting alldeles förfärligt. Men det värsta var medvetenheten om att jag hade medverkat till det hela. Jag kände mig mera medskyldig än vad jag tillmätte honom någon skuld. Och jag kände mig med ens

värre och smutsigare och mera obotligt så än vad jag någonsin hade gjort på sinnessjukhuset."

Jag såg i mitt inre den gamle darrige druckne psykopatiska psykiatern framför mig. Plötsligt insåg jag att han med hela sin förvirrade bikt för mig hade försökt säga något som ändå hade förblivit osagt.

"Min första impuls var att fly. Jag ville aldrig se honom mera. Men vad hade jag att fly till? Ingenting! Jag kunde inte ens tillräckligt franska! Jag var beroende av honom. Han ägde mig, och jag var livegen, till kropp och själ.

När han vaknade log han mot mig, och jag såg på honom att han älskade mig. Samtidigt hade han fått ett nytt vedervärdigt drag över sig som inte funnits där förut. Han måste ha förstått något av min plötsligt frambesvurna fiendlighet mot honom av min uppsyn, och hans första väl valda ord var: 'Förlåt mig.' Jag funderade ett slag över vad jag skulle säga. Jag kunde inte förlåta honom. Jag visste att jag aldrig skulle kunna förlåta honom. Det var inte vad han hade gjort mig som var det oförlåtliga. Det som jag inte kunde förlåta var att han hade gjort bort sig. Jag hade vördat honom som en Gud Fader, och så totalt hade han bringat sig själv på fall i mina ögon. Det var det jag aldrig mer kunde annat än hata honom för.

Jag stod i badrummet. Jag grep hans egen rakkniv och gick med den i handen långsamt fram emot honom. Jag måtte ha sett fruktansvärd ut, ty jag såg faktiskt rädsla i hans ögon, men han flydde inte. Så sade jag: 'Händer det någonsin igen svär jag vid Gud själv att mörda dig. Bara du någonsin antyder för mig någon böjelse åt det hållet igen skall jag strypa dig, skjuta dig, skära halsen av dig eller vad som helst och kanske själv stryka med på kuppen, bara du dör först. Jag menar allvar.' Och han förstod att jag menade allvar. Jag behövde inte använda rakkniven mot honom, och själv vågade han inte röra den på hela dagen. Vi sade inte ett ord till varandra på hela den dagen. Men på kvällen sade han:

'Jag skall göra vad som helst bara jag får gottgöra detta. Alla dina önskningar skall jag uppfylla. Vill du till Manhattan eller Sydney skall vi flyga dit i morgon. Låt oss bara glömma vad jag måste kalla en olyckshändelse.'

Och jag rörde av hans goda vilja. Att vår resa senare kom att omfatta både Amerika, Sydamerika, Afrika och Indien är en annan historia, men själv kände jag vår med ens desperat uppförstorade resa som något av en panisk flykt, och jag tror att han kände det så också. Då var det han som sökte fly och inte jag, och jag tror att han på något sätt omedvetet sökte fly från sitt eget öde. Ty något hände honom inne i hans hjärna den kvällen i Nizza. Han var aldrig helt och hållet likadan efter det. Även han fick ju en rejäl dos i sig, om än han tog den frivilligt och var medveten om faran, och jag tror att den gav honom en knäpp för livet. Ty även om han aldrig mer försökte något anomalt med mig så inledde han vanor med andra. Men det vill jag inte gå in på här, för hans andra affärer vet jag själv lyckligtvis mycket litet om.

Även jag var märkt för livet av den nattens katastrof. Det kändes som en ny tyngd på min själ som var omöjlig att bli av med. Instinktivt törstade jag efter hämnd av något slag. Han hade gjort mig en oförrätt, han hade lurat mig och bedragit mig med att berusa mig på ett kanske livsfarligt sätt då jag var överkänslig redan innan, han hade förfört mig med ojusta medel och mot min vilja, han hade gjort sig skyldig till ett avgörande övergrepp, vilket är det sista man får göra i en relation; och jag måste ha vedergällning med tiden på något sätt. Och det var mitt enda motiv till att gifta mig med Cecilia."

"Nu fattar jag inte riktigt."

"Det är en typisk mänsklig irrationell psykologisk mekanism: A skadar B varpå B tar igen skadan på C. Jag hade ingen möjlighet att göra honom något illa. Han var osårbar för mig, ty jag var den svagare, och han ägde mig i egenskap av adoptivfar. Han hade tillintetgjort mig, och därför var jag oförmögen att göra honom något. Det är svårt att förstå, men så fungerar den mänskliga själen. Den förtryckte är

vanmäktig så länge förtrycket består. Han kan bara göra revolt när förtrycket avslappnar. Men så fanns då denna unga blomstrande mö, hans älsklingsdotter och den enda av dem som inte övergav honom, och hon hade även en svaghet för mig. Så beslöt jag att avreagera mig på henne. Jag lurade henne med mig en höstkvald ut till den lilla stugan på Brännö, vår fristad från alla våra laster och onda minnen, som blev en fristad för alla våra laster, och där tog jag hennes mödom ifrån henne. Och för att kunna äga henne och göra med henne vad jag behagade förde jag henne till altaret.

Min innersta önskan var att fördärva henne, emedan jag inte kunde fördärva fadern, så som han hade fördärvat mig. Men allt vad jag gjorde henne var hon bara tacksam för. Det var det som var det ironiska. Jag kunde inte i mitt eget tycke behandla henne illa utan att hon prisade mig därför. Hon såg någonting gott i allt vad jag gjorde, hon ansåg mig oförmögen till ondska, och allt vad jag gjorde och sade var bra, gott och väl, hur ont det än var. Sålunda, i stället för att hon blev min träl, beslagtog hon mig så att hon med sin godhet ägde mig. Jag trodde inte det var sant. Du anar inte hur mycket ont jag gjorde henne. Jag misshandlade henne, jag band henne, jag våldtog henne, och hon bara njöt vad jag än gjorde. Hon älskade att bli bunden och munkavlad, helst med förbundna ögon, medan jag frossade i att våldta henne så hårt som möjligt. Till slut, när ingenting annat bet på henne, avslöjade jag hur hennes egen far hade våldtagit mig. Då väntade mig det största förvåningsmomentet av alla. *Hon* blev förvånad över att jag var upprörd över saken. Hon skrattade åt att jag fortfarande kände mig kränkt ända in i själen och aldrig kunde komma över det. Och hon frågade mig förvånat: 'Men kunde du då inte njuta av det? Kände du ingen njutning alls? Han måste ha älskat dig med hela sitt generösa hjärta och ett helt långt livs församlade förråd av ömhet. Hur kunde du tolka hans smekningar till något ont?' Hon såg inte alls kränkningen i det hela, som om en våldtäkt var det underbaraste en kvinna, ja, vilken människa som helst, kunde råka ut för. Och när jag berättade om rakkniven var hon nästan morbidaktigt intresserad av detaljerna. 'Jag kan tänka mig hans känslor,' sade hon, 'inför dig, när du var som allra skönast i din ljuvligaste ynglingaålder och fullständigt rasande förbannad, helt naken i hela din välskapthet med en rakkniv i handen, som du mycket väl hade kunnat slita sönder halsen på honom med. Det måste ha varit hans livs sexigaste ögonblick och upplevelse. Det tror jag snarare, att var det som gav honom en knäpp i hjärnan - inte en oskyldig LSD-tripp, som han säkert hade provat på många gånger tidigare.'

Hon fullkomligt avväpnade mig med sin godhet. Men hon kunde inte kurera mig. Jag var och förblev kränkt, lurad och berövad det heligaste jag ägt. All hennes kärlek i världen och all hennes godhet i världen var inte nog för att kunna stoppa mina själssår från att fortsätta långsamt och hopplöst blöda ihjäl.

Jag stod ut i något år men sedan inte längre. En dag var jag trött på mitt skändliga liv med henne och med den odräglige fadern, jag gav upp, jag lämnade henne i fred och försökte rikta in mitt liv på att göra gott i stället. Det är hela sanningen om vårt äktenskap."

"Och det att du lämnade henne knäckte henne. När du försökte göra ont gjorde du henne glad, och när du försökte göra gott brast hennes hjärta. Hon har aldrig kommit över skilsmässan."

"Menar du att jag skulle ta henne tillbaka? Jag tror inte ens att jag minns hur hon såg ut."

Jag tänkte på min senaste bild av henne, det degiga försupna ansiktet och de övermålade svampiga ögonen. "Jag tror inte heller du skulle känna igen henne. Men det är oundvikligt att ni träffas."

"Varför?"

"Hur gick det för ert barn?"

"Jag har ingen aning. Han blir väl en tråkig svensk som alla andra, en myra i socialistsamhället, det ruttnaste av alla samhällen, det professionella fusk- och strulsamhället, där bara de som fuskar kommer fram, och där positioner bara kan hållas genom kvalificerat strul."

Han tystnade. Jag visste inte mer vad jag skulle säga. Så kom jag på en sak.

"Är du säker på att det var i Nizza det hände? Jag tror Arthur nämnde Cannes för mig."

"Det var i Nizza."

"En annan sak: han sade att du hade en lillasyster som var frisk och i Sydafrika. När han berättade om dina ursprungliga familjeförhållanden var det ett och annat som inte stämde. Minns du din köttsliga syster?"

Erik var plötsligt blek. Med ens förstod jag att jag hade gått på tok för långt. Jag tog mig för munnen. Han fattade att jag försagt mig och inte avsett att göra det. Han sade:

"Jag tror inte vi ska prata mera om detta idag. En annan gång kanske. Jag orkar inte mer just nu." Jag kände att vad han menade var, att han inte tålde mer just nu. Det hade med ens kommit något mycket smärtsamt över hans drag.

"Nåväl, jag skall gå." Jag reste mig upp. Det var mycket lämpligt att jag gick nu. Jag hade fått veta alldeles tillräckligt. "Stannar du i staden?" kunde jag inte låta bli att fråga. Han svarade:

"Du kan vara lugn. Jag har flytt tillräckligt."

8.

Jag träffade Daniel snart igen. Han överraskade mig med att själv ringa upp mig och be om ett sammanträffande, vilket jag givetvis inte hade någonting emot. Vi träffades på krogen Gathe, ett trevligt ställe vid Stigbergstorget med överkomliga priser där man kunde sitta för sig i egna trivsamma bås. Vi talade naturligtvis genast om Erik.

"Har du lyckats lösa mysteriet med ljuset i Arthurs stuga?" frågade jag.

"Nej."

"Inte jag heller. Tvärtom. Cecilias reaktion inför uppgiften bara fördunklade gåtan för mig, och Erik visste ingenting."

"Hur reagerade Cecilia?"

"Hon fick mer eller mindre ett nervöst sammanbrott."

"Det styrker min misstanke. Hör på. Någon har nyckel till stugan och använder sig av den. Han känner den utan och innan och vill inte synas av andra. Han flyttar ingenting och håller den snygg. Vem tror du att det är?"

"Du utgår tydligen från att det är en han, och eftersom du vet så mycket vet du också vem det är. Vem är det?"

"Det vet jag inte. Men det finns bara en som jag kan gissa på."

"Och det är?"

"Ägaren."

"Doktor Arthur själv? Det är omöjligt."

"Är det så omöjligt? Han var en skicklig seglare och seglade mycket även i Bohusläns vatten. Är det så omöjligt att han kan ha seglat från Finska Viken hit?"

"I så fall skulle han ha upptäckts för länge sen."

"Men hans ändalykt har aldrig kunnat konstateras."

"Lika litet som hans närvaro och att han har klarat sig. Hör nu på. Han var dödfull när han begav sig ut i världens skraltigaste segelbåt...."

"Som du dock inte var rädd för att segla till havs med."

"Nåja, men dessutom var han nära en total nervkollaps. Han var inte vid sina sinnens fulla bruk när jag såg honom för sista gången. Och så snart han försvunnit bortom horisonten lägrade sig en mjölk tjock dimma över havet som måste ha varit totalt omöjlig att navigera i."

"Kan han inte ha styrts efter vågornas riktning?"

"Och strax på dimman blev det hård sydvästlig bris. Om han då styrde västerut måste han ha haft rak och hård motvind."

"Han kan ha seglat söderut mot Estland, haft en praktfull sidavind och tillbringat några veckor i förvar i Estland och sedan seglat hit via Gotland och Skåne eller via Göta Kanal."

"Tror du själv på så befängda teorier?"

"Jag tror ingenting. Men jag vill vara noggrann med att inte utesluta någon möjlighet."

"Han har efterlysts hela sommaren i Finland!"

"Men inte i Sverige. Och bevis för hans eventuella haveri saknas. Och vi vet alltså inte att det inte är Arthur som går där i stugan."

"Varför har du inte tagit reda på det? Det måste du ha kunnat göra."

"Jag har bara sett gästens ljus en gång efter att vi såg det tillsammans. Andra gången var det också en sen natt, och jag kunde inte gå dit då. Men liksom efter första gången kunde jag gå dit morgonen efteråt och utifrån undersöka stugans tillstånd. Det var lika litet någon där då som första gången, men liksom efter första gången var stugans inre ordning orubbad och till och med förbättrad. Vem det än är som går där så är människan nykter. Och det väder du påstår att Arthur råkade ut för efter att ha skilts från dig skulle vara nog för att få vilket försupet kölsvin som helst att nyktra till."

"Vad ska vi göra? Ska vi kontakta polisen?"

"Varför? Polisen skulle inte förstå vårt motiv. De skulle bara bli förargade och irriterade på oss. Det är en för komplicerad och obrottslig soppa för att polisen skulle vilja befatta sig med den. Nej, låt oss vänta och se vad som händer härnäst. Vi är trots allt bara åskådare och har inga band med denna familj. Vi har ingen rätt att ingripa i deras förehavanden. Som vänner till dem är det vår skyldighet att hålla kontakten med dem, och det skall vi göra, ty det är vi intresserade av att göra. Och ständigt tycks det hända något i den familjen, varför det säkert snart även händer något nytt. Snart visar det sig säkert vem som använder stugan. Vad hände med Cecilia efter hennes som du kallar det 'nervösa sammanbrott'?"

"Hon hjälptes hem."

"Hjälpte du henne hem?"

"Nej, jag fick inte, för jag hade upprört henne med att berätta om ljuset i stugan."

"Jag gissar att hon blev upprörd för att hon av din upplysning förvissades om att hennes far fanns i livet och i stugan. Och hon har all anledning att frukta sin far död eller levande."

"Vad menar du?"

"Nu har jag sagt för mycket."

"Du har ingen anledning mer att dölja något gör mig, ty jag vet redan för mycket."

Jag vågade nu återge vad Erik hade berättat för mig.

"Jag förstår. Och nu vill du att jag skall berätta resten?"

"Kan det skada att du gör det?"

"Jag vet inte. Låt oss säga att du tvingar mig till det."

Och han började berätta.

"Arthur var min nära vän. Han hade ofta bekymmer och kom ofta till mig bara för att be om råd. Men inget bekymmer gick honom djupare till sinnes än fallet Erik. Men liksom alla sina bekymmer var även det ett bekymmer som han helt och hållet själv gjorde åt sig.

Jag skall inte gå in på hans tidigare liv, ty det vet jag för litet om. Jag vet bara att han studerade i Tyskland före kriget. Jag lärde känna honom när han redan var fast etablerad här med fru och barn och allt. Cecilia föddes efter att jag lärt känna honom, och jag blev fadder åt henne. Därför är jag på sätt och vis ansvarig för henne när hennes fader saknas, och jag har även hjälpt henne ibland.

Jag var på så sätt även med ifrån början när Erik kom in i bilden. Första gången han kom till mig med fallet Erik på halsen var det för att fråga mig vad jag ansåg skulle vara det bästa att göra för Erik. Han berättade om Eriks ohyggliga bakgrund, hur gossen blivit utsatt för sexuella övergrepp av sin egen äldre bror och hur han därefter, inte så konstigt, hamnat på Arthurs sjukhus.

Jag visste hur innerligt Arthur i alla dessa år hade saknat en son. Och jag sade därför till honom: 'Om du vill göra honom frisk så kan du göra honom frisk.'

'Kan jag det?' frågade han och strålade liksom upp. En yrkesbroders uppmuntran var kanske det enda han hade kommit till mig för, och utan att ana det hade jag kanske givit honom mera än bara vatten på sin kvarn. Och ifrån början blev Arthur liksom besatt av att lyckas med detta till synes mest hopplösa av alla mentalfall, som kom från en familj där vansinnet var medfött.

Första gången jag själv fick träffa Erik, han gick i skolan då redan, såg jag genast vilket fasligt ömtåligt barn han var. Jag såg genast på honom att den själen var märkt av djupa själåsar som inte ännu helt hade ärrats. Och jag sade till Arthur efter mötet med den pojken: 'Vad du än gör, så var försiktig med den pojken. Han tål inte ett återfall.' Och Arthur gav även akt på mitt råd.

Om hela historien med upplösningen av Arthurs äktenskap, Eriks kärlekstragedi i Haga och Arthurs plötsliga avresa med Erik på okända semestermål fick jag ingenting veta förrän några veckor efter Arthurs flykt, och den som berättade det för mig var lilla Cecilia. Jag hade sökt Arthur på sjukhuset för att inbjuda honom till ett symposium, han hade varit bortrest ingen visste vart, och jag ringde då hans fru. Hon ville inte tala om sin man. 'Vad som har hänt honom? Det får du väl fråga hans oäkta son!' sade hon iskallt och snäste av mig. Jag begrep ingenting och skickade då ett bud till Cecilia, som då gick i den skola som jag tjänstgjorde som kurator vid, om att jag önskade ett samtal med henne. Hon hade alltid varit öppen av naturen och aldrig dolt någonting för mig, och hon tycktes vara särskilt glad åt att nu kunna visa mig sitt förtroende. Hon berättade allt och sade att hon trodde att pappa inte skulle komma tillbaka till dem mer.

Arthur förblev försvunnen i så lång tid att jag fick veta, att hans sjukhus skulle betrakta honom som förlorad om han inte återkom före månadens slut. Och då kom han i elfte timmens femtionionde minut tillbaka med Erik som sin adoptivson. Jag fick träffa dem båda relativt snart efter hemkomsten, och Arthur skildrade vitt och brett deras resor i detalj och visade överväldigande sköna diabilder från alla världsdelar; men den unge Erik var anmärkningsvärt tyst. Han var som en oroväckande och grubblande Hamlet i sin tystnad, medan Arthur tycktes dominera honom totalt. Och småningom började jag tro att något nu existerade mellan dem som förenade dem mer än vad något konstruerat styvfar-adoptivson-förhållande kunde göra. Och av någon anledning tycktes unge Erik lida av detta band. Det var som om denna relation tvang honom till tystnad, en svårmodig, hopplös och bitter tystnad, som skulle vara tyst för evigt. Och detta oroade mitt innersta och alarmerade alla mina psykologiska instinkter.

Och en dag kort senare frågade jag Arthur rent ut när han var som minst förberedd på ett slag under bältet: 'Har du gjort något med Erik?'

Aldrig förr eller senare har jag sett honom osäker. Han stammade till svar: 'Vad skulle det ha varit?' Och det svaret besannade alla mina värsta farhågor. Om han hade svarat: 'Vad är det du talar om?' hade det inte varit så illa. Men nu visade han tydligt att han hade något att dölja, och det var det värsta av allt, ty han hade aldrig tidigare för mig visat någon brist på förtroende, och endast den är brottslig som har något att dölja, och han är det desto mer ju mer han döljer det. Arthur avslöjade aldrig sanningen för mig om hans beroende av Erik, och jag undrar ännu idag om han någonsin har gissat att jag för länge sedan gissade denna sanning.

Jag återkallade då i mitt minne hur någon för länge sedan, medan min och Arthurs vänskap ännu var ung, insinuerat att Arthur i sin lärotid i Tyskland på 30-talet haft snuskiga och onaturliga förbindelser, och hur jag då vägrat tro på slika rykten. Nu tvang mig logiken att förklara Arthurs dilemma mot bakgrunden av dessa ryktens sanningsvärdes möjlighet. Jag kunde inte längre bortse från att Arthur kunde ha vad jag och många av mina kolleger inom både psykologi och medicin skulle vilja kalla den svagaste av alla svagheter, nämligen en pervers läggning eller helt enkelt något så onaturligt som anlag för homosexualitet. Ja, jag vet att jag låter gammalmodig och omodern, numera tenderar ju tiden att överse med vad som helst och kalla vilka onaturligheter som helst för naturliga, men jag är ohjälpligt naturlig och kan därför endast se på homosexualitet, vilka former det än tar sig, som något extremt onaturligt. Många av mina kolleger får ursäkta mig, men jag kan inte kalla något onaturligt för naturligt eller något osunt för sunt. Det är som att upphöra att skilja mellan svart och vitt. Om allt blir grått är alla blinda. Med ens kände jag en gränslös ömkan med både Arthur och kanske ännu mer med Erik, detta från början så extremt olyckliga barn, som räddades från helvetet av en ängel, som på en enda natt måste ha fallit i Eriks aktning från en gudomlig piedestal ner till botten av det helvete som Erik uppfattar hela världen som. Vilken ohygglig besvikelse det måste ha varit för den redan en gång så ofattbart misshandlade själen! Men han var en annan Erik nu än han varit då han vid femton år började skolan. Och jag tror att affären med flickan Solbritt Johansson starkt hade bidragit till att stöpa hans nya mer svåråtkomliga karaktär och hårda den.

Jag ville dock göra vad jag kunde även för Erik. Jag sade till honom menande: 'Du kan alltid komma till mig vad det än gäller. Min dörr är alltid öppen.' Och jag tror att han förstod vad jag menade, även om han aldrig använde sig av möjligheten förrän när han själv tillfälligt hade löst alla sina problem.

Jag inbjöds som hedersgäst till bröllopet mellan Erik och Cecilia, och ingenting har förvånat mig mera än lysningen till den föreningen, som nådde mig utan förvarning. Och jag undrade genast från början: 'Vad skall detta bröllop leda till?' Jag försökte föreställa mig deras framtid under hela vigselceremonin, men den ville bara inte infinna sig för ens min vildaste fantasi. Det blev av det bröllopet som det brukar bli av bröllop, nämligen barn, men sedan blev det ingenting mera. Och sedan en dag stod Erik plötsligt inför mig på min mottagning och tillkännagav att han ämnade överge sin fru och sin fader och gå till sjöss. Egendomligt nog var jag inte förvånad. Han var lugn och sansad när han sade:

'Jag säger detta till er, så att ni sedan kan vidarebefordra saken till Pappa och Cecilia. Jag tror Pappa tar det hårdare än hon. Jag har tänkt på det länge, och jag går härifrån direkt till mitt fartyg som far i kväll. Det här är min enda möjlighet till ett eget liv. Jag vet att jag inte kommer att ångra det.'

'Jag ser att Arthurs uppfostran av dig har fullbordats.'

'Den har fullbordats trots hans eget försök att tillintetgöra den,' svarade han med en blick i ögat som antydde hat. Men blixten var för kort för att jag skulle kunna vara säker på att det var hat.

Han gick, och jag har sedan aldrig sett honom mera. Han fick fel i sin tro på att Arthur skulle ta det hårdare än Cecilia. Båda tog det alltför hårt, men Cecilia tog det hårdare. Både hon och fadern försökte trösta sig med andra Erikar, men han frossade i sin bitterhets frukter medan de vållade henne enbart lidande. Så småningom tog de mer och mer avstånd från varandra. Till slut var det bara hon som fortfarande kom ut hit till Brännö medan han, fick jag veta en dag, plötsligt hade konkreta planer på att flytta tillbaka till sitt ursprungliga hemland Finland, där hans släkt ännu hade egendomar. Jag såg honom mindre och mindre. Hon kom till en början regelbundet och hälsade på hos oss, men ju mer alkoholiserad hon blev, desto mer isolerade hon sig. Jag försökte hjälpa henne, men hon ville inte. Och jag har sedan betraktat den lilla yttersta stugan på vårt Brännö och dess alltmera sällan fladdrande ljus med en under årens lopp alltmer stigande beklämning och vemod.

Sådan är deras historia som jag känner till den. Men hur lyckades du få Erik till att avslöja så mycket för dig?"

"Jag förde hans uppsats på tal."

"Vilken uppsats?"

"Den om Erik XIV."

"Var det hans uppsats?"

"Ja."

"Jag trodde det var Arthurs. Men visst förstår jag nu att det var hans. Arthur visade mig den eller rättare sagt gav mig den, (- han skickade mig den per post,) någon tid före hans och Eriks avresa. Han frågade mig i brevet om jag ansåg att Erik var frisk eller galen. Jag trodde naturligtvis att han menade Erik XIV. Jag tog för givet att han själv hade skrivit uppsatsen som ett slags dokumentärt skådespel om Eriks sjukdom. Men nu förstår jag att han måste ha menat vår Erik."

"Vad svarade du?"

"Vad jag svarade?"

"Sade du att Erik var frisk eller galen?"

"Jag visste inte vad jag skulle säga. Objektivt sett var ju Erik XIV hur galen som helst, men subjektivt sett var hans handlingssätt fullt naturligt med den ofantliga begåvningsutrustning han hade. Således kunde man med fog både ifrågasätta hans galenskap och hans sundhet. Jag ville vänta med mitt utlåtande om saken tills jag träffade Arthur personligen, och så fick jag plötsligt veta att han var bortrest. Sålunda förblev manuskriptet i mina händer."

"Har du någonsin fått veta något närmare om Eriks ursprungliga familj?"

"Inte mer än vad Arthur har berättat för mig. Hur så?"

"I det som Arthur berättade för mig om den familjen, när jag var i hans hus på Rågskär i Finland, var det vissa detaljer som verkade konstruerade."

"Som vad då?"

"Han sade bland annat att Erik hade en köttslig syster i Sydafrika som var yngre än Erik men ändå redan giftaslysten innan Erik kom till Arthur. Jag kom att tänka på det närmare efteråt. Visserligen var doktorn både påverkad och tydligt förvirrad då, men jag undrar ändå vad som ligger bakom, om det ligger något bakom."

"Det får du kanske veta när vi får veta om Arthur ännu finns eller inte."

"Om vi ens någonsin får veta det."

Så slöt vårt samtal kring lunchen på restaurang Gathe vid Stigbergstorget. Den hade nästan tagit tre timmar, men vi gick nöjda därifrån, och jag lovade att höra av mig.

Jag hälsade på Erik samma kväll. Han var hemma och tog lika chosefritt emot mig som alltid. Man kunde tro att gäster klockan 10 på kvällen hörde till hans dagliga ordning. Det var sällan jag hade kunnat besöka honom tidigare, eftersom jag vanligen hade mina körer på kvällarna.

Mitt motiv för att hälsa på honom så snart igen var att jag ville delge honom allt vad Daniel hade berättat medan jag ännu kom ihåg det. Han lyssnade tålmodigt och bekräftade allt, men när jag var klar sade han:

"Det var inte mycket Daniel visste. I själva verket tror jag inte han visste någonting tills du berättade vad jag hade bekänt för dig, men när han hörde mina avslöjanden bekräftades alla hans misstankar. Dittills tror jag inte han själv hade velat eller vågat tro på dem. Därför tror jag att han undvek dig i frågan om min far på Brännö. Men när han fick mina data var han så illa tvungen att för sig själv erkänna att hans misstankar varit alltför sanna."

"Tror du att Arthur ännu lever?"

"Och det frågar du mig? Ingen kan bättre svara på den frågan än du, som är den siste av oss som har sett honom."

"Kan någon annan ha lånat stugan?"

"Vi hade bara tre nycklar och har aldrig haft flera. Min är här och har aldrig duplicerats. Cecilia har under de senaste fem åren bara varit ensam där, och far var mycket noga med att vi aldrig lånade ut eller gjorde dubletter till våra nycklar. Den enda som tog gäster dit någon gång de sista fem åren var han själv, men det skulle förvåna mig mycket om han någonsin överlät eller lät kopiera sin nyckel. Det skulle ha varit mycket olikt honom."

"Han var en ordningens man som alltid höll det rent och snyggt omkring sig?"

"Precis."

"Det skulle också passa in på stugans nuvarande gästs förhållningsregler. Det är alltså inte omöjligt att det är han som är där."

"Men det är inte heller omöjligt att det är någon annan. Personligen hoppas jag det är någon annan."

"Varför?"

"Det skulle vara bäst för honom själv. Han har många fiender här i staden."

"Det trodde jag inte."

"Och den kanske farligaste är jag själv." Plötsligt tog han under tröjan fram en tvättakta revolver och höll den riktad mot mig. "Vet du vad det här är?" frågade han. Jag visste alltför väl vad det var.

"Den är väl inte laddad?" frågade jag. Jag försökte anlägga en skämtsam ton utan att lyckas.

"Jag köpte den i Singapore efter att jag blivit av med min första revolver på Sumatra. Min gode vän där, en viss Rajah, som jag träffade på en bordell i Palembang, tog mig under sina vingars skydd och gav mig en av sina egna revolverar i fall att jag en dag skulle behöva försvara mig mot till exempel sexuella övergrepp. Själv var han någonting mitt emellan en stråtrövare och en landsvägsriddare. Jag insåg att en revolver var bra att ha i brist på annan livförsäkring, i synnerhet om man kunde hantera den, vilket Rajah lärde mig göra. När jag så en dag förlorade min revolver köpte jag snart en ny, och den har jag kvar ännu idag, och den är alltid laddad. Man kan ibland tvingas in i oförutsedda situationer i vilka man antingen måste skjuta någon annan eller sig själv."

"Varför håller du den riktad mot mig?"

"För att visa att jag inte skämtar. Jag skulle kunna skjuta vem som helst med den som blott kom mig för nära eller sade mig ett alltför närgående ord. Jag skulle kunna skjuta min egen oäkte fader här och nu, om han bara var här. Jag skulle inte tveka

inför att skjuta dig, om du exempelvis fick idén att komma med sexuella förslag, eller vem som helst annars som gjorde det. Jag kan skjuta, och jag siktar rätt. Jag tvekar inte inför konsekvenserna."

"Är du rädd för mig?"

"Är *du* rädd för *mig*?"

"Jag tror vi känner varandra."

"Jag hoppas du känner mig nu."

"Jag har aldrig gjort något sexuellt närmande mot någon dam eller man. Däremot har jag själv ett antal gånger blivit utsatt för otäcka närmanden från äldre mäns sida. Ingen av de fem herrarna lyckades med mig, och det enda de lyckades åstadkomma var att jag blev tämligen äcklad och återhållsam."

"Det hedrar dig, och jag trodde inte heller sämre om dig. Dessutom liknar din inställning ganska mycket min egen." Han hade äntligen sänkt pistolen, och den fann så småningom sin väg tillbaka in under hans tröja. "När jag lämnade Cecilia gjorde jag det med den föresatsen att aldrig mera ha köttsligt umgänge med någon. Dess värre har jag alltid då och då i fjärran och främmande hamnar haft små tillfälliga förbindelser ändå, men det har aldrig varit annat än för den fysiska njutningens skull och aldrig annat än med rutinerade men tilldragande och ofta annorlunda horor. Man samlar ju på sig och behöver urladda sig ibland med mer än bara en revolver. I Athen, till exempel, finns världens kanske mest kunniga och exotiska horor, och det finns en där som jag har återvänt till ett antal gånger utan att hon har förändrats. Men mina flesta tillfälliga förbindelser hade jag på Sumatra. Men hur kom vi in på detta?"

"Grips du aldrig av lust att få träffa Cecilia?"

"Jag såg henne i förrgår."

"Träffades ni?"

"Hon såg inte mig, ty jag bar hatt och hade svarta glasögon. Men under ett kort ögonblick kunde jag studera hennes ansikte. Och jag förvånade mig över att jag alls hade kunnat känna igen henne. Detaljerna i hennes förstörda utseende döljer henne själv, ungefär som bältan döljs av sina plåtar. Men kroppen och sättet var alltjämt hennes. Som väl var hade hon inte färgat håret, trots de gråa stråken. Hon såg för djävlig ut."

"Tycker du det?"

"Tycker inte du det?"

"Jo. Men har du aldrig känt skuldkomplex för att du lämnade henne i sticket?"

"Hon var inte min första flicka. Den enda jag någonsin kände skuld för var Solbritt, som försvann. Cecilia gick jag in för att kränka och skada så mycket som möjligt, jag ville njuta av att förnedra henne, som hennes far njutit av att förnedra mig, och det gav mig inte de ringaste skuldkänslor, ty det var ju en fullständigt naturlig och berättigad hämnd mot min så kallade fader. Men jag lyckades inte förrän jag gav upp och lämnade henne, men därigenom lyckades jag tydligen desto mer, utan att ana det och utan att vilja det. Men vad hon sedan har gjort av sitt liv är inte mitt ansvar. Det har hon gjort alldeles själv och utan min hjälp, och när jag såg henne i förrgår kände jag inga skuldkänslor, fastän jag till och med försökte."

"Är du säker på att hon inte såg dig?"

"Fullkomligt. Men jag är inte säker på att hon inte vet att jag finns i staden."

"Ni borde träffas."

"Kanske"

"Vet du något om ert barn?"

"Ingenting. Antingen är det dött, eller så är det i bättre händer. Varken hon eller jag har ju hand om det."

"Vet du om att du är oerhört cynisk?"

"Nej, realistisk. Jag ser livet som det är. Livet har märkt mig med dess fasor och gjort mig avtrubbad och okänslig. Vi är alla brottslingar. Vi känner smärtan och samvetets fulla kraft bara första gången. När vi upprepar brottet förvandlas det småningom till mekanisk rutin. De som är medvetna om vad de egentligen sysslar med i livet är oerhört få, och de går under genom sin medvetenhet och sin följaktliga för dem själva riskabla ärlighet och känslighet. Så var fallet med Erik XIV. Men de flesta är fullkomligt omedvetna om vad de egentligen håller på med och bidrar till. De drar sitt strå till stacken utan att ha en aning om vad 'stacken' innebär, och de blundar frivilligt för de konsekvenser de bidrar till, som kan vara obegränsad miljöförstöring eller vad som helst. Genom sina skyggglappar är de alla oskyldiga och omedvetna brottslingar, och inga brottslingar är värre, ty de kan aldrig åka fast för konsekvenserna av vad de gör.

Det praktfullaste exemplet är min så kallade far. Även han kände samvetets smärta första gången han låg med en nazist i Tyskland på 30-talet, men har man en gång slagit in på en väg är det bara att ignorera alternativen och fortsätta framåt trots allt oförnuft och vansinne. Han lärde sig av nazisterna att förföra unga män. Han har själv en gång i Rio under en whiskyfyllda berättat det för mig. Han lärde mig hela den ofelbara tekniken. Lyckligtvis var han ännu någorlunda vettig på den tiden, så att han helt tog avstånd från sådant och från hela nazismen och allt tyskt så fort han kom tillbaka och var sedan en trogen Torgny Segerstedt-falangist ända från början och under hela kriget, och han till och med gifte sig och fick fyra stycken barn. Och allt hade gått bra om han bara också fått en son. Men hans obotliga tragedi var att han aldrig fick en son. Han fann mig i stället, och jag var ingen riktig son. Och plötsligt en natt genom farlig drognifykenhet bröt hans ungdoms förlorade lastbarhet fram igen som en okontrollerbar vårflood, och han njöt av det. Sålunda blev jag inkörssporten för honom till hans ålderdoms karriär såsom Göteborgs ungdoms förförare nummer ett.

Jag känner hela Göteborgs undre värld. De flesta av mina vänner är halv- eller helkriminella, och de som leddes in på lastens banor mot en obotlig livslång brottslighet under kroniskt beroende av utpressarbeskyddares tystnad och oeftergivliga krav på nya brott och nytt förslavande av nya noviser av den man som jag dyrkade som långt mer än en fader är alltför många. Men jag träkar bara ut dig. Jag vill bara belysa att Arthur inte någonstans har så mycket fiender som här i Göteborg, och de har alla liksom jag en ur mänsklig synpunkt fullt logisk och berättigad anledning till att vilja mörda honom. Trygg var han bara på sin öde ö längst bort i Finland, där du olyckligtvis skulle råka stöta på honom och ge honom en segelbåt att komma undan med och kunna komma tillbaka till scenen för sina brott med."

"Det är oerhörda insinuationer och anklagelser du kommer med."

"Om han har vågat sig tillbaka hit och du får träffa honom kan du ju försöka ta reda på av honom själv huruvida min kunskap om hans förehavanden är riktig eller inte."

Detta sade han fullkomligt sakligt utan något personligt eftertryck. Tidigare när han nämnt sin far hade det stundvis varit omisskännligt med ett skrämmande hat i blicken, men nu var han opåverkad av sina känslor. Han bara konstaterade fakta.

"Och om *du* får se honom?" frågade jag.

"Då fruktar jag," nästan viskade han, "att jag kommer att mörda honom."

11.

Nästa gång jag kom ut till Brännö var det november. Skyn var grå och hade varit blytung i mer än en vecka under ofta oupphörliga och täta regnskurar. Stämningen

var trist. Min bästa vän hade förlorat sin moder, och alla människor var mer eller mindre deprimerade. Allt var typiskt för november, så när som på saknaden av snö och kyla: det var ovanligt varmt fortfarande, och på sina håll var naturen alltjämt grön. Det fanns till och med tokiga skator som faktiskt förberedde byggnationen av nya bon.

Daniel hade sporadiskt sett ljus i Arthurs stuga, men varje gång han hade passerat den hade den varit tom och övergiven men alltjämt lämnad i gott skick av dess besökare. Cecilia hade han inte sett. Jag berättade för honom om Eriks senaste uttalanden, och han kommenterade Eriks sista ord syrligt med: "I så fall hoppas jag för Arthurs egen skull att det inte är Arthur."

"Du menar att det nog är bäst för Arthur att han redan är död?" drog jag som konsekvens, men den kommenterade han inte.

Mest oroliga var vi dock för den supiga Cecilia. Särskilt Berta, Daniels goda hustru, förde ständigt henne på tal i frågan, och både Daniel och jag hade dåligt samvete för att vi så litet hade försökt hålla reda på henne.

Mot aftonen klarnade himmelen, och vi fick njuta av ett kort ögonblicks sol innan den gick ner. Det var sällsamt, hur en alltför liten solglimt kunde uppväga åtta dagars tryckande tyrannisk mulenhet, och vilken lisa denna ljusglimt gav oss efter så mycket mörker.

Jag och Daniel gick upp på berget. Vi konstaterade bägge att det åter lyste i Arthurs stuga. Jag greps av en impuls och sade: "Jag går dit."

"Nu?"

"Ja, om jag får låna en ficklampa."

"Ensam?"

"Gärna." Och jag tillade: "Jag var den av oss som senast såg Arthur. Om det är Arthur som är där tar jag gärna åt mig privilegiet att få vara den förste av oss att få återse honom."

"Du får." Och Daniel tillade: "Men ta med dig krucifix och vitlök, om det skulle vara en vampyr."

Först trodde jag han skämtade, men jag förstod att det låg något allvar i skämtet. Faktiskt så var stämningen i hela denna historia litet sådan, att fastän allting tydde på att Arthur var död, tydde allting samtidigt på att han alltjämt var verksam men i så fall i en något övernaturlig och övernaturligt ond gestalt.

Jag sökte mig längs med stigarna genom snårskogar och över klippor mot Galterö. Där var den ensamma yttersta stugan. Vinden var frisk från havet men inte farligt kall. Det lyste alltjämt i stugan. Jag förvånades av hur oväntat lugn jag var när jag knackade på dörren. "Stig in!" ropade en röst där inne lika naturligt och lugnt.

Det var Arthur. Han satt och läste tidningen. Han var något spensligare och äldre än han varit vid min första konfrontation med honom, men samtidigt såg han friskare ut. Även hans sätt var friskare. Hela hans fysiska uppenbarelse vittnade om en ovanligt ansträngande och fysiskt uppbygglig ensamsegling till havs under många veckor.

Han kände inte genast igen mig. Men när han försökte lokalisera mitt ansikte i sitt minne och fällde ihop sina glasögon medan han noggrant forskande studerade min nuna kom det plötsligt ett igenkännande leende i hans mungipor, och han utbrast: "Men är det inte min våta besökare från Finland! Av alla människor! Vilket otroligt sammanträffande!" Och han bredde ut armarna som för att omfamna mig, men jag sträckte bara ut handen. Han skakade den hjärtligt.

"Jag har träffat Erik," sade jag något kort. Han teg och väntade sig mera. "Han bor här i staden."

"Är det därför ni har kommit hit?" Han försökte intensivt pejla mina intentioner.

"Kanske det. Jag har träffat Cecilia också."

Hans ögon blixtrade.

"Hur är det med dem?"
"De umgås inte."
"Är Erik här tillfälligt eller för en längre tid?"
"Han lär nog stanna här."
"Hur ser han ut?"
"Senast jag såg honom sade han, att om han någonsin fick se er igen skulle han mörda er. Han rökte hasch också."
"Samme gamle äventyrare! Jag är rädd att jag gav honom alltför mycket av mig själv."
"Det är jag också rädd för, och han med för den delen."
"Vad menar ni?"
"Han har berättat saker för mig om er som ni inte berättade för mig."
"Jag förstår," sade han sänkte blicken. "Men slå er ner. Här står ni som en annan underordnad i givakt. Slå er till ro och slappna av. Vi har mycket att tala om."
Han verkade i alla fall njuta av att få se mig igen. Över lag verkade han helt tillfreds med sin märkliga tillvaro, som krävde en förklaring för alla utom för honom.
"Ni verkar nyktrare än sist," började jag lugnare efter att jag satt mig.
"Det varar inte så länge till. Vill ni ha kaffe eller whisky? Eller kanske rentav Irish Coffee?"
"Har ni sådant här?"
"Outtömliga förråd."
Plötsligt kände jag alltför väl igen honom. "Kaffe," sade jag.
"Själv håller jag mig, om ni ursäktar, till whisky."
Det var som om vårt samtal i somras hade avbrutits blott för att här och nu återupptagas och exakt var det hade avbrutits. Det var som om knappt en dag hade gått sedan han lämnat mig, och likväl var vi båda förändrade.
"Hur kom ni hit?" frågade jag sedan jag fått mitt heta kaffe i en stor varm kopp.
"Det är en lång historia. När jag skildes från er var det i avsikten att segla mig själv i kvav och försvinna för gott i en olokalisierbar grav, men vädret erbjöd mig så ovanligt läckra utmaningar att jag inte kunde annat än utmana dem. Och er rankiga lilla farkost visade sig reda sig så väl i vågorna och vara så smidig att jag inte kunde låta bli att sporta mig mätt med den. Och jag kom i ett nafs ända till Hogland."
"Till Hogland?"
"Det var ju finskt före kriget, liksom det alltid genom seklerna varit finskt och svenskt, vilket jag aldrig kunde acceptera att det så orättvist upphörde med att vara. Jag ville trotsa ödet och hela världens politiska öde med att strunta i kommunismens skräckridå och se hur det stod till med livet på den höga klippan mitt i Finska Viken. Naturligtvis lät mig ryssarna inte se särskilt mycket. Först behandlade de mig som spion, men när de fått en tolk åt mig och kommit sig för att bestämma alkoholhalten i mitt blod behandlade de mig som en galning. Jag bad bara om att få segla vidare, och så obehagligt och respektingivande galen ansåg de mig vara att de lät mig göra det. Och så seglade jag till Estland fortfarande i din lilla läckande skorv, ett underbart hobbyarbete av en kunnig snickare och erfaren seglare." Det stämde. Men jag fann det svårt att ta hans skepparhistoria på allvar, och ändå förstod jag att den måste vara sann. Hans galenskap var i sanning respektingivande.
"Varför for ni till Estland?"
"Av samma skäl. Jag ville trotsa ödet och världens politiska öde. Jag ville se vad som fanns kvar av de gamla svenskbygderna på de baltiska öarna. Jag var nyfiken. Och jag kom i land både på Ösel och Dagö men tyvärr inte på ön i Rigabukten, vad den nu heter nu för tiden. Den hette Runö förr. På Dagö kom jag i arrest, men på Ösel klarade jag mig, och faktiskt träffade jag där en person som kunde svenska, en gammal estsvensk, kanske den siste. På Dagö fick jag veta att jag troligen skulle skjutas eller deporteras som spion, men mitt oskyldiga uppträdande och framför allt

min privata farkost övertygade ryssarna om att jag bara var en galen äventyrare. Även dem bad jag bara om att få fortsätta. Jag vägrade mottaga någon annan hjälp än sprit, mat och kaviar; och sprit gav de mig gärna. Det var som om de hoppades att jag skulle segla ihjäl mig, som om de ville bidra till den utmanings förfärlighet som Östersjön skulle vara för din lilla båt. Mitt uppsåt tilltalade deras svaga antydningar till sinne för sport, och de ville liksom bidra till oddsen emot mig på ett dock sportsmannamässigt sätt. Och sålunda skickade de iväg mig den första dagen i september utan annan extra hjälp än en hel back med polsk vodka. Och så kom jag till Gotland.

Därifrån fortsatte jag till Öland och runt Skåne förbi Helsingborg och Kullaberg och ända fram till Tistlarna, men där tog din båt slut. Där brast samtidigt ett spant och relingslisten inför en hård sidavind, och jag blev tvungen att haverera vid Tistlarnas klippor. Och det blev min enda svåra pers på hela resan. Jag lyckades rädda i land allt från din båt, bankböcker och försäkringsbevis och allt, och det enda som jag inte lyckades rädda var min sista whiskyflaska köpt i Varberg, en halvtömd Jim Bean, och den sörjde jag verkligen. Och hade inte en gammal fiskare från Donsö som jag kände råkat stänka där förbi så hade jag gått åt. Visserligen är det vackert på Tistlarna, det är kanske det vackraste tänkbara skäret att dö på, men så vackert är det inte att man gör det godvilligt.

Jag ilandsattes på Galterö och kom hit, fann nyckeln på dess vanliga gömställe under regntunnan och fann stugan i perfektaste ordning. En kväll överraskade jag Cecilia i stugan tillsammans med en annan...."

"Det var jag."

"Ja, det kanske det var, och olyckligtvis såg hon mig och kände hon igen mig. Jag hade då redan beslutat att vara så anonym här som möjligt."

"Hon insåg genast klart att ni inte var en vålnad."

"Det var synd det. Ibland önskar jag att jag var min vålnad. Det kanske jag är, för resten. Det känns så ibland. Är ni säker på att jag inte är en vålnad?"

"Jag hoppas det." Av någon anledning avhöll jag mig från att vidröra honom och bevisa för mig själv att han var verklig. Jag var åtminstone säker på att jag inte kunde se tvärs igenom honom och att en spegel reflekterade honom.

"Jag är inte så säker. Men berätta nu om Erik. Hur är det med honom?"

"Han berättade att ni hade förfört honom i Nizza, och det har han aldrig kunnat förlåta er."

"Varför det? Ett litet snedsteg. Är det så bedrövligt? Dessutom njöt han av det själv. Dessutom var jag hans laglige far. Äger inte en sådan sin omyndige son?"

"Ingenting berövade dig Erik mera."

"Jag vet. Och ingen fick lida av den förlusten så som jag."

"Säg, är ni homosexuell, eller var det en olyckshändelse?"

"Ingen är homosexuell. Ingen är det av naturen. Det finns ingen naturligt homosexuell eller lesbisk människa. Det är min fasta övertygelse efter att ha studerat saken i hela mitt liv. Alla som tillgodogör sig sådana vanor gör det av sjuklighet och mental rubbning vanligen beroende av att de själva någon gång i sin barndom blivit offer för sexuella eller vanliga fysiska eller rentav bara psykiska övergrepp. Vet du om, att ungefär 90% av alla sexuella övergrepp mot barn aldrig blir kända, att de begravs i barnets undermedvetna och vanligen förträngs för att ofta senare i livet ta sig sjukliga uttryck, helt enkelt för att barn inte kan göra sig rätt förstådda eller göra sig trodda. Detta är kanske den viktigaste faktorn i hela fenomenet. Vem som helst kan bli så kallat 'homosexuell' eller 'lesbisk' utan att egentligen vara det. Ingen är det. Det är ett ovedersägligt faktum. Jag har undersökt det noggrant. Jag vet inte hur många patienter jag har utforskat om den saken, säkert många tusen. Det behövs så litet för att ett känsligt barn i en känslig ålder ska få en skjuts i fel sexuell riktning. Bara den här vanliga barnleken, att man binder varandra och ska försöka ta sig loss

sjelva, är ett erotiskt begynnelsesteg. Ett barn kan upptäcka att det kan njuta av att ligga bundet och munkavlat utan att kunna befria sig, det gör om det för att se om upplevelsen blir den samma, och så kan utvecklingen bli en skola i sado-masochism och en raffinerad masturbationslek, som man lätt vänjer sig vid; och så sitter man fast från början i osunda vanor och lär sig aldrig naturlig sex, tills man finner någon vän som delar liknande laster. Då blir man två om det. Det kan hända vem som helst. Det verkar naturligt i all sin onaturlighet. Man lurar så lätt sig själv. Somliga läkare tror sig ha bevisat att homosexuell eller lesbisk läggning beror på en viss anomali i hjärnan, men mina undersökningar tyder på att hjärnan inte alls har något med saken att göra. Ens sexualitet är helt naturlig, den är där och kräver utlopp, i högre eller mindre grad, men den kan aldrig undertryckas helt. Sedan är frågan om hur den blir utbildad och utvecklad. Enligt min mening har sådana barn lättast för att utveckla homosexualitet som på ett tidigt stadium blir rädda för eller besvikna på sina medmänniskor och därigenom glider in i en viss isolering. Grunden för allt naturligt sexliv är att man kan lita på sin partner. Ett barn som tidigt lärt sig att det inte kan lita på någon kan lätt tillgodogöra sig avvikande sexvanor, och närmast till hands ligger då homosexualitet. Då homosexualitet aldrig kan ge samma tillfredsställelse som naturligt sex blir det lätt till en extra last som man skaffar sig, precis som alkoholism eller rökning eller drogmissbruk, som kan bli en desto farligare och svårare ond cirkel att bryta just genom sin egen otillräcklighet. Den lasten om någon kan lätt gå till överdrift och anta former utom någons kontroll."

"Ni tycks verkligen vara väl bevandrad i området. Det har antytts för mig att ni lärde er sådana laster i Hitler-Tyskland."

"Jag var i Tyskland på 30-talet före kriget. Det var Ingmar Bergman också och många andra mycket högt kultiverade svenskar. Vi var i våra bästa ungdomsår då och begrep inte ett jota av politik eller var ett dugg försiktiga. Alla var godtrogna på den tiden, och till och med Lloyd George, Sven Hedin och Knut Hamsun gick ju på Hitlers oformliga lurendrejeri. Jag råkade ut för en del saker och lärde mig en hel del som det inte var nyttigt att lära sig. Det var sonen i huset som jag bodde i som förförde mig utan att hans föräldrar anade ett dugg av saken. Han var mycket större och äldre än jag, och som inneboende gäst hos dem kunde jag ju inte protestera eller ens försvara mig. Jag ägde bara att tiga och samtycka - det fanns inget val. Och den sonen introducerade mig för sina 'vänner', och i deras gäng gick man in för vad som för nazismen ingalunda var några skändligheter emedan de var så obetydliga jämfört med de betydligt seriösare politiska och ideologiska skändligheter som försiggick på högsta nivå. Allt var tillåtet inom nazismen. Som nazist var man helig och ofelbar, alla nazister var gudar, och om de praktiserade homosexualitet och ännu värre övningar var dessa laster lika gudomliga som de själva. Så enkelt var det.

Hela nationalsocialismen var ingenting annat än en sexuell anomali. Liksom alla ideologier var den onaturlig och därför sjuklig och kunde den inte sluta annat än illa. Sådana ideologiska politiska system är ingenting annat än massperversioner som har gått för långt. De börjar i liten skala, med att till exempel en sjuklig eller förstörd man våldför sig på en pojke. Den pojken är märkt för livet, om han är känslig. Hans naturliga instinkt kräver att han avreagerar sin sjuka punkt, och sålunda märker och fördärvar han andra, och så kan det ibland leda till en ständigt ondare och större cirkel, som till slut omringar och inbegriper och fördärvar en hel nation, som den katolska inkquisitionens Spanien, som puritanernas England, som revolutionens Frankrike under ledning av Robespierre, som Hitlers Tyskland och som Maos Kina och det av Lenin och Stalin ihjälskändade Ryssland. Ingen stat har så kroniskt fått lida av politisk perversion och sjuklighet ända sedan mongolernas och Ivan den Förskräckliges tid som Ryssland. Endast den senare tsartiden från 1812 framåt var något av ett undantag eller begynnelsen till ett undantag, som krossades grymt i och

med den ryska revolutionen, som var ett direkt återtagande av barbariet från mongolernas och Ivan den Förskräckliges tid.

Vad skall man då ta sig till med människans sjukliga inklinations för onaturliga böjelser och laster, som så kan fördärva hela nationer och folk? Det hemskaste av allt är att man kan ingenting göra. Man kan bara låta det giftiga såret blöda ut. Någon gång har det blött färdigt och kan det läka sig. Det är farligare att hämma abnormiteten än att låta den rasa, ty ingen kan ändå behärska sig i längden, och ju längre man behärskar sig, desto värre blir den ofrånkomliga utlösningen. Ju mera dammen stiger, desto värre blir syndafloden när dammen brister.

Därför gjorde jag aldrig något motstånd när Eriks skönhet och ungdom blev till en alltför överväldigande frestelse för mig. I hopp om att han inte skulle ta någon skada av mitt agerande drogade jag honom avsiktligt, så att han kanske inte skulle vara medveten om det. Men vad du har sagt tyder på att mitt försök att mildra vårt fall endast gjorde det värre.

Och dess värre blev samlaget med Erik det första i en lång lång rad. Till en början skyllde jag den utvecklingen på min hustru, som inför andra medan vårt äktenskap ännu fungerade förtalade mig som homosexuell utan att ha något praktiskt skäl eller bevis för saken. Hon skenade fatalt iväg med sin egna svartsjuka fantasi. Jag föll aldrig för min medvetna sexuella anomali förrän hon definitivt hade brutit alla band med mig.

Det hör till god uppfostran att man skall behärska sig i alla lägen, men när olyckan grep mig och min familj krossades av min hustru och Erik blev det enda ljuset kvar i mitt liv fann jag det outhärdligt att längre vara ensam och lägga band på mig och fortsätta framstå som ett oantastligt dygdemönster för vissa enstaka patienter och vänner. Den som inte någon gång ger efter för sina svartaste känslor och egenheter är inte mänsklig. Erik satte mig för högt. Genom att följa mina svartaste impulser triumferade jag i det att jag därmed för honom bevisade mig vara enbart mänsklig.

Detta är mycket svårt att förklara, och jag tror aldrig att jag kommer att bli förstådd av någon, kanske inte ens av dig. Kanske det också har att göra med den naturliga deklineringen mot ålderdomen, att man då lättare faller för sina omedvetna under livet uppsamlade perversioner än under mognaden och mannaåren. Man är ju faktiskt naturligt dygdigare ju yngre man är. En ung man kan aldrig bli gubbsjuk, och ju äldre man blir, desto naturligare blir gubbsjukan, som bara är den mänskliga naturliga svagheten, som bara blir mer patetisk ju äldre man blir, då man bara blir svagare ju äldre man blir.

Nu är jag nästan böjd för att förfäktas att all sexuell känsla över huvud taget är någonting onaturligt, sjukligt och fördärvligt, med andra ord, att allt ont kommer av sex. Alla mänskliga avarter i seder och vänjor har, om man studerar saken ingående, sitt upphov i ett onaturligt sexuell behov. Inte bara nazismen och marxismen och Ku Klux Klan och materialismen är ett uttryck för en ursprungligen sexuell böjelse, utan alla dagens anomalier kommer därav: den pornografiska kulten, drogmissbruket, det långa hårmodet hos män, de nya religiösa ofta österländska sekterna och deras avarter, allt sådant ägnar sig människan åt enbart för att det är så kallat sexigt. Vad är sexigare än sensationsutlösande droger? Varför existerar rockmusiken? För att den är sexig. Även kvinnorörelsen är en i grunden sexuell företeelse och lesbicismens starkaste fäste, och ingen tolererar fenomenet homosexualitet öppnare än kvinnor i det läget. Allt som är populärt är populärt för att det är sexigt, och i lika hög grad som det är sexigt är det även sjukligt, onaturligt, fördärvligt och destruktivt.

Men vad vore väl livet utan sex? Mänskligheten skulle dö ut. Den mänskliga faktorn är en anomali som är sjuklig, men utan den faktorn vore icke människan mänsklig och skulle hon icke överleva.

Därför menar jag att det är bättre att ge efter för den mänskliga faktorns besynnerligheter än att motverka och bekämpa den. Därför säger jag: låt folk knarka, låt Christiania få vara som det är, låt Ku Klux Klan få breda ut sig, låt de homosexuella och de lesbiska få skryta med sin äcklighet och göra bort sig eller lägga under sig nya offer, låt lasterna få blomstra så att de ruttar ihjäl, släpp passionen loss så att den får konsumera sig själv. Och därför gav jag vika för Eriks oskuld och skönhet den natten på Rivieran. Och jag är hundraprocentigt tvärsäker på, att vem som helst i samma läge som jag hade givit efter för den frestelsen precis som jag. Jag visste att jag inte var ensam. Hela mänskligheten stod på min sida i min svaghet, som delas av hela mänskligheten."

"Men det var ett övergrepp. Du tillgrepp våld."

"Det har ingen betydelse. Allt sex involverar våld. Utan våld inget sex. Det ska göra ont. Annars fungerar det inte. Det ingår i spelets regler. Använder man dem inte, och accepterar man dem inte, så står man utanför hela själva livet."

12.

Mitt i Haga står det ett högt ensamt sexvåningshus av sten. Eftersom de flesta husen i Haga är av trä och mycket låga skilde sig detta hus frappant från den övriga stadsdelen. Men det störde inte. Det var pittoreskt, och jag föreställde mig att man från den högsta våningen hade en vidunderlig utsikt över hela hjärtat av staden.

Det hade stått övergivet någon tid, och jag fruktade att det väntade på rivning. Jag fick rätt: en dag var rivningsåkdonen framme och raserade hänsynslöst lägenhet efter lägenhet i det stora gamla huset. Rivningen samlade en klunga åskådare, och bland åskådarna fann jag Erik.

"Är det inte skamligt?" sade han. "Det var inget fel på huset, och alla som bodde där trivdes där."

"Varför river de det då?"

"Enbart därför att det var omöjligt att installera hiss i huset. Och det är bara ett av alltför många sorgliga exempel. Ett av stadens trevligaste och vackraste bostadskvarter låg på Stampgatan mitt framför gamla Stampkyrkogården. Alla som bodde där trivdes där hjärtligt, det var ett underbart läge framför den fridfulla kyrkogårdsparken, varje lägenhet hade en speciellt vackert utsirad balkong med järnsmide, kanske det bästa exemplet på sådant i staden, men även det kvarteret tömdes plötsligt och revs, bara för att det inte gick att installera hiss i huset. I stället har de nu byggt upp en brandgul plåt- och betonglåda utan balkonger som ingen trivs i.

Men Haga är det mest hårresande exemplet på detta landets rivningspolitik. Det hette att större delen av stadsdelen skulle bevaras för dess unika småstadsmiljös skull. Alla hus som skulle bevaras och rustas upp fick en vacker kulturminnesskylt på sig. Icke desto mindre är det bara sådana hus som numera rivs i Haga. Varför? De vill utplåna stadsdelen. Varför? De tycker inte om klientelet. Varför? De super och knarkar. Och det faktum att moderna stadsdelar som Bergsjöns och Frölundas fyrkantiga sterila höghuskomplex driver människan till sprit och knark och självmord i långt högre grad än det antika idylliska Haga med dess mänskliga miljö beaktar de inte ett ögonblick. De är rädda för att Haga skall bli ett narkomanghetto, en fristad som Christiania i Köpenhamn, och därför river de skoningslöst ner allt. För invånarnas skull bestraffar de husen. Det är som att bomba Börsen, det vackraste huset i staden, för kommunfullmäktiges skull.

Allt fördärvar de genom rivning eller ombyggning. Aldrig har rivningarna varit så impopulära som de är idag, och aldrig har det rivits mera. Samtidigt river man detta Hagas stabilaste stenhus och ett helt kvarter längs patriciergatan Linnégatan.

Varför rev man dessa hus på Linnégatan? Någon hade anlagt en brand där i en vind. Alla offer för myndigheternas godtyckliga evakueringsbeslut vet om att rivningsmyndigheterna betalar kriminella personer för att de skall leka pyromaner så att husen säkert skall få rivas. Det är bara myndigheterna själva som utåt verkar vara okunniga om sådana skandalrykten.

Men pengarna är den största boven. För att tjäna pengar görs härresande lägenhetsaffärer, som leder till att hyrorna trissas upp till det omöjliga, så att folk som bott i en lägenhet i tjugo år måste flytta till en sämre. Plötsligt en dag kör hyresvärderna ut ett par ur en lägenhet som de har bott i under större delen av sitt liv och som är deras hem med den motiveringen att lägenheten skall byggas om så att den skall bli mera värd och inbringa en bättre hyra. Och samme värd säger paret rätt upp i ansiktet: "När arbetet är färdigt kommer ni inte ha råd att flytta tillbaka hit igen." Och de får nöja sig med en hälften så stor skandalrenoverad lägenhet med pappers- och plasttak som inte håller en månad. Så går det till på bostadsfronten här i staden, och allt bara för att ge facket och byggnadsjobbarna arbete, pengar och makt. Det spelar ingen roll hur de jobbar, hur ordentligt de jobbar eller hur långsamt de jobbar, och för att de skall jobba och få mera i lön och bli mera beroende av facket rivs Haga och de vackraste husen vid Stampgatan och byggs perfekta lägenheter om till det sämre, utan att de som har bott i husen under större delen av sina liv har någon rätt att få vara med och bestämma i saken.

Här mördas nu ett av Göteborgs charmigaste och personligaste hus av detta myndighetssystem, som idag Olof Palme och socialdemokratin är ansvariga för. Människan har ingenting att säga till om. Snart är Facket det allt bevakande stenansiktet till storebror för oss alla.

Och hur kom socialdemokraterna åter till makten? Med att okväda den förra regeringen och skylla hela västerlandets kriser på den. Inte ett ord säger socialisterna om devalvering före valet, men så fort valet är över devalveras det med 16 procent, och Olof Palme erkänner själv att han hade beslutat sig för att göra det flera veckor före valet. Men det vallöftet teg han om.

Och se hur han flirtar med de nya ryska kommissarierna! Inte ett ont ord säger han om den ärevördige Bresjnevs minne, ingen i världen tycks bättre ha glömt bort allt om Prag '68, Afghanistan idag, Polen och Solidaritet, för att inte tala om Andropovs ageranden i Budapest '56 och Bresjnevs ageranden i samband med Raoul Wallenbergs försvinnande i samma stad för 35 år sedan. Ingen blundar för allt detta bättre än Olof Palme, som mera än någon annan i någon socialdemokratisk regering har gjort vad han har kunnat för att blockera och tysta ner Wallenberg-efterforskningarna, och som menar att de främmande U-båtarna i Roslagen lika gärna kunde vara amerikanska som ryska. Visserligen är det bra att han slår vakt om vår neutralitet, men får man blunda för precis vilka oegentligheter som helst?"

"Jag träffade Arthur här om dagen," lyckades jag äntligen avbryta honom.

"Som död eller levande?"

"Levande, hoppas jag."

"Var han på Brännö?"

"Ja."

"Hur mådde han?"

"Bättre än när jag senast såg honom."

"Hälsade du honom från mig att jag ämnade genomborra hans hjärta med en påle, som man gör med vampyrer?"

"Jag sade bara att du ville skjuta honom."

"Det var bra."

"Hur får du honom till vampyr?" Jag mindes Daniels ord i samma riktning.

"Men det är ju det han är! Och vad är hela det socialistiska samhället annat än ett vampyrsamhälle? Redan Marx menade ju att kommunisterna skulle bli den nya

övermänniskorasan som aldrig skulle dö. Människan är ju maktlös mot detta socialistiska datorsamhälle som suger henne på alla hennes pengar och bara begränsar hennes möjligheter. Vad är människan i ett socialistiskt samhälle annat än blodlös? Vad ger henne blod och färg och friskhet utom hennes eget initiativ, och vad är det som socialismen först och främst krossar om inte just den privata initiativkraften?

Och min så kallade fader är praktexemplet. 'Allt är tillåtet,' förklarade Ivan Karamasov socialismens innersta grundpelare, och den principen är min vällustige faders enda levnadsregel. Ingen hallick har så förfört oskulder som han, och ingen knarkkung har gjort flera till narkomaner än han. Han är den socialistiska världsepokens mest typiska blomma. Som förvaltare av det socialistiska systemets socialbyrås mentalvårdsapparat har han verkligen tagit hand om folk som ingen annan, och det är huvudsaken. Att han har tagit hand om friska människor för att göra dem sjuka är inte av någon betydelse. Huvudsaken är att han tar hand om folk.

Ha! Det är bra att han lever! Någon dag skall du och jag ta honom på bar gärning i hans mest hemliga förehavanden. Du anar inte vad du kommer att få se!"

De vackraste tapeter och färggladaste kök kom i dagen när det stackars intill slutet ståndaktiga huset rum för rum skalades av på sitt inre på brutalaste vis. I dessa lägenheter hade folk trivts och älskat att få bo, men det struntade maskinerna i, som var till för att jämna sådana hus med marken, för att över dess ruiner Facket skulle få bygga nya hus med hyror som ingen skulle ha råd att betala.

"För en vecka sedan," berättade Erik, "var det en avslutningsfest i en av detta hus lägenheter. Några av dess utdrivna invånare hade tagit sig tillbaka till sin lägenhet, öppnat vägen till den, smyckat porten och gården med marschaller och festat hela natten med enbart levande ljus. Men folk som gick förbi den fredagsnatten tyckte de hade litet för roligt och kastade stenar upp mot fönstren för att dämpa musiken. Hela natten hördes det klirr av havererade rutor, men festen kom inte av sig. På morgonen var festen slut, men båda gatorna runt huset var översållade med glasskärvor, som en judegata i Tyskland efter Kristallnatten. Den dagen beslöt myndigheterna hastigt och lustigt att huset skulle rivas illa kvickt, så att det inte blev fler fester i huset och så att ingen stannade där för länge. Men ännu på söndagsnatten ett dygn efter avslutningsfesten såg jag skenet av en alltjämt brinnande marschall som kämpade för livet på gården.

Och nu rivs huset. Det blir ännu en ödetomt i hjärtat av staden. Det finns redan ett tjugotal förut. Flera av dem har väntat i tio år på att bebyggas. Hur länge skall detta vackra lyckliga hus tomt utgöra en av parkerade bilar skändad begravningsplats för allt gott och idylliskt som en gång fanns här i staden, innan här byggs ett nytt fullt sterilt fantasilöst betonghus utan träd och toalett på gården som sedan ingen vill eller har råd att bo i? Kanske tio år. Kanske längre. Det finns en tomt bakom Skansberget, där det fanns tre hyreshus för sjutton år sedan. Det var en idealisk idyllmiljö, och alla som bodde där trivdes där. En god vän till mig hade sin bror boende där. Han tvingades flytta jämte alla de andra husens hyresgäster, och husen revs. Tomterna står obebyggda än idag sjutton år senare.

Visserligen rökte brodern till min gode vän en gång hasch i det huset, men var det därför alla de tre husen revs? Nej. Jag kan tala om för dig, att vad myndigheterna, nämnderna, samhället och alla ansvariga är så livrädda för är skönhet. Allt vad skönt är, allt personligt, all idyll, allt som är pittoreskt och mänskligt sätter skräck i de höga beslutsfattarna och får dem att vidtaga drastiska åtgärder till mera skada än nytta. Nu säger de att Köttbullekällaren vid Kungstorget och hela det huset med bland annat stadens äldsta kafé skall rivas. Varför? Därför att det är ett ovanligt charmigt kvarter med dess tunnlar och gångar med varukällare och charmiga matbodas i labyrintherna. Därför att huset och dess affärer är charmiga, mänskliga, personliga och

gemytliga. Ty allt sådant sätter panik i myndigheterna som betecknar allt personligt som en fara.

Och vad är då dessa myndigheter? Jo, det är det socialistiska systemet, som med TV-kameror bevakar alla Stockholms gator, och så fort de ser någon i ett hörn sälja knark slår polisen till. Människan har inte en chans. Samma socialistiska system är det som förtrycker allt mänskligt i Ryssland, som numera helt regeras av KGB, Rysslands ökända hemliga polis, den som hämtar folk om nätterna och spärrar in oliktankande på mentalsjukhus och hjärntvättar regeringens aktiva motståndare, alla sådana som med fog försöker frälsa Ryssland från socialismen.

Det friaste landet i Europa idag tror jag att är Holland, ty det är det enda land som har legaliserat narkotika. Där får man köpa hasch i butiken, med den påföljd att det inte alls längre är spännande där att 'drilla kitt'. Deras åtgärd för att stävja knarkhandeln med att legalisera knarket är faktiskt effektiv, och svenskarna, de socialistiska dårar som numera bestämmer i det här landet, är så tokiga att de internationellt protesterar mot den holländska metoden, och inget kan i högre grad bidra till narkotikakulten i Sverige än intoleranta åtgärder emot den. Ty ingenting är så spännande för människan som det som är förbjudet."

Han bjöd mig hem på en kopp te. Den kvällen visade de i televisionen en amerikansk film som hette 'Doktor T:s fem tusen fingrar'. Det var en fullkomligt absurd film om en stackars pianospelande pojke som drömde mardrömmar om sin skoningslöse pianolärare. Större delen av filmen upptogs av en av pojkens mardrömmar, och det var ett fantasifullt surrealistiskt nästan science-fiction-artat dunderjippo med en frisk ton av ironi och ett aldrig avmattat tempo över det hela. Drömmen slutade med en otrolig klimax, då professorn-betragarens fem hundra elever samtidigt skulle spela en professors komposition, vilket inte avlöpte helt som professorn hade tänkt sig. Märkligast var scenen med alla de i professors underjord fängslade orkestermusiker, som med surrealistiska instrument utförde en symfonisk balett med utsökt fantasi och suggestivitet. Både Erik och jag tyckte mycket om filmen, då den var alldeles ovanligt underhållande med sin förryckta och genialiska fantasi. I klimaxen, som blev en antiklimax för den sadistiske professorn, vek vi oss dubbla av skratt, och vi var mycket belåtna då filmen var slut.

"Jag kan slå vad om," sade Erik, "att svenskarna i morgon trackar ner på denna film och i pressen utmålar den som fullkomlig smörja. Du förstår, det är så få i detta landet som fattar och kan uppskatta det här med genialitet, och de få som gör det kan inte göra sig hörda, eller slås de ned av okunniga om de försöker. I torsdags sändes en underbart vacker film med fulländade skådespelarprestationer och förtrollande filmmusik som hette 'Den gula Rolls-Roycen', och även den hackade tidningarna ner på. Varför? Därför att skönhet är något som man i detta landet inte tål. Man är allergisk mot allt som står på en högre nivå bara för att man inte förstår det. Det är som om bara två dimensioner av tillvaron var tillåtna och allt som inbegriper den tredje helt enkelt tabu. Det är beklagligt.

Och det är denna inskränkta sociala norm som alla förnuftiga människor försöker fly från på det ena eller andra sättet. Somliga finner flykten i religionen, andra i musik, andra i narkotika, och andra, som min herr fader, i perversiteter. Jag sökte flykten i att lämna min borgerliga tillvaro med hustru och barn, men min flykt lyckades inte. Jag kom tillbaka. Men behovet av att fly på nytt från den grå svenska socialistiska vardagen finns kvar och kommer alltid att finnas kvar. Och det är mycket möjligt att jag även kommer att pröva nya flyktmöjligheter.

Nu till exempel hotas jag av Arthurs och Cecilias existens i denna stad. Det är mycket möjligt att de vill ha mig tillbaka i den stabila familjetillvaron, och om de begär det kommer jag inte att kunna motstå dem. Men jag har försökt fly från deras lagar en gång, och jag kan försöka på nytt. Och sättet kan bli ett djävare än det första."

Det var inte en alldeles vanlig dam. Jag lade märke till henne redan på något avstånd, där hon långsamt och något osäkert nästan trevande och ofrivilligt gick längs gatan, varken på gatan eller på trottoaren utan mitt emellan, och inte heller i rännstenen. Ibland verkade det som om hon skulle bestämma sig för trottoaren, men plötsligt var hennes steg i gatans våld igen, varifrån hon obönhörligt drogs till rännstenen. Och ändå var hon tydligt inte någon gatumadame. Det vittnade hennes trots allt ädla hållning om.

Det var i Haga jag såg henne, mitt i den del av Haga Nygata som alla går längs, där kullerstenarna på gata och trottoar av allt slitage har blivit ett med rännstenen, som nästan ligger högre än gatans fördjupade hjulspår och trottoarens förtrampade trötta och sjunkna nivå. Och plötsligt låg hon pladask mitt i gatans efter det senaste regnet alltjämt våta smutsiga stenar och vissnade löv.

Hon var gammal men ännu reslig, som om hon var långt ifrån så gammal som hon såg ut. Jag hörde till dem som samlades omkring hennes livströtta gestalt och gissade att hon var mellan 70 och 75. Så hörde jag någon säga: "Det är Kattmamman." Tydligt var det en i Haga känd om inte legendarisk person.

När folk försökte hjälpa henne vaknade hon liksom av den första beröringen av en främmande mänska till liv, men hon var inte helt klar i huvudet. Hennes blick vittnade om det, ty det var inte en stadig blick utan ett oroligt irrbloss. Hon stirrade från den ene till den andre som om hon ville skrika: "Rör mig inte," och som om det hördes vågade ingen röra henne. Jag steg fram. Jag medger att det var av nyfikenhet. Hennes blick träffade mig, och plötsligt sade hon alldeles tydligt om dock tyst ett enda ord:

"Erik!"

I det samma hade hennes blick lämnat mig, och jag stod som ett förstenat fån, som om jag fått ett slag i ansiktet och var för feg för att försvara mig. Men de andra pratade desto mer:

"Vi måste hjälpa henne upp."

"Låt oss bära henne in."

"Var bor hon?"

"I huset här bredvid."

"Är porten öppen?"

Och de bar in henne. Fem man hjälptes åt. Hon ville inte, men hennes motstånd var klen. Det kompromissades till slut, så att två man helt enkelt stödde henne och hon själv fick ta sina steg. Jag hörde hennes röst ännu en gång:

"Ni tror väl inte att jag gjorde det?"

Så leddes hon in i huset bort ur min åsyn.

"Vem är den gamla damen?" frågade jag en av gubbarna bredvid mig.

"En gammal fin dam. Hon brukar ta hand om alla hemlösa kattungar hon hittar. Hon tar bara hand om dem tills de blir stora och springer bort av sig själva, och under tiden lär hon dem hyfs och fason. Hon har en hel drös med katter hos sig, men alla är de små."

"Hon nämnde en viss person vid namn Erik. Vem är det?"

"Ja, hon sade 'Erik' när ni kom fram, men jag vet inte om det är någon, om det inte är ni själv. Det var i alla fall inte hennes man, för han hette Johan."

"Och vad menade hon med, att hon tydligt visade att hon kände sig misstänkt för något?"

"Hennes man dog en olycklig död. De bodde här då redan. Han ramlade ner när han skulle tvätta deras fönster på utsidan. De bodde där uppe på fjärde våningen, högst upp. Nu bor hon ensam där med sina kattbarn."

"Misstänktes hon för att ha störtat ner honom?"

"I högsta grad, ty han var en usling, och hon hade haft anledning att vilja hans död. Hon är en god själ, men hennes man var en människofiende som brukade sparka alla katter som kom honom i närheten. Det är inte uteslutet att hon knuffade ner honom med att öppna det fönster som han höll på att tvätta. Det var trasigt efteråt. Polisen var uppe hos henne, men även om det fanns anledning till misstankar kunde de inte finna något klart bevis, ty mannen var stendöd. Han bröt nacken i fallet. Jag pratade själv med en polis om saken. Han sade, att det var föga troligt att det rörde sig om mord, eftersom tillvägagångssättet i så fall var så riskabelt: det skulle ha varit lika troligt att mannen hade överlevt fallet, om så blott för några timmar, som att han skulle gå åt i det, och hade han överlevt hade han då kunnat fälla mördaren, om det var mord. Dessutom var den gamla damen så snäll att de inte ville besvära henne för mycket, när hon ändå var så gammal. Dessutom är det något annat med henne. Hon bär på någonting stort, ett stort lidande tror jag att det är. Jag har flera gånger varit uppe hos henne. Hon tar emot alla som hälsar på och bjuder dem på kaffe. Men nu vet jag inte hur det blir. Hon kanske måste föras till sjukhus."

Jag hade hört tillräckligt. Jag gick efter damen och hennes eskort in genom porten och sökte mig upp till hennes lägenhet. Dörren var öppen. Liksom hela huset ju var Hagas finaste stenpalats med generösa krusiduller och burspråk var även hennes våning för Hagaförhållanden ovanligt fin. Och överallt fanns det saker och möbler och kattungar. Jag stängde dörren efter mig för den skull. Damen hade lagts på sin säng, och två män stod bredvid den och betraktade henne.

"Hur är det med henne?" frågade jag.

"Hon tar sig nog."

"Har ni kallat på någon?"

"Jag är själv läkare," sade den andre. "Hon lider bara av undernäring och livströtthet. Hon svimmade bara. Ingen hjärnblödning."

"Så det behövs inget sjukhus?"

"Absolut inte. Det vore det värsta för henne. Den dag hon kommer in på sjukhus kommer hon inte ut igen, och så seg som hon är kunde hon där bli evighetspatient. Enda felet med henne är att hon inte vill leva."

"Varför?"

"Det får ni fråga henne," sade läkaren och gav mig en egendomlig blick. Det var en ung läkare med rött hår och skägg, något för bohemaktig för att passa som läkare, tyckte jag. Han beredde sig för att gå, och den andre tycktes vilja följa hans exempel. "Tänker ni stanna här?" frågade han.

"Ingenting tvingar mig härifrån," sade jag.

"Då kan ni kanske lugna henne när hon vaknar. Ge henne ett av dessa vitaminpiller. Vitaminbrist är förmodligen det enda hon lider av. Det är fullkomligt ofarligt. Själv måste jag vidare."

"Likaså jag," sade hans assistent.

"Trampa inte på katterna. De dräller överallt," sade läkaren, och han talade sant. Två höll som bäst på att med vassa klor äntra upp för mina byxben. Lyckligtvis var de långt ifrån fullvuxna.

Läkaren och hans medhjälpare gick. Jag blev ensam kvar med den slocknade gamla damen. Jag satte mig ned och tog hennes märkvärdiga hem i närmare beskådande. Dess rikliga utsmyckning vittnade om en ganska patricisk smak. Ett skåp var orientaliskt och belamrat med dyrbarheter av bland annat elfenben och jade. Det var som om ett en gång slottsliknande hem hade pressats in i detta lilla dockskåp, som dock möblemangets vidlyftighet och rikedom gav en viss prägel av rymd.

Och överallt lekte dessa hjärtegodas oemotståndliga gulliga kattungar, och det var som om de utgjorde en del av hemmet. De passade in i möblemanget: allt ömtåligt var placerat var det var omöjligt för dem att komma. Och de var renliga: ingen

kattstank förekom. Åtminstone var den inte så störande som den kan vara där det inte är någon ordning på dem.

Plötsligt såg jag att den gamla damen var vaken och tittade på mig. För ett kort ögonblick drabbade mig hela hennes ansikte. Jag insåg att hon omöjligt kunde vara mycket över sextio, men lidandet som hennes fåror och trötta blick vittnade om gav henne tjugo år extra, om hon inte rentav genom sitt öde blivit en kvinnlig Ahasverus, ty det var ett i högsta grad tidlöst ansikte. Man såg tydligt hur fint, ädelt och aristokratiskt det en gång hade varit och hur fruktansvärt hårt fram något hårt öde hade farit fram med det. Det var något av Miss Havisham och Dostojevskij över det. Men man såg även att hon mästertligt väl förstod att hålla en viss mask, behärska sig och dölja sitt egentliga jag. Hon betraktade mig. Jag undrade vilken färg hennes hår ursprungligen hade haft. Jag gissade rött eller svart. Och hur hade denna fina dam hamnat i Haga? Hon yttrade plötsligt:

"Ni tror väl inte att jag gjorde det?"

"Gjorde vad då?"

"Dödade min man." Hon nästan viskade fram orden.

"Varför i all världen skulle ni ha dödat er man?"

"Vilken kvinna har inte ibland skäl till att döda sin man?"

"Men varför skulle *ni* ha dödat honom?" Min fråga var inträngande. Hon retirerade inte för min blick men svarade nästan vanmäktigt:

"Därför att annars hade han dödat mig." Och hon tillade: "Och det skulle jag ha låtit honom göra."

"Varför?"

"Ni ställer väldigt personliga frågor. Det har ingen annan gjort förr. Poliserna trodde nog att jag hade hjälpt till med min mans fall, men de ställde inte så inträngande frågor som ni. De var artiga och gick."

"Dödade ni er man?"

"Ja, jag dödade honom."

"Hur?"

"Han stod utanför och tvättade det där fönstret, den högra halvan. Den vänstra halvan var öppen. Den stängde jag. Han blev desperat och sparkade sönder det. I den sparken förlorade han fotfästet."

"Då dödade ni honom inte."

"Det gjorde jag visst det."

"Var det er mening att döda honom?"

"Jag önskade honom död, men jag trodde aldrig han skulle falla av att jag stängde det fönstret. Jag ville bara vara dum mot honom. Därför stängde jag det så att han inte skulle komma in igen, åtminstone på ett tag. Men därigenom berövade jag honom all hans trygghet och säkra fäste i livet, och han föll."

"Har ni sagt detta till polisen?"

"Nej, de var artiga och gick."

"Men vad hade er man då gjort er?"

"Ingenting."

"Men varför ville ni då hans död?"

"Det är en lång historia."

"Får jag höra den?"

"Varför vill ni höra den? Varför är ni så intresserad? Varför ställer ni mig alla dessa frågor som en annan Gestapoman?"

"Därför att jag tror att jag känner en son till er."

"Vad heter han?"

"Han har det namn som ni uttalade när ni låg på gatan och såg mig."

"Det minns jag inte."

"Ni sade 'Erik'."

"Varför skulle jag ha sagt 'Erik' när jag låg på gatan och såg er? Visserligen hade jag en son som hette Erik, men...."

"Men vad då?"

"Jag trodde han var död."

"Han är inte död."

"Hur vet ni att den Erik ni känner är min son? Hur kan ni veta det så säkert? Erik är detta landets vanligaste pojknamn. Det är inte min Erik ni känner, för min Erik är död, som alla de andra."

"Vad menar ni med 'alla de andra'?"

"Alla mina barn, som min man har mördat."

Jag var stum. Äntligen vände hon bort blicken, och jag såg hur hon hopplöst försökte behärska sina tårar.

Jag räckte fram burken som läkaren givit mig. "Tag en sådan här," sade jag.

"Vad är det för något?"

"Vitaminer. Fullständigt ofarligt. Det var brist på vitaminer som gjorde att ni svimmade på gatan."

Hon tog en tablett och sade: "När vi gav Erik vitaminer fick han utslag på fötterna."

"Ni får säkert inte utslag på fötterna." Jag försökte låta trygg.

"Men berätta hur ni vet att ni känner min Erik."

"Det är en lång historia. Berätta först er."

"Om ni lovar att sedan berätta för mig allt vad ni vet?"

"Jag lovar."

Det var alldeles som jag misstänkte. Hon var Eriks mor. Hon berättade i detalj mycket som stämde precis med doktor Arthurs redogörelser, och hennes enda dotter var faktiskt hennes yngsta barn. Men hur Arthur i moderns mun hade kunnat återge dotterns senare historia som gift i Sydafrika utan att Arthur på nytt hade sett röken av modern efter den sista förfärliga konfrontationen mellan mor och son, fattar jag inte, och den saken är ett olösligt mysterium än idag och kan bara förklaras med clairvoyance, som jag inte tror på eller åtminstone inte sätter någon tillit till.

Hon berättade hur de två äldre sönerna gradvis hade gått under. Hon beskyllde enbart sig själv för deras öden, och den enda skuld hon tillmätte maken var att han hade samtyckt till hennes omdömeslösa förslag och idéer för sönerns räkning. Hon hade samtyckt till att den äldre för alltid spärrades in på sinnessjukhuset för att där under eviga omflyttningar, som gjorde att han aldrig fick chansen att i sin blindhet bli hemmastadd någonstans, gradvis bli levande begravnen. Småningom gav den blinde och stumme stackars pojken upp. Under de sista åren kunde allra minst modern lyckas få någon som helst kontakt med honom. Han ville dö och dog i total andlig isolering i sin säng utan vetenskaplig anledning.

Den andre sonen behölls i hemmet för att han inte skulle få samma öde som den äldre. Han skändes bort och behandlades som ett barn så länge han levde, och inga band lades på hans med åren allt mera morbida sexuella fixeringar. Ibland blev han våldsam mot sina egna föräldrar och måste då omhändertas av kvalificerad vårdpersonal, som gav honom injektioner. Med tiden blev han beroende av dessa sprutor, som hindrade att han blev våldsam, och med åren blev han ett allt odrägligare fetare slappare och vedervärdigare levande lik, som bara levde för sin mage. Han åt mer än dubbelt så mycket mera dagligen som hans föräldrar gjorde tillsammans, och hans självkontroll, som från början var så gott som obefintlig, blev bara obefintligare. Han kunde i fyrtioårsåldern till och med utsätta sin egen moder för sexuella skändligheter i språkform, vilket denna många gånger om hjärtbrustna moder menade att var värre än om han försökt det i fysisk form.

Denna själsligen elephantiasisdrabbade son dog slutligen hemma i sin säng i hjärtslag vid 44 års ålder. Han fick infarkten när han satt och såg på ett fult mjukporrprogram på televisionen och avled några timmar senare i sin säng.

För de sorgdrabbade föräldrarna, som inte kände befrielsen från sin oduglige parasit till son av sorg över den samme, blev detta signalen till uppbrott från deras sedan fyrtio år underbara praktfulla villa och hem. Där hade alla sönerna vuxit upp och blivit galna, och i den gränslösa materiella friheten, som ett på god ekonomi baserat eget hus alltid innebär, och i dess prakt och tunga underhållsplikter, hade föräldrarna framhärdat att dra vidare med genom alla de ohyggliga mardrömsåren som söners sjukdomar innebär. Vad som ytterligare fick dem att bestämma sig för uppbrott var den plötsliga oljekrisen '74, som med ens förvandlade all god västerländsk ekonomi till intighet.

De flyttade från villan. De flyttade sedan från lägenhet till lägenhet, och aldrig blev det bra. Tvärtom verkade det som om varje ny bostad med tiden skulle ge dem värre obehag och bereda dem större missräkningar och ekonomiska nederlag än den närmast tidigare. Maken gjorde finansiella felplaceringar, och han förlorade farliga summor. Men ju mer han förlorade, desto mer nyinvesterade han. Han hade brukat ha sinne för börsen, men nu tycktes den konsekvent gäcka honom. Deras bostäder blev sämre och sämre och mindre och mindre, och i takt därmed gick det även utför med makens andliga egenskaper. Han blev med tiden bitter och vresig och talade knappt längre med sin hustru. Han beskyllde henne för söners oerhörda tragedi och hon honom, och ingen ville ens försöka kunna tänka sig att de båda två kunde vara skyldiga. Tillsammans kunde de inte inse vad det var för fel de hade begått som gjort alla deras tre söner odugliga om inte vansinniga. Hon kunde bara förstå det med att han hade varit en dålig fader och han med att hon hade varit en dålig moder. Hon hade skämt bort dem och alltid tillåtit dem vad som helst, och han hade vidtagit alltför drastiska åtgärder för att göra dem fogliga. Tillsammans var de fullkomligt oskyldiga. Så ansåg de om varandra.

Det slog dem som någonting otroligt när de plötsligt, när han just hade fyllt sjuttio, av banken påstods vara konkursmässiga. Han vägrade ta varningen på allvar och ändrade inte sina finansiella vanor, och en vårdag överbevisades de av banken om att vara bankrutta. Allt de hade kvar var pensionen. Nästan allt vad de ägde, och det var mycket, bland annat en idealisk sommarvilla med stor tomt mot havet, utsökta skatter och dyrbar äkta konst, måste säljas på auktion. Endast en bråkdel, en femtiondedel kunde räddas, och med det drog de in i Haga i en lägenhet som erbjöds dem av deras fordringsägare. De tog emot bostaden för att de inte hade annat val. Hon gick in för att göra det bästa av saken, han vantrivdes från början och blev med tiden allt hastigare allt omöjligare. Han misshandlade de kattor och hundar som kom honom för nära, han kissade i trappuppgångar, han antastade barn och ungdomar och gav sig allt oftare på folk men bara sådant folk som han var säker på att var svagare än han själv: berusade personer, städade flickor och rentav gamla tanter. När han inte hittade någon att medelst vrede och hugg och slag avreagera sig på gick han omkring i sitt rum hemma och bara svor och skrek och rasade som en dåre. Det var inte konstigt, menade hon, så som deras Hagavåning jämförd med deras tidigare bostäder var som ett fängelse om inte som en tvångströja för hans rymd- och luftkrävande natursjäl. Han var inte galen som sina söner; han var bara infernaliskt arg, och han tålde inte sin personliga inspärning i ett orättvist öde av bara katastrofer och nederlag. Han var rosenrasande på att livet hade lurat honom så totalt, och hans vrede gick ut över hela hans omgivning, som krympte hela tiden, ju mer han själv begränsade sitt liv och sina utflykter, som till slut inte ens längre gick utanför Haga. De hade bott i Haga i fyra år när han störtade från deras takvåning och dog. Han hade aldrig druckit eller rökt eller på annat sätt visat sig omåttlig i laster eller odygder. Tvärtom hade han alltid innerst inne varit ordentligheten själv, varför

hon inte för allt i världen kunde förstå varifrån hennes söner kunnat ärva sådana anlag.

Så löd hennes historia i grova drag. Nu var det min tur att trösta henne med att Erik alltjämt fanns och klarade sig väl och att jag kände få så begåvade och intressanta vänner som hennes son Erik. Att berätta för henne om honom kändes som att utföra en helig mission. Inte de bästa vitaminer i världen kunde ge henne det hopp och den hälsa som min redogörelse för 'den friskaste av alla själar' gav henne. Och efter att således ha givit henne hela A ville hon ingenting hellre än att även få hela B, vilket betydde att anordna ett sammanträffande mellan henne och den förlorade sonen; och jag visste att hon på den punkten skulle vara besinningslöst envis tills hon fick se honom. Det var nu det enda hon hade kvar att leva för. Och jag visste även att B skulle bli betydligt kinkigare än A hade varit, ty vad kände Erik numera för sin moder, som han senast han sett henne hade brukat våld emot? Kunde en son, som ville se sin närmaste anförvant, sin adoptivfader, död, göra sin moder, som han senast bevisat ett så gränslöst hat inför, mera gott än illa?

Naturligtvis teg jag inför modern om Eriks destruktiva sidor, tills vidare.

14.

En kväll tog mig Erik med sig till en kompis. Det var en viss Lars Pettersson, och det märkvärdiga var att denna person bodde i samma hus som Eriks köttsliga moder. Jag hade då ännu inte nämnt för Erik om hans riktiga moders existens så i närheten, och medan vi nalkades huset bävade jag för att vi eventuellt skulle få se henne. Men min bävan var total när Erik ledsagade mig in genom just den port genom vilken jag för några dagar sedan för första gången inträngt i Eriks moders fotspår. Anade Erik att hans moder levde i just detta hus, Hagas mosaikpalats, som det i jämförelse med det övriga Haga med rätta kallades? Nej, han anade ingenting. Han ville bara visa för mig denne Lars Pettersson, som han sade att var ett av hans styvfaders typiska offer.

Lars Pettersson bodde på första våningen utan utsikt och utan solljus. Han hade ett rum som var synnerligen kalt med vita väggar utom ett kök som var synnerligen mörkt.

Men denne Lars Pettersson var en intressant person. Han var blond, och hans hår hängde i vackra slingor ner mot axlarna. Hans huvud var egendomligt smalt vid tinningarna, näsan var något grotesk i sin spetsighet, men ögonen var klarblå och uttrycksfulla. Det syntes på honom att det var en god människa, men samtidigt var det något skrämmande över honom. På något sätt var han förstörd och förlorad trots all sin intelligens.

Erik hade förklarat för mig hans bakgrund. Han hade en enda bror som var sinnessjuk. Han hade en far som var sinnessjuk. Han hade en farbror som var uppfinnare och sinnessjuk. Till och med hans farfar hade varit sinnessjuk. I alla dessa alltför närstående anförvants fall rörde det sig om schizofreni, sjukdomen som ingen kan förklara, bota eller ens definiera och följaktligen den mest intressanta av alla sjukdomar, om det nu verkligen rörde sig om en sjukdom, vilket i princip egentligen endast psykiatriker tvärsäkert ansåg att det gjorde, som om de ensamma hade erfarenhet av hur det var att vara schizofren och därför visste att det var en sjukdom, fastän bevisligen ingen schizofren någonsin ens hade feber. De enda påtagligt schizofrena var ju så galna att det rörde sig om mycket värre galenskap än bara subtil schizofreni, som mycket väl bara kunde vara en svårdefinierbar personlighetsutveckling åt till exempel multipelpersonlighetens håll, som kunde vara hur friska, intelligenta och dugliga som helst. Som jurist hade jag alltid ställt mig frågande inför diagnosen schizofreni, då det i min mening i samtliga sådana fall bara

rörde sig om psykiatrikers oförmåga att på annat sätt förstå högre utvecklade personligheter än sig själva.

Lars Pettersson var just en typisk sådan "schizofren" person: mångkunnig och mångintresserad. Han hade arbetat som instrumentmakare, boktryckare och mentalvårdare. Han hade skrivit böcker, gjort spel- och färgfilmer på en halvtimme och längre, ibland studerat medicin och ägde ett rikt klassiskt skönlitterärt bibliotek. Böcker var hans kalla rums enda prydnad. Han hade samlat de ryska klassikerna, de franska 1600-talsklassikerna och ett imponerande lager av ockult litteratur, främst Dennis Wheatley och Henry Lovecraft. Han kände alla stadens märkvärdigaste människor, hade ofta umgåtts med homosexuella utan att bli fördärvad av dem, hade ofta missbrukat både hasch, amfetamin och LSD utan att ha blivit slav under missbruket och var expert på att tyda drömmar. Han kunde improvisera vackert och njutbart på gitarr och piano, och han kände vår vän professor Arthur.

Han hade ingenting att dölja och talade öppet om hur känsliga saker som helst utan att rynka på näsan eller avslöja något personligt obehag. Ingenting var honom obehagligt hur vedervärdigt det än var. Denna oberördhet är typisk för gamla vårdare.

"Vår vän här är nyfiken på dina erfarenheter av doktor Arthur, du vet. Han tror inte doktorn om något ont. Har du lust att berätta om ditt samröre med doktorn?"

"Du är ju doktors adoptivson, Erik, så dig bör jag kunna lita på och dina fåtaliga vänner. Jag tar för givet att din vän tål att höra vad som helst och att han inte har något med polisen eller myndigheter att göra."

Jag bekände min fullkomliga oskuld.

"Han har inte ens någonsin rökt en cigarett eller druckit sig full," sade Erik med en för mig dubiös underton som luktade förakt och elakhet.

"Är han dum eller bara god?" frågade Lars leende.

"Testa honom," sade Erik.

"Nåväl," sade Lars. "Erik säger att du inte tror doktorn om något ont. Inte heller jag tror doktorn om något ont. Däremot är doktorn den mänskligaste människan på jorden, och det skall jag gärna belysa för dig med att belysa hans mindre perfekta och svagare sidor. Hans fasad som ofelbar överläkare är praktfull och fläckfri och ett ljus i alla stadens sociala damers hjärtan. Har Erik berättat för dig att det ingalunda var för Eriks skull som han övergav sin familj?"

"Nej?" sade jag.

"En kväll ringde en hysterisk gammal dam hem till Arthurs familj när Arthur inte själv var hemma. Arthur hade begivit sig ut på egen hand i sin segelbåt för att tänka stora tankar och grunna på sin doktorsavhandling. Så hette det. Men denna dam som ringde till Arthurs fru mitt i natten förklarade att Arthur hade seglat ut tillsammans med hennes minderåriga dotter, och anledningen till damens utomordentliga oro var den att dottern inte hade kommit hem ännu. Hade överläkaren själv kommit hem?"

'Nej,' sade doktors fru, som kände sitt hjärta förvandlas till is. Den främmande damen fortfor att vara hysterisk och tjata i telefon om sin oro tills läkarfrun såg sig tvungen att avbryta samtalet med att förklara att doktorn var en sällsamt skicklig seglare som nog inte skulle segla bort sig utan vidare och att all oro över saken därmed inte var berättigad.

'Men min dotter!' skrek damen, men då lade fru Laura på luren.

Följande dag kom Arthur hem och förklarade utförligt hur han hade seglat, var han hade ankrat, hurdant vädret hade varit, vilka nya idéer han fått angående sin avhandling, och så vidare, tills hustrun sade helt kort:

'Låt oss inte låtsas längre, Arthur,' och berättade om samtalet. Därmed brast äktenskapet. I tio år hade Arthur redan flitigt bedragit sin fru och deras fyra barn, men först på det tionde året avslöjades det sista vänsterprasset. Ty efter den späda

minderåriga flickan blev det inga fler flickor, ty i och med att hustrun upphörde att bry sig om honom och han blev tvungen att konfrontera ansvar som han aldrig tidigare behövt bry sig om, blev han fet och ful och avskräckande. Då flydde han fältet med Erik. Och efter Erik blev det många unga vackra män, däribland jag. Ty aldrig mer ville en kvinna ha honom.

Det var på klubben Hermafroditus som jag första gången stiftade gubbens bekantskap. Han hade då åter magrat, men han var avskräckande för vem som helst, när han log log han skevt som om det han log åt snarare äcklade honom, och ingenting äcklade en mera eller var mera äckligt än hans skeva leende. Hermafroditus var klubben par préférence för fikusar i staden. Det var deras enda säkra fristad, så jag hade inga höga tankar om honom från början."

"Hur kom du själv dit?" frågade Erik, som ville att han skulle belysa denna punkt för mig.

"Jag hade bjudits dit av några goda vänner. Ingen kommer in där som inte är medlem, om inte i sällskap av en medlem. 'Kom med!' hade de sagt. 'Det blir en ny erfarenhet för dig. Det är en ny värld att upptäcka.' Och som jag alltid var pigg på att upptäcka nya världar följde jag med.

Och det var i sanning en ny och häpnadsväckande värld. Lokalerna var vackra som i ett sagoslott, och alla mänskorna där var även ovanligt vackra. Men det var bara män, och de dansade med varandra. De var vanligen ljusa och klädda i vitt, vilket underströk mitt intryck av nästan en älvvärld. Och den mest och nästan enda disharmonierande detaljen i detta sammanhang var doktorn, som osedd hade kommit in bakvägen, som han brukade.

Han log mot mig sitt skeva leende, och på något sätt fascinerades jag just av det synnerligen äckliga och motbjudande i hans väsen. Det syntes så tydligt att han kände sig ungdomlig och som en lika grann ung man som alla de andra i sällskapet medan han så påtagligt samtidigt bara var en ful gubbe. Han påminde mig om en käring som försöker sminka sig ung och som förstört sitt ansikte genom ansiktslyftningar. När han kom fram till mig och tilltalade mig snäste jag inte av honom. Jag ville pröva honom och luska ut honom och se vad han hade att komma med. Hans vedervärdighet gjorde mig nyfiken. Jag blev nyfiken på vad han var för en varelse och hur en sådan egentligen fungerade.

Nästan det första han sade till mig var: 'Du påminner mig om min son Erik.'

'Jag beklagar,' sade jag. 'Är han död?'

'Ja och nej. Det vill säga, han är död för mig men inte för sig.'

Och på något sätt avslöjade dessa ord ett mänskligt drag hos honom som jag inte kunde låta bli att sympatisera med. Men min plötsliga sympati för honom alarmerade mitt innersta, och instinktivt bekämpade jag mina sympatier för honom.

'Vad vill ni mig? Är ni en fikus?' frågade jag kallt. Han svarade i samma sympatiska tonläge:

'Vem här är inte en fikus eller står främmande för de homosexuellas problem? Vem kan komma in här utan att vara tolerant mot mänskliga svagheter?' Och han lade en hand på min axel. Jag hade ej kraft att stöta den tillbaka.

Jag beslöt att pröva detta nya spel och se vad det hade att erbjuda.

'Ni har inte sagt vad ni vill mig.'

'Kom ut och hälsa på mig i min stuga.'

'Varför?'

'Därför att jag är ensam.'

'Det är inte en tillräcklig anledning.'

'Jag skall ge er rikligt betalt.'

'Jag behöver inga pengar.'

'Jag är läkare. Jag kan ge er läkemedel gratis.'

'Vilka läkemedel?'

'På mitt sjukhus röker man hasch. Jag kan få det gratis. Ni får så mycket ni vill ha.'

'Jag kan få det gratis annanstans.'

'Amfetamin då? Eller morfin? Kanske ni vill ha LSD? Jag kan ge er så mycket ni vill ha gratis.'

'Om jag kommer ut och hälsar på er?'

'Om ni kommer ut och ligger med mig.'

'Det är ett högt pris.'

'Men lönen är ljuv.'

Jag måste erkänna att jag lockades av anbudet men blott för dess absurdhetskull. Dock ville jag inte lura honom.

'Jag kan nedlåta mig till att komma ut. Men det andra är jag inte så säker på att jag vill ge.'

'Bara du kommer ut så kan vi sedan diskutera resten.'

Jag for ut till skärgården följande helg, och det slutade med att jag nedlät mig till ett samlag men bara för att pröva hur det skulle vara. Han lyckades inte övertala mig utan sprit och LSD. Och han höll sitt löfte: jag fick så mycket hasch jag ville ha, och när jag kom tillbaka skulle jag även få amfetamin och mera LSD. Jag kom tillbaka. Det enda jag aldrig fick av honom var heroin, för det ville han inte ge, och morfin, för det ville jag inte ha. Men annars fick jag vid varje besök och efter varje tillfredsställande samlag rimliga portioner av allt det andra och mer därtill. Dock fick jag lova honom att aldrig sälja något, och det löftet höll jag. Dock gav jag bort en hel del, utom att jag delade med mig.

Snart upptäckte jag att även andra kolleger till mig for ut till skärgården i samma affärer som jag. Dock tröttnade jag så småningom, och det mest av den anledningen, att det var ett villkor som han ställde på sina skyddslingar som i längden var omöjligt att uppfylla. Jag fick redan i början lova, och senare har jag hört att även alla andra fick lova samma sak, att aldrig så länge de gjorde affärer med honom klippa sitt hår. Han menade, att långt hår på en man gjorde honom mera sexig och tilldragande, och därför ville han aldrig att någon han kände skulle klippa sig. Av någon vriden anledning kände han sig bara sexuellt upphetsad av långhåriga män, medan så fort de klippte sig de blev helt värdelösa för honom. Kan ni förstå detta? Vad är det för en besynnerlig pervers mekanism? Att bara få stånd och upphetsning inför långhåriga män, aldrig långhåriga flickor, och att denna upphetsning slocknar totalt så fort mannen klipper sig, så att attraktionen inte har någonting alls med personen att göra utan bara med en bisarr yttre detalj? Detta har jag aldrig upphört att grubbla över. Vad kan utlösa en sådan grotesk funktion hos en högt utvecklad superintelligent man i en ytterst ansvarsfull samhällsposition? Och denna perversa egenhet gjorde att jag tröttnade på honom, för jag ansåg inte att jag passade i alltför långt hår, det blev för stripigt, och därför var det ett måste för mig att kunna klippa mig när jag ville. Så fort jag gjorde det skrotades jag."

"Har du hört tillräckligt?" frågade Erik mig.

"Jag tror inte mina öron," yttrade jag efter en mållös paus.

"Om du vill far vi ut i morgon och träffar min herr styvfader och får denna berättelse bekräftad av hans egna ord. Skulle du tro på den i så fall?"

"Ja, kanske."

"Kanske, säger han. Är inte denne Lars Pettersson bevis nog? Se på honom! Han är förstörd för livet! Aldrig har han kommit vid en flicka, för han är impotent. Hans hjärna är fördunklad av Arthurs infernaliskt utstuderade droger så att han aldrig kan göra ett arbete färdigt. Det blir aldrig något av honom. Han har obotliga hjärnskador, därför att Arthur testade nya syntetiska droger på honom. Med all sin lysande begåvning kan han aldrig åstadkomma något, för all hans kreativitet har fastnat och

kört fast i spindeln Arthurs ofelbara drognät. Han är en professionell flummare och ingenting annat. Eller hur, Lars?"

"Det är väl antagligen som du säger," sade denne vekt.

"Se, han kan inte ens försvara sig. Han är inte en man längre. Till den grad har vår doktor Mefisto fördärvat honom att han betar sig som en eunuck. Han kan inte ens bli naturligt arg längre."

"Det vet du väl, Erik," sade Lars, "att droger gör alla människor snälla."

"I den mån de gör alla människor snälla och apatiska och impotenta är de det värsta gissel som någonsin har hotat mänskligheten. Tack och lov är inte jag snäll, och måtte jag aldrig bli det! Så tydligen är åtminstone hasch en ofarlig drog."

"Alla droger är ofarliga."

"Säger den som berövats vettet av dem genom min helige och ofelbare fosterfars försorg! I sanning, när vi besöker den trollkarlen skall jag ta revolvern med mig."

"Du får inte," sade jag.

"Jag gör det på eget ansvar. Och du skall tillåta mig att göra det, på det villkoret att jag inte använder den utan din tillåtelse. Är vi överens?"

Hans blick var så flammande och intensiv att jag måste kapitulera för den. Jag hade inget val. Den betvingade mig obönhörligt totalt. Jag gick med på hans villkor utan att jag egentligen fattade deras mening.

Lars var totalt oberörd av Eriks häftiga utbrott. Han tittade drömmande ut genom fönstret, och med ens fattade jag att Erik åtminstone delvis hade rätt: denna människa var icke en hel människa utan en människa som förlorat sig själv, liksom en våldtagen jungfru förlorat mer än bara sin oskuld.

Och ingenting kunde vara heligare för en människa än just hennes själs oskuld. Det visste jag. Den om något fick man inte beröva någon, och det var just det som Arthur var ute efter och liksom levde på att få ut av sina offer.

Jag var ordentligt omtumlad när jag i Eriks sällskap gick ut ur detta hus. Vad vi sedan sade, hur vi sedan skildes, vart vi sedan tog vägen, minns jag inte. Men jag har en dunkel bild av att Erik sammanträffade med några andra 'flummare' på gatan som såg allvarligt mentalsjuka ut, och att han försvann i deras sällskap.

15.

Jag fick senare höra vad Erik var med om den natten.

Det låg vid hamnen inte långt från Kinesiska Muren ett skumt hotell som hette City. Det var ett av stadens skummaste kvarter, ty de anständigaste lokalerna i det kvarteret var ateljéer som innehades av tvivelaktiga vanligen knarkande konstnärer. Där bodde även en och annan pensionär i det ruggiga flagande huset, men i så fall förde den varelsen en ytterst isolerad tillvaro med alltid nerdragna rullgardiner. Och så fanns då detta hotell, som man bara kom in till bakvägen med att först passera gården. Utåt gatan existerade icke detta hotell.

Ändå var det ett praktfullt hotell. Receptionen, salongen och matsalen var fyllda med rysch och plysch och rött och sammet överallt som ett riktigt hotell ska vara. Dekorationerna och utsmyckningarna var överdådiga och bländade ögat och förförde eller hänförde vilket hjärta som helst, och det var det de var till för. Ty hotellets enda gäster var permanenta, och de var alla kvinnor. Ja, det var stadens horhus nummer ett, och i klass och service kunde det konkurrera ut Hamburgs bästa.

Hit ankom under nattens lopp tre påstrukna kamrater, och en av dem var Erik. En av de andra hade plötsligt mycket pengar, som han förmodligen förtjänat på ett ohederligt vis, och han ville bjuda de andra två på en avancerad omgång. Erik kände sig som en sjöman i Singapore på nytt, och den tredje var tämligen omtöcknad av diverse tidigare enbart våta omgångar.

De stövlade in i hotellet, som endast invigda kände till, och de fastnade i baren och tycktes bli permanenta där. Men i salongen intill baren väntade stadens mest professionella fruntimmer på dem, och de kunde inte undgå att se dem alla med hela deras meny i barspegeln. Slutligen övervanns spritbegäret av ett starkare begär, och två av de tre kamraterna kapitulerade för två av de femton lediga damerna. De försvann var och en åt sitt håll med sin rumsnyckel, och damerna hjälpte dem hitta rätt.

Erik satt ensam kvar vid baren.

"Kan du inte bestämma dig?" frågade barservitrisen gäckande. "Vi är bara kvinnor här i huset. Är det svårt att välja mellan oss? Men din vän har betalat, så oss gör det ingenting om du sitter kvar här och sedan går utan det nattliga utbytet. Är du kanske kysk?"

De sista orden utsade hon med en så utmanande fuktig fräckhet att Erik reste sig och var nära att slå till det retsamma fnasket. I samma ögonblick kom det en ny person in i lokalen.

Hon kom från gatan. Henne såg inte Erik, ty Erik stod med ryggen till, men hon såg Erik och ryckte genast till men behärskade sig. Hon försökte gå förbi utan att bli upptäckt. Men barservitrisen anropade henne:

"Stanna, Sissi! Här är en karl för dig. Han nobbar oss allihop, så kanske du kan underhålla honom. Det är inte mer än rätt åt honom, som du ju är den fulaste av oss alla. Jag fattar inte hur du blev anställd här."

Erik betraktade kvinnan som om han inte visste om han skulle känna igen henne eller inte. Han var stum. Hade inte Erik stått emellan dem hade måhända denna 'Sissi' anfallit den provocerande föreståndarinnan med näbbar och klor. Som det nu var såg hon bara Erik. Och Erik var tvungen att känna igen henne. Hur ogärna han än ville det måste han för sig själv erkänna att den malättna härjade hora som stod framför honom var hans före detta hustru Cecilia.

Ingen sade något på en stund. Erik och Cecilia betraktade varandra, och det fräcka stycket betraktade än den ena och än den andra. Erik bröt tystnaden. "Jag tar henne," sade han.

Utan förvåning gav chefsfnasket Erik en nyckel. "Rum nummer sjutton," sade hon neutralt. Och Erik gick med Cecilia upp för trappan. När de försvunnit sade värdinnan för sig själv: "Är det det som kallas för kärlek vid första ögonkastet? Synd på en så grann kille." Och hon redde åt sig en drink.

Erik hade kommit på det klara med att han måste få prata med Cecilia i enrum. Därför hade han bett om nyckeln. På vägen till rummet betraktade Cecilia honom oavbrutet. När hon trodde att ingen hörde dem sade hon: "Du är väl Erik, eller hur?"

"Ja. Vad gör du här?"

"Jag har bara varit här i en vecka."

"Det var inget svar på min fråga."

"Vad gör du själv här?"

"Jag blev bjuden hit av några goda vänner. Jag hade ingen lust att komma hit. Hade inte du kommit in genom dörren hade jag gått med oförrättat ärende. Men du är dig inte lik, Cecilia. Vad har hänt med dig att din förnedring har blivit så total?"

"Och det frågar du?"

"Du menar att allt är enbart mitt fel?"

"Nej, men det onda började när du lämnade mig. Du lämnade mig ensam med min far. Däri bestod ditt största fel."

"Menar du att din far har hjälpt dig hit?"

"Han har inte hjälpt mig hit, men han förde mig in på förnedringens väg. Han försökte hjälpa mig, men all hans hjälp var bara en hjälp på vägen utför. Du vet ju själv hur genomfördärvad han är. Han gav mig kokain tills jag storknade. Han gav

mig morfin tills jag nästan aldrig mera vaknade. Han gav mig allt möjligt och har gjort allt för att hjälpa mig på fall utom en enda sak: han har aldrig legat med mig."

"Jag skall mörda den vampyren!"

"Vampyrer dör inte av att man dödar dem. Han är som Olof Palme: han kommer alltid tillbaka. Dessutom vore ett mordförsök på honom det bästa sättet att bringa dig själv i olycka. Men var har du varit i alla dessa år? Att vi skulle träffas här!"

De satt nu på det gamla unkna sekelskiftesromantiska hotellrummets säng och samtalade lågmält. Hon var klädd som Lara i "Doktor Zjivago" när Komarovskij första gången bjuder ut henne och klär upp henne för att förföra henne, men hon såg inte ut som Lara. I stället för Julie Christies betagande väsen var det en bedagad och försupen hora som inte gärna kunde vara mera likgiltig för hur hennes utseende hade förfallit till oigenkännlighet. Allt var svullet och påsigt, och ögonen ville inte annat än bara gråta. Men när hon såg på Erik visste man att all skönhet inte var hopplöst begravd och förlorad i detta vrak av ett luder. Någoting fanns kvar som kunde räddas och kanske återfås till en ny och mognare blomstring. Och Erik såg det genast.

"Ofta har jag tänkt," sade han, "att jag slipper dig aldrig hur långt jag än försöker fly från dig. Här i staden har jag fört en mycket isolerad existens av rädsla för att en dag få råka dig på nytt. Jag visste att det var omöjligt att vi en dag inte skulle råkas igen. Men aldrig kunde jag ana att det skulle bli om natten på ett ställe som detta."

"Vill du ha en drink?"

"Nej, jag vill nyktra till."

"Vill du ha kaffe? Vi behöver bara slå en signal så kommer det."

"Nej, jag vill bara ha dig själv, det vill säga din själ. Finns det någonting kvar av den?"

"Jag vet inte. Det ser illa ut." Hon försökte torka bort en del av sitt kladdiga smink.

"Vad har du gjort av vår son? Har du dödat honom?"

"Jag hade kanske gjort det om inte min far tagit honom ifrån mig. Det var den enda goda gärning han någonsin utförde för mig efter din avresa: att ta mitt barn ifrån mig. Han är på Myrornas Barnhem och lär vara ett mönsterbarn."

"Är han lik mig?"

"Han började bli lik dig när Pappa tog honom ifrån mig. Jag har aldrig hälsat på honom i barnhemmet."

"Varför inte det?"

"De sade mig att det inte var lämpligt."

Hon grät. Plötsligt kände Erik alltför väl igen den flicka som han lämnat för nästan tio år sedan. Plötsligt var Cecilia samma stackars vilsna och blinda barn som han alltid förr hade måst trösta och ta hand om. Plötsligt hade det bara gått en dag sedan avskedet för så många år sedan.

"Vet Arthur att du är här?" frågade han. Han hade lagt sin arm tröstande om henne men inte närmare velat trösta henne. Han brottades fortfarande med ett universum av stormiga och hotande känslor.

"Det var han som hjälpte mig hit."

"Vad säger du?"

"Han tyckte det var bättre att jag hölls här än att jag gick på gatan. Här har jag färre klienter än på gatan men får ändå bättre betalt."

"Menar du att du har varit prostituerad länge?"

"Alltför länge. Alla prostituerade har varit det alltför länge."

"Hur länge?"

"Några år. Det började i mycket begränsad skala. Sedan blev det lönsamt. Jag förstår inte varför. Alla säger att jag är ful och fördärvad till utseendet, men att det just i mina härjade drag finns något attraktivt och oemotståndligt, som om folk

åtrådde mig bara för att det syntes på mig att jag led. Kan du förstå det? Se på mig! Kan någon älska mig?"

Hon tvingade sitt ansikte i synen på honom, och på så nära håll var det ett vedervärdigt ansikte. Han såg bara det svarta sminket, det blodröda läppstiftet, den tjocka smeten som krampaktigt dolde rynkorna och vecken, som allt bara blivit värre av att hon försökt torka bort det värsta, och den äckliga hårfärgen, som dolde alltför många gråa hårstrån. Det var som om hennes gråa hårstrån bara tydligare skrek ut sin gråhet av att hon hade färgat dem. Med ens misstänkte han att hon var flintskallig och att håret bara var en pastisch. Men håret var hennes, och hennes var även ögonen, smala men omissskännliga, begravda levande under ett dyngberg av smink men ännu levande i mörkrets djup. Själens var levande begravnen men icke död. Och han sade:

"Vem kan inte älska dig?"

"Du menar det."

"Ja."

"Och ändå har du aldrig älskat mig."

"Nej."

"Varför?"

"Därför att du var Arthurs dotter. Det var för hans skull jag gifte mig med dig och varken för min eller för din."

"Menar du att du älskade Arthur?"

"Han är den enda människa jag någonsin har hatat, och mitt hat för hans person kan endast dö med honom själv."

"Alltså älskar du honom."

"Jag älskade honom så länge jag fick tro på honom. Sedan han krossade min tro på honom har jag hatat honom och ständigt mer för varje dag."

"Har du någonsin älskat någon?"

"Jag har försökt, men jag har aldrig lyckats, därför att jag aldrig har kunnat älska mig själv."

"Och ändå är det så många som älskar dig."

"Ja, därför att jag aldrig har älskat dem. Så fungerar kärleken. Jag älskade min far tills han krossade min kärlek med att älska mig. Efter det har jag aldrig älskat någon, och därför har alla älskat mig. Den man älskar blir ens fiende, och själv blir man fiende till alla dem som älskar en. Det hör till livets paradoxer.

Men du får inte stanna här. Vad som helst, bara du kommer ut härifrån."

"Men jag har det bra här. Jag får mat och pengar och inte för många kunder."

"Kan inte din far försörja dig?"

"Hellre stannar jag här. Hellre är jag sköka själv än slav under en kopplare."

"Men kom hem till mig då bara för några dagar."

"Jag har min egen bostad."

"Du vill inte säga upp dig?"

"Jag vill inte förlora den lilla trygghet jag har."

"Trygghet! Förbannelse över all trygghet! All trygghet är prostitution av en själ och försäljning åt den onde av ens själ. Du kan inte få trygghet utan att betala för det med din själ, ditt liv, ditt allt, din integritet, din frihet och ditt människovärde. Skit i tryggheten och kom med mig!"

"Du kräver att jag slungar mig ut i rymden."

"Bara så kan man lära sig flyga. Kom nu!"

"Orkar du med mig?"

"Jag orkar med vad som helst. Jag har ju orkat leva i mer än trettio år! Om du inte kommer är du dödens, jag menar din själ."

"Du hotar mig alltså till livet."

"Jag framlägger fakta för dig. Om du stannar här en enda dag till är det slut mellan oss."

"Det kallar jag utpressning."

"För att klara sig i livet och få sin vilja igenom måste man ibland kunna använda sig av utpressning, om bara syftet är gott. Den som inte vet att använda sig av utpressningsmetoder ibland kan aldrig tjäna pengar. All ekonomi vilar på utpressningsprincipen."

"Kan jag tro på att din utpressning är av hederligt slag?"

"Nej, det kan du inte lita på. Det kan bara tiden utvisa. Den risken måste du ta, om du vill följa mig."

"Ditt hot är emellertid så skrämmande att jag inte har något val."

"Ja, då går vi väl då?"

"Ja, vad väntar vi på?"

Och de steg upp från sin sittande ställning på sängen och lämnade rummet. När de gick förbi värdinnan och lämnade in nyckeln frågade denna:

"Vart tror ni att ni tänker gå?"

"Vi går härifrån."

"Inte med fröken Sissi. Hon arbetar här."

"Inte nu längre."

"Vad!"

"Hon är uppsagd."

"Men varför?"

Hon kunde inte riktigt förstå denna handgripliga följd av det tvivelaktiga fenomenet 'kärlek vid första ögonkastet', men Erik gav henne svaret:

"Därför att det är min fru!"

Och med de orden tågade Erik ut genom dörren med ena armen stadigt fastlänkad i Cecilia, som inte längre hade några argument att försvara sig med emot Eriks kompromisslösa goda vilja.

16.

Två timmar senare besökte Erik en flummarkompis. Han var ensam.

"Vad gör du här?" frågade vännen. "Klockan är tre på natten."

"Ändå tycks du vara vaken. Jag känner dina vanor."

Denne vän var långt ifrån mogen för sängen, tycktes det. Han hade samma skärande blick som Erik, en blick av silver. De hade tydligen känt varandra sedan många år.

"Vill du ha kitt? Du vet att jag inte drillar längre."

"Det räcker med kaffe. Var inte så misstrogen. Vi har känt varandra i femton år, ända sedan vi båda började. Du känner mig bättre än så. Du vet att jag aldrig kommer till dig för att be dig om något."

"Förlåt mig. Du har inte varit här på så länge, och jag får så mycket egendomliga besök, särskilt den här tiden på natten."

"Jag har tagit hand om min fru."

"Har du en fru?"

"Visste du inte det?"

"Jag trodde hon var ur världen för länge sedan."

"Dess värre har hon aldrig glömt mig, och nu ramlade jag över henne i natt. Jag var tvungen att ta hand om henne. Som hon såg ut! Vi har inte setts på tio år, men hon är trettio år äldre, och ändå kände jag igen henne. De ögonen! Det fanns ingenting kvar av henne utom ögonens blick. Allt annat var förfallet, ruinerat, oigenkännligt, som om hon varit hora ända sedan vi skildes."

"Var är hon nu?"

"Hon ligger hemma hos mig och sover. Jag stannade hos henne tills hon somnade. Hon är bara ett avlagt utslitet ormskinn av vad hon en gång var. Ingenting hos henne liknar längre den varelse som jag var gift med. Och ändå har jag tagit hand om henne som om det bara var en dag sedan vi skildes, som om vi aldrig hade skiljts. Kan du förklara sådant?"

"Nej. Kan du?"

"Nu fattas bara att min far och min mor också stiger upp ur sina gravar och jag tvingas fortsätta leva med dem också. Min far, vet jag för resten redan, är redan uppstigen ur sin grav."

"Vad menar du?"

"Min adoptivfar, han som adopterade mig, min frus far. Man sade mig att han var död, och så visar han sig plötsligt på nytt för alla och skrämmer vettet ur vem som helst. Cecilia fick ett nervöst sammanbrott bara hon fick se en skymt av honom."

"Var det Cecilia din fru hette?"

"Ja."

"Nu minns jag. Jag känner din Cecilia. Hon berättade att hon varit gift och att hon till och med hade haft en son i det äktenskapet."

"Du kanske till och med har legat med henne som alla andra."

"Ja, det har jag."

"Det förvånar mig inte. När kände du henne?"

"För en fem-sex år sen."

"Det stämmer."

"Men hon såg relativt bra ut. Hon var inte för utsliten. Något härjad, nervös och hysterisk var hon, men hon hade en hel del att ge. Det var flera på den tiden som friade till henne, och särskilt en, som vi tyckte att skulle passa henne särskilt bra. Det var en ung mycket ordentlig musiker. Men av någon anledning så var han kanske den enda som hon gjorde effektivt motstånd mot. Han var kanske den enda i hela hennes bekantskapskrets som inte knarkade, som inte var kriminell, som var ordentlig. Och han var den enda som aldrig fick henne. För han var den enda som älskade henne."

"Vad hette han?"

"Det minns jag inte. Jag träffade honom aldrig själv. Jag hörde bara talas om honom. Men han bodde här i Haga tills han som alla andra försvann i okända öden."

"Som även du och jag skall göra."

"Om ingen skriver upp våra historier."

"Ingen bryr sig om människan i dessa tider. Se på Polen. Vem bryr sig om Polen? Alla vet att livet blir svårare för varje dag där under kommunisternas militärdiktatur, och ändå förblir svenskarna lika prosocialistiska och lika proryska som de under världskriget var pronazister och protyska. I Sverige tycks man i allmänhet ta skurkens parti, och när skurken är avrättad söker de sig till nya skurkar att satsa på. Aldrig har deras relationer med Ryssland och Cuba varit så goda som de är idag, när Cuba griper in i politiken i Nicaragua, Salvador, Guatemala, Honduras, Angola och Namibia, och när kommissarie Andropov upphöjer överste politruken Fedortjuk, högsta chefen för Rysslands största terrororganisation KGB, till inrikesminister. Men KGB och dess skräckvälde är ju numera det enda som binder Rysslands invånare samman - i skräck. Så pålitliga understödjare av den ryska saken är bara terroristerna i KGB."

Och den enda i Sverige som 'bryr sig' eller som åtminstone påstår att han gör det är den så kallade riksolyckan Palme, som doktor Stolpe kallar honom, eller Olof Patkul, som andra kallar honom för hans baltiska påbrå och politiska opålitlighet, mannen som förintade Sveriges skolsystem och därmed gjorde det omöjligt för folk att utbilda sig i detta landet och införde den samhällsfördumning som ännu pågår,

mannen som såg Amerika förändra ihjäl sitt skolsystem och därför såg till att Sverige gjorde det samma, som om han med avsikt ville att den unika svenska högsta utbildningsstandarden i världen skulle bli motsatsen, så att alla begåvningar skulle bli omöjliga i en ständigt mer fördummande socialiserings- och nivelleringsfabrik och dömas till internationellt pariaskap för evärdliga tider."

"Var det ditt öde, att du berövades alla möjligheter till vettig utbildning?"

"Kanske det. Endast Palme av alla svenskar är fräck nog att hävda att han verkligen 'bryr sig om', och han är den som minst av alla gör det, för han tänker bara på sig själv och sina egna barn, som han sätter i privatskola och skaffar amerikanska stipendier till Harvard."

"Sluta nu med din politiska svada. Man kunde tro att du var en av dem som ville skjuta Palme."

"Den äran är han inte värd. Han förtjänar inget martyrskap. Däremot skulle jag mycket väl kunna skjuta min far. Han är värd det. Det finns ingen trognare socialist, socialdemokrat och nationalsocialist än han. Han är en sådan trettiotalssocialdemokrat som studerade i Tyskland, lärde upp sig av nazisterna och fortsatte var nazisterna slutade och korrumpade hela Sverige på 50-talet med medborgerlig nivellering och funkisbyggnation för hela slanten - allt det som vi på 60-talet gjorde uppror mot, vi få ensamma idealister, som inte lyckades med någon större demonstration än allmän självdestruktivitet genom knark - som pågår ännu och som aldrig tar slut. Jag tror du och jag är de två sista."

"Jag har slutat."

"Du har slutat tro, du har slutat leva, men jag har inte slutat. Och sanna mina ord: om det så blir mitt livs sista ord eller handling skall jag ta livet av min far."

"Varför?"

"Därför att han hör till de högsta samhällsbedragarna. Han är homosexuell. Han har spridit knark i mer än ett decennium. I egenskap av en samhällets högste är han en av samhällets främsta korrupperare. Och även om samhället skall döma mig till livstids fängelse för vad den måste anse som den grövsta tänkbara förbrytelse skall det i själva verket vara den ädlaste tänkbara protestaktion och det mest konstruktiva bidrag som jag skulle kunna ge till samhällets förkovran."

"Du vill leka Raskolnikov."

"Vem vill inte det? Men för mig är det ingen lek. Det är blodigt allvar."

Jag skall avslöja hela planen för dig. Jag känner en person som är ordentligheten själv. Han har aldrig knarkat, aldrig druckit sig full, aldrig sovit med vare sig dam eller herre, aldrig engagerat sig politiskt, en juris studerande, fullkomligt neutral och dessutom humanistiskt skolad. Han känner även min far. Jag har lovat honom att jag aldrig skall skjuta min far om han inte ger mig sitt samtycke till det. Han skall vara med mig framför Arthur när jag skjuter honom, och han skall så väl känna till insekten Arthurs innersta rutenhet att han skall ge sitt medgivande till mordet. Och mordet skall inte vara värre än när man krossar en fullproppad blodig mygga mot huden."

"Du spelar ett högt spel."

"Men jag har rätt, och det är huvudsaken. Om man bara har rätt kan man bara vinna i längden hur mycket man än förlorar. Och har man en gång rätt får man inte tveka."

"Jag känner din far."

"Hur känner du honom?" Erik befarade det värsta.

"Han var i några år min rikaste guldgruva. Han gav mig så mycket hasch jag ville ha och därtill valium, amfetamin och morfin i överväldigande mängder. Han kunde till och med ibland fixa LSD åt mig."

"Och vad var hans pris?"

"Min kropp."

"Du också."

"Han var ousinlig när det gällde knark, bara jag låg med honom, och på den tiden hade jag ingenting emot det. Min huvudsakliga syssla då var ju att sprida knarket och skaffa så många proselyter och kunder som möjligt åt betalande leverantörer, och jag ansåg att jag utnyttjade gubben. Min kropp var ingenting mot vad jag fick av honom. Men han ställde ett märkvärdigt villkor. Han ville att jag aldrig skulle klippa mig, och det gjorde jag heller aldrig så länge det varade. Men till slut tröttnade jag."

"På honom?"

"På knarket. Det gav mig ingenting längre, varför jag slutade söka upp honom. Men klippte mig gjorde jag inte för det. Han hittade sedan andra att avreagera sig på sexuellt - vår vän Lars Pettersson bland andra."

"Jag vet. Men jag visste inte att du också hörde till hans offer."

"Du var till sjöss på den tiden."

Det uppstod en stunds tystnad.

"Då kanske du tycker jag gör rätt i att skjuta honom."

"Mig är det likgiltigt. Men det kan ge dig bekymmer."

"Men gubben är ju en gammal psykopat! Han är värre än någon professionell rucklare! Han är en sexförbrytare, en pervers erotoman, som bara fördärvar vem han än kommer vid och som njuter av det och ser det som sin skyldighet och sin enda livs mening att göra det. Han är som en cancerparasit. Han är en levande sjukdom, som infekterar goda människor med ruttnande fördärv. Sin egen yngsta dotter, fick jag just höra, fixade han en anställning åt som prostituerad på stadens värsta bordell!"

"Ställ honom inför rätta."

"Man kan inte ställa någon inför rätta för kärlekens skull. Ty allt bottnar i kärlek, förblindad och snedvriden kärlek. Det finns inget brott man kan fälla honom för. Det säger min vän juristen. Homosexualitet är inget brott, och om man ställer en sådan inför rätta blir det ett ramaskri bland alla landets homosexuella, som då får vatten på sin kvarn som självutnämnda martyrer - det är ju synd om dem! De är ju förföljda! Det är inte de som infekterar friska människor med att våldtaga pojkar, utan det är samhället som förföljer *dem*! Och beträffande allt knark som far har skaffat och levererat och förfört pojkar med gratis kommer ingen att uppträda emot honom för det, ingen kan vittna om det, för det var gratis. Han har gjort allting av bara kärlek. Ingen kan åtala honom för det. Han skaffade sin egen dotter platsen på bordellen bara för att hon inte skulle gå på gatan. Det var en välgärning. Det var kärlek."

"Har en sådan erotoman aldrig kommit vid henne?"

"Nej, det är det enda onda han aldrig har gjort henne. Han har aldrig utnyttjat henne."

"Det tycks bara vara du som är villig att sätta fast honom."

Erik svarade ur djupet av sin själ och med sänkt röst:

"Jag ser det som min plikt. Om lagen inte kan nå honom måste någon ta lagen i egna händer. Det finns bara jag som är villig att ställa honom inför rätta, och det kan bara ske på ett sätt - under jorden."

Vännen tycktes febrilt söka en utväg för Eriks problem, så att han skulle slippa avrätta Arthur och utsätta sig för jordisk obehaglig rättvisa.

"Men tror du inte att du med din vän juristens hjälp kunde få honom fälld för hans årslånga försnillningar och smuglingar och förskingringar av läkemedel? Någon på alla hans sjukhus måste ha märkt det och kunna vittna. Ingen läkare är utan fiender."

"Han har gjort det så snyggt. Han gjorde det idiotsäkert från början. Aldrig har någonting kunnat uppdagas. Och han har alltid varit noga med att behålla all personal som han själv upptäckte att stal läkemedel. Och vilken narkoman vill någonsin döma en annan i branschen? Det är bara folk som inte själva provat på det

som dömer människor med sådana svagheter. En som själv missbrukat narkotika förstår och förlåter alla andra som gjort det, eller också vill han aldrig mer befatta sig med den minsta partikel av frågan. Vem av alla dem som han legat med och som fått knark av honom tror du skulle vilja vittna mot honom och fälla honom för att de delade hans svagheter med honom?"

"Men han har ju aldrig själv varit narkoman. Han har bara levererat knarket, vilket är värre."

"Ja, det har han gjort, men bara för kärleks skull, för att få förföra och förslava och ligga med sina offer. En sådan historia vill ingen göra offentlig. Och om den blir offentlig kommer alla som spelat med i den att göra allt för att göra sig anonyma och osynliga. Han kommer att göra allt för att rädda alla på sitt sjukhus, och det kommer aldrig att bli inblandat - det har ingen något intresse av och allra minst hela samhället. Ett sådant fall är för kinkigt för att dras inför rätta. De är ju i regel alla socialdemokrater, vilket parti ju regerar landet. Han måste avrättas i all tysthet och försvinna spårlöst, och jag är den enda som är beredd att göra det. Därför är det min heliga plikt att göra det."

"Du vill alltså komma undan med brottet?"

"Det har jag inte sagt. Kanske skjuter jag mig själv efter att ha skjutit honom. Det är inte omöjligt. I vilket fall som helst så skall juristen vara mitt vittne, vad som än händer, ty sanningen är det viktigaste. Den är det enda som det är värt att dö för, om den därigenom kommer fram, och nödvändig att dö för, om den förtigs så länge man lever."

"Vad är sanning?"

"Det enda botemedlet för all lögn och allt bedrägeri och allt ont över huvud taget."

Den andre frågade med sänkt röst:

"Jag minns den dagen då du sade, att han var mera för dig än vad någon fader kunde vara för en son. Tror du verkligen att du skulle kunna skjuta honom, din egen skapare?"

Erik svarade lika långsamt och försiktigt:

"Det vet jag inte förrän jag har gjort det."

17.

Redan följande dag besökte Erik och Cecilia tillsammans Myrornas Barnhem i de vackraste delarna av Fjällbo. Barnhemmet låg mitt i kyrkbacken strax nedanför den gamla bruna typiska västkustkyrkan i trä och gråsten, en kyrka som lika gärna hade kunnat ligga i Marstrand, på Öckerö eller på Onsala. Endast kyrkan låg i ett vackrare och mera upphöjt läge än barnhemmet, och endast kyrkan var vackrare än det anrika kronhusliknande och allvarliga barnhemmet.

Naturligtvis fanns inte barnet där. Deras son Arthur hade adopterats för flera år sedan, och personalen var ovillig att till de riktiga föräldrarna överlämna uppgiften om vad gossens adoptivföräldrar hette och var de befann sig. Men Erik var envis och hård, och till slut yppade de Eriks sons nya namn och adress på det villkoret att Erik och Cecilia aldrig avslöjade sig för barnet såsom barnets riktiga föräldrar. Pojken skulle redan vara vid den kritiska ålder då man börjar tänka själv.

Lill-Arthur bodde i Småland i ett samhälle nära Värnamo som hette Reftele. De tog kontakt med hans hem, och en späd pojkröst svarade i dess telefon. Erik, som var den som talade i Göteborg, lyckades behärska sig och bad att få tala med fru Samuelsson. För frun kunde han avslöja vem han var och framföra sitt ärende. Naturligtvis blev frun mycket obehagligt berörd, undrade varför de ville besvara

efter så många år och ville helst inte att de kom. Men Erik var envis, och ett besök anordnades under strikt maskerade former.

Besöket blev en besvikelse. De besökte fru Samuelsson (- mannen var bortrest,) under sken av en tomtspekulation. De fick träffa pojken Arthur, en för sin ålder välvuxen tankfull men misstänksam och hårt uppfostrad gosse som alldeles för mycket liknade sin morfar och namne, och mötet blev en besvikelse. Pojken anade att det sjaskiga paret var där i dunkla syften, uppförde sig mycket illa och ställde till med en scen, under vilken han bland annat ropade: "Vi tål inte främlingar som passar på att komma hit när Pappa är borta!" och tydligt visade sig fientlig. Modern, alltså adoptivmodern, gjorde inga betydande försök att lugna honom, och naturligtvis blev det ingenting av med tomtspekulationen. Uppbrottet skedde hastigt, då Cecilia tog pojkens dåliga uppförande egendomligt personligt och hårt, som om hon hade rätt att ta åt sig en främmande gosses smädelser. Vid avskedet försäkrade dock modern, adoptivmodern, att Arthur var synnerligen begåvad och redan visade intresse för medicin: han hade sagt att han som stor ville bli läkare. "Om han inte blir patient i stället," tänkte Erik men sade det inte.

Det var den eftermiddagen, då de kom hem från Småland, som jag för första gången såg dem tillsammans. Jag förstod genast att de hade funnit varandra på nytt och fann detta gynnsamt för mina planer att för Erik avslöja min upptäckt av hans mor. Cecilia var tydligt något upprörd och medtagen, och det gjorde situationen för mig ännu mera gynnsam. Jag bjöd dem på ett kafé, och där avslöjade jag för Erik:

"Jag har hittat din moder."

Efter en paus sade han: "Vad då för moder?"

"Din riktiga moder. Och hon vill väldigt gärna träffa dig."

Han blev kylig men bad mig berätta vad som hade hänt. Jag berättade i detalj allt vad jag fått veta om den gamla kvinnans historia. "Och nu lever hon bara för att än en gång få se dig," slutade jag.

Erik sade torrt: "Jag vill inte träffa henne."

"Varför?"

"Jag är rädd att jag skulle kunna ta livet av henne."

"Varför?" frågade Cecilia.

"Hon lät mig spärras in på mentalsjukhus. Och vad värre är..."

Jag visste vad han tänkte säga och avbröt honom: "Men om Cecilia är med dig kan inget ont hända."

"Är du så säker på det?" Det var hån i Eriks röst, men jag hade kalkylerat riktigt. Cecilia sade:

"Han har rätt. Du måste träffa din moder. När hon nu en gång lever. Och jag skall gå med dig. Vi kan inte råka ut för värre scener än vad vi redan gjort idag. Låt oss gå och få det undanstökat. Vi slipper inte undan våra familjer, Erik."

"Jag är rädd för det," sade denne. "Nåväl, jag skall träffa henne en gång i bådars ert sällskap, men jag ansvarar inte för följderna. Jag skulle kunna skjuta Arthur min far och strypa henne, min riktiga mor."

"Det tror jag inte när du är där," avbröt jag honom på nytt.

"Och du, din skintorre självsäkre mänskoplågare, hur kommer det sig att du smider den ena länken i kedjan efter den andra, liksom för att snärja mig och få mig på fall? Vad är du ute efter egentligen?" Aldrig tidigare hade Erik vänt sig så emot mig.

"Jag försäkrar dig att allt är slump från början till slut. Det var av en slump jag mötte er far, det var en slump att jag mötte er båda, och det var en slump att jag mötte Eriks mor. Och det enda som håller mig kvar i denna kedja av tillfälligheter är min mänskliga nyfikenhet - ingenting annat."

Erik trodde mig inte. "Du hycklar. Är det verkligen inte bara för att tillfredsställa din egen självgodhet i ett försök att genomföra ett vanskligt

familjeåterföreningsexperiment i naiv tro att det skall sluta lyckligt och du få pris och ära där för?" Något hade han lärt sig av sin psykiatriske far.

"Du har rätt så till vida," svarade jag, "att man aldrig kan bli av med gamla traumata om man inte konfronterar dem, och ibland måste andra hjälpa en att göra det. Om jag kan göra något konstruktivt därvidlag gör jag det gärna. Men min största drivkraft är ändå nyfikenheten."

"Din nyfikenhet skall få sin lön," sade Erik med en dunkel tillsats av mörkt hot, som om han menade: 'Du får vara med, men du ska få betala för det.' Och dumt nog ignorerade jag denna antydning till en varning.

Vi besökte hans moder. Hon tog mycket vänligt emot oss. Hon ville bjuda på kaffe.

"Vi skall inte stanna länge," sade Erik.

"Och är du verkligen Erik?" sade kvinnan som om hon inte hört den ovärdade unge mannens oartiga ursäkt.

"Jag kan tyvärr inte vara någon annan."

"Ja, du är Erik. Jag känner igen dina av ålder och erfarenhet maskerade anletsdrag. Vad ditt ansikte har blivit hårt! Hatar du mig för att jag ville träffa dig?"

"Jag kan icke hata vålnaden av min mor för att hon uppsöker mig."

"Är jag så gammal? Och är du så gammal? Och har du klarat dig genom alla dessa år?"

"Och det utan din hjälp."

"Men jag känner igen dig. Jag vet att du är min son. Det är ingen lycka för mig att få se dig igen. Tvärtom. Och jag visste det nog. Hur väl visste jag inte redan när du var barn vad de där lågande skärande ögonen spådde om din framtid. Jag visste..."

"Vad visste du?"

"Ack, Erik, och ändå har du överlevt! Ändå står du här framför mig idag, efter hur många år? Är det tjugo? Är det mer? Och ändå ser jag att barnet ännu lever i dig. Inte ens den där otäcka doktorn som tog dig ifrån mig har lyckats döda mitt barn."

"Det var du som gav mig till honom och inte han som tog mig ifrån dig."

Under hela denna scen var jag i måttlös spänning och oro. Det blev ingenting av kaffet, och jag kände alltför väl hur Eriks vredesmodis fördämningar utsattes för ständigt allt starkare påfrestningar.

"Jag gav dig till honom för att vi inte kunde annat. Minns vad du försökte göra med din bror!"

"Minns du vad han försökte göra med mig?"

"Han bara pratade. Du handlade."

"Om han bara pratade, så har också den djävulsdoktorn Arthur i hela sitt liv endast pratat! Kallar du det prat? Det som är värre än döden! Du vet inte vad du talar om!"

"Ack, tala inte så hårt till mig. Du anar inte hur ont det gör. Ingen har någonsin så värkt i mitt hjärta som du, min älskade son Erik, den jag älskade mest och den som digrast togs ifrån mig och hårdast krossade mitt hjärta. Jag vet inte vad jag talar om, för jag talar bara av kärlek, ty jag är din mor, och jag älskar dig, Erik." Hon hade sjunkit ner på en stol.

"Mamma!" För första gången visade Erik litet mänsklig värme, och den var på sin plats. Han sjönk ned på knä på golvet bredvid hennes stol och lade sin arm ömt om henne.

"Vad gjorde doktorn med dig, Erik? Vad gjorde han som var ännu värre än vad vi gjorde?"

"Han tog allt mänskligt ifrån mig."

"Adopterade han dig inte?"

"Jo."

"Blev han inte som en far för dig?"

"Jo."

"Och ändå tog han allt mänskligt ifrån dig?"

"Det var senare."

"Och du gifte dig med hans dotter, som jag ser här. Fick ni barn?"

"Ja, en son."

"Min enda sonson. Vad heter han?"

"Arthur Samuelsson."

"Namnet klingar falskt som sprucket glas med ättika. Är det inget av dig i honom?"

"Han har adopterats av andra."

"Och du lät det ske?"

"Jag var bortrest då. Min doktor ville inte låta Cecilia, min fru, fördärva pojken, och min fru ville inte låta honom fördärva pojken. Därför kom han på barnhem, och fördärvad blev han ändå, precis som jag, mina bröder och alla andra. Ju större individ, desto digrare galning. Jag kom från en mycket individuell familj."

"Ingen är galnare än du av mina söner, Erik, och ingen är klokare än du. Alla har dött, utom min dotter, din syster, som jag inte vet var hon är, och du. Du ensam har kommit tillbaka till mig. Och varför? Vad är meningen med denna försynens skickelse, som kom genom denne gode vännen här?"

Det var nu som mitt stora ögonblick var kommet. Nu gjorde jag mitt stora klavertramp, som ensamt fördärvade allas våra liv. Fram tills nu hade jag inte själv ingripit i dessa människors öde på ett onaturligt sätt, men nu gjorde jag det. Jag sade, kanske mest för att råda bot på den tystnad som uppstod:

"Kanske för att ni skall få er son bort från hans mordtankar."

Alla stirrade på mig, Erik ursinnigt. "Mordtankar?" undrade modern svagt och oförstående.

"Jag tror att ni endast med hans frus hjälp kan övertala Erik till att överge sin fixa idé att döda sin fader, sin doktor," fortsatte jag dumdrigt.

"Vad är detta, Erik?" frågade modern med samma chockerade matthet. "Vill du döda din välgörare, som gjort allt för dig? Är det sant?" Hon läste i Cecilias ögon att det var sant. "Är det någon sorts hämnd du söker? Vill du utmana samhället?" Hon pejlade honom med en äkta moders hela psykologiskt oöverträffbara expertis, och ingenting undgick henne i hans inre.

Erik svarade inte, och denna tystnad kunde blott innebära ett fruktansvärt bekräftande av moderns prövande misstankar.

"Då är du i alla fall galen, Erik, precis som dina bröder, och vi gjorde rätt som lät spärra in dig efter mordförsöket på din egen bror. Vi gjorde det för ditt eget bästa, för att du skulle få ett liv i lugn och ro och ofarlig okunnighet om ditt eget jag. Och du borde ha stannat där inne, så att du aldrig mer skulle ha frestats till att försöka ta livet av någon som stod dig allra närmast..." Och liksom borta i sina egna tankar, liksom för att till varje pris försöka övertyga sig själv, fortsatte den gamla: "Ja, vi gjorde rätt som förde dig till doktorn och lät hysa in dig som vi trodde på livstid..."

Erik reste sig. "Kom," sade han. Han var åter kall. "Vi har gjort denna gamla dam tillräckligt mycket illa. Och hon har i sin tur fällt dödsdomen över mig. Vi kan inte åstadkomma värre saker än vi redan har gjort." Han var redo att gå, men den nu mycket trötta kvinnan sade:

"Du borde ha fått stanna där inne, Erik. Ja, du är bara sjuk, men sjukare än alla andra för att du är bättre och djärvare än alla andra. Vi borde aldrig ha låtit den där doktorn ta hand om dig och få ut dig. Han visste inte, men vi visste att du var farlig för din omgivning, då du kunde ha dödat din egen närmaste broder. Allt är vårt fel, ty vi varnade aldrig den gode doktorn för dig..."

Hon talade mer och mer för sig själv. Erik gick redan mot utgången. Vi var redo att följa efter. Vi sade ingenting till avsked, men Cecilia klappade den gamla varsamt

på axeln. Den gamla gjorde inget tecken. Vi lämnade henne som hon var, hon verkade nästan som en blind och hade kanske verkligen slagits av en själens blindhet för resten av sitt korta återstående liv. Och sålunda lämnade vi henne äntligen i fred.

18.

Jag tyckte Erik gick för hårt fram. Han ville inte uppskjuta uppgörelsen med sin far en dag, och orolig inför vad det mötet skulle kunna ha för konsekvenser uppsökte jag den lugne fåordige Daniel ute på Brännö. Han hade en hel del att berätta.

"Alla vet nu att Arthur åter är i farten. De senaste veckorna har han haft alltför mycket att göra med en bordell i centrala stan, och de måste slutligen köra honom därifrån med våld."

"Vilka de?"

"Innehavarna. Det sägs att han till och med skaffade sin dotter Cecilia plats där. Stämmer det?"

"Det har inte med saken att göra."

"Däremot hävdas det bestämt att han inte där anlidade henne i tjänsten, utan att han ordnade platsen åt henne av annan anledning."

"Var är han nu och vad gör han nu?"

"Han är här ute i sitt hus och dricker. Igår hade han suparkalas med två lumpgubbar från Haga, som han hade bjudit in. Det var de två kända originalen Albert och Herbert, den där runda gubben på Skolgatan och hans nästan analfabetiske son. Han hade även Store Öjvind på ett längre och våtare besök hos sig härom dagen."

"Store Öjvind? Vem är det?"

"Ett annat original, en norrman, stor och kraftig, två meter lång och flintskallig, med en liten löjlig hög pälsmössa som knappt täcker toppen av flinten. Han kunde lika gärna gå omkring utomhus med en kalott. Han är en stor grobian med tragiskt förflutet: han pinades svårt i Norge av tyskarna under kriget. Han har läst på universitetet i tjugo år men aldrig tagit någon examen. Han är känd för att rapa högt på alla föreläsningar och smälla i sig hälften av all mat på alla institutionsbjudningar. Det har alltid varit omöjligt att prata med honom. Men Arthur har lyckats göra även honom till sin dryckesbror. Jag tror inte Arthur är nykter idag, om du vill hälsa på honom."

"Jag måste hälsa på honom."

"Varför?"

"För att varna honom."

"För vad?"

"För hans son, för Erik, som är på krigsstigen emot honom."

Jag bröt upp från Daniel. Det var rätt och vått, mulet och mörkt novemberväder. Den säsong hade börjat under vilken de flesta som dör under året dör. Det var förvinterns dystra deprimerande tid då det inte fanns anledning att vänta sig någonting gott av livet och världen.

På vägen genom byn stötte jag ihop med Erik och Cecilia. De hade precis kommit med båten.

"Du här?" sade Erik hjärtligt. "Är vi på väg åt samma håll? Vet du om Arthur är hemma?"

Jag kunde inte neka. "Han är hemma," sade jag.

"Bra. Då slipper vi gå förbi Daniel."

"Vill ni inte han ska följa med er?"

"Du får följa med oss. Honom kan vi besöka på återvägen."

Och så gick vi alla tre tysta ut längs den ödsliga våta vägen mot havet och ljunghedarnas nu döda vildhet. Vi såg på avstånd hur det lyste i den yttersta stugan, som var Arthurs.

"Borde vi inte varsko honom först?" sade jag.

"Varför?"

"Han kanske inte är ensam."

"Den risken får vi ta."

Försiktigt frågade jag:

"Du har väl inte revolvern med dig?"

"Jag har den med mig."

"Vad säger Cecilia om saken?"

"Liksom dig har jag även lovat henne att inte använda den utan hennes tillstånd."

Detta borde ha lugnat mig, men det gjorde det inte. Jag såg denna revolver som ett vilt främmande väsen som inte hade bland oss människor att göra och som var totalt oberäkneligt, som om jag tog för givet att ingen människa kunde kontrollera den och Erik minst av alla.

Vi knackade på dörren, det vill säga Erik gjorde det. Han gick rätt in utan att vänta på svar.

Arthur satt ensam där inne. Han var mycket omtöcknad.

"Vem är det? Det kan väl aldrig vara.... min vän från Finland! Och Cecilia! Och vem är detta?" Han reste sig som om han fått en president i huset. Han trodde inte sina ögon. "Det är ju Erik!" Han kunde inte hejda sig. Han bredde spontant ut sina armar för att omfamna en sedan länge förlorad son. Erik gick rätt in på honom. Just när gubbens armar skulle sänkas omkring honom riktade sonen plötsligt en revolver rakt mot gubbens bröst. Arthurs armar blev hängande. "Vad vill detta säga? Du ser inte glad ut."

"Jag menar allvar, gubbe. Sitt ner. Vi ska prata. Rör mig inte."

"Men vad menar du?"

"Vad jag säger. Sitt ner." Han var fullkomligt kall som en mördare.

"Har det uppstått något missförstånd?" frågade den gamle alltför preparerade mannen. Han kunde inte tro något ont om Erik.

"Vart vill du komma?" frågade jag Erik.

"Ta bort revolvern, Erik. Det är *min* far," sade Cecilia.

"Vart jag vill komma?" frågade Erik med revolvern alltjämt uppe men med darrande hand. "Jag vill döda denne man, och jag skall bevisa för er båda att det är det enda som han förtjänar, och han förtjänar det så mycket att ni två skall be mig om att skjuta ner honom. Det vore djurplågeri att låta honom leva. Det skall ni två övertygas om."

"Är det verkligen min Erik som står framför mig eller är det hans onde dubbelgångare?" undrade fadern. "Eller har jag i mitt försök att ge en förlorad varelse livet och skaffa mig en son blott lyckats skapa ett Frankensteins monster, som nu skall döda mig, sin egen fader och skapare?"

"Det är du som är monstret i så fall, Pappa, och jag som är Frankenstein, beredd att offra mitt eget liv bara jag lyckas förpassa dig ur denna världen."

"Min son, jag måste i så fall göra dig besviken." Den gamle blev plötsligt lugn och kall. "Tror du inte att andra har hotat mig till livet förut? Tror du att du kunde överraska mig? Dess värre är jag alltid beredd på att försvara mig." Och till vår, Cecilias och min, totala överraskning och hårresande fasa tog doktorn själv fram en revolver från ingenstans och spände dess hane och höll dess pipa lika riktad mot Erik som Eriks pistol pekade mot fadern. Båda pistolerna darrade, och jag undrade vems som darrade mest, men doktorn var plötsligt avgjort den lugnare av dem.

"Ämnar du skjuta?" frågade Erik.

"Bara om du visar att du tänker skjuta."

"Jag skjuter inte en obehäpnad utan rättgång."

"Jag är inte obehäpnad."

"Jo, du är lika obehäpnad som ett barn, och du är naken som ett barn, ty hela världen skriar om din skuld och dina brott. Din själ är blottad som ingen annan, ty ingen har burit sig värre åt än du, och det finns ingenting som du kan försvara din själ med, inte ens en ömklig pistol."

"Om du lägger undan din skall jag lägga undan min. Sedan skall vi resonera."

"Ja, det skall vi, och du skall själv avkunna din dom och be oss alla tre mörda dig för att göra din pina kort!"

"Ett sånt hat! Vilken rasande Hamlet! Hur kan du hata mig så, som älskade dig så?"

"Din förbannade hycklare! Tröttnar du aldrig på att spela teater?"

"Så du inser själv att det här är ganska teatraliskt? Då ser du kanske också rentav det absurda i det hela. Inser du inte att allt det här är ganska löjligt?"

"Försök inte bluffa bort mig. Jag siktar mot ditt hjärta och har hanen spänd!"

"Ta det lugnt, min son. Försök ha litet distans till denna alltför komiskt melodramatiska pekoral. Vi står inte på någon scen och har ingen publik att göra oss till för."

"Du kan inte skoja bort tragedier, Arthur. Har du glömt att du våldtog mig?"

"Våldtog dig?"

"Den där natten i Nizza. Har du glömt det?"

Doktorn såg ned. Både han och Erik hade lagt skjutvapnen åt sidan, men de förblev ändå tillgängliga och laddade. Uppmärksamheten på dem hade släppt, men de förblev livsfarliga.

"Ett snedsteg. Det medges," sade den gamle efter en tyst eftertanke. "Men du protesterade inte då och njöt liksom jag av hela vår resa. Aldrig har jag tidigare hört någon invändning förrän nu. Tog det tio år för dig att reagera?"

"Jag älskade dig! Jag reagerade genast i samma stund som du krossade mitt hjärta, men hur kunde jag säga ett enda ord emot dig när jag alltjämt älskade dig? Jag har behärskat mig i mer än tio år, men tio år har inte kunnat hela mitt hjärta eller återupprätta dig i mina ögon utan enbart tvärtom: för varje år har jag sett dina laster bli värre och sjukare, och för varje år har mitt hjärta krossats och söndersmulats hårdare och hårdare, så att det nu består av glasskärvor och sand, som skär och skavar mig som sandpapper invärtes! Varför gjorde du dig själv till en gud i mina ögon bara för att skaffa dig en djävuls laster, och hur många som jag har du förfört efter mig?"

"Ha tålmod med en gammal mans griller. Jag är bara en svag gammal man. Det är sant att jag är sjuk, och min sjukdom är den mest plågsamma av alla sjukdomar. Det är gubbsjuka, och den yttrar sig genom erotomani. Jag kan inte se en ung vacker människa, man eller flicka, utan att få erektion, och ju längre hår hon eller han har, desto svårare blir erektionen, desto värre min oro, desto olidligare min åtrå. Inte en narkoman, inte en morfinist eller heroinist lider så utsägligt svåra kval som jag. Ni anar inte hur det är, för ni är unga. Ni kallar mig en gammal snuskhummer, men när ni själva blir gamla och ensamma skall ni få se. Somliga lider så svårt att de kastrerar sig som hankattor, och de lever sedan som menlösa barn, som zombies och livstidspatienter på mentalsjukhus, världens tråkigaste liv tills de dör. Alla som inte kastrerar sig, och det är de flesta, måste på ett eller annat sätt finna utlopp för sjukdomen. Somliga i sig själva begrava vetenskapsmän finner en utlösning i pervers hängivelse åt vetenskapliga experiment, som den där psykologen i Uppsala som just nu samlar in miljoner för att finansiera en långtidsforskning i hur olika droger påverkar människohjärnan och mäta dessa experiment med ultramodernistisk teknisk apparatur, utan att säga vem som skall vara försökskaninerna. Andra, som jag, finner den naturliga utvägen, och när han blir för

darrig och avskräckande för vackra flickor, som Sir Pitt Crawley för Miss Becky Sharp, vänder han sig till vackra gossar i stället, sådana vackra gossar som, om de har den läggningen, gärna tar emot presenter, som unge Erik här gärna följde med på en halv jorden-runt-resa."

"Vågar du antyda att jag är din medbrottsling?" Jag såg hur Eriks fingrar krampaktigt åtrådde ett grepp runt revolvern.

"Kärleken måste man vara två om. Ensidig kärlek existerar inte eller är då bara egenkärlek eller sjuklig kärlek och lidande. Men aldrig under några omständigheter är kärleken ett brott. I krig och kärlek är allting tillåtet, som det heter. Det är en naturlag. Det finns segrare som ställer förlorare inför rätta för att de i kriget begick brott, som de allierade i Nürnberg ställde Tyskland inför rätta, men därmed missbrukade de sin seger och lyckades de bara alltför högt skvallra om att de i själva verket bara ville få andra brott att framstå som värre än deras egna. Jag tänker då på bland annat atombombens användning mot civila och utbombningen av Dresden för att den staden just då inhyste alla Tysklands hemlösa och föräldralösa barn. Och det finns samhällen som ställer individer inför rätta för att individerna bär sig eget åt, som victorianerna ruinerade Oscar Wildes liv och som kommunisterna idag placerar oliktankande på dårhus, i fängelse eller i koncentrationsläger...."

"Dessa kommunister som du är anhängare till!"

"Är jag kommunistisk anhängare?"

"Det är du, om du fortfarande är socialdemokrat."

"Den svenska socialdemokratin är bara dagens version av 1800-talets liberalism."

"Men den har sparat ur, precis som liberalismen!"

"Skall detta nu bli en politisk debatt?"

"Vad har du att säga till socialdemokratin försvar?"

"Det vet jag inte förrän jag har hört anklagelserna."

"Lyssna då, tills du har sjunkit ner i skorna och tåspetsarna och där storknar i din politiska såväl som moraliska fotsvett och stinkande fotsvamp!"

"Jag förstår inte vad min fotsvamp har med saken att göra. Kom till saken någon gång, Erik, om du inte bara är en politisk talare."

"Försök inte med några finter, din gamla snuskgubbe, den ruttnaste metastasen av alla socialismens pestsmittade varbölder världen över...."

"Är du pestläkare nu också? Ska du hålla föreläsning? Du håller på som en föreläsande obducent."

"Din gamle ärkesadist och mänskofördärvare, ditt skenheliga dygdemönster som under förklädningen bara förför och förstör och fördärvar allt skönt och ädelt, som en annan infernaliskt förökande pestloppa...."

"Snart blir du riktigt rolig. Ska du inte ha dig en whisky? Det piggar upp och kryddar tillställningen och munvigheten. Snart har du smickrat ihjäl mig. Har du alldeles glömt bort det politiska valtalet du började med?"

"Vad jag ville säga var, att socialdemokratin är inte längre demokratisk. Det är det som är min anklagelse. Den var demokratisk en gång i tiden på Hjalmar Brantings tid och kanske ännu under Per-Albin Hansson, men det började gå för långt med ursparningen redan på Erlanders tid, och Olof Palmes era innebar dödsstöten för den demokratiska delen av socialdemokratin. Det är numera bara socialismen kvar - din socialism, Arthur."

Jag råkar känna en före detta militärmajor som var socialdemokrat och högt uppe i kretsarna. Han hade en post i tjänstemännens centralorganisations styrelse. Denna organisation bildades en gång i tiden för att tillvarata landets tjänstemäns intressen. Numera är den till för att tillvarata landets socialdemokratiska tjänstemäns intressen. Min bekant, numera gammal, förgrämd och krympling, anade denna kräftutveckling och sidokantring inom hela landets tjänstemannaorganisation och höjde ett varnande finger i vädret. Han sade rakt ut att han ansåg att föreningens allt starkare partiskhet

för socialdemokratin inte var i enlighet med organisationens syfte: att tillgodose hela landets tjänstemäns bästa. De andra i styrelsen, de som var socialdemokrater och mäktigast, påtalade för honom i enrum att han var inne på fel väg och inte fick föra sådant tal. De försökte alltså övertala honom till tystnad, vilket alarmerade honom bara så att han än ivrigare framförde sina varningar. Då blev han utesluten ur organisationen efter att ha stämplats av kottieriet såsom illojal och farlig, och TCO är idag helt i socialdemokraternas våld, som så länge de har makten i landet fortsätter att bli mindre och mindre demokratiska.

Se på alla skandalerna inom de statliga verken! Se på parkeringsautomats-tömningarna! Hur många statligt anställda socialdemokrater har blivit miljonärer genom att tömma parkeringsmätaravgifterna i egen ficka? Det får vi aldrig veta. Se på Domänverkets husprojekt i Neapeltraktens katastrofområde: de har där byggt hus för miljoner åt italienare som inte kan bo i husen för att de är så dåliga. Och byrådirektörerna i verket lyfter sina löner och stannar kvar på livstid och säger kanske 'jaså' som enda kommentar och fortsätter lyfta sina löner. Ingen kan sparka dem, för de är socialdemokrater, och även om någon en dag skulle sparka dem har de under sin anställningstid försäkrat sig om vidlyftiga fallskärmsavtal. Och statsminister Olof Palme hävdar samtidigt inför internationell TV att Sverige är fullkomligt okorrumpert.

Efter valet har narkotikabranschen fått skärpt övervakning. Överallt spanar myndigheterna på medborgarna genom hemliga televisionskameror, och aldrig tidigare har det gripits så många knarkare och försäljare. Aldrig har narkotikabranschen motarbetats hårdare, och följden är, att det aldrig har varit mer spännande att knarka. Ingenting stimulerar narkotikavärlden såsom förföljelse. Försäljarna tvingas skärpa sig och bruka mer raffinerade smugglingsmetoder, medan narkomanerna blir försiktigare och mer svårtillgängliga. Och det senaste är att man skall åka fast och straffas för att man över huvud taget någonsin till exempel har rökt hasch. För att man till exempel fått sig något gram okänd vara tillsmugglad i fickan och det upptäcks kan man bli utslagen ur samhället direkt och körd in i kriminaliseringens onda cirkel och ekorrhjul för evigt utan någon chans att någonsin bli betraktad som normal människa igen, medan sådana som du, socialdemokratiska pampar och medborgaräss, sprider narkotikan utan hämningar och låter er socialdemokratiska regering sätta fast dina offer och stämpla dem som asociala samhällsfiender för resten av livet, för att de inte visste bättre än att de trodde på dig och gick på dina lockelser. Liksom alla regeringar gynnar även din socialdemokratiska regering endast de etablerade medan den förföljer, skönstaxerar och inskränker friheten för de fattigaste, olyckligaste och sårbaraste.

Och utrikes skriker vår socialdemokratiske utrikesminister i Förenta Nationerna inför hela världen om Amerikas brott mot de mänskliga rättigheterna i El Salvador och Guatemala och Nicaragua och Honduras medan han inte så mycket som nämner sina medsocialisters brott i Afghanistan och Polen och Baltikum. Ryssarna håller på att utrota de estniska, lettiska och litauiska folken. Vilken socialdemokrat vågar knysta ett ljud om den saken? Friheten i Polen har sedan ett år tillbaka varit i färd med att avrättas genom långsam hängning. Vad vågar Palme och Bodström säga om det? Inte ett ord. Amerikas brott i Centralamerika är en fluglort eller högst en fjärt mot ryssarnas kränkningar och våldsamma dysenteri i Afghanistan och Baltikum, som aldrig lär slippa följderna av Sovjets metodiska miljöförstöring överallt där de drar fram. Hela Sovjetunionen och hela Östblocket är en enda oöverskådlig miljökatastrof, och om man i Sverige säger ett ord om den saken är man en säkerhetsrisk som kan utsätta Sverige för fara genom det konstanta hotet från Sovjet, som man bugar och bockar för och slickar i ändan med febril frenesi bara för att betyga den obligatoriska socialistiska lojaliteten. Har någon enda bland de höga socialdemokratiska regeringsherrarna i riksdagen någonsin vågat höja en lilltå i opposition mot Sovjet?

Nej, ty Sovjet regeras av arbetarna och fackföreningarna, och dessa arbetare och fackföreningar, ja, alla arbetarrörelser i hela världen utom den israeliska, är ofelbara, och därför är även Sovjetunionen ofelbar. Den är lika ofelbar idag för socialdemokraterna som den var under Stalins tid, och den som har fel är Alexander Solsjenitsyn och pacifisten Andrej Sacharov med alla andra koncentrationslägerfångar, som är så dumma att de vågar säga vad de tänker och vara hederliga.

Järnridån 1948, Östtyskland 1953, Ungern 1956, Berlin 1961, Tjeckoslovakien 1968, Polen 1981, Raoul Wallenberg, Baltikum, Mongoliet, och Sveriges ödesval 1982 - socialismens bana, vars progressivitet begraver folkens frihet i asfalt, betong, cement och miljöförstöring, är det svartaste helvetet i världens historia. Nazismen överträffades långt innan den var död redan av stalinismen, vars färd fördubblades till hela världens förtjusning och till jublet av alla världens intellektuella genom Maos slutgiltiga och sannaste form av total socialism.

Och nu har dessa högheliga oantastliga fläckfria ryska diplomater här i Göteborg bevisats vara spioner. Alla har vetat att Göteborgs 'Lilla Kreml', ryska generalkonsulatet, har tjänstgjort som spioncentral ända sedan det byggdes, men nu först är bevisen därför så överväldigande att socialdemokraterna är så illa tvungna att utvisa de två mest betrodda sovjetdiplomaterna mot regeringens egen vilja. Det finns ingenting som så genererar socialdemokraterna som att nödgas vidtaga nationella säkerhetsåtgärder mot i princip ofelbara ryssar, som för socialdemokraterna i princip alltid är höjda över alla misstankar, medan det inte finns någon amerikan som kan vara det.

Socialdemokraterna utvisar de ryska spionerna, sväljer och tiger och tänker att det snart skall vara lika glömt som den ryska kärnvapenladdade U-båten på grund i Karlskrona skärgård.

Friheten i Ryssland och Östeuropa har sedan 1917 och 1945 varit i färd med att avrättas genom långsam hängning, men ännu har den inte dött. Den har djupfrysts genom den politiska istid som drabbade världen genom de båda världskrigen, men vi, som trotsar den världssocialistiska maffian, vet, att den aldrig kan dö utan att den när som helst och på mycket kort notis kan tinas upp igen och visa sig mera levande i dessa drabbade länder än någonsin förr."

Det uppstod en paus. Alla var tagna av Eriks pathos och svada, som alldeles tydligt var inspirerad och övertänkt sedan länge. Slutligen frågade Arthur:

"Men om man inte kan tro på socialdemokratin, vad kan man då tro på?"

"Vad det finns kvar att tro på? Ingenting! Det är det som är livets grundläggande sanning: att det inte finns någon pålitlig grund, och att de pålitliga grunder som man trodde att en gång fanns, som socialismen och kristendomen, bara var förfalskningar och Potemkinkulisser. Man har i grunden ingenting att lita till utom sig själv. Det personliga initiativet är det enda. Det fick jag lära mig den hårda vägen i Nizza, och fastän du var den som lärde mig det har du aldrig lärt dig det själv. Det kallar jag ynkligt."

Den gamla psykologen och psykopaten började gråta.

"Efter tio år kommer du tillbaka och då bara för att avrätta mig. Och det värsta av allt är att du börjar med själen."

"Säg mig bara, Pappa, vad fick dig att fatta det brottsliga beslutet att skända mig då i Nizza?"

"Är du säker på att det inte var i Cannes? Det var i alla fall i Cannes vi såg filmen."

"Vilken film?"

"Vad hette den nu igen? 'Wild in the Streets' hette den, med Christopher Jones, som sedan gjorde en betydligt slätare roll i 'Ryan's Daughter'."

"Vad var det med den filmen?"

"Minns du den inte?"

"Du måste ha sett den ensam."

"En amerikansk politikerstreber flirtade med en framgångsrik popmusiker och miljonär för att komma in i senaten. Popmusikern lovade hjälpa honom om han införde som vallöfte att sänka rösträttsåldern till 15 år. Miljonärynglingens argument var att 52% av Amerikas folk var under 20 år. Politikerstrebern, en ädel Kennedytyp, gick med på det och vann valet."

"Den filmen har jag aldrig sett."

"Det är möjligt att jag såg den ensam. Det är synd att du har missat den. Det var en fullkomligt spontan, hämningslös, frigörande och överväldigande film. Den var fantastisk. Jag har aldrig sett något liknande. Den började helt realistiskt och fullkomligt övertygande, så att det var omöjligt att inte leva sig in i den."

Den amerikanske senatoren vann valet, rösträttsåldern sänktes till 15, och ungdomen i Amerika blev plötsligt mäktig. Den började ställa krav. När en 84-årig senator avled valdes som senator i hans ställe popmusikerns ytterst sexiga och långhåriga fru, som var hyperintelligent, före detta barnstjärna, vegetarian och ofta begiven på LSD. Hon var oemotståndlig. I senaten krävde hon en ytterligare sänkning av rösträttsåldern med tamburin som medel och fick ett rungande gehör i hela USA av ungdomen. Men senaten röstade förstas ner förslaget.

Då blev det ungdomsupplopp. En väldig skara trängde in på Capitolium, en kravallpolis avfyrade en pistol, flera greps av panik och följde exemplet, ett dussin ungdomar sårades eller dog, skaran drog sig tillbaka och kände sig slagen. Mest slagen kände sig den unge popmusikern, som kände sig personligen kränkt och började ruva på hämnd.

Hans fru gick alltid omkring utan brösthållare med bar överkropp i deras överdådiga hus i Beverly Hills hur seriösa besök de än fick av gamla senatorer och hedersmedborgare. Hon chockerade naturligtvis alla med sin oemotståndliga sexighet. Under ett av hennes LSD-rus fick popmusikern idén om hur han skulle hämnas den amerikanska ungdomens nesa och nederlag. Han beslöt att genomföra en kupp med sina vänner.

Alla ungdomar i landet skulle informeras om saken och hålla det hemligt. En natt rodde popmusikern med några invigda vänner ut i floden som staden Washington använder för sitt dricksvatten och håller i floden väldiga kvantiteter LSD. Dricksvattnet förgiftas. Alla invigda, det vill säga ungdomar, avhåller sig från att dricka annat än mjölk följande dag, men alla Washingtons medborgare sätts ur spel. Ungdomarna hämtar själva de redlösa senatorerna till Capitolium en och en, och med hela senaten och hela regeringen och hela stadens mogna befolkning paralyserad och för tillfället oskadliggjord genomför ungdomarna i regeringen den ena reformen efter den andra: rösträttsåldern sänks till 13, och vid följande presidentval blir popmusikern genom alla USA:s plötsligt myndiggjorda ungdomar med överväldigande majoritet vald till president.

Som president och med nyvald senats och kongress' betydligt förnygrade sammansättnings starka stöd beslutar så vår vän popmusikern att alla kärnvapen skall skrotas, och han uppmanar alla ungdomar i andra länder att på samma sätt göra revolution, vilket de även gör: både Kina och Ryssland är snart på samma sätt politiskt oskadliggjorda. Den världspolitiska scenen är drastiskt rensad från alla riskfaktorer som kan vålla krig, och den stora världsfreden och det eviga paradiset kan ta sin början.

För att befästa denna världsfred vidtar presidenten med sina regerande ungdomars stöd då den åtgärden att alla vuxna över 35 år skall spärras in i koncentrationsläger, där de varje dag skall utfordras med bland annat LSD. Ungdomarna bildar sin egen fredsmilis, vars uppgift blir att med våld samla ihop alla föräldrade och föra dem till koncentrationsläger där de vid framkomsten tvingas dricka LSD-vatten som välkomstdrink. De berövas sina vanliga kläder och får lila

kåpor i stället, som alla är likadana. Så driver de omkring i lägren, ständigt påverkade av LSD, ständigt helt väck, irrande omkring som infantila dårar, fullkomligt oskadliggjorda, tills de avlider eller begår självmord, som den unge begåvade Kennedyaktige senatoren, fullkomligt maktlösa och rättslösa.

Så blir hela världen ungdomens, som styr ett nytt samhälle under hedonistisk terror, ett fullkomligt morallöst men vackert samhälle.

Det var filmen som gjorde ett så outplånligt starkt intryck på mig. Jag fascinerades av fenomenet LSD och råkade få höra om en nattklubb där de serverade medlet i drinken. Det var ett enkelt sätt att komma åt och pröva på det, tänkte jag."

"Och vilken djävul fick dig att även utsätta mig för det experimentet?"

"Jag ville inte vara ensam. Jag ville inte skämma ut mig inför dig."

"Så för att jag inte skulle se dig falla drog du mig med ner i fallet?"

"Jag anade aldrig vad som skulle bli följden."

"Och det försöker du inbilla mig! Du gjorde allt med flit! Du planlade allt! Du trodde att jag som okunnig och oerfaren direkt skulle bli redlös av drogen medan du, kunnig och förberedd, i din uppfattning om att alla droger endast gav placeboeffekter, knappast alls skulle påverkas av den. Du drog mig inte med ner i fallet. Du organiserade mitt fall och utnyttjade mig i det!"

"Min son, du vet inte vad du säger."

Jag ingrep. "Vad betyder detta ord 'placeboeffekt'?"

"Förklara det för honom, din omänskliga vetenskapsman! Annars gör jag det! Nåväl, du tiger, alltså får jag göra det. Psykiatern här anser, att alla mediciner och droger och mer svårförklarliga kirurgiska och medicinska ingrepp blott har placeboeffekter, om de har någon effekt alls. Placeboeffekt är att patienten tror sig bättre fastän han inte är det."

"Nej, placeboeffekten är mera än så, Erik. Faktum är att patienten *är* bättre, men det är inte medicinen som har gjort honom bättre. Han har blivit bättre blott därigenom att han tror att den medicin han har tagit har gjort honom bättre.

Och därför menar jag att folk som tror att de mår bättre genom att röka och kröka och knarka även skall göra det. Jag menar att knark endast kan skada sådana som inte tror att knarket kan göra dem bättre.

Inom psykiatri är allt placeboeffekt. Nu generaliserar jag grovt, men det är för att ge er en idé av vad psykiatri egentligen handlar om. Ta mig inte på allvar, men försök förstå den huvudsakliga idén. Elchocker, alla mediciner, allt är spekulation i placeboeffekten och går ut på att övertyga patienten om att behandlingen skall göra honom bättre, vilket den aldrig gör. Men om läkaren är tillräckligt skicklig tror patienten att den gör det, och då känner han sig bättre efter behandlingen. En läkare som inte är psykolog kan aldrig bota någon eller duger endast till fältskär - amputering, benbrottsspjalning, uttagning av kulor, blindtarmsoperation och annat sådant grovarbete. Men en läkare som är tillräckligt psykologisk för att kunna inbilla folk vad som helst och tro på det själv kan bota vad som helst och till och med schizofreni, den obefintligaste av alla sjukdomar. Hade jag inte varit en trollkarl hade jag aldrig kunnat bota Erik från den sjukdomen."

"Och därför sprider gubben narkotika som en råtta sprider pest, och därför dricker han sprit som en fisk dricker vatten, därför att han anser att alkohol inte påverkar honom: han vet ju att även alkoholen enbart åstadkommer placeboeffekten, och den står han i egenskap av läkare över, och därför dricker han mer än någon polityrgubbe och fradgande blåspritskrökare. Sådan är han, denne gamle hederlige socialdemokrat, som hyllar Palme för att han genomförde Den Underbara Natten, då han lockade Fälldin och Ullsten över till sig och bort från Bohman, bara för att splittra den borgerliga regeringen, använda deras splittring emot dem vid valet, vinna valet och lämna Fälldin och Ullsten i sticket så fort valet är över. Palme är Sveriges störste lurendrejare, och han lurar inte bara Sverige men försöker lura hela

världen med att påstå att diktatorerna Castro och Arafat är demokrater; och ingen har mera envist gått på alla hans finter än denne gamle druckne gentleman, socialdemokraternas socialdemokrat, som hävdar att han i egenskap av vetenskapsman står över alla världens mänskliga svagheter och just därför fallit för varenda en av dem. Vilken last saknar du, Pappa? Du är alkoholist, homosexuell, hallick, erotoman - vad fattas?

Du ville inte att jag skulle se dig falla, och därför gjorde du så att jag föll. Inser du inte att ditt eget fall just därigenom blev så oändligt mycket större och värre? Just i det att du försökte fälla mig för att mildra ditt eget fall blev ditt eget fall så fatalt, så totalt, så katastrofalt, att du aldrig mer kan resa dig i människors ögon."

"Jag älskade bara ungdomen. Det var min enda svaghet. Du var så vacker. Du var så oemotståndlig. Min stackars gosse, du var så olycksaligt omedveten om din egen gränslösa skönhet. Jag motstod den frestelse som var du mycket längre än vad någon annan i mina skor hade gjort. Ingen kunde ha låtit bli att falla för dig. Men det fattade du aldrig. Inte ens nu förstår du det. Men när du själv blir gammal ska du kanske själv börja älska ungdomen och då plötsligt förstå mig."

"Du älskade inte ungdomen. Du våldtog den. Du fördärvade den."

"Jag älskade skönheten."

"Du älskade bara dig själv. Varför nöjde du dig inte med att onanera, om du verkligen älskade ungdomen, i stället för att skända och döda den?"

"Det är inte samma sak."

"Jag har tallösa gånger onanerat av kärlek till andra och till bilder av andra som jag antingen inte kunnat nå eller helt enkelt inte velat skada. Det var kärlek. Men du måste nödvändigtvis smutsa ner dem till kropp och själ och fördärva dem för resten av livet! Och du skryter med att du är en så god psykolog men blundade totalt för det faktum, när du genomförde din noga planerade våldtäkt av mig, att jag redan tidigare utsatts för sådant av min egen äldre monsterbror och därav nästan gått under! Hur kunde du bortse från ett falls förhistoria som du hade ansvaret för, när du förgrep dig på honom? Var det din vana att förgripa dig på patienter med förhistorier som skadat dem för livet? Var det så du började, din gamla obotliga nationalsocialist? Såg du så oanade möjligheter på fördärvets område, att du måste så hänsynslöst och ensidigt ägna dig enbart åt sådant? Vad fick du för idéer när du såg den där LSD-filmen? Trodde du att den kunde bli verklighet genom din verksamhet? Ville du bidra till genomförandet av en sådan universell drogsocialism, där alla förförs och görs till slavar under knarket för deras eget bästa, så att Lasten skall få fria tyglar och härja fritt och ensam besitta världen? Hur långt trodde du att du skulle kunna gå? Är du ens medveten om att du har gjort dig till hallick för din egen dotter? Hade du planer på att kröna ditt livsverk med att slutligen våldföra dig på henne också?"

"Rör inte revolvern!" skrek plötsligt Cecilia. Hon hade sett vad ingen av oss andra hade sett: att Arthur i smyg hade sträckt ut handen efter sin nedlagda revolver. Men han hade redan fått sitt grepp om den när Cecilia skrek sitt varningsrop.

Glömsk av sin egen revolver rusade Erik på fadern för att förhindra ett skott. Fadern hade i skakande nervositet riktat revolvern mot sitt eget huvud, och det var det skottet Erik ville förhindra. Cecilia rusade upp. Erik grep tag i armen som höll pistolen, men skottet brann av. Rummet dämpades av krutrök. Allt gick så hastigt att det var väldigt svårt att genast fatta allt vad som hände. Av allt att döma träffade skottet ljuset, allt blev kolmörkt, och jag hörde ett häftigt buller som av en brottning, flåsandens och frustandens och svordomars, Cecilias hysteriska obegripliga utrop, och så en våldsam duns av något som föll tungt eller slungades i golvet. Dörren for upp och någon rusade ut. Och så hördes Eriks röst: "Fördömt!"

Allt blev tyst. "Vad är det?" frågade jag som en nyfiken totalt oskyldig främling.

"Han sprang ut," sade Erik.
"Är någon skadad?" frågade jag.
"Inte jag. Är du skadad, Cecilia?"
Cecilia svarade inte. Erik strök eld på en tändsticka. Allt i rummet var med ens i en väldig röra: hyllor och prydnader, saker och flaskor och glas var vräkta omkull. Kampen hade varit kort men intensiv. Cecilia låg över soffan. Hon hade svimmat.
"Är hon skadad?" frågade jag.
"Nej, bara chockad."
"Skadades doktorn?"
"Det vet jag inte. Jag tror inte det. Men han sprang ut med revolvern. Han släppte den inte." Han stirrade menande på mig.
"Vad ska vi göra?"
"Vi går till Daniel och Berta. De känner oss."
"Det är inte för sent?"
"Inte för dem. Jag bär Cecilia."
"Men ser vi vägen i mörkret?"
"Det finns en lykta i köksvrån."
"Och om doktorn står där ute och väntar på oss med sin revolver?"
Erik såg på mig. "Han är visserligen så galen att han skulle kunna göra vad som helst. Dess värre är han inte så klok att han skulle vilja skjuta oss. Däremot är han troligen galen nog att aldrig mer vilja våga sig tillbaka hit. Vi har jagat kobran från boet och förstört hennes bo, som Rikki-Tikki-Tavi. Vi ser honom kanske aldrig mer."
Han hämtade lyktan i köksvrån och tände den. Han gav den åt mig. Han lyfte upp Cecilia i sina armar. Vi gick ut.
Det blåste och var rått, men vi kunde följa vägen.
Någonstans i mörkret omkring oss fanns vår vän psykiatrikern. Som en Baskervilles hund kunde han falla över oss när som helst. Men Erik gick bakom mig med Cecilia medvetlös i sina armar, och i hans sällskap fruktade jag egendomligt nog inte ens för Baskervilles hund.

Tredje delen : *Cecilia*.

1.

Vi kom fram till Daniel och Berta. Det lyste i deras hus. Båda var hemma. De var vana vid vilka gäster som helst när som helst och släppte genast in oss. Berta tog hand om Cecilia. Vi samlades omkring henne.
"Vad har hänt?" frågade Daniel.
"Vi hade en uppgörelse med Arthur," sade Erik torrt.
Cecilia vaknade till liv. Hon sade de vanliga orden för en som vaknar ur sin medvetlöshet:
"Var är jag? Vad har hänt?"
"Du har bara fått en chock," sade Erik.
"Var är Pappa?"
"Ingen vet," sade Erik.
"Var är Arthur?" frågade Daniel.
"Han är någonstans där ute," sade Erik till denne. "Han sprang från stugan efter att ha försökt skjuta mig, och han kommer väl aldrig mer tillbaka."

"Är det sant?" frågade Daniel mig.

"Erik försökte hindra honom från att skjuta sig, men skottet brann av ändå och träffade lampan. I mörkret svimmade Cecilia och rymde Arthur efter att ha brottats med Erik. Han tog pistolen med sig, och Erik säger att han har fem skott kvar."

"Hurdant tillstånd var han i?" frågade Daniel.

"Han var full som en alika," sade Erik.

"Och mycket nervös och anspänd," tillade jag. "Erik hade sagt sitt värsta till honom."

"Med rätta," tillade Erik.

"Och någonstans där ute på klipporna springer Arthur omkring med en laddad revolver och från sina sinnen." I det samma började det regna kraftigt. "Det är nog ingenting mera vi kan göra idag. I morgon får vi gå ut och söka min kollega och försöka lugna honom. Ni tre får väl sova här i natt. Det är för sent att fara in till stan."

"Vad är klockan?" frågade jag.

"Över elva," kom det från Daniel.

"Så sent!"

"Ja."

Och därvid blev det. Det var ingenting vi kunde göra mera den dagen.

2.

Vi sökte efter doktorn följande dag. Det var blå himmel och ovanligt varmt för att vara i december, och vi var ute redan på morgonen. Vi besökte stugan och konstaterade att doktorn bevisligen inte hade varit där, ty den totala oordningen var fullkomligt orörd och inte ens förvärrad. "Är ni säkra på att Arthur inte blev sårad?" undrade Daniel, men vi kunde inte någonstans finna några blodfläckar. Lampan hade träffats precis mitt i prick: en prickskytt hade inte kunnat sikta bättre. Lyckligtvis hade inte doktorn varit någon prickskytt. Det hade jag för övrigt till min lättnad fått erfara redan vid mitt första möte med honom.

Marken var fortfarande våt, och längs stigen mot havet skvallrade tydligt osäkra fotspår om en ensam mans vacklande flykt mot havet. Vi följde fotspåren, Erik, Daniel och jag. Cecilia hade inte varit frisk den morgonen.

De var lätta att följa. Förlorade vi dem fann vi dem snart på nytt. Ömsom bar de vittne om besinningslös flykt i språng, ömsom velade de hit och dit, på ett ställe hade han ramlat och tydligen pauserat en längre stund, så var det en språngmarsch igen, men aldrig var stegen raka. Ständigt hade han tvekat, vacklat, snubblat, stapplat, vänt hit och dit och raglat och störtat än hitåt och än ditåt. Och stegen verkade osäkrare ju längre bort han kom. Hur han alls i någon mån hade kunnat följa stigen förundrade oss. Han måste ha kunnat ön utantill.

Vi följde stegen ända ut till den yttersta Galteröudden och in på militärområdet, som egentligen var avspärrat med taggtråd. Men ingen levande människa var i sikte, så vi följde honom in på det förbjudna området.

Spåret upphörde vid den öppna ingången till en bunker. Alla andra bunkrar och militärgångar ner i underjorden var noggrant förseglade, men denna enda var öppen. Varför? Jag blev den som fick ropa Arthurs namn ner i det ekande betongmörkret utan resultat. Erik gick ner i gången och ropade där inne i mörkret men kom snart ut igen. Han hade varken hört eller sett något i det absoluta mörkret.

"Har han kommit ner i militärkatakomberna kan han finnas var som helst," sade Daniel. "Gångarna lär sträcka sig under hela ön."

Vi gav upp jakten. Mannen hade försvunnit, som en vampyr som går till sängs i sin likkista när ljuset kommer, som en varelse som blir normal efter fullmånens

nedgång, som en mardröm inför solens och ljusets uppvaknande. Och vi kunde ingenting göra. Vi kunde bara gå hem igen.

3.

I butiken hörde Daniel under dagen att någon hade stulit någon segelbåt. Det gick upp ett ljus för Daniel, och han utropade: "Naturligtvis!" Han tog noga reda på hur segelbåten såg ut, och snart var vi alla tre ute på jakt igen men i en motorbåt. Men var skulle vi söka den arme mannen?

Ingen av oss var en så god psykolog som Arthur. Vi kunde inte gissa vart han hade styrt sin ensliga färd. Vi gissade på alla ställen utom det rätta. Vi trodde han kunde ha farit vart som helst inåt land, söderut mot Onsala eller norrut mot Marstrand, ty vinden kom från väst. Vi sökte i alla tre riktningarna, och vi larmade sjöräddningen och kustbevakningen. Ingen fann något spår.

4.

En vecka senare tog man händelsevis i land på Tistlarna, de öde skären längst ut mot havet, alldeles isolerade och i denna årstid helt öde. Där fann man en mot klipporna svårt misshandlad segelbåt.

Myndigheterna larmades. Det var den försvunna segelbåten. Av allt att döma hade doktorn tagit i land där. Men vart hade han sedan tagit vägen?

Skären genomsöktes noga. Man fann inte ens den av doktorn medtagna revolvern. Doktorn hade dessutom varit bristfälligt klädd, så fastän det ännu aldrig hade varit minusgrader borde han inte ha kunnat klara sig särskilt länge mot kylan.

Även Daniel och Erik kom ut till de ödsliga nästan helt kala stora skären medan undersökningen pågick. Man fann intet belysande spår. I den vårdslöst förankrade och mot klipporna sönderskavda stulna eller lånade segelbåten fanns inga ledtrådar. Det enda de fann på de vackra vilda avlägsna Tistlarna var en avgrundsgåta utan ände med ett frågetecken som skymde hela horisonten. I vilket vädersträck fanns svaret? Var i detta ändlösa hav, denna vilda vik av Atlanten och Nordsjön, denna tumultartade mötespunkt mellan Skagerack och Kattegatt, skulle man någonsin få veta något mer om den besynnerlige doktorn, den nyckfulle och desperate monomanen, som med sitt skjutvapen och i sitt tillstånd definitivt utgjorde en livsfara för både sin omgivning och sig själv?

Troligen hade han vistats i åtminstone några timmar på ön, ty i en skreva fann man ett ganska färskt bananskal, och mycket nära detta fanns en bekväm utformning i klippan varifrån man hade kanske den bästa utsikten mot väster och norr. Där hade han kanske suttit i två timmar, ätit sin banan, och sedan?

"Vad kallar du detta?" tillfrågades Erik av mig, som också var med.

"En heroisk men fåfäng flykt."

"Från vad? Till vad?"

"Ingendera."

"Vad menar du?"

"Det vet han inte själv."

"Du talar i gåtor."

"Han är en gåta."

"Tror du att han ännu existerar?"

Han såg underligt på mig.

"Det kommer vi aldrig att få veta."

Och vi lämnade det tröstlösa ensliga vilda skäret i den redan mörknande eftermiddagssolen. Det var inget ställe för en människa den här tiden på året.

Men längs den södra stranden, när vi vände tillbaka, såg vi ett långt band av vita svanar på väg in mot land. Vi trodde inte våra ögon. Aldrig förr hade jag sett så många svanar på en gång. Vi försökte räkna dem, vilket inte var en omöjlig uppgift, eftersom svanarna nästan konsekvent höll sig parvis längs en linje på mer än hundra, kanske två hundra meter. Och vid vår snabba men pålitliga räkning av de vita individerna kom vi fram till en respektingivande summa på ungefär två hundra själar. Det var riktigt svårt att släppa det långa levande vita bandet med blicken när vi nästan med andakt styrde vår kosa därifrån och lämnade Tistlarna i fred med sin hemlighet och naturliga tystnadsplikt om den lysande psykologen doktor Arthurs sista kända timmar.

5.

Från den dagen var Erik och Cecilia åtskilda på nytt. Erik undvek henne. Den varma outtröttliga hederskvinnan Berta lyckades hålla kvar Cecilia i deras hem tills de värsta dagarna var över, men Erik förlorade till och med jag kontakten med.

Men en kväll stötte jag ihop med honom på gatan. Han var ordentligt påstruken och befann sig i tvivelaktigt sällskap. Det var knappt att han kände igen mig och att jag kände igen honom.

"Erik, känner du inte igen mig?" frågade jag när jag hade hälsat utan att han hade lyckats känna igen mig.

"Jo, visst känner jag igen dig. Du är en gatusångare."

"Nej, det är jag inte alls. Hugo, juristen."

"Javisst ja. Läser du fortfarande juridik?"

"Jag försöker."

"Sluta med det. Det leder ändå ingenstans."

"Men jag kan inte sluta nu."

"Gör det i alla fall. Annars blir du galen. Juridiken tjänar ändå inte rättvisan."

"Men den försöker, och utan juridik funnes det ingen rättvisa."

"Det finns ingen rättvisa så länge det finns socialism, för så länge det finns socialism finns det diktaturstater, som Sverige och Sovjetunionen."

"Är det de enda diktaturena?"

"Nej, men där är diktaturen värst, ty där är den förtäckt och går under namn av demokrati. Demokrati existerar bara i länder där ingen är galen nog att rösta socialistiskt eller kommunistiskt. Finland, till exempel, är ett demokratiskt land, för där fick just folkdemokraterna lämna regeringen. Och varje diktatur, som gäller för att vara diktatur, är mera demokratisk än någon socialiststat som menar sig vara demokratisk.

Följ med oss till krogen så får du veta mera."

Jag hade inte bråttom någonstans, så jag följde med, även om jag hade bort läsa juridik i stället. Jag hade på grund av mitt engagemang i Eriks familjeangelägenheter redan missat två viktiga tentamina, och jag hade överraskat mig själv med att tvivla på min juridiska kallelse flera gånger. Jag skyllde det på den mörka, gråa och våta säsongen, den dröjande vintern, som bara verkade smida onda planer så länge det aldrig blev kallt och snöade. Det var faktiskt kallare i Grekland än i Norden under dessa dagar.

"Du förstår," sade Erik efter att han och hans kumpan hade beställt sitt vin, "demokratin var intakt och etablerad som det bästa av alla politiska system från Solons tid och fram till kejsar Augustus. Den drummeln befäste kejsardömet, och från det ögonblicket började civilisationen urarta. Det romerska riket sönderfrättes i

ryggmärgen av kristendomens omänskliga och antikulturella principer, och år 325 avgjordes Roms och Antikens öde i och med att helgonet Konstantin den Store, den förste kristne kejsaren, gjorde kristendomen till statsreligion, förbjöd alla andra religioner och lade grunden för diktatur och intolerans för tusen år framåt. Dessutom var denna heliga första kristna kejsare den första av dessa tre kejsare, Konstantin, Ivan den förskräcklige och Peter den store, som grundade sin diktatur på en hemlig poliskår vars uppgift var att spionera på och angiva frihetssträvande medborgare och som lät mörda sin egen köttslige äldste son och tronarvinge.

Inte förrän i och med parlamentarismens återinförande på Island omkring år 1000 såg demokratin på nytt sin frihet och fick den åter sprida ljus. Män som Dante och Michelangelo blev dess förkämpar, och 1688 blev England som första betydelsefulla nation demokratisk. Amerika följde 1776, och sedan pågick den gyllene demokratiseringen av världen ända fram till kommunismens politiska genombrott i Ryssland 1917, som i praktiken var en reaktion mot den universella demokratiseringen. Kommunismen och islam är idag demokratisens enda fiender, ty fascismen fick ett definitivt slut 1945.

Och Sverige idag hyllar socialistisk diktatur i öst och kryper för dem och uppmuntrar Cuba och stöder Vietnam. Olof Palme slår blåa dunster i svenska folket, som förleds till att fortsätta vara socialister och alltmer låta sig inkapslas och inkorporeras i socialismens automatgrottekvavn av fällor och celler med frestande ingångar men utan utgångar. Ibland när det blir kris nyktrar svenska folket till och röstar demokratiskt och borgerligt för tradition och kultur, lag och rätt, men så fort svenskarna får det bättre igen faller de slappt i farstun för socialdemokratisens attraktiva fördumnings- och förslappningssamhällsalternativ. Och det finns inget säkrare symptom på socialismens innersta väsen än den största framgång som socialdemokratin har haft i svensk politik, nämligen den totala likvideringen av det svenska skolsystemet, så att det i praktiken blivit förbjudet för någon elev mer att lära sig någonting utom det som ingår i den socialistiska enkelriktningen och programmet, för om någon gör det blir han mobbad av systemet. Så det så!"

Jag ville inte argumentera med honom om politik och historia, fastän jag visste att han hade fel på vissa punkter. Exempelvis körde även Fredrik II av Hohenstaufen under Medeltiden med hemlig angivarpolis och lät även han avrätta sin äldste son. Erik tömde sitt glas efter att ha uttömt sin antisocialistiska svada och beställde därefter ett nytt.

"Vem är din vän?" frågade jag.

"Det här, min vän, är min gode vän August, som egentligen inte heter så men som jag kallar så fastän han inte tycker om det, därför att jag föraktar honom. Han har ett sjukligt intresse för hur det kom sig att jag tog livet av min far och vill ständigt veta mera detaljer. Han har dragits till mig som malen till ljuset för att bränna sina vingar på en fadermördares innersta hemligheter."

"Men du har inte tagit livet av din far."

"Och det här, min gode vän August, är min respektable vän Hugo juristen, en förmäten person som gör anspråk på att veta vad som är rätt och vad som är fel och som bröstar sig med flera akademiska utmärkelser, som jur kand och andra uppblåsta titlar, som har fördärvat hans hjärta och begravt det under akademiskt slagg av övermod."

"Går du och påstår att du har mördat din far?" envisades jag.

"Ja, har jag inte det då? Tror du att han lever? I så fall tror du på spöken. Han for till Tistlarna, inte sant? Vi hittade Brännös enda i vattnet varande segelbåt där, som han hade stulit, inte sant? Han lämnade oss med laddad pistol, inte sant? Han har inte kunnat ta sig från Tistlarna i den stulna båten, inte sant? Alltså är det troligast att han har skjutit sig och att han vilar någonstans i vågorna i botten vid Tistlarnas förbjudande klippor, inte sant? Eller har du sett honom efter det? I så fall måste det

ha varit som genomskinlig vålnad, vampyr, fladdermus eller rentav som varulv, om han inte var djävulen själv, vilket han kanske var, för om djävulen någonsin har funnits måste han ha varit som min salige herr fader, personligen avrättad av mig. För alla vet varför han vettlöst flydde från Brännö till havs mitt i vintern. Han flydde från mig, sitt Frankensteinmonster, som skrämde honom från vettet med att uppenbara sig för honom."

"Tro inte på vad han säger," sade jag till den skumme herr August. August sade:

"Han sprider ut på hela stan att han har mördat sin fader."

"Det är inte sant."

"Det är det jag inte vet och vill ha reda på." Det var något obehagligt med mannen. Han ingav mig en sådan känsla av obehag att jag dumt nog inte vågade fråga honom varför han hade intresse av saken.

"Varför går du inte hem till Cecilia?" frågade jag Erik.

"Hon är en hora."

"Och vem gjorde henne till det?"

"Min far, som jag följaktligen har mördat."

'August' sade:

"Du tycks ha haft goda motiv till att önska din fader död."

"De bästa i världen."

"Ändå söker du bot?" sade jag.

"Mer än någonting annat i världen."

"Andra hade mycket goda motiv till att önska att din fader förblev vid liv."

Hans ord gjorde ett mycket obehagligt intryck på mig, och dumt nog lät jag för andra gången bli att gå denne tvetydige främling in på livet. Erik vände sig till mig.

"Efter detta ska vi två gå hem till mig och ladda en holk. Du får gärna hänga med, om du vill. Känt folk röker holk."

Det verkade som om han ville skrämma bort mig. Hans ord gjorde ett mycket pinsamt intryck på mig. Jag kände det som om han stötte mig ifrån sig och hade strukit ett streck över vår vänskap. Jag ursäktade mig och reste mig, ty jag fann det outhärdligt att stanna.

"Jag reser till Stockholm i morgon och måste hem och städa och packa," sade jag. "Ursäkta mig."

"Så gärna," sade Erik. "Stannar du där över julen?"

"Ja, där har jag mina enda anhöriga."

"Din moster?"

"En bror, och min kusins familj."

Jag gick utan vidare ceremonier och for mycket riktigt till Stockholm följande dag. Men jag tyckte inte om att lämna Göteborg. Gärna hade jag firat julen ute på Brännö, övertalat Erik till att vara med och ansträngt mig litet mera för att övervaka honom. Ty instinktivt hade jag fattat avsky för den gåtfulle herr August, som Erik lyckligtvis föraktade och som troligen hade ett utländskt namn. Ty denne Augusts utseende och utstrålning hade jag från början förknippat med Tyskland och ofrivilligt med den olycksbådande, förfallne och oroväckande gåtfullt försvunne doktorn Arthur.

6.

Det första jag gjorde i Göteborg, efter en orolig jul i Stockholm med exploderande kvarter mitt i centrum, mystiskt överkörda ungdomar i tunnelbanan, knivlagsmål och skottlossning på Sergels torg, var att uppsöka Erik. Först var han inte hemma när jag ringde, när jag under en promenad passerade hans gård var det

mörkt, men när jag senare på kvällen åter ringde var han hemma. Han tog gärna emot mig, och jag styrde än en gång mina steg till hans kvarter.

Det var de menlösa barnens dag.

"Min menlöse vän," hälsade han, "du kommer aldrig att kunna bli jurist, för du är för menlös."

"Hur har din jul varit?"

"Dålig. En kväll satt jag ensam med Cecilia och söp både mig och henne full. Vi grälade, bråkade, grät och försökte till och med ett gamla tiders samlag, men det blev bara en bitter parodi, som inte lyckades och avbröts. Vi gick sedan ut tillsammans och skildes i den ömsesidiga förhoppningen att vi inte mer skulle se varandra. Hon gick förmodligen sedan direkt och drogade sig.

En kväll var jag ute på Brännö. Där lär nu husera en man som på kvällar och nätter går omkring med en plastpåse över huvudet med två hål för ögonen som leker fönstertittare. Många har sett honom. Det märkliga med honom är, att plastpåsen enligt ögonvittnen är hårt tillsnörd vid halsen, och på grund av det undrar alla hur han kan andas. Han har nämligen hål för ögonen men varken för näsa eller mun, och det är bevisligen en plastpåse.

Och på Asperö har av flera setts en stor svart varg stryka omkring som till och med skall ha rivit några får. Om dessa två historier är sanna är det troligen min fader doktorn som är i farten antingen som vålnad eller som varulv. Om påsmannen och vargen existerar menar jag alltså att båda två måste vara vår doktor i någon form, antingen eterisk eller på något annat sätt övernaturlig.

Och på nyårsafton är jag bjuden till en fest ute i en villa i hjärtat av Hisingen nära Pappas före detta villa. Festen är hemlig och endast utvalda är inbjudna, men du får säkert också komma. Vill du följa med?"

"Vad är det för en fest?"

"Det är min nye skumme vän August som är värd. Hans föräldrar är på Mallorca i tio dagar till, och han vill passa på med att utnyttja deras lysande frånvaro. Villan lär vara stor och ligga helt isolerad i skogen."

"Jag brukar ta det lugnt på nyårsafton."

"Du har alltid dina ursäkter för att vara tråkig. Men jag är nyfiken. Jag gissar att några av dessa mina nya vänner som jag träffat på krogen är homosexuella och att de kände Pappa. Alla har fått höra att jag mördade honom, och därför är de intresserade av mig rent intellektuellt. Det är bara min gissning. Men jag är nyfiken på vad de egentligen tänker om mitt fadermord,"

"som inte var något fadermord,"

"juridiskt, men dock moraliskt,"

"ur din synpunkt."

"Jag känner skuld."

"Hans var större."

"Det vet jag, men jag känner ändå skuld."

"Är det klokt att träffa sådana människor?" Min varning var ömkelig.

"Ingenting är klokt i denna världen. Jag har ingenting viktigare att göra på nyårsafton, och jag är nyfiken."

"På vad?"

"På sanningen."

"Har du inte fått nog av den?"

"Aldrig."

Dagen före nyårsafton träffade jag honom åter, men då var han berusad.

"Skall du fortfarande fara till Hisingen i morgon?" undrade jag.

"Ja, men jag far med blandade känslor. Jag vet inte vad jag ger mig in på."

"Det är ett gott tecken."

"Det är mer än så. Det är ett omen. Ingen mer än du vet vart jag far på nyårsafton. Inte ens Cecilia vet det, och jag känner inte ungdomarna där. Jag känner inte ens August."

"Du får berätta efteråt hur det var."

"De är för vänliga mot mig. Det är det som oroar mig. De respekterar att jag inte är någon fikus och aldrig vill bli det, och samtidigt ger de mig sprit och cigaretter, mat och annat hur mycket jag vill bara jag knäpper med fingrarna. I deras sällskap känner jag mig som en vargledare och dem som mina underdåniga vargar, som slavar, som skulle lyda min minsta vink. Och jag tror att de är förmögna till vad som helst. De har ingen moral. Ibland fruktar jag att Arthur hade en liknande ställning för dem och att jag har ärvt den utan att vilja det själv."

Det finns ingen moral i världen, Hugo, varken för kommunister eller för kapitalister. Alla gör vad de vill. Alla anser att allting är tillåtet. Ingen skäms längre för att blotta sig, odla sina laster, skryta med sin omoral, idka otacksamhet och utnyttja vem som helst som blott är snällare än en själv, och ingenting är mera skrämmande än detta.

Det måste införas någon högre moralisk ordning i världen, någon lära som alla kan omfatta och som kan omfatta alla läror utan att utesluta någon eller stämpla någon lära som falsk. Universell tolerans och kärlek är inte tillräckligt. Det måste också frambringas någon suverän högsta rättsinstans giltig för hela världen, som kan sätta stopp för kommunister, kapitalister, homosexuella, lesbiska, fanatiker, ateister och andra för ens medmänniskor antipatiska omåttligheter som leder till övergrepp. Friheten måste begränsas så att våldtäkter och andra ofrivilliga människooffer och personlighetsoffer upphör. Allt som hotar individens suveränitet är av ondo och måste bekämpas, men det finns ingen kraft i världen som kan försvara individens rätt. Kristendomen, islam, kapitalismen, kommunismen, allt har misslyckats. Det finns demokratiska stater, men inte ens dessa är så helt demokratiska att de kan skydda individen mot övervåld. De kan endast bestraffa våldsverkaren efter att brottet ägt rum, och det är inte tillräckligt, ty det kan aldrig göra brottet ogjort.

Något säger mig att min nyårsafton i morgon blir betydelsefull. Inte vet jag hur, men efteråt skall du få veta det."

Och vårt avsked den kvällen var som vilket annat vanligt avsked som helst.

7.

Det blev en blodig nyårsafton. Inte bokstavligt, men i högsta grad symboliskt. Själv firade jag den med Markisen och hans vänner i stillhet ute på Brännö och anade intet av vad Erik den natten fick uppleva.

Villan på Hisingen var ett gammalt kråkslott på tre våningar, som hade restaurerats och moderniserats för dyra pengar, så att den såg ut som en underlig bastard mellan modern praktisk rätlinjighet och gammaldags sekelskiftesstil med snickarglädje och burspråk, flyglar och torn, men med alla fönsterbågarna denaturaliserade och rationaliserade från skulptur och skönformning till kompromisslös fyrkantighet. I denna märkliga villa, som stod för sig själv någonstans i mitten av Hisingen, ägde en nyårsfest rum som knappast var av denna världen. Erik hade väntat sig allt och vad som helst men blev ändå överraskad.

1) Det kom bara herrar. Gästerna bestod uteslutande av unga män, från pubertetsmustascher till trettioåriga gamla ungarflintskallar, från playboys av typen Lord Verysopht till de mest utmanande extravaganta utsvävande prakthippies med halsband i mångdubbla rader, de grällaste halsdukar och rödfärgat hår av en chockerande längd och med svarta, blå, gröna eller lila glasögon. Det var som en värld ur en ond dröm.

2) Alla utsvävningar bestods. Det var Sodom och Gomorra direkt. Männens dansade våldsamt med varandra och flaxade med sina kalufser, alla alkoholdrycker serverades från 96-procentig hembränd sprit till läskedrycker, Coca-Cola och Naturens Under, portvin, punsch och likörer fanns i imponerande rader, och de djärvaste långdrinkar blandades. Naturligtvis förekom också orgier: i ett rum röktes det hasch så att röken där var tätare än någon dimma i London, i ett annat injicerades det med alla tänkbara tunga droger serverade med fria kanyler på ett fint marmorbord, och i källaren fanns det gott om LSD där det dansades hysteriskt till discomusik med flammande och blixtrande strålkastare. För den som var hungrig fanns det även varm färdiglagad mat som aldrig tog slut. Och i översta våningen fanns det gott om sängar, av vilka ingen var ledig under hela festen på grund av mer eller mindre berusade, överstimulerade vettlösa kåta par.

Ingen var mera utböling i detta sällskap än Erik. I princip var han den enda som såg normal ut, som inte deltog i någon av palatsets excesser, som inte lät sig berusas och som inte fastnade i någon av gruppaktiviteterna. Men i all sin renhet och nykterhet respekterades han. Ingen tvingade honom eller ville få honom med sig på någon tripp, i någon utsvävning eller i någon dans. Och därför stannade han kvar, ty han undrade vad dessa varelser ville honom om de inte ville honom illa.

Han förundrades över att det inte förekom en enda kvinna i sällskapet. "Kommer det verkligen inte en enda flicka hit till festen?" frågade han gång på gång, och vid ett tillfälle svarade någon gäckande:

"Jo, det kommer en, men hon kommer sent."

Då blev Erik nyfiken på vem det kunde vara och stannade kvar.

Hon kom vid tiotiden just som festen nådde sin höjdpunkt. Det var en enastående vacker varelse ned rikt rödgyllene hår ner till midjan och en utmanande klädsel under den svarta slängkappan som var väl djärv att komma med i detta sällskap. Hennes uppenbarelse, tyckte Erik, var nog för att få vilken homosexuell som helst att ge avkall på sin ensidighet. Hennes ben var omåttligt granna, hennes figur slank och smärt som en cirkusartists och ansiktet väl skuret. Hon var mycket målad, men hennes make-up var skickligt gjord och tycktes blott framhäva hennes fint skurna drag, vackert urgröpta kinder och långa ansikte och haka. Hennes varelse, uppenbarelse och utseende var grant, oemotståndligt grant, och hon uppträdde med en självsäkerhet som visade att hon lätt kunde hantera alla husets vilda unga män fast på en gång.

"Vem är hon?" frågade Erik.

"Hon kallas Linda Carriage."

"Är hon engelsk?"

"Nej, hon är helsvensk men kallas så för att hon liknar Linda Carriage."

"Vem är Linda Carriage?"

"Segraren i årets Miss World-tävling i England."

Mer än så fick Erik inte veta, men han blev nyfiken på denna Linda Carriage och beslöt att stifta hennes bekantskap.

Han lyckades åstadkomma att han blev presenterad för henne, trodde han, men i själva verket var det hon som var intresserad av honom och ville träffa honom.

"Så detta är Erik," sade hon, "som jag har hört så mycket om." Hon tittade gäckande på honom och sträckte ut handen. Hon var omåttligt sexig och utmanande. "Skall vi ta en drink tillsammans? Tillåt mig att blanda den efter mitt recept."

Erik stod som slagen av blixten när han hörde hennes röst och hon tog honom i handen. Rösten var en grov mansröst, och armen var muskulös och handslaget fast. Det var en man.

Det var en chockupplevelse. Någoting vände sig i magen på Erik. Han fick det inte att gå ihop. Ingenting stämde längre för honom.

På nära håll var 'damen' inte lika attraktiv. De grovare mansdragen stack fram under make-upen, några skäggstrån skvallrade om den senaste rakningen, och hela varelsens demoniska perversitet skrek i himmelens sky i form av de mest kväljande vibrationer.

Men 'hon' blandade drincken och räckte Erik ett glas, och de drack tillsammans, Erik blott för att inte verka oartig och under de starkaste protester från hans innersta. Men han behärskade sig.

Knappt hade han svept i sig drincken för att kvickt bli den kvitt när han kände häftiga konvulsioner. Med ens mådde han gränslöst illa. 'Damen' betraktade honom fortfarande lika gäckande och utbytte viskande några ord med värden utan att släppa Erik med sin skälmska blick.

Erik hade inte druckit särskilt mycket under kvällen och hållit sig nyktrare än någon annan, men likväl måste han nu hastigt avlägsna sig för att kräkas värre än någon annan. Han hade aldrig mått så illa. Värden, det vill säga den kufiske 'August', kom ut till honom, tog honom om axeln och frågade:

"Har det blivit för mycket för dig?"

"Jag tror det."

"Kom, skall jag ge dig något lindrande."

"Jag vill inte ha något."

"Jag har ett universalmedel ute i köket som skall göra att du aldrig mår illa mer."

Och Erik lät sig övertalas och följde med ut i köket. Där kokade värden en kopp te åt honom som han tömde ett vitt pulver i.

"Vad är det?" frågade Erik.

"Det är mera effektivt än bikarbonat. Det hjälper genast."

Erik lät sig övertygas och drack teet. Medan de stod där kom varelsen 'Linda' ensam ut i köket.

"Hur mår vår patient?" frågade transvestiten.

"Han fick sig visst ett glas för mycket. Jag har gett honom den bästa neutralisatorn. Han är sig själv igen på ett ögonblick."

"Jag hoppas det, för vår skull," sade 'Linda'. "Han är ju den stora stjärnan i kväll och den enda trevliga i sällskapet."

Erik kände sig tillfälligt bättre men såg mycket blek och medtagen ut när han åter visade sig bland gästerna. Han nämnde något om att han ville fara hem, när han plötsligt fick ett nytt kräkningsanfall, som om möjligt var värre än det första. Han stod länge och sölade vid klosetten, och många blev oroliga.

När det var färdigt steg värden fram till honom, lade handen på hans andra axel och sade: "Det är bäst du vilar dig tills du blir bättre."

"Jag har aldrig kräkts så våldsamt förr," fick Erik fram. "Jag fattar inte vad det är med mig."

"Det är säkert ingenting farligt. Gå och lägg dig på en stund. Jag skall visa dig ett rum var du kan få vara helt i fred."

Erik anvisades ett avskilt rum där det inte hördes så mycket av det övriga stojet i huset. Erik lade sig och låg stilla och vilade sig och mådde dåligt och kände sig mycket försvagad men var klarvaken under timmarna omkring midnatt, då det nya året började och husets alla gäster firade orgier i champagne, som förstörde mångas kläder och åtskilliga av husets dyrbara mattor. Men Erik låg och stirrade i taket och var orörlig men vaken.

Ibland kom August, Linda eller någon annan in och såg till honom, och just vid midnatt kom Linda själv ensam in med ett champagneglas i handen.

"Hur mår du?" frågade den utmanande människan.

"Jag tror att någon har förgiftat mig," sade Erik och såg på den förunderlige.

"Varför skulle väl någon vilja göra det?"

"Det vet jag inte ännu."

"Dessutom kan i så fall ingenting finnas kvar av giftet, så som du har kräkts. Du måste vara helt tom inuti vid det här laget och garanterat fri från alla gifter."

"Kanske det."

"Hur mår du?"

"Pyton."

"Du ser mycket blek ut." Varelsen lade en hand över hans bröst. Erik avlägsnade handen.

"Jag ser helst att du inte rör mig."

"Som du vill."

"Vad vill du?"

"Jag ville bara önska skål och ett gott nytt år." Hon smuttade på champagnen. "Vill du ha litet?"

"När ingenting annat hjälper så kanske champagne hjälper," sade Erik och reste sig på armbågarna, men han var mycket svag. Han lyckades dricka en klunk av den pärlande drycken hon-han räckte honom och föll sedan genast ner på kudden igen.

"Tack," sade han.

"Var det gott?"

"Nej."

Hon drack halva glaset själv, som för att visa hur ofarligt det var.

"Vad heter du?" frågade Erik.

"Jag kallas Linda."

"Men vad är ditt riktiga namn?"

"Christer Lindorm."

"Kände du min far?"

"Vi kände honom alla."

"Vet ni alla att jag drev honom i döden?"

"Det vet vi alla, för det tiger du minsann inte med."

"Då är det därför ni vill döda mig."

"Jag förstår inte."

"Ni vill ta livet av mig som hämnd för min homosexuelle far. Det är ert motiv."

"Du yrar. Vila dig litet, så mår du bättre."

Mannen gick, och knappt hade han gått, så fick Erik ett nytt kräkningsanfall. Han orkade knappt krypa till toaletten och mådde verkligen mycket dåligt. Magparoxysmerna tycktes inte kunna sluta. Champagnen hade inte hjälpt. Den hade kanske snarare förvärrat saken.

Folk kom till hans hjälp, och han bars tillbaka till sängen när anfallet var över. Han var blågrön i ansiktet, och nu somnade han strax.

8.

Han vaknade någon gång på morgonen medan det ännu var mörkt. Han kände sig fullkomligt utmattad. Han tog sig ur sängen och stod ett ögonblick upprätt och raglade. Som ett nyfött lamm gick han på stapplande ben ut ur rummet. Han hörde röster i den närmaste salongen och styrde sina steg ditåt. Han fick ta stöd mot allt som han passerade.

I salongen satt August, Linda och två till och pratade. De märkte genast att Erik kom in. Han var askgrå i ansiktet. Klockan var fem på morgonen.

"Vad har ni gjort med mig?" fick Erik fram. "Vad har jag gjort er?"

August, Linda och den tredje hade rest sig. Den fjärde satt lugnt kvar. "Du är inte frisk, Erik. Gå och lägg dig," sade August.

"Ni har förgiftat mig!"

"Du pratar nonsens. Du är inte förgiftad. Du har ju inte ens velat dricka dig full eller ens sett åt knark på hela kvällen. Vi förgiftar inte folk."

"Men ni vill döda mig."

"Gå och lägg dig, säger jag!" sade August. "Annars låser vi in dig!"

Den tredje, som hette Adolf, sade:

"Inte så, August. Var snäll mot den sjuke. Han är bara olycklig. Han torteras av sitt samvetskval över sin fars bortgång. Dessutom har han äcklats av vårt sällskap och vår fest ända sedan den började."

"Festen är slut!" väste Erik.

"Den tycks ha frestat mest på dig, fastän du har festat minst," sade Adolf.

"Jag vill hem!"

"Du har det bättre här," sade nu den fjärde, som alltjämt satt lugnt och rökte. Han hette Fingal. "Här kan du ligga i lugn och ro och ha det lugnt och skönt och återhämta dina krafter. Vi ska inte störa dig. Vi ska vårda dig tills du är stark nog att fara hem."

"Ring efter en läkare."

"Jag är läkare," sade Fingal och reste sig.

"Du är ingen läkare."

"Jag är inte färdig men praktiserande. Gå nu och lägg dig."

"Ge mig kaffe."

"Vill du ha kaffe?"

"Ska vi ge honom kaffe?"

"Han vill ha kaffe," sade Linda.

"Du ska få kaffe," sade Fingal. "Gå nu och lägg dig."

"Låt mig ligga här."

"Hos oss?"

"Ja."

"Som du vill."

Erik fick lägga sig på soffan med en filt över sig. Kaffet kom. Linda bar fram det till honom. Han drack. Det tycktes göra honom gott.

Men efter fem minuter reagerade magen på nytt och negativt. Allt kom upp och mera därtill. Erik stönade när det var över som om han kräkts ut hela innanmätet. Han var mycket ansträngd.

"Ge mig ingenting mer, och lämna mig i fred," fick han fram. För att lämna honom i fred bar de fyra unga männen honom tillbaka till rummet, där han snart somnade in på nytt.

När han nästa gång vaknade var det strålande solsken ute. Det var nyårsdagen 1986. Fåglarna sjöng. Men Erik låg alltjämt och kräktes.

Efter någon timme kom August in till honom. Han var ensam.

"Var är de andra?" fick Erik fram.

"De har rest till stan, men Fingal är snart tillbaka."

"Har jag gissat rätt, att ni vill mörda mig som hämnd för att jag berövade er min far?"

"Vi älskade alla din far, det vill säga, han älskade oss. Han försåg oss med hasch så mycket vi ville ha och mera därtill. Han gjorde oss. Han var vår välgörare och mästare. Men ändå har det aldrig föresvävat oss att hämnas hans eventuella död. Han kan ju komma tillbaka."

"Men ni vet att han är död och att jag har mördat honom."

"Vi vet ingenting. Vila dig nu. Du måste ta det lugnt. Jag skall vaka hos dig."

"Jag vill träffa Christer Lindorm."

"Vad vill du med honom?"

"Han skall säga mig sanningen."

"Nåväl, jag skall försöka få tag på honom."

När August kom tillbaka sade han:

"Linda är på väg hit, alltså din Christer. Tyvärr har Fingal fått bekymmer och förhinder, så han kan inte komma mer idag, men han förhörde sig om din hälsa."

"Ni vill alla att jag skall dö."

Det gick inte att resonera med honom, och August gick ut.

Linda kom. Erik bad att få tala med 'henne' i enrum. August ställde sig utanför och lyssnade vid nyckelhålet.

"Säg mig nu sanningen, Christer."

"Vad vill du veta?"

"Om du är en man kan du inte ljuga för mig. Det gläder mig att du har tagit av dig örhängena och fruntimmersstassen. Du kunde gott sminka av dig också."

"Vad vill du veta?"

"Säg att ni håller på att ta livet av mig."

"Vi har inte rört en fena på din kropp och kommer inte att göra det heller. Dina kräkningar är helt och hållet ditt eget bekymmer. Vi har inte rört dig, ty du är inte en av oss. Du hatar oss. Du hatar oss som du hatade din fader, och du skulle vilja avrätta oss alla som du avrättade din fader, bara därför att vi är vad du kallar homosexuella.

Du inser inte vad din far betydde för oss. Vi vore alla ingenting utan honom. Han tog hand om oss, han fick Fingal till att satsa på läkarutbildning, Adolf håller på att bli en etablerad och konstfull arkitekt genom Arthurs ingripande i hans liv, August hade knarkat ihjäl sig utan din far, och ingen av oss vore idag någonting utan honom. Han drog oss alla upp ur rännstenen. Och utan det övertalningsmedel som var hans specialitet hade han aldrig lyckats med oss. Hans övertalningsmedel var ömhet, smekningar, kroppsspråk och oreserverad kärlek. Ingen av oss hade någonsin fått ömhet eller kärlek förut av någon. Han gav oss det, och han gav oss allt."

"Och vad har han gjort dig till?"

"Han har gjort mig till vad jag är. Det var han som övertalade mig till att odla långt hår, sedan gav han mig dyra örhängen, så föreslog han att jag skulle börja sminka mig, och så blev jag populär som transvestit. Idag är jag Göteborgs trumfäss på området. Han gav mig en hel karriär. Dessutom är jag stans mest framgångsrika homosexuella prostituerade. Jag är rik och jag är vacker, jag är lycklig med mina många betalande vänner. Vad mer kan jag begära?"

Kan du då förstå att vi inte kan smälta Arthurs bortgång? Han var allt för oss, vår herre och mästare, vi var hans slavar, hans lärjungar, varulvens vargflock, och vårt liv hade sina rötter i hans personlighet. Han hade skapat oss. Vi var hans barn.

Och så går du och mördar honom och skryter sedan om det inför alla. Vi trodde inte att han var död förrän du började gapa om det, och endast du har övertygat oss om att han är det. Hans båt hittades havererad vid Tistlarna, men själv hittades han ingenstans, alltså var han död. Den bevisföringen har vi accepterat. Du har berövat honom hans kappa, och tyvärr har du inte själv kunnat överta den. Vi har berövats vår mästare, och du har bekänt dig skyldig. Ändå har vi inte förgiftat dig. Du har bara kräkts på grund av din överkänslighet. Det är allt."

"Men ni håller på att ta livet av mig."

"Hur?"

"Det vet jag inte."

"Det vet inte vi heller."

Erik stönade ljudligt av ansträngning.

"Allt vad du och August och den falske doktorn säger går ut på att smita från ämnet och dölja ert brott. Jag är svårt sjuk. Det kan ingen av er förneka. Varför lämnar då er doktor mig i sticket? Och varför envisas ni med att hävda att ni inte vill mörda mig, när det ju är det ni gör? Ni kan ju inte ens förneka att ni har ett motiv! Allt ni säger och gör tyder på att ni ämnar döda mig utan att låta mig veta hur och

utan att låta någon annan veta det heller. Ni kan inte dölja något för mig. Jag känner vad som sker och vad ni tänker. Ett brott kan aldrig döljas. Lika litet som kommunismen i längden kan behålla sitt falska sken av mystik med att belägga hela nationer med skum och brottslig sekretess kan ni för världen dölja att ni tar livet av mig."

"Men det kan varken du eller någon annan bevisa."

"Just det! Det är det som gör brottet så himmelsskriande infernaliskt!"

Nu bröt August samtalet och gick in.

"Fingal har ringt och förhört sig om ditt tillstånd, Erik. Han säger att du måste dricka något för att kompensera dina vätskeförluster genom alla dina kräkningar."

"Varför kan han inte komma?"

"Han har fastnat på sjukhuset var de behöver hans hjälp."

"På nyårsdagen?"

"På nyårsdagen."

"Och varför för inte ni mig till ett sjukhus?"

"Så farligt är det inte. Du har ju bara kräkt. Du är frisk i morgon. Jag skall hämta litet te åt dig att dricka. Vill du ha litet ris också? Ingenting är bättre för en sjuk mage än rent nykokt ris."

Det kokades te och ris åt Erik. Han intog det och det gick ner, men efter tio minuter kom det upp igen. Sedan kräktes han på nytt och på nytt flera gånger under dagen. Christer Lindorm for sin väg. August ringde flera gånger efter Fingal som inte kunde komma loss. Han lovade komma på söndagen, och om Erik inte var bättre då skulle de se till att han kom in på sjukhus.

Eftermiddagen gick, det blev kväll, och Erik kräktes flera gånger, men han kräktes aldrig blod. Det var bara magsyra. På natten sjönk han i dvala.

På morgonen söndagen den 2 januari klockan 10 gick August in till Erik. De var ensamma i huset. Erik var mycket svag och orkade knappt lyfta armen. Han väste något om att han fortfarande trodde att de försökte avsiktligt ta livet av honom. August svarade att de inte ens hade något motiv, då ju ingen visste om Arthur verkligen var död eller ännu levde. August försäkrade Erik om att ingen trodde honom vara skyldig till Arthurs död. Detta tycktes lugna Erik något, som somnade in på nytt. August ringde till Fingal, som genast satte sig i sin bil. Fingal sade att han skulle undersöka Erik genast och remittera honom till sjukhus, om det behövdes.

Fingal råkade på Göta Älvbron ut för att bron öppnades, vilket försenade honom tjugo minuter. När han äntligen kom fram till villan var klockan halv tolv. Fingal gick genast in till den magsjuka och undersökte honom. Det visade sig då att Erik var död. Fingal kunde endast konstatera dödsorsaken, som var total dehydratisering.

9.

August och Fingal var båda lika konsternerade. För August var det en svår chock att någon hade dött i hans föräldrahem. Fingal kunde inte smälta att en patient hade dött som han hade haft ansvaret för och kunnat rädda.

Ambulans och polis kom till stället. Liket fördes bort efter att ett dödscertifikat hade utfärdats av en annan läkare som kom till samma slutsats som Fingal. Polisen ställde de båda männen några frågor, och dessa redogjorde utförligt för förloppet.

Men läkaren frågade Fingal: "Varför ringde inte ni till sjukhuset tidigare, som vet faran med för stor vätskeuttömning, som själv studerar er till läkare, när ni visste att patienten var i fara? Ni måste ju förstå, att ni borde ha ringt efter ambulansen tidigare."

Fingal stammade: "Jag trodde aldrig att det kunde gå så snabbt."

"Nu vet ni det!" sade läkaren och gick.

"Hallå. Är det Daniel?"

"Ja. Vem är det?"

"Det är Arthur."

"Arthur?"

"Ja."

"Var är du?"

"Jag är i staden."

"Var har du varit?"

"I Danmark."

"Vad har du gjort där?"

"Det ena och det andra. Jag tog en kort semester i Köpenhamn."

"Vi hittade din segelbåt vid Tistlarna."

"Ja, jag får väl ersätta den."

"Vad hände?"

"Jag seglade på grund där. I och för sig hade jag ingenting emot att stanna där och dö där. Det är västkustens vackraste och ensligaste plats. Det vet du att jag alltid har tyckt. Jag har alltid återvänt dit när skon har klämt. En fiskebåt på väg till Skagen råkade se mig där och tog mig ombord, och jag hade ingenting emot att komma ifrån ett tag, så jag har varit i Skagen, Århus och Köpenhamn."

"Och varför kom du tillbaka?"

"Vilken fråga! Jag ringer dig därför att jag har hört att Erik är sjuk. Vet du vad det är med honom?"

"Nej. Jag vet ingenting om honom."

"Jag undrade om du visste var han var."

"Det vet jag inte."

"Vet du någonting om Cecilia?"

"Nej, men hon var knäckt de närmaste dagarna efter ert möte."

"Det kan jag förstå. Ja, adjö då. Ring mig om du får veta något om var Erik är."

Arthur hade bara hört ett löst rykte.

Daniel ringde därefter mig och frågade mig om jag visste någonting. Jag visste ingenting och blev orolig, även om jag tyckte det var skönt att vi alla kunde andas ut och inte längre behövde sväva i ovisshet om Arthurs öde. Men i stället infann sig nu en helt annan oro.

Efter en dryg timme ringde han mig på nytt. Han lät mycket dov i rösten när han frågade: "Orkar du ställa upp vid en likidentifiering? Jag vill inte uppröra Arthur med saken," tillade han efter en paus.

Chocken blev oerhörd för mig. Aldrig hade jag väntat mig något sådant. Jag frågade i hopp om att det inte var sant:

"Vad gäller det?"

"Erik."

"Hur?"

"Vi vet inte."

"Han är alltså död?"

"Jag fruktar det."

Åter frågade jag dumt: "Hur?" Tystnad. "Jag kommer direkt," tillfogade jag snabbt, lade på luren och begav mig åstad till sjukhuset. Jag träffade Daniel där. Han var mycket nedtryckt.

"Jag har inte sagt något till Arthur," sade han.

"Bra. Vi vet ju inte ens om det säkert är Erik."

Men det var Erik. Vi fick bevittna ett fasansfullt utmärglat lik som bara kunde vara den som vi en gång hade känt som Erik. Det kunde inte vara någon annan. De

fina något spända och tärda av avmagringen endast framhävda utskurna dragen i ansiktet var omisskännliga.

"Hur har detta gått till?" ville jag till varje pris veta.

"Vi vet inte. Det värsta är att vi vet inte."

"Men vad var dödsorsaken?"

Jag fick höra dödsorsaken. Först visste jag inte vad det var. Jag fick veta att det är lättare att dö av att kräkas för mycket än man tror. Man kan dö av för mycket diarré lika lätt. När vätskehalten i kroppen blir för låg orkar kroppen helt enkelt inte längre fungera. Kommer man för sent till ett sjukhus är döden oundviklig. Erik hade inte kommit till sjukhuset ens i levande skick.

Jag kunde inte tro det. Jag vägrade acceptera att döden hade varit naturlig. Jag beslöt att gå till botten med saken, och det gjorde jag.

Min redogörelse för Eriks nyårshelg är baserad på mina vidlyftiga och hänsynslösa intervjuer med de fyra unga männen som var med. Jag är säker på att jag inte har fått veta allt och att jag aldrig kommer att få veta allt. Jag har exempelvis goda skäl för att misstänka att Erik avsiktligt hindrades från att själv använda telefonen och att han kanske till och med i långa timmar hölls inlåst på rummet.

I så fall skulle det ha varit ett överlagt mord planerat och regisserat av Fingal, som visste vad Erik led av utan att bry sig om att rädda hans liv. Men ingenting kan juridiskt bevisas, så länge de fyra framhårdar i att neka till att de anade att Erik var i livsfara.

Vanligen inträffar döden vid total dehydraulisering mycket raskare än vad som skedde i Eriks fall. Erik ville inte dö och dog därför inte så lätt, och att det gick så långsamt för honom att dö gör det ännu märkligare att Fingal inte ingrep i tid. Han har till sitt försvar sagt att det att dödsprocessen så drog ut på tiden bidrog till att övertyga de fyra om att han skulle återhämta sig.

Indicierna är tyvärr inte starka nog för att kunna hålla i ett eventuellt åtal. Man kan inte utesluta att det var som de fyra fikusarna har sagt: en olyckshändelse beroende på otur och okunnighet.

Daniel lovade kontakta Arthur och meddela den sorgliga nyheten.

11.

Arthur tog det som väntat mycket hårt. Han blev snart alldeles ifrån sig av förtvivlan och ringde turvis mig och Daniel och plågade även Cecilia med depressiva och plågsamma urladdningssamtal. Hon, stackarn, hade minsann lidit nog.

Daniel övertalade Arthur att komma ut till dem på Brännö i några dagar före och efter begravningen. Han bjöd även mig och Cecilia att komma ut samtidigt, men Cecilia tackade nej. Hon skulle resa bort till Köpenhamn och Amsterdam på några veckor, som blev till månader.

Men jag och Arthur for ut samtidigt.

Det var en svart kväll i början av januari som vi for ut. Vädret hade varit lika grått och rått och tungt i en vecka. Vintern hade fortfarande inte kommit, och dimman låg tät. I sin råhet och fuktiga vind var luften värre och ohälsosammare än om det hade varit minusgrader.

Arthur var nästan oigenkännlig. Han var mager som ett skelett och blek som ett spöke, och håret var mera visset än vitt. Han gjorde ett mycket osunt intryck. Vi pratade inte mycket. Jag ville inte plåga honom i onödan, och han var närmast lamslagen av sorg.

Jag hade då redan inlett mina undersökningar av de fyra fikusarnas vittnesbörd, och han var smått intresserad av resultatet. Jag hade dock inte fått veta något som

klart bevisade eller tydde på någon brottslig avsikt, så jag befarade att han inte blev klokare därav än vad jag dittills hade blivit.

Men när vi satt på spårvagnen blev han plötsligt talför. Självt tyckte jag det var enbart obehagligt, ty alla som satt omkring oss i den långt ifrån tomma vagnen kunde ju höra vartenda ord han sade, och han dämpade ingalunda sin röst. Tvärtom: det var som om han ville exponera sig en gång för alla och för hela världen. Ingenting kunde stoppa honom.

Jag slår vad om att de flesta omkring oss trodde han var berusad, men jag visste att han inte var det för en gångs skull. Och för att jag visste att han visste vad han sade kunde jag inte avbryta honom och be honom tänka på alla dem som satt och lyssnade. Dessutom kände jag på mig att han behövde säga vad han ville ha sagt. Dessutom var jag nyfiken, ty han hade inte sagt någonting ditintills, och jag trodde inte det skulle bli lätt att en annan gång få höra vad han nu efter Eriks död egentligen tänkte.

"Tror du att de mördade honom?" frågade han. Märkvärdigt nog vändes inga blickar emot oss. Det var som om alla de andra passagerarna i vagnen avsiktligt behärskade sig som om de spände sig inför vad som skulle bli fortsättningen på en eventuell dramatisk bekännelse.

"Jag tror ingenting, ty jag vet ingenting," sade jag i egenskap av jurist.

"Men jag vet att de avsiktligt mördade honom. Jag vet att den fjärde mannen, han som du kallar Fingal, avsiktligt hade planerat hela förloppet och invigde de andra tre i planen. De ville mörda honom som hämnd för att de trodde sig veta att jag var död."

"Hur vet du det?" Det var som om de andra passagerarnas öron var döva av paralysering.

"Jag talade med Linda idag. Han berättade alltsammans. Han grät i telefonen. Han hade hört att jag hade setts på stan och ringde upp mig. Han var förkrossad. Han och de andra var så säkra på att jag var död. Han sade att de alla fyra kände en sådan gränslös skuld för Eriks död. Hans ord var sådana, att all den skuld han kände på något sätt överfördes till mig, så att jag till slut kände mig som den ende skyldige.

De hade egentligen inte menat att döda honom, och inte ens Fingal. De hade tänkt det hela som ett experiment. De ville veta hur skyldig Erik egentligen var till min död, och det fick de aldrig veta, hur mycket Erik än själv hävdade sin skuld. Erik var ifrån sig av sorg och smärta och skuld efter vårt möte den där kvällen, så skuldmedveten och förkrossad över att han hade gått för långt att de helt enkelt kände sig pliktiga att ta reda på sanningen. Men sanningen fick de aldrig veta: att han var oskyldig och att jag levde.

Och nu har Eriks samvetsqual blivit mitt, ty Erik är de facto död, och jag är indirekt den ende skyldige. Jag har dödat min egen ende son! Kan du tänka dig hur det kan kännas? Jag är som Peter den store, Ivan den förskräcklige och kejsar Konstantin den store, den förste kejsaren som lät mörda sin egen son och tronarvinge!

Låt gärna hela spårvagnen veta det. Låt gärna hela världen veta det. Jag är socialist och en rättrogen socialdemokrat, eller sexualpekor, som Erik alltid kallade oss, och jag har mördat min egen son, och det enbart till följd av perversa impulser.

Låt mig tala ut. Jag behöver säga allt till någon som kan lyssna, nu när jag ändå har satt i gång och dessutom alltjämt är nykter. Daniel har alltid whisky hos sig, så sedan är det för sent. Vet du vad den värsta chocken för mig var när jag såg Erik igen för några veckor sedan? Hans förvandling. Jag gjorde honom till en ädel akademiker, en fläckfri hederlig medborgare av hög rang med de utmärktaste meriter och med en fantastisk framtidsbana utstakad framför sig. Jag gav honom allt. Och så såg jag honom igen, och han var lika utfattig som när jag först såg honom, lika prisgiven åt världens ondska, lika mycket i dess våld, lika naken som människa, lika oborstad och

utan vapen i kampen mot omvärlden, lika skyddslös, och lika logiskt och rättmätigt obönhörligt fientligt inställd mot hela sin omvärld som han var då när jag först tog hand om honom som yngling. Men den här gången fanns det intet hopp om hans lycka. Den här gången var hans väg till ett normalt liv fullkomligt blockerad och det av mig själv, som den här gången från början i hans ögon hopplöst utgjorde en del av hans fientliga omgivning. Då hade jag kunnat slå honom och få honom på knä. Nu var han så slagen att intet slag längre kunde fälla och ödmjuka honom. Jag var maktlös för honom och inför hans öde.

När du kom ut till mig i somras anade du intet av min onda böjelse åt vänster. Jag lät dig tro endast gott om oss och sade intet om allt det groteska som hade ägt rum mellan oss. Jag lät dig tro allt gott om mig, ty hade jag väckt den minsta misstanke hos dig hade jag genast förlorat dig, som jag förlorade Erik.

Nu kan jag säga det. Under hela vår samvaro den natten hade jag den största möda med att kontrollera mig och inte visa mina stormande känslor. Första åsynen av dig bländade mig och gjorde dig till en för mig lika oemotståndligt vacker ungdom som Erik alltid var för mina ögon. Men jag ville inte förlora dig som jag förlorat Erik. Därför teg jag om sanningen.

Och det gläder mig att ingenting mellan oss är besudlat. Kanske du nu, som endast har sett mig ren, någon gång kan vittna om mig till min fördel, ty ingen annan kan det. Ingen annan kan vara opartisk.

Jag var bara en människa, svag som alla andra, såväl politiskt som socialt: jag har inte bara förfört unga gossar utan även unga flickor. Jag ville till och med förföra min egen dotter för inte så länge sedan, jag ville omdana henne till ett färdigt paket som inte skulle kunna bjuda mig något motstånd när det rätta tillfället kom, men lyckligtvis ingrep ödet så att min värsta frestelse aldrig fölls för. Hon är nu faren till Köpenhamn och Amsterdam, och jag vet mycket väl vad hon tänker göra där, och det vet nog du också."

"Vad då?" Jag kunde inte tygla min nyfikenhet.

"Är du fortfarande så naiv? Vet du inte att de två städerna är de billigaste i norra Europa idag när det gäller droger? Hon vill helt enkelt glömma och bedöva sig, vilket är fullkomligt mänskligt i hennes fall. Jag skulle aldrig ha velat hindra henne.

Hela mitt liv är ett enda moraliskt problem från början till slut. Det började redan i Tyskland på 30-talet. Jag erkänner, att jag var en hängiven nazist då. Jag visste inte bättre, liksom Knut Hamsun och Herbert von Karajan och Sven Hedin och kanske till och med Sven Stolpe. Liksom ungdomen idag faller för narkotikan föll jag då för nazismens massuggereringsförtrollning. Det var någonting spännande och eggande med den, och i stort sett alla kände något av den oemotståndliga massuggestionen. Till och med Olof Palme skolkade från skolan bara för att smyga sig hem och lyssna på radiotal av Goebbels. Det var omöjligt för den tidens ungdom att inte känna sig attraherad av nazismens kraft, energi och mörka förhållande illusioner. Det var svart magi. Nazismen var ett tidsfenomen som var oemotståndligt. Den kröp över oss som en storm, och vi frossade i dess dynamiska storhet och trolldom.

Och fastän jag under kriget officiellt tog direkt parti emot nazismen och Tyskland så tror jag inte att någon så starkt har känt den totalt gudlösa orättvisan i Tysklands öde efter kriget. Tyskland förtjänade inte att förlora mot bolsjevikerna och delas upp i två med våld åtskilda stater som vändes mot varandra i oförsonligt hat. Det förtjänade inte att få det vackra Berlin och samtliga andra storstäder med Dresden, den vackraste av dem, förintade. Det förtjänade inte en Berlinmur och en järnridå. Tyskarna förtjänade inte att bli utrotade från Polen och Pommern och Schlesien och Preussen, som varit helt tyska länder sedan medeltiden och hedenhös. Man beräknar att omkring 20 miljoner tyskar omkom *efter* andra världskriget till följd av polackers, tjeckers, ryssars och judars uppgörelser med dem i Polen, Tjeckoslovakien, Jugoslavien och andra länder, och de flesta av dessa 20 miljoner

extra offer *efter* det andra världskriget, och som bara var tyskar, var kvinnor och barn och åldringar. Tyskarna förtjänade lika litet allt detta som judarna förtjänade koncentrationslägren och den allmänna förintelsen. Judarna fick återupprättelse genom staten Israel, men tyskarna har ännu inte fått sin återupprättelse. Och så länge Berlinmuren och järnridån finns kvar skall denna gudlösa orättvisa fortsätta med att universellt skria mot själva himmelen.

Nazismen var ett tidsfenomen som obönhörligt förförde tyskarna. Tyskarna själva var inte skyldiga. Tyskarna var bara godtrogna och fann sig i sitt öde. De trodde inte Hitler om något ont, hur definitivt ond han än var. De litade på honom eftersom han tog sig an att leda dem ut ur det första världskrigets följdernas elände. De trodde att deras ledare var lika friska och sunda till kropp och själ som de själva var. De anade inte Guds universalsvek mot den tyska nationen, som satte historiens mest infernaliskt onda monster till rors för Tyskland utklädda till perfekta och fläckfria ledare.

Ja, jag föll för nazismen, såsom miljoner intet ont anande tyskar föll för den. Och samma fenomen upprepades på 60-talet. En ny ungdom föll då för narkotikan och rockmusikkulten, och jag föll för det nya tidsfenomenet som jag fallit för det gamla. Jag återföll i min gamla mani i ny form och gav åter vika för frestelsen till nya utsvävningar av samma slag som jag redan deltagit i förut på 30-talet. Gud förförde oss alla på nytt, och som vi dyrkat Hitler på 30-talet, den gudomlige ledaren som förde oss ut i ljuset från första världskrigets och inflationens helvete, så dyrkade vi på 60-talet Mao, den gudomlige ledaren som förde oss ut i ljuset från Vietnamkrigets moraliska helvete, utan att i vår godtrogenhet kunna gissa att han var en värre folkförledare och mördare än Hitler och Stalin tillsammans. Det var Gud som förförde oss alla på nytt.

Ja, visst var jag skyldig, visst var det mitt eget fel att jag lät mig förföras både på 30-talet och på 60-talet och att jag inte lärt mig något efter andra världskriget och dess följder av massförförelsen. Visst var jag skyldig till övergrepp mot Erik, men som jurist bör du kanske även beakta det faktum att jag själv som barn utsattes för övergrepp mot vilka jag i min minderårighet aldrig kunde försvara mig. Den som våldtog mig som inte ens konfirmationsmogen pojke hade kanske själv i sin tur i sin barndom blivit våldtagen av någon obetvinglig buse, kanske blivit förförd av självaste Oscar Wilde. Vi vet inte var det onda började. Vi vet bara att vi alla blev offer för det. Jag var aldrig ensam. Jag utsattes för samma sak som ingen vet hur många andra, och det var ett trauma som var omöjligt att befria sig från. Man kunde bara i någon mån alls bearbeta det genom att avreagera sig själv på samma sätt mot andra svagare och vackrare offer som hade oförskämheten att ännu vara rena och okränkta. Och den driften kunde inte kontrolleras, lika litet som de som våldtog oss när vi var små kunde kontrollera sig själva.

Och nu har Erik dött, och åter upplever jag samma universalorättvisa som jag upplevde 1945. Jag upplever det som att Gud har dödat Erik. Och liksom jag då kände mig medskyldig till judarnas lidanden under kriget känner jag mig nu medskyldig till Eriks död. Men där finns en skillnad. Praktiskt var jag inte medskyldig till tyskarnas och den tysk-judiska kulturens undergång. Inga band fanns mellan mig och judarna. Men praktiskt är jag medskyldig till Eriks död, ty jag var Eriks far.

Jag vet att det inte finns några bevis. Jag vet att din vän Fingal från början ordnade det så att det skulle bli omöjligt för någon att kunna bevisa någon skuld hos dem till Eriks död. Och hur mycket de fyra skyldiga nu än må ångra sig, när de vet att jag lever, kommer de ändå aldrig för någon och inte ens för mig själva att medge sin skuld. Ty de är lika förhårdade som nazibödlarna. De är våldtagna av sitt eget öde och har ingenting att sätta däremot och kan inte ta sig ur det. Brottet förhårdar och förkväver allt mänskligt. De har utfört det, och därför var det nödvändigt och

rätt, ty det har ofrånkomligen skett. Däri vilar människans yttersta skuld och villfarelse: i tesen, att 'det är bäst som sker'. Ger man Gud skulden behöver man inte själv kännas vid någon skuld. Det är det bekvämaste sättet att slippa den. Det är den enda praktiska och nödvändiga funktionen hos Gud.

Och därför håller jag fortfarande fast vid min socialdemokrati, Erik må kalla den vad han vill. Jag erkänner att socialdemokraterna genom bedrägeri har myglat till sig makten, och jag stödde dem när de gjorde det. Jag höll på Palme även när han genomförde den 16-procentiga devalveringen och därvid slungade sin nation som pant och bricka in på brädet av ett roulettespel, som det inte alls är säkert att han vinner. Men han vågar hoppas på att vinna, och han har satsat sitt liv som insats för att det är möjligt att han vinner och att han kan, om han vinner, behålla makten i Sverige för gott. Jag erkänner att socialdemokraterna flirtar med Kreml och Castro och alla världens kommunister och vänsterterrorister, militärerna i Polen och de ryska kemiska krigförarna i Afghanistan, och jag gör det med gott samvete, ty summan av allting blir ändå i längden noll. Den världsliga ruttenheten i väst är precis lika stor som den samma i öst. I öst har man diktatur som andlig renhet och social fläckfrihet. I väst har man demokrati men kapitalistisk korruption, narkomani och sedeslöshet. Är något alternativ någonsin bättre än något annat? Aldrig i längden.

Det enda som nu stör mitt lugn är vårt annalkande möte med Daniel, min kollega. Jag känner att det kommer att bli mycket svårt att se honom i ögonen, ty jag har gjort bort mig inför honom. För honom kan jag endast framstå som en fallen kollega, och jag blygs för att visa mig för honom. Helst avstode jag därifrån. Men jag måste följa mitt öde till den yttersta länken av dess tunga kedja. Det vore kanske ännu värre att erkänna för honom att jag inte kan stå ut med hans blick med att undvika den än att modigt konfrontera min egen förintelse, vilket jag känner det som.

Endast i Finland levde jag alltid rent, och där hade jag aldrig någon anledning att tänka mera illa om mig än om andra. Och nu gläder det mig, att åtminstone du även fick träffa mig där. Du kan åtminstone vittna om mig att jag aldrig som Olof Palme sände min son till Harvard för ej taxerade medel."

Med ens fick han ett drag av oändlig melankoli över sig.

"Nu är vi framme vid Saltholmen," sade han. Och plötsligt ropade han ut i spårvagnen till alla som steg av: "Jag hoppas ni inte har haft tråkigt, kära passagerare!"

De bevärdigade honom inte med en blick. Aldrig har jag upplevat maken till så fulländat självbehärskade göteborgare. Gud vet vad de tänkte om den mot sig själv så hänsynslöse exhibitionisten.

"Du förstår väl," sade jag när vi var ensamma, "att det är min plikt såsom jurist att gå till botten med den här historien?"

"Det kommer du aldrig att lyckas med," sade han tvärt.

"Jag måste vittna om vad jag vet och vad jag hört, och jag måste ställa de fyra inför rätta, om de var skyldiga."

"Även om de var skyldiga skulle jag hellre ge mitt liv än att någon av dem ställdes inför rätta. De är alla fyra av de bästa tänkbara familjer. En sådan rättegång skulle ruinera dem alla, och deras familjer skulle kanske tvingas byta namn för att undgå allmänhetens förföljelser. Du vet ju att homosexuella inte har några mänskliga rättigheter."

"Men de har rätt att genom våldtäkt förvandla felfria gossar till homosexuella och våldtäktsmän på livstid och döma dem till ett öde som ditt. Är det det du menar?"

"Och för övrigt kommer våra fyra vänner lika väl som jag att utåt stenhårt förneka allt. Till och med vad jag sade i spårvagnen skall jag förneka, bara för att rädda dem och deras familjer."

"Där fanns många vittnen."

"Du har inte ett enda namn."

"För rättvisan är ingenting omöjligt."

"Vi får väl se."

Vädret vid Långedrag var otäckt blåsigt och kallt, utom att det var kolmörkt. Det var så mörkt som vid midvinter. Vattnet var svart som en rymd utan stjärnor, och det allt tjockare och rårare diset gjorde att alla ljus snarare försvann än återspeglades i vattnet. Vi gick ombord på den väntande båten, och jag hoppades innerligt att han inte lika generöst skulle dela med sig av sig själv och sina mörkaste sidor åt alla de andra, som han hade gjort i spårvagnen.

Lyckligtvis infriades mina förhoppningar: han envisades med att under färdens gång vilja stå på fördäck.

"Du får det kallt här," sade jag.

"Jag vill stå här," sade han. "Jag har alltid stått här."

Jag ville inte frysa, så jag gick in i salongen och satte mig och lämnade honom ensam. Jag var på dåligt humör och irriterad av att än en gång ha behövt få uppleva honom på alltför nära håll. Men jag respekterade hans ångest. Den var i högsta grad trovärdig och äkta, i synnerhet som han inte sagt allt om den. Jag misstänkte starkt att hans största vända inför att möta sin kollega Daniel helt enkelt var det faktum att han till slut totalt hade misslyckats med sitt livs viktigaste fall Erik, och det om något trodde jag att Daniel skulle hålla honom räkning för.

Plötsligt mitt på fjärden mitt i kolmörkret tvärstannade färjan och satte häftigt in backen. Jag hade aldrig upplevat något liknande förut. Flera av passagerarna föll från sina stolar, tappade balansen och skrek till. Jag trodde vi hade gått på grund, glömde allt och blev arg. Jag rusade upp till kommandobryggan och röt åt styrmännen:

"Hur kör ni egentligen?"

"Ursäkta, herrn," sade en som tydligt rodnade, "men vi höll på att köra fel."

"Kan ni inte styra?"

"Vi pratade om annat under styrningen, skrattade litet, och så glömde han där rodret," han indikerade rorsmannen, "och vi var två meter från grundstötning."

"Hur kan en styrman på en passagerarfärja glömma rodret?"

Skepparen svarade med att förläget indikera en halvtömd whiskyflaska som hade smusslats undan i ett hörn. Jag förstod hela vidden av denna yttring av den mänskliga svagheten. Jag teg och gick därifrån. Vi hade i alla fall klarat oss och var nu åter på rätt kurs. "Rutin övergår till slentrian," tänkte jag godmodigt, och plötsligt mindes jag doktorn.

Jag skyndade till fördäck. Där fanns ingen. Som en rasande rusade jag genom salongen till akterdäck. Doktorn fanns ingenstans. Åter rusade jag upp till förarhytten.

"Stanna färjan! En passagerare fattas!"

"Har någon ramlat över bord?"

"Han stod på fördäck. Såg ni honom inte?"

De två styrmännen hade inte sett någon där. "Där ser man ingen förrän när man tänder sökarljuset."

Färjan stoppades. Den saknade söktes än en gång överallt ombord. Han fanns inte.

Katastrofen var förkrossande. Vi kunde ingenting göra.

"Har han ramlat i i det här vattnet hittar vi honom aldrig innan han har drunknat och frusit ihjäl."

På mitt insisterande vände vi ändå, men det var hopplöst.
Doktorn hade uppslukats av nattens och vattnets kalla vintermörker.
När båten tvärstannat måste han ha tappat balansen och ramlat över relingen.
Alla passagerare som gick i land på Brännö från den färjan var djupt betryckta.
Kustbevakningen och sjöräddningen larmades omedelbart. De sökte hela natten och hela följande dag. Inget spår uppdagades.
Man har ännu idag inte funnit något spår av den så plötsligt av mörkret uppslukade psykomanen Arthur.
Det var Daniel som i eftermäle gav honom epitetet psykoman.
Det är kanske onödigt att tillägga, att efter sitt tredje och sista försvinnande har han aldrig mera kommit tillbaka.
Man frågar sig dock om detta tillfälle åter var en flykt, den sista, eller om det verkligen var en olyckshändelse.
När jag nästa gång träffade August och berättade om händelsen var han övertygad om att doktorn redan tidigare självmant stigit i havet.
Det var onekligen underligt att hans kropp aldrig hittades, varken i den misstänkta delen av fjärden eller annorstädes.
Han kom dock undan att åter behöva visa sig för Daniel.
Och jag förlorade mitt kronvittne.
Emellertid fortsätter den svarta vargen på Brännö och den oidentifierade påsmannen på Asperö att inte alltför ofta sätta skräck i skärgårdsbefolkningen där på öarna.

12.

Min största lucka i forskningen om Eriks sista dygn är vad som måste ha sagts mellan Erik och August efter att Christer lämnat huset för sista gången. På denna punkt har jag inte lyckats få August att klämma fram med sanningen. Han hävdar att det sedan inte sades något mer, vilket jag vägrar att tro på.

Vidare misstänker jag, att vid de timmar Erik sov han knappast sov utan snarare låg medvetslös.

Som avslutning kan jag säga, att hela denna otroliga historia är så utomordentligt kinkig att det knappast finns något juridiskt prejudikat. Fallet, som ju handlar om kärlek, hur vriden och sjuk den än må förefalla, är så enastående i sin ömtålighet, att det skulle kunna sätta vilken jurist som helst ur spel.

För min egen del ledde mitt engagemang i denna historia omsider till att jag missade ytterligare två utomordentligt viktiga tentamina, och idag är jag inte längre säker på att jag vill fortsätta på den juridiska linjen.

Daniel har full förståelse för min tvekan, och han rekommenderar psykologin åt mig som alternativ, men den vill jag ännu mindre befatta mig med. Kvar återstår då endast musiken, som är svårast, kräver mest och ger minst utkomstmöjligheter.

Ibland träffar jag Cecilia. Hon har efter två månader kommit hem från sin kuresa, och jag brukar besöka henne någon gång i månaden och hålla kontakten med henne. Hon är utbränd och förstörd till utseendet, som hon numera bara försöker vårda på så sätt att hon så mycket som möjligt döljer det med smink; men alltid när jag kommer lyser hon upp och blir ibland till och med spirituellt.

En gång har vi talat om hennes fars slut, och det samtalet vill jag återge. Jag råkade bekänna för henne mina juridiska desillusioner och anklagade bland annat mig själv för doktors död. Jag menade bland annat, att om det inte vore för mitt hot att ställa doktorn inför rätta den där kvällen, så hade han kanske levat ännu idag. Dessutom var just den detaljen, att jag för honom avslöjade min plan på åtal, det

visste jag, min stora juridiska miss, som definitivt bevisade att jag inte var lämplig som jurist. Men hon sade:

"Men inser du inte, käre Hugo, att just det var din ädlaste gärning? Du anklagar dig själv för att i och med de orden ohjälpligt ha trampat i klaveret, medan du i själva verket just därmed räddade honom. Du var ärlig nog att framhålla för honom risken av ett överhängande åtal, och därmed var han varnad och kunde fly från faran. Genom att försvinna som han gjorde räddade han sina älsklingar och hela sin bekantskapskrets från obehaget av att släpas inför det offentliga, och samtidigt räddade han sin egen ära och slapp åtal. För hans del kunde ingenting bättre ha hänt. Och jag är säker på att han gick bort med glatt och renat hjärta, ty han måste ha vetat vilken välgärning han gjorde i och med att han så finkänsligt försvann för gott."

Ännu idag undrar jag över dessa hennes ord och frågar mig om hon verkligen kan ha sagt dem på fullt allvar.

Men annars talar vi bara om alldagliga ytliga neutrala samtalsämnen som aktuell kultur och politik. Vi talar aldrig om den man, vars frivilliga förvandling från den ädla och sympatiska, perfekta och lyckosamma askungeingenjör med den bästa av framtider och karriärer framför sig, som jag hos doktorn i Finland lärde känna, till en sjöman för om masten och äventyrare utan hem och annat att följa än ett hopplöst ohjälpligt öde, som jag lärde känna i Göteborg, är någonting av det mest tankeväckande exempel som jag någonsin stiftat bekantskap med i det mänskliga, eviga, fåfänga, fångslände, rörande, tragiska och oändligt förunderliga livet.

Emedan han fyllt oss båda med överväldigande förundran för resten av livet, talar vi aldrig om Erik.

Slut.

Efterskrift.

Romanen skrevs i sin helhet under hösten 1982 och skildrar alltså mycket aktuella politiska skeenden precis när de inträffar - Palmes återkomst som statsminister i septembervalet, omvälvningarna i Ryssland, m.m.

Några andra verklighetsförankringar i romanen förekommer. Solbritt Johansson med adress Bergsgatan 5 i Göteborgs Haga tillhör fortfarande Göteborgspolisens aldrig uppklarade kriminalfall, och hon försvann exakt som skildras.

Det kända originalet på Brännö, fiskaren och analfabeten Erik, skildras exakt som han var. Han avled hösten 1993.

Daniel och Berta Saxén hette i verkligheten Bertil och Doris Widell och var mina bästa vänner på Brännö och välkända filantroper, han psykolog och hon sjuksköterska. Båda är avlidna idag men kommer alltid att ihågkommas med värme.

Den så kallade Markisen hette Anders Johansson och avled precis när denna datorutskrift av romanen började fullkomnas. Han var en mångårig god vän, och hans personlighet genomsyrar försiktigt stora delar av romanen. Vi brukade hösten 1982 nästan varje veckoslut tillsammans fara ut till Brännö.

Linda Carriage fanns i verkligheten. Miss World-tävlingen i England julen 1982 anordnades bara för transvestiter, och segraren blev Linda Carriage, som såg ut just så som skildras.

I efterhand dedicerar romanen till de två vänner som först öppnade Asien för mig - Johannes B. Westerberg och Staffan Backlund, som båda fått låna vissa drag till Erik, samt sagde Anders Johansson, som förekommer i romanen,
som avled 27.1 och begravdes 24.2.2000,
under vilken tid denna datorutskrift skedde.

Göteborg 2.3.2000.